

12-107

TRACTATVS

D E BVLLA CRVCIATÆ

A V C T O R E

P. THOMA TAMBVRINO

Siculo Caltanissettensi Societatis Iesu .

*ACCESSIT EXPLICATIO EIVSDEM CASVVM
reservatorum in Panormitana Diœcesi,*

*GVMM ADDITIONIBVS AD OMNIA OPERA
eiusdem à Typographo collectis.*

PANORMI, Typis Andreæ Colicchia. M. DC. LXIII.

Imp. Abbas Gelofus V.G.

*Imp. Pro Spect. de Dominici F. P.
Abbas D. Octavianus de Augustino.*

THE EAST

OF

BATTLE OF ALVAREZ

A. V. C. O. V. A.

P. L. H. O. V. A. C. O. V. A.

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

THE EAST OF ALVAREZ

mo mo 5
ILLVSTRISS. AC REVERENDISS. DOMINO

D. IGNATIO AMICO

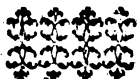
EPISCOPO PACTENSI

THOMAS TAMBVRINVS SOCIETATIS IESV.

PORTEBAT sane, vt quas ego per diurnas, nocturnasque curas elaboravi lucubrationes, eas tibi, Præsul Illustrissime, dedicarem, cui, qualescumque fuerint laborum meorum fructus, semper arriserint. Habeant ergo, quicumque ante me scripserunt, sibi Regum nomina, mihi nemo excelsior, nemo illustrior, nemo ad maius meum decus est, sub cuius patrocínio hæc de Bulla Cruciatæ Tractatio valeat lucem aspicere, quam amplissima lux tua, quam fulgentissimus Sol patrociniij tui. Ad id certe me, non allicit modo, sed pœne compellit mea in te veteris obseruantia necessitudo, tuum ad omnem laudem conformatum ingenium, tuum magnæ mentis caput, tua prudentia, comitas tua, quæ te dignum spondent, cui maiora decora, consequentibus olim annis, concedantur, & de quo nunc affirmari merito illud possit, quod de Sanctissimo Carolo Borromeo Mediolanensi Antistite author non ignobilis pronuntiauit, *iure ambigi posse, maiorem ne Episcopali Insula contuleris, an ab Insula retuleris dignitatem*. Hinc ego, ne temere ad inferioris notæ laudes abeam, maiores tuos, parentemque illum opti-

optimum, cuius hærent in omnium animis virtutum documenta, & cuius memoria adhuc in inuictissimi Hispaniarum Regis aulâ, dulci quodam illicio, perstat, silentio prætermittendum, exilimo: te enim ynam, ceu polare sidus, aspicere, magnetis instar, debet spes desiderij mei. Te cum inuoco, omne prorsus mihi detus inuoco. Quidquid igitur est hoc, quod ad humanitatis tuæ sinum confugit, libens amplectere. Reformidat illud quidem castigatum natura iudicium tuum, ipsa quoque studiorum defatigatione limatum, sed animum erigit beneuolentia in me illa, quæ, quotquot hætenus edidi ingenij parvus, ita versare oculis, ita mente reuoluere, non es grauat, ut sæpe familiaribus meis, mihi adblandiens, dixerim, te longe melius meas callere doctrinas, quam idem ipse calleam ego. Quapropter in spem illam certam eo, ut perinde ac primogenitos fratres humaniter aspexisti, æque opellam hanc, quasi illorum sororem in senectute mea postremo genitam, atque adeo magis dilectam, benigne sis excepturus: quo nimirum, & nomine meo illa mihi sit, præter cæteras, carior, & nomine eius, cui offertur, hoc est tuo, supra quam credibile est, sit carissima. Vale, & Nestorios annos vive feliciter. Pan. 2. Ap. 1663.

LEGATIONIS MONACAE PROVINCIALIS

SOCIETATIS IESV IN SICILIA.

Cum librum, qui inscribitur *Traſſatus de Bulla Cruciate* à P. Tho-
ma Tamburino maſtra Societatis Sacerdotum compoſitum tres eiusdem
Societatis Sacerdotes, quibus commiſſum fuit, recognoverint, & in lucem
edipſe, probaverint, facultate nobis etiam admodum R. P. Ioanne Paulo
Olivæ Vicaria Generali communicata concedimus, ut typis mandetur: ſa-
ita ut, ad quæ pertinet, videatur. In quorum fidem has literas manu no-
ſtra ſubſcriptas, & ſigillo noſtro munitas dedimus. Panor. 27. Decemb. 1662.

A P P R O B A T I O.

NOS ABBAS DON OCTAVIUS DE AVGVSTINO S. T.

& V. E. D. Prothonotarius Apoſtolicus in Panormitana Dioce-
ceſi Iudex Synodalis, ac Delegatus Excellentie Suae loco
Spectabilis D. Ioseph Dominici Filii Patroni Tri-
bunalis M. R. C. ad concedendam licentiam

imprimendi Libros, & opera
typis mandanda.

Vidimus, accuratè perlegimus, & recognovimus librum, cuius titulus
eſt *Traſſatus de Bulla Cruciate*, Authore Admodum Re-
verendo Patre Thoma Tamburino, Siculo Caltaniſettenti Socie-
tatis Ieſu. Acceſſit explicatio caſuum reſervatorum in Panormi-
tana Dioceſi, cum Additionibus ad Opera Eiuſdem à Typogra-
pho collectis, & in eis nihil reperimus, quod bonis moribus, aut Fidei Cä-
tholica, vel Regie iuriſdictioni obſit. Quinimo mira illa eruditione, ac pieta-
te reſerta eſſe conſemus, multorumque profutura ſaluti: ac etiam ſummi
acumen ingenij, ſtudio, & laborem Autharis offendunt. Idcirco, ut typis
mandentur, poſſeſtatem facimus. In cuius rei teſtimonium has literas manu
noſtra ſubſcriptas damus. Panor. die 1. Iunij 1663.

Abbas Don Octavius de Auguſtino.

I V.

R. DOMINI D. MARCISERIO THEOLOGI
Librorum reuiforis.

R Euerendissime Domine, Vidi Tractatum de Bulla Cruciatâ à R. P. Thoma Tamburino Societatis-Iesu conscriptum, & Additiones ad Opera eiusdem à Typographo collectas, & ea dignissima censeo, quæ imprimantur, ac pro cetero habeo, excipienda ab omnibus fore eadem approbatione, quæ cetera eiusdem Opera sunt excepta. Cum nihil igitur in his deprehenderim, quod Catholica Fidei, aut bonis moribus aduerfetur, ut, quando primum lucem vident, excipio. Datum Panormi 18. Ianuarij 1663.

Doct. D. Marcus Serio Benefic.

ac Librorum reuifor.

A P P R O B A T I O

P. HIERONYMI LACHIANA.

Tractatum de Bulla Cruciatâ à R. P. Thoma Tamburino S. Iesu conscriptum, Explicationem item eiusdem casuum referuatorum in Panormitana Diœcesi, & Additiones ad Opera eiusdem à Typographo collectas diligenter legi, & non solum nihil in illis inueni, quod Catholica Fidei, aut bonis moribus Regiæ iurisdictioni repugnaret, verum etiam solidam, eruditam, claramq; doctrinam me legisse, gausus sum. At propter publico bono consultum fore iudico, si in lucem prodant quam cunctissime. Datum Panormi. 20. Maij. 1663.

Hieronymus Lachiana è Soc. Iesu

ad censuram Librorum imprimen-

dorum ab E.S. Deputatus.

A P P R O B A T I O .

NOS S.T. ET V.I.D. D.IO. ANTONIVS GELOSVS

Cantor Metropolitanae Ecclesiae Felicis Urbis Panormi, Prima dignitas post Pontificalem, Abbas Sancti Nicolai lo Reale, Ciuitatis Mazzariae, Prothonotarius Apostolicus, Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini mei D. Petri Martinez Rubio Archiepiscopi Panormitani Vicarius, & Visitator Generalis, Procommisarius Generalis Sanctissimae Cruciatæ in hoc Siciliae Regno, & Insulis Coadiacentibus &c.

Tractatum de Bulla Cruciatæ à R.P. Thoma Tamburino Soc. Iesu conscriptum, & explicationem casuum Referuatorum in hac Panormitana Diœcesi, Additionesq; ad Opera eiusdem Authoris à Tipographo collectas, cum Theologi quibus commissimus diligentissimè recognouerint, & imprimi posse, probauerint, concedimus, vt typis mandentur; ac putamus, bono publico fore, si quamprimum prodeant in lucem, non solum tanti Authoris probata scientia, sed etiam quaestionum ac doctrinarum interpositione fidelissima. In cuius approbationis Fidem has litteras manu nostra subscriptas dedimus. Panormi 9. Iulij 1663.

Cantor D. Ioannes Antonius Gelosus
Abbas S. Nicolai lo Reale V.G.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

REPORT OF THE

COMMISSION ON THE

STATUS OF THE

PHYSICS DEPARTMENT

TRACTATUS

DE

BULLA CRVCIATÆ

AVTHORE

P. THOMA TAMBVRINO

SOCIETATIS IESV

CAPVT PRIMVM

Præmittantur aliqua de Natura Privilegiiorum

Bulle

S. I. *Quid, & quoruplex sit Privilegium.*

DIFFERT propriè loquendo Beneficium à Privilegio, quamvis utrumque sit à Principe benignè concessum: fateor tamen aliquando confundi. Beneficium enim est Gratia, seu facultas à Principe collata, seu data, præter, non vero contra Ius Positivum. Privilegium verò est facultas faciendi aliquid, vel aliquid omittendi, non tantum præter, verum etiam contra idem Ius, hoc est contra leges Canonicas, vel Iura Civilia. Ita communiter Doctores ex Abbate

Porro Privilegium, aliud est Reale, quod scilicet conceditur certo generi Actionis, vel Causæ, vel Negotij, vel Loco, vel Dignitati: quale est VG. Privilegium Prælationis, quod concessum est pro expensis funerum, vel mutuum dantis ad Navis VG. refectorem &c. Vel donantis aliquid Ecclesie, vel Episcopo, ut Episcopo &c.

A

Aliud

C. olim.
de Verb.
sign.

Azor. lib.
2. c. 22.

3 Aliud Personale, quod conceditur Personæ, ratione ipsius Personæ, ipsique immediate adhaeret. Quale est VG. quod conceditur alicui Individuo, Petro VG. &c.

4 Aliud Mixtum, quod partim est Personale, partim Reale, quod mixtum conceditur quidem alicui Individuo, sed ratione ætatis VG. vel sexus, vel ex certa, & determinata causa. Quale est VG. datum Minoribus 25 annis, vt in integrum possint restitui, vt si delibere pro alio, vel obligatione suscipere nequeant.

^c
Ex Cap.
volentes
de off. le-
gati.

5 Subdiuiditur autem Personale: nam si sit concessum singulari Personæ tantum, vocatur c in iure absolute Priuilegium; Si vero sit concessum Personis, non vt singulis, sed vt constantibus vnum Corpus morale, hoc est, vnam Communitatem, dicitur Priuilegium Corporale.

6 Rursus hoc Corporale subdiuiditur, habet enim duas species. Si enim conceditur ita Communitati, vt descendat ad singulas Personas, hoc est, vt singule sunt, & vt membra talis Communitatis possint vti illo Priuilegio, Vocabitur Priuilegium Corporale Personale, & huiusmodi sunt multa concessa Religiosis, Clericis, Militibus, Scholasticis, & similibus. Si vero ita Communitati conceditur, vt ipsa sola Communitas vti eo Priuilegio possit, dicitur Priuilegium pure Corporale; & huiusmodi sunt, quæ conceduntur Capitulis, & similibus in electionibus faciendis, atque in Actionibus a tota Communitate, VG. a Senatu, a Congregatione, seu Concilio expediendis. Atque hoc Priuilegium, quia respicit dignitatem ipsam, nempe ipsam unionem multorum, vocatur ab aliquibus, vt notat d Salas, Priuilegium Reale. Alias Priuilegiorum Diuisiones uide apud Siluestrum V. Priuilegium, apud e Castropalaum, & passim.

^d
Salas de le-
gib. tr. 14.
disp. 17.
sec. 2.

^e
Castrop.
to. 1. tr. de
Priuil. Ini-
tio.

^f
Hérickuez
Rodriquez

§. II. Priuilegia Bullæ Crucjata cuius sint generis?

1 **D**icendum est, esse f Personalia absolute. Ratio est manifesta ex dictis. Ea enim sunt a Pon-

à Pontifice concessa determinatis Personis vtriusque sexus, idque ad finem peculiarem excitandi Fideles ad pugnandum, vel ad precandum, vel ad erogandam eleemosynam contra Infideles. Nam propterea sic potes describere Bullam Cruciatæ. *Est Diploma, seu Scriptura Summi Pontificis, continens aliqua Privilegia, qua ipse concedit Fidelibus cooperantibus, sine per pugnam, sine per preces, sine per eleemosynam, ad extirpandos Infideles.*

2. Dicitur autem (Bulla) quia vox hæc Bulla significat (quantum ad nos facit) sigillum pendens ex litteris Apostolicis, atque adeo per figuram Synecdochē, sumitur pro ipso toto Diplomate.

3. Dicitur præterea *Cruciatæ*, quia olim Bulla hæc concedebatur militibus, qui signo Sanctæ CRVCIS insigniti ad bellum contra Turcas proficiscebantur sub Urbano II. & in Concilio Lateranensi sub Iulio II.

4. Ex eo, quod sint Personalia eiusmodi Privilegia, sequitur, durante Concessionis anno, te Bullam habentem posse eius Privilegijs frui, quocumque te conferas, etiam extra Regnum, in quo ea promulgatur, quia Privilegium Personale adhæret Personæ ex Reg. 2. de Reg. Iuris in 6. Excipe Privilegium ciborum prohibitorum quo etiam occultè, & sine scandalo uti non potes extra Regnum; quia, ut infra dicemus, id expresse prohibetur.

§. III. *Amplè ne, an strictè sint Privilegia Bullæ interpretanda?*

1. **C**ommunis est Doctrina, Privilegia, quæ sunt contra Ius commune, hoc est, quæ concedunt fieri, vel omitti aliquid, quod aliàs erat ex Iure faciendum, vel omittendum, debere strictè interpretari, quia (ut loquimur, & egregiè declarat Tiraquellus) quod exorbitat, hoc est, quod te subtrahit à communi Iure, odiosum est, atque adeo quantum fieri potest, restringi debet, ne Ius, quod propter bonum commune latum est, corruat cum communis boni damno.

In l. si vn-
quam v. li
bertatis.
nu. 19.

Contra Beneficium Principis proprie acceptum, quia (vt videmus) non est contra Ius commune, debet latissime interpretari, cum Beneficia Principum supponantur ex liberalitate Principe digna, hoc est, magna, proficiscitur. Excipe (vt ex se patere debet) nihil in prejudicium Tertij, hoc enim semper vitare velle, puratur Princeps.

Ex hac ergo Doctrina sequitur, Bullæ Privilegia cum pleraque ex illis vulnerent Ius commune, quale est V.G. illud de lacticionijs concedendis, quæ non esse comedenda diebus vetitis præcepit Ius, sequitur inquam, stricte esse Interpretanda.

Et certe ita absolute sustinetur Sanchez cum multis de omnibus Bullæ Privilegijs, estque hæc sententia satis probabilis, quam etiam sequitur Bardi. Nam primo per Indulgentias, quæ conceduntur in Bulla Penitentialis satisfactio, & Rigor Ecclesiasticæ discipline facile potest occasione Indulgentiarum iocundari. Secundo, Electio Confessarij, posse interesse fieri tempore Interdicti, Vnus lacticioniorum diebus prohibitis, & similia Privilegia Bullæ sunt contra Ius commune atque adeo odiosa, ergo stricte sunt interpretanda ex dictis autem Tertio, quia partem discordare a toto, odiosum est, sed id contingit per Privilegia Bullæ, ergo &c.

Mendo d.
p. Elucid.
Bull. Cru.
2 nu. 46. &
rursus cō-
tra Bardi
in Appen.
d. p. c. p.
Suarez de
Penit. qu.
62. sec. 3.

4 Andreas autem Mendo / Dianam, aliosque citans, sustinet, esse ample Interpretanda, & itque hæc item sententia satis probabilis. Et quoad Indulgentias, eam docet etiam Suarez, alijque, Nam primo quoad has Indulgentias, illæ sunt Beneficium Principis, ergo cum sint sine prejudicio Tertij, non est vnde sint limitande: Neque eadem sunt contra Ius vllum, ipsæ enim ita commodum Fidelibus afferunt, vt nullum offendant, nam Deo integra fit solutio, & quandoquidem fit ex meritis infinitis Christi Domini, eiusque autoritate, nullam subest periculum, quo ea merita, hoc est, meritorum Christi Domini Thesaurus exhauriatur. Ecclesia item nullo pacto læditur, immo potius per acquisitas Indulgentias purior, & in

Ius

sals membris Deo gravior redditur. *Secundo*, quo ad Privilegia continentia potestatem dispensandi vel commutandi, vel absolviendi; idem dici potest, per ea scilicet, nec laedi Deum, nec Ecclesiam, sed ab aliis loquimur, non de illis.

6 Tertio, quoad omnia Bullæ Privilegia probatur. Nam Privilegia & Beneficia concessa à Summo Pontifice in fauorem fidei, & Religionis, quamuis exorbitent à Iure, amplè esse interpretanda, meritò docet *n* Azor. & a *Suar.* quia debemus, quantum possumus, fidei fauere; ac iudicare, Pontificem idem amplissimè facere voluisse. Semper autem hæc; & in similibus, intelligi in ijs, circa quæ Pontifex, vel Princeps potestatem habet. At Privilegia Bullæ omnia (vt in modo diximus) sunt concessa, vt Fideles excitentur; vel ad pugnandum, vel ad orandum, vel ad porrigendam elemosinam contra Infideles; ergo, cum sint in fauorem fidei, concessa, amplè sunt interpretanda.

7 Confirmatur, quia est probabilis opinio, quam tenet *p* Henríquez, alique, Privilegia concessa Communitatibus Religionum in perpetuum latè esse interpretanda. Cum enim Communitati, & non vni Personæ concedantur, fauorabilia sunt iudicanda, quia æquiparantur legibus, perinde ac inserta essent in corpore Iuris: bono enim communi expedit, vt multa Privilegia concedantur Religionibus, vt ijs beneficiis illecti Fideles, eas promptius amplectantur. Probabile item est, idem debere sentiri, (vt sentit Salas & citatus) de Privilegiis concessis in fauorem Causæ piæ. Vnde Azor. l. c. id extendit ad concessa in fauorem Personarum miserabilium.

Si hæc igitur sunt Probabilia, cur non erit itè probabile id, quod asserimus de Bullæ Privilegiis, quæ sunt concessa Communitati Fidelium existentium sub Domino Regis Catholici, eaque in fauorem fidei, quæ est omnium Causarum piarum excellentissima?

8 Rationibus in contrarium allatis nu. 3. responderi potest, vel multa Privilegia Bullæ non esse odio-

n
Azor. lib.
5. c. 23. qu.
2.
o
Suar. qu.
56. sec. 2.

p
Henriquez
lib. 7. de
Indul. c.
22. §. 11 &
c. 24. 5.
Sanc. libr.
8. Matr. d.
p. num. 13.
Salas Tr.
14. d. 17.
sec. 6.
q
Salas l. c.
nu. 13.

sa, cum non sint contra ius; vel esto sint contra; ideo non sunt vocanda odiosa; quia vincit fauor fidei, vel illa alia capita numero precedente indicata; vade potius sunt dicenda fauorabilia.

Vtraque ergo sententia probabilis est, amplectique tuto potest.

C A P V T I I.

Dispositio tractandorum.

1 **S**ummarium Bullæ Cruciatæ, quam nos explicandam suscipimus, inuenies apud Ludouicum à Cruce in expositione huius Bullæ ipso initio libri: vt etiam ibidem inuenies ipsam Bullam originalem, quam vocant Plumbeam, seu Latinam, eandem etiam habes apud Mendo disp. prima.

2 Tam vero in eius prima Clausula conceditur Indulgentia ijs, qui personaliter ad pugnandum contra Infideles se conferunt.

3 In secunda conceditur eadem Indulgentia ijs, qui alios mittant contra eosdem.

4 In Tertia conceduntur, præter dictam Indulgentiam, aliqua alia Privilegia Clericis, & Regularibus, qui exercitum contra infideles comitantur.

5 In quarta, & sequentibus Clausulis conceduntur Indulgentiæ, & alia Privilegia ijs, qui eleemosynam contribunt ad prædictum finem.

6 Nos ergo, omittendo primam, secundam, & tertiam clausulam, quæ ad nos hodie non pertinent; incipiemus à prædicta quarta, & deinde cæteras, suo ordine, Deo fauente, prosequemur.

C L A V S V L A IV.

Item conceditur omnibus prædictis (hoc est, Christi Fidelibus consistentibus, & declinantibus in hoc Regnum (nec non ijs, qui nec ibunt, nec mittent, si intra dictum annum, ex Bonis sibi a Deo collatis, in hanc expeditionem pro Religionis

Cap. III. §. I. 7
gionis defensione liberaliter contulerint, ut, dicto anno du-
rante, possint frui sequentibus Privilegijs.

CAPVT TERTIVM.

Explicans prædictam quartam Clausulam Bullæ Cru-
ciata, quo ad priores partes Clausulæ.

§. I. A Christi Fidelibus.

1 **D**Vbitari potest, Primo de Hæretico externo.
Secundo de merè interno. Tertio de Schis-
matico. Quarto de Cathecumeno, Nam Fidelis Bap-
tizatus, sine ulla dubitatione, etiam si sit in statu pec-
cati mortalis, vel etiam si sit excommunicatus vitan-
dus, valide Bullam sumit. Lege r Castropalaum,
multos citantem, quidquid alij dicant in oppositum.

Hæreticus externus.

Castrop.de
Bull. Cru.
Disp. vn.p.
2.nu. 12.&c
13.

2 **H**IC nullo potest Bullæ Privilegio gaudere,
siue sit externus publicè, siue occultè; pa-
ret, quia non est ex ijs, ad quos dirigitur Pontificis
Concessio.

3 Illud concedimus, si quis cum sit baptizatus,
incidat in hæresim externam, sed deinde ipsum præ-
nitent commissi delicti, velitque redire ad fidem, pos-
se frui Bullæ Privilegijs. Neque id mirum, quia iam
Fidelis tunc actu est, posito quod hæresim abiuret,
volendo ad fidem redire. Ita s Trullench, quem af-
fert, sequiturque Mendo.

Trullench
apud Men-
do.

Hæreticus merè internus.

4 **H**IC probabiliter potest frui, & probabili-
ter non potest, Privilegijs Bullæ. Potest,
quia ex una parte hic est baptizatus, & ex alia solam
internam hæresim Ecclesia non iudicat, ergo neque
Privilegia, quæ alijs baptizatis concedit, illi negare
præ-

MédoDisp
4.nu.14.&c
rursus in
App. d. 1.
nu. 32.fine.

^u
Bardi p. p.
tr. 2. c. 4.
sec. 2.

^a
Mendo d.
14. nu. 14.
& rursus
in Appen
d. 1. nu. 31

presumitur, ita sustinet Bardi. ^u Non potest, quia non irrationabiliter quis asseuerabit, illam vocem (Fidelibus) debere in Bulla sumi proprie, & stitit pro vere Fidelis, qualis non est hæreticus internus, & ita sustinet a Mendo.

Schismaticus

6 **P**VRE Schismaticus, hoc est, qui solum obedientiam Summo Pontifici externe negat, sed à nullo fidei articulo recedit (si enim ab aliquo recederet, iam esset hæreticus; de quo iam hactenus locuti sumus) fortasse primo aspectu, solum Verbis Bullæ ad litteram consideratis, posset uti Priuilegijs Bullæ, quia sic iam est Fidelis. Verum ego persuadere mihi nunquam potui, mentem Pontificis, esse, ut velit facere per sua Priuilegia illi, qui ab ipso tam manifestè recedit, & rebellis est.

^b
Mendo in
Append.
Disp. pri-
ma nu. 32.

7 Adde, si quis Schismaticus sit ex illis, qui negant, hunc Summum Pontificem esse, putans id non esse articulum fidei, quæ ratione valet ab eodem acceptare Priuilegia, quæ non nisi à vero Summo Pontifice dimanare possunt? Id certe accidere potest, quando idem Pontifex est, qui Bullam concedit, & idem, qui ab eius modi Schismatico repellitur. Ita contra Bardi merito discurrit b Mendo.

Cathecumenus

^c
Delugo de
Panit.
Disp. 27.
num. 2.

8 **H**IC, nullis Bullæ Priuilegijs potiri posse, certum iudico cum Delugo c de Panit, alijsque quia Ecclesia nunquam, siue suas leges, siue sua Priuilegia dirigit ad illos, qui nondum Ianuam per quam ingredimur in ipsam Ecclesiam, quæ est Baptismus ingressi sunt.

^d
In Opusc.
de Sacr.
Miss. lib.
2. §. 4.

9 Dices At cum Suario, & alijs dictum a nobis est in Opusc. d de Sacrificio Missæ, probabile esse, quod Sacrificium Missæ applicatum Cathecumeno, eidem prodest ex opere operato quoad satisfactionem, & impetrationem,

tionem, ergo etiam proderit & Bulla, sicut enim ibi applicantur merita Christi Domini, ita hic. Hoc modo argumentatur contra nostram sententiam. Hentiquez.
 19. **Respondeo.** Quoniam multi non distinxerunt questionem, minus recte huic paritati responderunt. Alia enim est questio, an possit Cathecumeno prodesse Bulla, si ad illos ipsa a Summo Pontifice dirigeretur, alia, an ad ipsos dirigatur, unde de facto proficit. Prius ex his, esto, sit controuersum; & ipsi faueat paritas, ducta a Sacrificio Missæ. At ego dico, certum mihi esse posterius, hoc est Cathecumenis Bullam non prodesse ex illo capite, quod de facto Pontifex ad illos Bullam non dirigit. Id quod colligo ex communiter contingentibus, quia nimirum ad solos Baptizatos dirigit Ecclesia, & Pontifex suas leges, præcepta, priuilegia, & similia, illisque solum proficitur fauere, & solum cum illis loqui. At, quod Sacerdos particularis uelit dirigere fructum sui sacrificij, ad Cathecumenum, iam tu supponis. Quamuis igitur asserere possimus, Christum Dominum non exclusisse Cathecumenos, tñ a fructu Missæ, tum a suffragijs Ecclesiæ, tum ab eiusdem Priuilegijs, quia iam sunt initiatiue ad portas Ecclesiæ, & ueluti initiatiue Fideles, & quidem externi, quia iam Baptismum petunt, (sicuti non excluduntur Nouitij a Priuilegijs Religionis, licet nondum perfecte in illam per Professionem ingressi sint) quamuis id asserere, inquam, possimus, tamen, quod de facto, Pontifex, cui uices suas in terris Christus Dominus commisit, applicet prædictis Cathecumenis Bullæ Priuilegia, sicuti applicat Nouitijs Priuilegia Religionis, & sicut applicat suam Missam ipsidem Cathecumenis Sacerdos, nescimus; Immo ex consuetudine Ecclesiæ se semper dirigentis ad Baptizatos, scimus non applicare. Ita mihi hac super re discurrendum esse, uidetur.

Henr. l. 7.
 de Indul.
 c. 18. nu. 3.
 & c. 20. m. 7
 8. q. 1. d. 11

Infantes, Amentes.

10

Infantibus, & perpetuo amentibus, multo magis Phræneticis prodest Bulla Cruciatæ,

B

fi

si quis pro ipsis, data elemosyna, illam furat. Ratio est, quia Pontifex generaliter omnibus Fidelibus sine distinctione aetatis, vel conditionis eam concedit, & ex alia parte illi, cum sint Christiani, censentur virtualiter petere ea, quae ad salutem animae illis sunt utilia. Ita,

Trullench., Trullench. §. 1. Proderit autem his Bullae, ut tempore Interdicti sepeliantur in loco sacro cum moderata Pompa, ut in Bull. §. 1. fra suo loco posse, per Bullam, dicitur, Proderit item, dub. 6.

pauis, postquam usum rationis acquirerint, & Amentibus, si forte conualescent, proderit, inquam, ad Indulgencias acquirendas, ad vota commutanda, ad absolutionem a reservatis, ad usum laiciorum &c.

Religiosi

12. **R**eligiosos, vel Religiosas frui posse Bullae Cruesatae Privilegiis, si eam accipiunt consueta elemosyna, (de qua mox,) data, certum sit. Praeindendo tamen Prius, ab usu laiciorum, de quo infra; & Praeindendo Secundo, a Privilegio circa Penitentiae Sacramentum, ut quo ego in opere de Sacramentis lib. 5. de Penit. §. satis egi.

Ego de
Sac. lib. 5.
de Penit.
c. 5. §. 4. 2
num. 37.

Bard. in
Bull. p. p.
rr. 2. disp.
1. c. 5. fol.
167.

Mendo in
Append. d.
p. c. 13. &
latius in
Elucid. d.
4. a nu: 19.

13. Illud autem solum hic adnoto, Religiosos non indigere ad acquirenda Bullae Privilegia consensu sui Superioris, cum sit concessio data omnibus Fidelibus a Summo Pontifice omnium Superiore. Sed Nostros societate indigere propter ipsius Pontificis restrictionem factam Nobis in nostris Bullis, docet Bard. contra Andream Mendo in Appendice, & latius in Elucidatione Bullae, sententem, Nostros & Societate, inquit, ac alios Religiosos, non indigere consensu Superioris ad omnes Bullae gratias acquirendas, praeter ea, quae pertinent ad Sacramentum Penitentiae, & ad modo dictum usum laiciorum: qui idem Mendo ibidem explicat Bullas Pontificias (quas in contrarium assert Bard.) loqui solum de Gratijs in ordine ad Sacramentum Penitentiae, non vero in ordine ad alias materias.

§. II. *Consistentibus. & Declinantibus in hoc Regno.*

Certum est, non solum fixo commorantes in hoc Regno (idem semper hic, & in sequentibus intelligo de aliis Regnis Hispaniarum Regi subiectis, ubi Bulla promulgatur) verum etiam existentes in illo transeuntes, etiam per vnum diem, immo per vnam horam, posse accipere & frui Bullæ Priuilegiis, anno durante, tanet si hinc recedant, & deinde alibi, ubi Bulla non promulgatur, sedem figant, excepto Priuilegio vsus ciborum prohibitorum, propter expressam prohibitionē, vt in superioribus indicauimus, & dicetur inferius. Id manifeste concedit Pontifex in illis verbis (*consistentibus, & declinantibus*) Ita expresse Barnabas Gallego.

2. Quid si externus declinet, seu perueniat solum in Panormi VG. Portum, vnde mittat amicum, qui ipsi Bullam accipiat, ipso in Ciuitatem, immo in litus non descendente?

Galleg. in
exposit.
Bull. Cru.
Cl. p. dub.

5.

Respondeo, idem posse, quia Portus absolute & simpliciter Pars est Ciuitatis, seu Regni. Idem puto, si quis declinet in sinum similem Portui.

3. Quid si ex mari vicino extra Portum, seu sinum? Respondeo. Mihi valde scrupulosum est, tunc posse. In mare enim, quamvis vicinum, quis perueniens, difficile mihi videtur, dici posse, quod declinet in Regnum, & nobiscum etiam sentiat Mendo.

Mendo in
Append.
d. p. num.
26.

Græci.

4. **I**n hoc Siciliæ Regno sunt aliqua Græcorum oppida, quorum incolæ ritu Græco viuentes, tempore Quadragesimæ, non solum abstinent à sacrificijs, sed etiam ex suo ritu à Piscibus sanguinem habentibus. Inquiro iam, an Bulla ijs (vt etiam quoad alia Priuilegia) prosit.

Respondeo. Tum quoad dictum Priuilegium de sacrificijs, tum quoad alia, prodest: quia etiam ipsi sunt

Fideles, & in hoc Regno, ubi Bulla promulgatur, commorantur, nec est unde ipsi excipi debeant. Quare virtute ipsius Bullæ, licet illis comedere lacticia, diebus vetitis, & per consequens, immo potiore ratione, Pisces sanguineos habentes; Priuilegium enim concedens lacticia, multo magis concedit Pisces cuiuscumque generis, qui magis distant a carnibus, quam lacticia. Ita Bardi o in Bull.

Bardi in
Bull. par.
3. tr. 1. c. 2.
sec. 1. n. 2.
in 2. Edit.

§. III. Ex Bonis sibi a Deo collatis liberaliter

alter contulerit.

T Ametsi in hac clausula non decernatur, quanta debeat esse eleemosyna porrigenda ab eo qui Bullam sumere intendit, quia tamen Pontifex concedit, eam debere decerni a Commissario, ideo eius taxæ standum est. Verba Greg. XIII. à subsequentibus Pontificibus confirmata hæc sunt. *Item conceditur facultas Commissario, ut dictam subventionis quantitatem à Fidelibus, ut prædicitur, pro Viuis, & Defunctis, iuxta Personarum qualitatem, & honorum quantitatem, arbitrari possit.*

At vero, quantum ipse decreuit? Respondeo. Pro Indis, & Hispanis in India degentibus, pro quibus maior quantitas est decreta, vide p Trullench. Pro nostris Regionibus (id, quod scire, ad nos pertinet). Commissarius decreuit sequentem Realium & taxam. Scito autem Realem vnum valere vnum tarenum monete Siculæ, & grana quattuor cum eiusdem grani parte quarta.

Pro Cardinalibus, Episcopis, Abbatibus, Inquisitoribus, Dignitatibus, & pro insignibus quibusdam Personis, quas mox indicabimus §. 7. nu. 4. Eleemosyna pro Bulla Viuorum est octo Realium. Castellanorum, hoc est monete Siculæ, decem tarenum, & granorum decem.

Pro communibus Personis, pro eadem Viuorum Bulla, est Eleemosyna duorum Realium, hoc est monete Siculæ tarenum duorum, & duodecim granorum cum dimidio.

De Eleemosyna danda pro Bulla lacticiniorum, quæ

p
Trullench
lib. 1. in
Bull. §. 3.
dub. 1.

q
Trullench
ibid.

quæ Sacerdotibus fauet, tunc infra cap. 8. §. 1. Ut idem de danda pro Bulla Defunctorum dicam c. 1. §. 1. 2. 3. Et pro Bulla compositionis cap. 16. §. 6. His prælibatis multa sunt dubitationes hic enodandæ, quas in sequentibus §. iam solvimus.

§. IV. An ex bonis furtivis, vel usurarijs dari elemosyna possit pro Bulla.

Quoniam Bullæ tenor habet, ut ex proprijs bonis ejusmodi elemosyna porrigatur, dubitabis, quid si ex bonis furtivis? hoc autem nomine intelliguntur hic, etiam usurarij.

2 Respondeo. Doctores fere communiter (præter unum Rodriguez) loquentes hac de re, Acosta, Vega, Trullench, Bardi, Mendo, Macedo, Escobar, Diana, quos citat, sequiturq; Gallegus, absolute & sine ulla distinctione docent, furtiva pecunia summi Bullam non posse: quia disertis verbis dicit Pontifex (ex Bonis sibi à Deo collatis). Adde hanc debere esse elemosynam: sed ex D. Thoma, & communiter, consistere elemosyna ex bonis alienis, non potest.

3 Ut hæc doctrina explicatius habeatur, sed distinguendum est. Si sermo sit de ipsa pecunia in indicio furtiva, quando fur aliam propriam non habet, certa est prædicta doctrina propter rationes optime iam allatas.

4 At vero quando fur aliam habet propriam quam possit dare pro Bulla, ipse tamen pro Bulla furtivam det; valebit Bulla, quia tunc materiale quid est, dare hanc furtivam cum iam cum illa fiat elemosyna æquivalenter. Ita Bardi.

5 Præterea si loquamur de pecunia furtiva quæ sit sit immixta cum alia propria furis, ita, ut discerni nequeat, cum iam illa transierit, propter illam unionem & mixturem, in dominium furis (ut dixi in libris Decalogi) potest vtiliter ex illa dari elemosyna, remanente semper ipsi furi onere restituendi id, quod inique abstulit. Si ergo ex illa facere elemosynam valide fur potest, valide consequenter cum illa Bullam accipiet, unde

Rodrig. ap. Galleg.

mox citandum.

Galleg. in Bull. c. 14.

dub. 182.

D. Th. 2. 2. q. 32.

Bard in Bull. p. 2.

c. 1. c. 1. sec. 3. à nu. 18.

Lib. 8. in Decal. c. 1.

§. 4.

art. 3.

& illius Privilegijs fructur. Ita a Mendo.

b
Mendo in
Bull. d. 4.
cap. 1. n. 6.

6 Hug. facit casus sequens. Titius firatus est VG. decem Bullas à Depositario. easq; distribuit Fidelibus. siue pro eleemosyna ordinaria duorum Regium. siue minus, retenta pro se pecunia. Inquiri An Fideles. qui. data ea eleemosyna. accipiunt bona fide Bullas. vtiliter accipiant?

7 Respondeo. accipere inutiliter. quia Bulla Privilegia conceduntur sub conditione eleemosynæ dandæ Regi in subsidium Belli contra Infideles. quæ eleemosyna hic non adest. Vade licet. dum bona fides durat. possint dicti Fideles. velci VG. Iactantinijs; tamen. cognita veritate. non poterunt. Quod si bona fide absoluti fuerint à reservatis. esto propter bonam fidem. absoluti ab ipsis indirectè fuerint. at. re cognita. debebunt eiusmodi Penitentes de iisdem reservatis directà à legitimo Confessario absolutionem obtinere. De his absolutis bona fide vide multa à me c. dicta in libris de Sacramentis.

c
In lib. de
Sac. l. 5. de
Penis. t. de
Cas. res. c.
12. §. 3. a
nu. 7.

S. V. An ex pecunia habita ex turpi lucro.

1 **M**eretrix VG. habens pecuniam ex meretricio. potest ne cum hac. Bullam. vtiliter accipere?

Respondeo. Potest: quia. quamvis illa peccauerit. dum eam. medio peccato. lucrata est. tamen pecunia sua est. suaq; sub dominio. yt alibi satis expicimus. ergo de suo eleemosynam illam dat. dictisq; Privilegijs Bulla frui. merito potest. Idem dic in similibus.

S. VI. An ex bonis creditis. vel ab alio datis?

1 **T**res hic sunt casus. Primus. Titius obtinet à Commissario Bullam credito. hoc est. promittit Titius. se post sex menses VG. traditurum eleemosynam præscriptam. vtiliter ne Bullam obtinet?

Respondeo. & Primo quidem Dico. manifeste inutiliter. si habet animum eam eleemosynam non tradendi. quia sic nullam tribueret. At si. ipso initio acceptionis. ani-

animum habet tradendi (qui est casus propositus) Dico, virtualiter etiam pro illis prioribus mensibus, antequam promissum soluit. Ratio est, quia id concedit Commissarius Generalis apud a Mendos, & merito obligare etiam se, ad dandam eleemosynam, eleemosyna est: Atque cunctuodum certe est communis Praxis, idq; cum emolumento Regis, nam sic multi Bullam accipiunt, quod non facerent, si numerato cogerentur pecuniā deponere.

Quod si quis habeat initio animum non tradendi, sed post sex menses V.G. mutet voluntatem, velitq; dare, tunc sane a die, qua cuiusmodi bonam voluntatem habet, lucrari potest Privilegia Bullæ, usq; ad finem anni durationis Bullæ, quia tunc iam legitime pro illis posterioribus mensibus Bullam habet, quam legitime antea non habebat. Ita e Bardi.

Contra, si initio habuit intentionem tradēdi eleemosynam, & postea, transactis sex V.G. mensibus mutet voluntatem, nolitque eleemosynam elargiri, Dico, a die, quo non elargiri proposuit, non lucraturum Privilegia, quia hæc dantur sub conditione eleemosynæ, quatenus propter bonum animum soluendi, quod promissum, frui illis Privilegiis in prioribus mensibus potuerit.

Sed quid, si bona fide quis promissum, sed deinde, propter impotentiam inculpabilem, stare promissis non possit, fruatur ne toto anno Bullæ Privilegiis?

Respondet. Fruetur, quia Privilegium semel rite obtentum non potest tolli a superfluo impedito inculpabili, nec Rex amittit huiusmodi eleemosynam, iam enim distributor Bullarum illam resaret, quando enim sic crederet Bullas distribuit, ipse se obligat ad solvendum & ita declarat ipse Commissarius.

3. Secundus casus est de bonis alienis donatis. Caritas V.G. meus amicus suis pecuniis accipit Bullam pro me. Valet ne ea mihi, si eam acceperim?

Respondet. Valet, nam sic tu virtualiter eleemosynam facis, est enim perinde ac si tibi amicus pecuniam daret, quam tu deinde in eleemosynam dares pro Bulla.

4. Tertius casus est de Religiosis, qui ut dixi c. 3. §. 1. n. 12. possunt frui Privilegiis aliquibus Bullæ. Petrus V.G.

^d
Mēdo disp
14. au. 4.

^e
Bardi l. c.
sec. 6.

V. G. Religiosus sumpsit Bullam largiendo eleemosynam ex pecuniis ipsi donatis ab amico, utetur ne valide Bulla? Dubitatio autem fundatur in eo, quod Religiosus etiamsi ab amico, posita quacumque Superioris licentia, habuit pecuniam, illa non est ipsius, siquidem quidquid Religiosus acquirit, Monasterio acquirit, ergo non potest verificari, quod eleemosynam ex suis bonis impetierit, quod requiritur necessario, ut Bulla frui quis possit. Respondeo, omittendo alias explicationes, Pontificem, quandoquidem in tenore Bullae illam modo dictae concedit nominatim etiam Religiosis, huic defectui satis, superque supplere.

S. V. I. I. *Quanam eleemosyna porrigenda ab Insignibus Personis?*

Et quanam porrigenda a Pauperibus;

Cardinales, Primates, Patriarche, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates habentes Iurisdictionem Episcopalem, Inquisitores, & Dignitates Ecclesiarum Cathedralium, Duces, Marchiones, Comites, Commendatores maiores, Proreges, Capitanei Generales, & alij Officiales Curiae, Suae Maiestatis (qui sint hi Officiales, vide apud Trullench. f) Domini Vassallorum, dictorumque uxores, suis viris viventibus, debent pro Bulla praestare eleemosynam octo Realium, hoc est, ut supra dixi, tarenorum decem, & granorum decem mone-tae Siculae.

Iam dubitabis Primo, circa hos, an Vicecomites, Barones, Praetores Urbium, Senatoresque Civitatum, si non sint Domini Vassallorum, ut etiam Fiscalis in Tribunali Inquisitionis, ut item Filij Ducum, similesque, si nullo Titulo, vel Dominio gaudent, an, inquam, hi obligentur tradere octo Reales?

Respondeo, non obligari, quia hos, si Domini Vassallorum non sint, Commissarius, in taxa ab ipso definita, octo Realium, non designat; Expressio autem eorum, qui designantur, est manifesta exclusio aliorum. Ita g. Mendo, & Gallegus, *Quod si Domini sint Vassallorum, debent*

Trullench
lib. 1. in
Bulla. §. 3.
dub. 1. n. 2.

g.
Mendo d.
14. n. 12. &
15.

b
Galleg. 1. c.
13. du. 194

debent omnino octo tradere, quia ita disposuit Commissarius, ut vidimus n. primo.

3 Si Rex aliquis exterius in Regnum, ubi Bulla promulgatur, accederet, ut etiam illi omnes quos nos Principes in nostro Regno habemus, obligantur ad octo, siquidem satis includuntur a Commissario in illis similibus Dignitatibus Ducis, Marchionis &c.

i
Mendo ib.
nu. 14.

Predicti Duces &c. si carent Vassallis.

4 **D** Vbitabis secundo. An predicti Duces, Marchiones &c. Si Vassallis careant, prestare debeant octo Reales?

Respondeo. Negat Bardi; affirmat Mendo; Verum si diligenter eorum rationes hinc inde ab ipsis allatae, considerentur, debent conuenire in hunc modum. Si eiusmodi V.G. Dux nihil aliud habeat, nisi merum, & inane Ducis nomen, nullamq; habeat ex eo Titulo, seu Nomine Dignitatem, vel Priuilegium, vel Prærogatiuam, ut esset V.G. Pater, qui totum Titulum suum, suamq; Iurisdictionem totam in Vassallos, filio renuntiavit; Certè hic Pater sufficienter dabit duos Reales, quia nec Dignitatem habet, nec Iurisdictionem, nec iractu, nec in habitu supra Vassallos. At, si quamuis Vassallis, ac Iurisdictione omni quis careat, Titulum tamen Ducis cum aliquibus Ducatus præminentijs habeat, quales sunt plures, quos Titulatos vocamus, & vere sunt huiusmodi, nam coram Prorege caput V.G. cooperiunt, alijsq; quibusdam secularibus exemptionibus fruuntur, prestare debent octo, quia hi verè, & in omni proprietate sunt Duces, Marchiones &c. Huius etiam generis sunt filij horum, si Titulum vere habeant cum predictis præminentijs (licet prouentibus omnibus Pater gaudeat) quia iam dignitatem habent. Ita Gallegus. Ratio prædictæ distinctionis mihi manifesta apparet quia, in taxa à Commissario legitime facta, clare, ut duæ Classæ distinctæ Personarum, afferuntur; quarum altera continet Duces, Marchiones, & Comites; altera, quæ continet Dominos, habentes Vassallos, & ut patet ex contextu, vna non est declaratio alterius. At certe hi, qui solum Titulum sibi reseruant, siue habent, vere in Classe Ducum sunt, qui vero nec Tituli præminentijs vllis gaudent,

i
Galleg. c.
14 d. 182.

nec Vassallos habent; in neutra Classe ex dictis constitui merari, nisi equivoce, possunt.

¶ Quando quis simul est Dux, & Marchio, & Comes gaudens parvis Titulis, multiq; Dominis, non est ab ipso multiplicanda eleemosyna ad multiplicationem Titulorum, quia Commissarius taxando eleemosynam assignauit octo Reales singulis Personis, non singulis Titulis.

¶ Quod dixi de his, sic de Episcopis, si enim Episcopatus renuntiarunt, ita ut seruauerint sibi Titulum, & Dignitatem Episcopalem (quam certe semper solent sibi reservare) dum Minus esse, Episcopi, sicut priores, sunt Episcopi inere Titulares; prestare debent octo Reales; At si renuntiauerint etiam Dignitati, quod fieri non solet; aliquis illos excuset ab enlargementis octo, aliqui inquam, nam ego excusare non possum, quia quaecumq; renuntiatione posita, semper in ipsis residet. Character Episcopalis, ob quod semper vere sunt, & vocari Episcopi; actusq; Consecrationis, existeret valide possunt. Nisi loquaris de quibusdam Germanis, vel aliorum locorum Episcopis, qui sunt more Clerici, & sola Iurisdictione Episcopali gaudent. Hi cepte, si renuntiant in nullo rei manent Episcopi.

¶ Vbiabis Tertiū de pædictorum Vxoribus viduis. Responden. Vxores dum viuunt prædicti Mariti, sequuntur conditionem Virorum, nequid perinde ac Viri carum, octo debent, & tamen si ipse ex se Titulo nullo gaudeant. At vero Viduæ eorundem, si nullo proprio Titulo, seu dignitate gaudeant, donent solūm tutos Reales; si autem ipse Titulo ex se gaudent, vel Dominæ sunt Vassallorum, octo omnino debent. Ita clare ostendunt Verba Commissarii eleemosynam taxantis. Faminae deniq; quaecumq; si non sint, neq; fuerint vnquam nuptæ, habent tamen verum Titulum, vel Vassallorum Dominium, debent omnino octo, quia tunc habent qualitatem requisitam à Commissario ad maiorem eleemosynam; quam quidem qualitatem respexit, Commissarius in quocumq; sexu enuenerit.

s Quid

3. Quid si predicta Videri romanæ vsq. statuarie Ducatus Marchionatus &c. Respondet, p. modo obligari ad octo, quia si rem actu habuit qualitatem, quæ ex vi taxæ, obnoxia est iuridici iurisdictionis.

Privatus promotus ad Titulum Ducatus &c.

9. **D** Vbiabit Quarto. Si quis Privatus accipiat Bullam initio anni, datis duobus Realibus, & deinde in decursu anni evadit forte Dux, vel Marchio &c. ut item Episcopus, Archiepiscopus &c. indiget n. a puncto novi gradus sua Bulla etiam pinguior conferretur, vel saltem supplementum ad octo Reales conferre, et deinceps Bulla Privilegijs personarum sup. A. Respondet, Non intelligere, puto, quia gratia concessa initio facta collata pro toto anno, ergo pro toto anno durat, fuit enim data absolute, non dependens a futuro eventu. Ita m. Bardi dicens, hanc dubitationem a nemine fuisse tractatam, fatetur tamen, se Clericus ascendat ad Sacerdotium in illo anno Bulla n. se sumptum non posse deinceps vel Privilegio vescendi laicizari, quo initio anni, quando non erat Sacerdos fruebatur, sic id esse iuratum, quia Sacerdoti expresse sit in ipsa Bulla prohibitio vescendi laicizari, quæ similis expressio non est in Bulla quam predictus Primatus, data deinceps duorum Realium a Distributore, hoc est a Pontifice, recepit.

Prædictarum Insignium Personarum obligatio quoad electionem pro Secunda Bulla in eodem anno.

10. **D** Vbiabit Quinto. Si qua ex dictis Personis Insignibus vellet secundam Bullam accipere in eodem anno (quam secundam videtur sumi posse, non vero tertiam, dicemus infra) debet ne octo contribuere?

Respondet ita prorsus. Quare falsam iudico sententiam Heiriquez (quam refert, & merito rejicit Trullench) putantis sufficere, si præbeat duos, falsam, inquam, nam Commissarij sine vlla distinctione primæ, vel secundæ Bullæ, pro his Personis taxat absolute Reales plures. Vide infra c. 14. ubi ipso initio ponuntur verba Pontificis, concedetis hanc iteratam acceptionem Bullæ, nam ibi notabis hæc verba *Servatis tenore, & forma prædictis, quibus eodem anno idem sumptuarij sumptu*

116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

m
Bardi in
Bull. p. 2.
tr. 8. ca. 2.
sect. 3.

n
Trullench.
lib. 1. in
Bull. 9. 3.
du. 1. n. 15.

Multi habentes Dominium eiusdem Ducatus; &c.)

D Vbitabis 6. quando duo V.G. habent Dominium eiusdem oppidi pro parte vel pro Indiviso debent ne singuli dare octo Reales? Respondeo ita putare. Mendo.

Médo dif.
14. n.8. &
in Appen-
d. 2. c. 1.

P
Bardi p. 2.
tr. 1. cap. 1.
sect. 5.

A p. Bardi docet satis esse, utrosque dare octo, hoc est singulos dare quattuor. Lege apud ipsos rationum conflictus, quia res est raræ praxis. Et tamen ego eo in sententiam Mendo quia verba Commissarii taxantis elemosynam hanc maiorem præcipiunt. Ducem, Comitum, seu Dominum Vassallorum debere dare octo. Atqui singuli ex his de quibus loquimur habentes pro parte vel pro Indiviso Ducatum, Comitatum, Dominium sunt simpliciter & absolute Duces, Comites, &c. & talium item Titulorum preminentijs gaudent, ergo &c.

Quid si Senatus Panormitanus V. G. qui constat ex sex Patribus conscriptis sit aliquo insignitus Titulo, sit V. G. Dux alicuius oppidi, singuli ne ex illis debent octo dare?

Respondeo non debere, puto: quia tunc singuli, quibus conceduntur Bullæ privilegia non sunt Duces, sed solum simul omnes, ut constant unum corpus morale.

Rapportus

D Vbitabis Septimo. an Pauperes debeant elemosynam dare pro Bulla? Respondeo.

Debere, certum sit, quidquid in oppositum innuat 7 Henriquez ex eo, quia in Bulla originali monet Pontifex, ne exigatur elemosyna à paupere. Quidquid, inquam, innuat: Tum quia hæc clausula non amplius extat in Bulla, quæ promulgatur; tum quia clare Bulla, tamquam opus necessarium requirit pro consecratione eius. Privilegiatorum elemosynam; tum denique quia fortasse sensus illius clausulæ solum erat, ut non cogerentur pauperes accipere Bullam, & consequenter elemosynam dare, quia Bullæ acceptio debet esse voluntaria.

Ex hac certa doctrina emergit affine dubium. Cum enim, qui caret Bulla Cruciatæ, non valeat in Regnis, ubi ea promulgatur, acquirere Indulgentias, quas ipsa Bulla concedit (de qua re infra cap. 14.) dubitatur

nunc

9
Henriq. 1.
7. cap. 20.

nunc. An qui propter summam paupertatem eam accipere nequit, acquirat saltem alias Indulgentias, quæ sunt extra Bullam, quas Commissarius suspendit, durante anno Promulgationis, de qua suspensione infra item dicemus.

Respondet. Acquirere, docet q Bardi. Ita etiam tenet Quintanadueñas, citans Ludouicum à Cruce. Non acquirere, docet s Mendo. Ratio affirmantium est, quia præsumitur ex pietate Pontificis, vt non priuetur Indulgentiis, qui sine culpa Bullam habere non potest. Ratio Negantis, cui assentior, est, quia Bulla nimis manifeste suspendit pro eo anno omnes alias Indulgentias pro iis, qui Bullam non accipiunt, nec, in tanta expressione mentis Pontificis, videtur, posse prudenter, præsumi contrarium.

9
Bardi p. 2.
tr. 1. c. 1.
sec. 6.
Quinta-
nad. in
App ad
singl. de
Panit. tr.
3. dub. 12.
nu. 3. & 6.

CAPVT QVARTVM.

Explicatur posterior pars Clausula quarta superius posita.

hoc est, illud. Anno durante.

f
Mendo in
app. ad
Bull. d. 2.
c. 3. nu. 12.

EXpōscit hic Doctrinæ claritas, & ordo, vt decla-
remus prius, quando nam incipit eiusmodi An-
nus; deinde quandiu durat, seu quando finem habet.

§. I. *Quando uam incipit Annus Privilegiorum Bullæ?*

Sane cum incipere à die Promulgationis Bullæ, certum est. Verum vt id minutius cognoscatur, animaduertenda sunt quattuor.

Primo, si quis Bullam sumit post sex menses VG. à facta promulgatione, hic non poterit frui Privilegiis, nisi ab hora in qua sumit vsque ad finem consequentium mensium eiusdem anni, quia ante a carebat Bulla, & post illos menses, hoc est, absoluto dicto anno, vt dicemus, Bullæ Privilegia spirant. Ita Gallegus, alijque: vnde ego merito falsam pronuntiaui in libro de Penitentia quorundam Doctorum sententiam putantium, si habens Bullam hoc VG. anno, non vsus est, Privilegiis circa absolutionem à reservatis, posse sine noua Bul-

Galleg. c.
4. dub. 15.
citans Nū-
num, Vil-
lalobos,
Trullen.
Ludou. à
Cruce.

Libr. 5. de
Panit. Tr.
de Casre-
fer. c. 13.
§. 5. nu. 5.

la

la absolui à peccatis anno sequenti. locum relege. *Am*
antem saltem in aliquo faueat Bulla in anno sequenti di-
 cam nro §. 4.

2 Secundo animaduertendum est, quando dicimus:
 Annum Bullæ incipere à die promulgationis, intelligi
 de promulgatione, quæ fiat in vnaquaque Ciuitate, seu
 loco, etiam minimo, vt notat Trullench., nam non
 Trull. l. 1. satis esse pro habitantibus in alia Ciuitate, etiam eiusdem
 c. 1. du. 10. Diæcesis, Promulgationem, quæ fit in alia, quamuis
 hæc sit Metropolis, expresse notat ipse Pontifex in teno-
 re Bullæ, esto, pro legibus, alijsque similibus sufficiat
 eas promulgari in Metropoli.

4 Animaduertendum est Tertio, Annum in quo vi-
 gent Bullæ Priuilegijs incipere ab ipsa hora, in qua ea in
 quocumque loco promulgatur, non ergo antea.

5 Animaduertendum est 4. Cum per duplicem ac-
 tum soleat promulgari Bulla, primo per solennem Pro-
 cessionem, & deinde, per Concionatorem in Concione,
 animaduertendum est, inquam sufficere per solam Pro-
 cessionem, si quidem per illam solam habetur absoluta
 Promulgatio.

6 Hinc fit, vt si quis sumat Bullam ante Concione,
 sed post Processionem, possit & vti eius Priuilegijs, &
 sane hæc est Praxis, vt facta Processione, statim incipiant
 distribui Bullæ.

7 Hinc etiam sequitur, vt, si quis, etiam data stipe,
 sumpsisset Bullam ante Concionem, & ante Processio-
 nem, non possit vti Priuilegijs, nisi post Processionem,
 tunc enim ratificatur sumptio.

8 Denique, ne ignores, factam publicationem in
 Templo maximo sufficere, quamuis promulgatio alia
 non fiat in alijs Parochijs eiusdem Ciuitatis, quantum-
 uis magnæ: nam vnâ Publicationem in vno loco re-
 quirat Pontifex, non vero aliam, & aliam in singulis
 Ecclesijs loci.

§. 2. Quamdiu durat Annus Bullæ.

1 **P**RAEMITTITUR alium esse Annum naturalem, alium
 Ecclesiasticum: Naturalis est spatium tempo-
 ris.

ris, quo Sol suo motu redit ad eandem Cæli partem, unde motum incæperat, V.G. à primo gradu signi Arietis, ad eundem, quod spatium est duodecim mensium, & sex horarum atque minutis minus.

Ecclesiasticus est spatium temporis, quod ex more Ecclesiæ intererit ab aliquo termino deputato ab Ecclesiæ ad alium similem. V.G. à Pascha ad aliud Paschæ, à Pentecoste ad Pentecosten, quod spatium aliquando continet plures, aliquando pauciores dies, ut ex computo Ecclesiastico scimus omnes.

2. Querimus iam an Privilegia Bullæ durēt per Annum naturālē; An per annum Ecclesiasticum? Si prius, semper erit idem tempus Privilegiorū, si posterius, modo maius erit ipsorum tempus, modo minus.

3. Dico, Probabile esse, Annum Bullæ durare per Annum naturalem hoc est à die Promulgationis vsq; ad finem duodecim mensium. & item esse probabile durare per Annum Ecclesiasticum, id est à Promulgationis die ad alterius Promulgationis diem. Priorem probabilitatem sequitur Rodriq. c. Thom. Sanch. d. Mendo. Posterioriorem Gallegus, filo. Sanch. g. Trullench. b. Ludou. à Cruce. Bard. i. Ratio vtriusq; sententiæ est, quia, in communibus nunc hominum commercijs, nomine Anni recte alteruter solet intelligi.

Favet posteriori sententiæ illa confirmatio. Quia in præfenti sumus in re Ecclesiastica; Ecclesiæ autem Communis Praxis solet anno Ecclesiastico uti. Sic Communio pro obligatione præcepti anni, sic Interstitia pro Ordinibus suscipiendis, sic obligatio recitandi Horas Canonice solet mensurari per annum, vel diem Ecclesiasticum non vero per naturalem.

4. Hinc, quia Annus ecclesiasticus aliquando est brevior anno naturali, ut si promulgetur Bulla in Dominica V.G. Septuagesimæ, quæ sit dies Vigésimus Ianuarij, Anno autem sequenti promulgetur in eadem Dominica, quæ incidat in diem decimum eiusdem mensis Ianuarij, unde brevior, hoc est minus decē diebus erit Annus Ecclesiasticus, quam sit annus naturalis: hinc, inquam, fit, ut in priore sententiâ possis fieri Bullæ Privilegijs vsq; ad vigesimum diem sequentis Ianuarij, etiam pro-

c
Rodr. in
Bull. §. 5.
num. 2.

d
Th Sanch.
l. 8. matr.
d. 15. num.
17. in med

e
Mendo d.
2. c. 1. & in
App. d. 1.
c. 14.

f
Galleg. c.
4. dub. 14.

g
Io. Sanc.
d. 55.

h
Trull. l. 1.
§. 1. d. 11.
num. 3.

i
Lud. à Cr.
d. 1. c. 10.
dub. 2.

k
Bard. p. p.
Tr. 2. c. 6.
2 nu. 11.

promulgata noua Bulla : at in posteriori non possis vsq; ad dictum vigesimum diem, quia adueniente noua promulgatione veluti perimitur, in hac posteriore sententia, Bullæ vigor. Sed certe, vt diximus, vtrunque probabile est.

5 Nota. Si forte supponas Pontificem nolle, vt noua alia Promulgatio Bullæ fiat anno sequenti, vel velle nouam Promulgationem diu differre; vnde non possumus tunc habere terminum desitionis per nouam Promulgationem, quia promulgatio noua non erit. Nota, inquam, tunc Doctores conuenire, quod Bullæ Priuilegia durent per annum naturalem: tunc enim cum desit annus ecclesiasticus, subingreditur necessario ^m naturalis. Dixi (necessario) nam nou placet, quod ⁿ Bardi docet ex Trullench, nimirum, quando Pōtifex diu differt, tunc durare per 35. dies postea, intra quorum latitudinem solet finiri annus ecclesiasticus: non placet autem, quia id videtur esse nimis gratis dictum.

6 Nota insuper, quamuis moriatur Pontifex, vel Commissarius Generalis intra dictum annum, non spirare tibi Bullæ Priuilegia pro illo anno, quia pro illo tempore sunt gratiæ factæ, vt recte notat ^o Castropalaus.

^o
Castrop.
de Bulla
Cruc. p. 3.
num. 4.

S. III. Quando in vno loco tardius, in alio citius fiat Promulgatio, quid iuris erit in accipiente Bullam, si sequamur prædictam posteriorem sententiam.

EX figuratione duorum Casuum huius Questionis Decisio clarius intelligetur.

Primus Casus. Titius existens Panormi, Promulgatione ibidem facta in Dominica Septuagesimæ die VG. 20. Ianuarij, sumit statim Bullam, & inde proficiscitur Syracusas VG. vbi anno sequenti promulgari solet Bulla die primo Cinerum, qui incidet VG. die 9. Februarij, hoc est 14. diebus postea, Inquiro, Gaudebit ne Titius iam commorans Syracusis Bullæ Priuilegijs vsque ad Dominicam Septuagesimæ anni sequentis, quæ incidet VG. 26. Ianuarij, quādo Panormi promulgabitur noua Bulla, an, vsque ad nonum diem Februarij iuxta promulgationem, quæ fiet in sua Ciuitate?

Secun-

2. Secundus casus, quid si contra? Caius V. G. commorans Syracusis accepit Bullam in die Cinerum, qui forte incidit 12. Feb. deinde accedit Panormum, ubi promulgabitur non in Bulla 10. Ianuarii, gaudebit ne Privilegiis solum vsq; ad vigesimum diem Ianuarii iuxta Promulgationem Panormitanam, an vsq; ad diem Cinerum anni sequentis iuxta promulgationem quae fiet in Civitate praedicti Caii, qui dies incidet, ut dictum est, nono Februarii?

3. Respondeo. In utroq; casu, stando in posteriore sententia, sub qua loquimur, gaudere quis potest Bulla solum iuxta Promulgationem factam in loco, ubi quis accipit Bullam. Quare in priore casu allato nu. 1. Titius gaudebit Bulla vsq; ad vigesimum sextum Ianuarii, in posteriore vero allato nu. 2. Caius Bulla fruetur vsq; ad nonum diem Februarii. Ratio utriusq; dicti est, quia, quando tu accipis Bullam promulgatam in hoc V. G. loco, quasi dicit tibi distributor Bullarum nomine Pontificis,

(Quandoquidem tu erogasti legitimam elemosynam, concedo tibi Privilegia Bullae duratura per totum hunc annum, donec ego iterum aliam hic promulga vero) Huius, autem, rei ulterior ratio est, quia ad illum Distributorem, a quo tu recipis Bullam, non pertinet videre, seu taxare tempus Promulgationis alterius Distributoris. Quare, nomine Pontificis, dat tibi Privilegia, secundum suas Promulgationes, non vero secundum Promulgationes alterius. Ita p. Bard. c. 14. Scio Ioannem q. Sanch. in casu dicto nu. 1. velle Titium posse solum vsq; ad nonum diem Februarii, sed propter rationem nostram non est audiendus.

Scio etiam Mendo r. sustinere, tum Titium, tum Caium praedictos, posse solum gaudere Bullae Privilegiis, durante anno naturali quocumq; tandem die fiat nova Promulgatio. Sed, profecto id ipse dicit, quia sustinet annum pro Bulla debere esse naturalem, quam sententiam eum dixerimus supra, esse probabilem, probabile etiam erit hoc praesens ipsius dictum; Sed, quia nos hic loquimur ex suppositione, quod sequamur sententiam posteriorem, quae est etiam probabilis, ideo, quamvis dicto praedicti Doctoris assentiamur, tamen non assentimur illi limitationi (solum,)

D

S. IV.

Bard. p. p.
tra. 2. c. 6.
n. 24.

Io. Sanch.
d. 55. nu. 9.

Mendo lo.
sup. cit.

Lib. de p.
nre. c. q. m.
IO. p. 31. N

^a
Meroll.to.
2.q.4.ca.6.
dub.21.n.
492.

¶ 6. Obijcies. Sola præsentatio litterarum Delegatio-
nis facta Delegato nõ facit negotium cœptum, seu caus-
sam inchoatam, vt cum multis docet. Merolla, 4, quia
litterarum sola præsentatio, quamvis acceptata, non est

exercitium jurisdictionis, per quod daretur sibi Delegatus jurisdictionem; ergo neq; in eadem nostro sufficienti prædicta signa: collata nec ipsis actibus de iure in tali

b
Bardi p.p.
in a. 26. l. 1.
m. p. 1. & 2
n. 116. c. 1

Respondet Nos (per signato notat Bardi) per signa sufficienti non petimus solum petitionem Confessionis quomodo documq; sed requirimus talia signa, quæ sint pars materis Sacramenti Poenitentia, (quæque eum exhibentur, sint Sacramentalis Confessionis exercitium) ob

7. **Distum est Tertio** (signa legitima Confessionis) nam non prorogatur iurisdicatio Confessarii, si invalida, siue propter defectum Poenitentis, siue propter defectum Confessarii esset prædicta incepta Confessio. Ratio est, quia per verum actum Confessionis Sacramentalis (sic enim exercetur hæc iurisdicatio) ratificatur potestas in Confessario Delegato; non vero per invalidam Confessionem, quæ cum nulla sit, nullum parere effectum potest.

3. **Confirmatur Doctrina nra. 13;** data verbis ipsius Bullæ Originalis: *Item* (ait) *declarat Pontifex, quod, expirante anno, omnes prædictæ facultates, gratia, & Indultia expirant, tantum poterunt causas pendentes ad finem perducere* (Notas) (Causæ pendentes &c.) in omni tali anno, si subli

c
Bardi lo.c.
nu. 66.

Ex prædictis verbis colligit Bardi doctrinam a nobis hæcenus dictam, solum habere locum, quando poenitens, post prædictum annum Bullæ finitum, non committit alia peccata. Nam si quis, inquit non dum finitâ Confessione, peccet, fuit iam Bullæ anno, peccato reservato, non potest ab hoc peccato absolvi per Confessarium electum, vi dictæ Bullæ. Quamvis Confessio coepta fuerit ante lapsum anni: Immo neq; ita impotest (ait) ab alijs commissis antea, quia Confessio non potest dimidiari, quæ dimidiaretur, si ab his absoluti posset, illo alio commissio post annum non absoluto. Colligit, inquam, ex his verbis, in quibus expresse Pontifex solum concedit, causas pendentes finiri posse: at Confessio huius peccati nunquam fuit incoarta repositi anni Bullæ. ergo &c. Quare hic Auctor concedit, per Iubileum posse simile novum peccatum absolvi, non vero per Bullam Cruciata, quia in Iubileo non adest hæc restrictio, tantum poterim causas pendentes ad finem perducere.

Inquires Secundo, si post Absolutionem hanc dictus Poenitens recordetur alicuius peccati mortalis, re-
 seruati commissi ante dictam Absolutionem, poterit ne
 virtute Bullae, vel Iubilaei iterum Absolutionem, rite ac-
 cipere a dicto Confessario, qui solum habeat potesta-
 tem absolvendi vi Bullae, vel Iubilaei? Respondetur, non
 posse; quare tunc necessarium erit illud peccatum oblitum
 confiteri apud alium legitimum Confessarium, habentem
 potestatem ad illud absolvendum, ut ego aibi dixi.
 Ratio est quia Delegatus cum functus est officio suo,
 nihil amplius potest; at praedictus Confessarius electus
 iam dando Absolutionem adimplevit suum officium; ergo &c.
 Legitamen dicendum apud Dianam, qui putat,
 esse probabile, quod possit, siquidem tunc (ut) sequens
 Confessio pertinet ad priorem, & est prioris complet-
 mentum. Verum ne id extendas ad peccata commissi
 post Absolutionem illam priorem, haec enim nec separa-
 ratim, nec conjuncta cum oblitis absolvere dictus Con-
 fessarius amplius ex vi Privilegii Bullae, vel Iubilaei po-
 terit, quia nulla ratione pertinent ad Absolutionem
 datam, vel dandam ex vi Bullae, vel Iubilaei.

b
 Lib. 5. de
 poenit. c. 4.
 §. 10. n. 4.

i
 Diana p.
 11. tra. 8.
 ref. 28.

Ut possint in Ecclesijs (locutio est de ijs, qui Bullam
 sumunt) in quibus alijs Divina Officia (Interdicta du-
 rante) quomodolibet celebrare permixsum fuerit, vel in Pri-
 vato Oratorio ad Divinum Cultum tantum deputato ab Ord-
 inario, visitando, & designando, etiam tempore Interdicti, cui
 ipsi causam non dederint, vel per eos non steterit, quominus
 amoveatur: & qui facultatem ad id a Commissario Generali
 habuerit, etiam per horam, antequam illucescat dies, & per
 horam post meridem, in sua, ac familiarium, ac consangu-
 neorum suorum, praesentia, Missas, & alia Divina Officia per
 se ipsos, si Presbiteri fuerint, vel per alium celebrari facere,
 & tempore Interdicti Divinis interesse. Etsi tamen, qui priuato
 Oratorio ad praemissa uti voluerint, ut quoties id fecerint,
 aliquas preces Deo pro unione Principum Christianorum, con-
 tra Infideles, eorumque contra eosdem victoria fundere, &c.
 neantur; imponitur.

C A-

munitate incolitur, VG. Prouincia, Ciuitas, oppidum, Villa; Aliud est Totale particulare, versus quod illud, quo interdicatur locus particularis, vel loca aliqua particularia. V. G. hęc Ecclesie, quas Ciuitates illa Ecclesia alius Oppidi &c.

Hęc cum suis explicationibus, & limitationibus prefertim iis, quas concedit *Cap. Alma mater de Sent. Eccl. commun. in 6.* habes passim apud *l. Doctores* scribentes de interdicto.

l.
Suar. 5.
Hurt. Bo-
nac. Laym.
Coninch.
Aul. Aliq.
innumera.

7 Illud pro te nostra est aduertendum, Bulla Cruciate Privilegia solum esse, fauore interdicto locali Generali, quamuis auctoritate Apostolica imposito: quare nec personarum quoquo modo interdictis, nec loco specialiter interdicto Bulla Cruciate Privilegia ulla concedit. An autem persona particulariter interdicta possit eiusmodi interdicti absolutionem obtinere virtute Bullę, infra in suo loco dicetur.

m.
Infrac. II.
S. 6.

Si. Il. Fecit primus Bullę tempore Interdicti, possit Missas, & Diuina Officia celebrare &c.

His probatis, vt explicetur primus hic, Bullę fauor pro tempore Interdicti. Nota Primo illud non concedi, qui dederunt causam Interdicto, vel per ipsos fiat Interdicti remotio.

2 Nota secundo. Illa verba (*in Oratorio Priuato*) Nam Doctoris ex modo loquendi Bullę, & ex intentione Pontificis extendunt ad omnes alias Ecclesias, dummodo fiat priuatum Officium, & solus coram filio, vt mox explicabitur. Vnde id late probatum a Ludouico nā Cruce:

n.
Luc. à Cru-
ce in Bull.
d. I cap. 5.
dub. 2.

o.
Opu. de Sa-
crif. Miss.
l. i. c. 4. S. 4
à n. II.

3 Nota Tertio, predictum Oratorium debere esse approbatum, & deputatum ad Diuinum Cultum, quod ego pluribus egi in Opusculo de Sacrificio Missę, & Nota Quarto, illud (*in sua, & suorum presentia*) quod à me pluribus explicatum inuenies loc. cit. à nu. 28, & late item habet Trullench.

p.
Trull. lib. I.
S. 3. dub. 5.

5 Nota Quinto. Illud plurale Missas, & alia Officia, & illud per alium, vel alios, hęc enim verba absolute, & non respectiue prolata, ostendunt mini, non vnam tan-

tenendum do. sed plures Missas concedi eodem die per hoc Privilegium, nec solum semel, & iterum, & item, sepe diuinis Officijs priuatim interesse.

Archidiaconi Bullam tempore Interdicti obligant Missæ priuatim interesse.

6. **H** Is ita notatis, suum hic locum habere debet illa questio; An, sicuti Bullam habens potest modo dicto Interdicti tempore priuatim assistere Sacro, ita obligetur, quando incidit dies festus de Precepto.

Respondeo. In vtramq; partem, æquo quasi Marte, congregiuntur Doctores, vt late habes apud Lustou. 7 a. Cruce, & latissime apud Bardi, r. & Trullench.

Ratio deobligantium (inter quos sunt Coninch. Aui- la, Alterius) præcipua est, quia nemo cogitur vni suo Privilegio; Is ergo qui recipit cum Bulla Privilegium assistendi Missæ tempore Interdicti priuatim, poterit hoc Privilegio nolle vti, & sic stare prohibitioni Interdicti, quod verat assistentiam ad Sacrum, & pro illo tempore aufert præceptum de huiusmodi assistentia.

7. Ratio obligantium (inter quos numerantur Ludouicus à Cruce, Villalobos, Ioannes Sánchez, Trullench) illa item præcipua est, quia in tantum non obligaris, Interdicti tempore, interesse Sacro in diebus festis, in quantum impeditis Interdicti lege; At per Bullam hæc Interdicti lex iam à te remouetur; ergo, remoto iam impedimento, redire debes ad obligationem assistendi.

Vtriusque ratio cum probabilis, hoc est, alicuius momenti sit, vtramq; sententiam probabilem reddit.

8. Sed ecce, per hanc occasionem, alia subnascens questionucula. In Tractatu de Interdicto omnes Doctores statuunt per Cap. *Alma mater de Sant. Excomm. in 6.* concedi Clericis, & Ministris Ecclesiæ, atq; adeo Religiosis, posse, Interdicti tempore, Missas, & alia Diuina Officia priuatim, hoc est clausis ianuis &c. (vt ibi distinctius explicatur) celebrare. Iam Inquiro, an dicti Clerici, & Ministri obligentur Missæ priuatim interesse diebus festis?

Respondeo, obligari. Nam inuenio disparitatem inter hos Ministros ex vi dicti Capituli *Alma Mater*, & in-

Lud. à Cr.
l.c. d. 4. n. 5.

Bardi, p. 2.
tr. 2. ca. 3.
sect. 6.

Trull. lo. c.
dub. 6.

Lud. à Cr.
l.c. n. 6.

rer alios ex vi Bullæ Cruciatæ. Si quidem prædictum Priuilegium collatum in Cap. *Abne Mater*, datur Ordini Ecclesiastico, cui Priuilegio non potest renuntiare quilibet Priuatus. At Priuilegium in Bulla conceditur ipse Personæ in particulari, cui ipsa particularis Persona renuntiare libere valet. Non est igitur mirum, si ipsa Praxis & receptus inter Fideles vsus declarauit, Ministros prædictos obligari ad assistendum Sacro diebus festiuis, tempore Interdicti, quia ut dictum est non possunt, non ut Priuilegio concesso toti Ordini Ecclesiastico. At, quia potest persona particularis, non ut Priuilegio sibi datos ideo potest in Bulla, quæ datur particulari personæ, habere locum prima sententiâ dicta n. 7.

S. III. Quid concedat Bulla, quoad celebrationem Missæ in Oratorijs Priuatis extra tempus Interdicti.

Bulla præter dictum fauorem valendi celebrare, vel facere celebrare tempore Interdicti in Oratorijs Priuatis, concedit etiam in istdem cum tunc fauorem extra Interdicti tempus. Sed de hoc ego late egi in Opusc. de Sacrificio. & Missæ, quare non est id cum molestia Lectoris hic repetendum.

S. IV. An per Bullam possit quis erigere Oratorium priuatum, in quo celebretur sine alia Pontificis licentia.

Affirmat & Castropalaus his verbis. Bulla ergo inquit, concedit sumenti ipsam ut possit habere priuatum Oratorium, & in eo celebrare Missas, vel celebrari facere, dummodo Oratorium sit diuino tantum cultui deputatum, & ab Ordinario designatum iuxta formam in Trid. sess. 21. in Decreto de Celebrandis Missis præscriptam; & dum eo quis utitur, fundat preces pro Vnione Christianorum Principum, & eorum contra Infideles victoria. Hæc ille, cui assentitur Ludou. b. a Cruce.

Ratio fundamentalis huius sententiæ est, quia in Bulla expresse conceditur, ut in Priuato Oratorio, (visitato vtrique, & designato ab Episcopo) tempore Interdicti

In opus. de
Sac. Miss.
l. i. c. 4. §. 4
à n. 36.

Castrop.
de Bull. d.
sp. vn. p. 6.
n. 2. fine.

Lud. a Cr.
de Bull. d.
r. c. 5. du. r.

dicti celebretur, ergo supponitur concedi etiam alijs temporibus non vetitis, quod est minus iuxta Regulam Juris in 6. *Cui conceditur quod est plus, conceditur quod est minus*. Adde, in Bulla Latina expresse poni sic (*etiam tempore Interdicti*.) At particula hæc (*etiam*) cum exprimat casum difficiliorem, supponit, tamquam certum, casum minus difficilem.

Verum hanc sententiam prorsus rejicit Trullench, Gallegus d, Diana e, Mendos, qui omnes non possunt (& quidem merito) sibi persuadere, Pontificem velle concedere Privilegium celebrandi Sacrificium Missæ in domo cuiuscumq; Priuati, Sacrificium, inquam, quod est Summus actus Religionis, quem exercere in hac vita Fideles possunt, quemq; cum summa, & possibili reuerentia debent.

Hæc ex illis. Sed quia Aduersarij possent, has, & similes rationes ex inconuenientia ductas eludere; Illa mihi hac de re diu cogitâti efficax menti occurrit. Quod Summus Pontifex, dùm licentiam concedit, vt etiam Interdicti tempore celebrari valeant Missæ in Oratorio Priuato, supponit, Oratorium iam esse aliq; ab ipso, vel eius Delegato, concessum, non autem per Bullam concedit. Sicuti cum dixit, vt notauimus modo §. 2. nu. 2. Concedo, vt habens Bullam possit celebrare in Ecclesia, etiam tempore Interdicti; supposuit iam constitutam esse perfecte Ecclesiam, non enim per hæc verba constituit. Ita in casu nostro. Perfecte autem constituta supponitur Ecclesia, quando non solum materialiter, sed formaliter etiam est perfecta, hoc est, legitime, ad Sacrificium Missæ in ea celebrandum, ab habente potestatem approbata.

§. V. An Commissarius Cruciatæ possit prædictum Oratorium perfecte constituere, seu concedere?

DVæ hîc sunt sententiæ. Altera negat cū Diana g alijsq; atq; adeo negat, Cōmissariū Generalem Cruciatæ posse concedere facultatem; vt quis in Oratorio Domus suæ celebret, vel faciat celebrare. Ratio potissima est, inquit, quia nō apparet Verbum vllum in Bul-

Diana p. 4.
tr. 1. resol:
20.

la, etiam Originali, Cruciatæ, per quod Summus Pontifex hanc facultatem Commissario, quamvis Generali, communicauerit. Adduntur aliæ Rationes quæ certe non ita efficaces iudicantur, perinde ac prædicta.

b

Trul. l. 2. §. 5.
5. du. 3. n. 7.
Méd d. 37.
à n. 105.
Galleg. c. 14. du. 182
cōtra Dia-
na.

2 Altera concedit h, modo Oratorium, antequam in eo celebretur, visitetur, & deputetur ad Divinum Cultum ab Ordinario. Ratio huius sententiæ est, Prima, quia Petrus de Lara inter cæteras facultates Commissarii Generalis recenset hanc. *Item possumus* (loquimur Commissarius Generalis Cruciatæ) *concedere licentiam, ut quis celebret, vel celebrare faciat in Oratorio Privato, quod prius fuerit ab Ordinario visitatum.*

i

Petr. de Ca-
sa in Cōp-
riū Gra-
tiar. p. 275
apud Méd
lo. cit.

3 Secunda, quia idem Mendo, & Gallegus locis citatis testantur de ipsa praxi in Hispania, qua per annos multos a Variis Commissariis Generalibus hæc cōcessio facta est pluribus, sed certe solum Nobilibus, ac Dynastis, & in dies fit; id quod ipsi probant ex informatione, quam iidem exceperunt ab ipsis Commissariis Generalibus, & ab eorundem Secretariis, qui eiusmodi licentiam expedire solent.

4 Tertia, quia quod in Bulla Cruciatæ hoc Privilegium non inueniatur, nihil obstat; Credendum enim pro certo est, haberi ex aliqua alia Bulla, vel rescripto Commissariis directo, vel certe dicendum, usum tot antecessit circa hanc facultatem legitime concessisse iam Commissariis Generalibus eiusmodi potestatem.

5 Ut quid ego sentio, clarius proferam. Sciendum est Commissarium Generalem Cruciatæ residere in Hispania, atq; ab hoc solere constitui alios Commissarios Prouinciales in quacumq; Prouincia, in qua Bulla promulgatur, & ab his Prouincialibus substitui, seu nominari alios Commissarios particulares in singulis Ciuitatibus, seu Dioccesibus.

6 His distinctis, puto Primo, esse valde Probabile, Commissarium Generalem, qui in Hispanijs residet potiri, (saltem pro Nobilibus, pro quibus est praxis) potestate prædicta, id enim admodum verisimile reddunt modo allatæ rationes.

7 Et quidem existimo (ut id suo hoc loco non prætercam) cum, cui conceditur à Commissario Generali hoc

Not Primitiui, non necessario debere habere Bullam
Cruciatam, quia hanc conditionem de habenda Bulla,
non videtur requirere tenor huius concessionis. Puta-
rem tamen aliquam eleemosynam ad arbitrium. Com-
missarii esse laudam in subsidium Belli contra Infideles;
quia in his Privilegiis Cruciatae semper habetur a Pon-
tificis dicti subsidii temporalis ratio.

8 Puto Secundo, Commissarios Prouinciales, multo
minus particulares, hac potestate nequaquam gaudere.
Ratio est, quia licet Commissarius Generalis habeat a
Pontifice facultatem communicandi Commissariis Pro-
uincialibus omnem eandem potestatem, quam ipse Co-
missarius Generalis habet, sic enim dicitur in Bulla Ori-
ginali, quam Originalem affert Ludouicus a Cruce ipso
initio expositionis Bullae. Item ut Commissarius Generalis
deputare possit Commissarios in singulis Prouincijs per locorum
Ordinarios, quorum consuetudine exequatur, praeuia matura deli-
beratione, approbandos, cum simili, vel limitata potestate, licet,
inquam, hac, minores, potestate gaudeat, & ita dicere
quis possit, etiam hanc de quoloquimur, posse conce-
dere Commissariis Prouincialibus, tamen non habemus
solidum fundamentum affirmandi, quod de facto con-
cesserit.

9 Dices, in Delegatione, qua, Commissarius Gene-
ralis delegat Commissarium Prouincialem, sic habetur,
ut ad verbum refert Tancredus, *Damus potestatem, & fa-
cultatem cum omnibus suis incidentijs, & dependentijs, adnexi-
tatis, & connexitatibus secundum, & sicut nos habemus a
Sanctitate Summi Pontificis, & sicut nos illos tenemus plenissi-
me.* Ecce ergo, quomodo totam potestatem suam, atque
adeo hanc, Generalis de facto communicat Prouincia-
libus.

10 Respondeo, recolendo, quod modo n. 4. dictum
est hanc potestatem non habere Commissarium Gene-
ralem ex vi tenoris Bullae Cruciatae, quia in illa, ne ver-
bum quidem, de hac, sed aliunde &c. Dico igitur, esse
Commissarius Generalis habeat potestatem communi-
candi omnia, quae pertinent ad Privilegia Bullae Crucia-
tae; sed vnde habes, quod possit communicare etiam illud,
quod aliunde habuit, vel ex alio rescripto, vel ex conue-
tutine

Vinc. Trā.
cred. to. 2.
Qu. 40.
tra. 5. qu.
49.

tudine præscripta, & connexionem, vel nullam, vel satp remotam habet cum eiusdē Bullæ Priuilegijs? Vel, dato quod possit, vnde habes, quod per prædicta verba de facto communicet, cum per hæc solum communicet connexa, & adnexa tenori Bullæ Cruciatæ, in quo tenore, ne vestigium quidem, est huius Priuilegij de Oratorijs priuatis concedendis: Incerta igitur saltem res est, & cum sit magni momenti, non est facile præsumenda.

Nec valet, si dicas aliquando id concessum hic Panormi à Commissario Prouinciali fuisse. Nec valet, inquam, quia semel, aut iterum id esse factum, non parit præscriptionem; & credendum est, per errorem id esse bona fidē tunc factum, quod hodie, re diligenter examinata, fieri non potest.

§. VI. *Quid possit concedere Commissarius circa celebrationem Missæ, quæ ad horam celebrandi.*

Propter connexionem, quam habet hæc quasi sententia cum præcedentibus, hic eam breuiter tractamus. Præmittenda autem ad eius explanationem est sequens doctrina.

Celebrandi hora est Auroræ tempus, vsq; ad Meridiū, vt alibi declaratum a nobis est, vbi in summa dixi licere ex probabilissima opinione Missam incipere duabus plus, minus, horis, ante Solis ortum; hoc est, antequam corpus Solare oculis nostris appareat; Terminus autem, ultraquem celebrari non licet, dixi ibidem, esse Meridiem, sed certe moraliter acceptum, hoc est, vt inchoati Missa possit ante Meridiem, vel in ipso Meridie licet absoluantur postea.

2 Generalis ergo Commissarius potest Nobilibus tamen, aut (iuxta arbitrium ipsius Commissarii) Personis qualificatis concedere, vt per horam, antequam illucescat dies & per horam post Meridiem, Missæ, & alia Diuina Officia incipi possint, idq; coram ipsa Persona qualificata habente Bullam, & eius familiaribus, & consanguineis. Vbi vides, non quemlibet, etiam qualificatum habentem Bullam, id ex se posse, sed solum illis qualificatis Bullam habentibus, quibus expresse concesserit Com-

m
In Opus. de
Sacri. Mis.
lib. 1. ca. 6.
§. 4.

Commissarius. Hunc potestatem communicari a Commissario Generali Commissariis Provincialibus, quibus intra dicta & c. ann. 3. conceduntur connexas & adnexas probabiliter indici.

3. Inquires. Quando nam incipit hæc hora, quæ datur ex Privilegio?

Respondeo. Cum Privilegium debeat aliquid operari, omnes autem Missam possint incipere duabus horis ante Solis ortum. Ideo qui habet hoc privilegium poterit tribus, plus minus horis ante dictum ortum. Equitè omnes item possunt incipere Missam in ipso Meridie, idcirco, qui hoc Privilegio gaudet, poterit incipere una hora post ipsum Meridiem. Ita Trullench & cum alijs.

CLAVSULA SEXTA.

Trullen. de
Bull. lib. 2.
§. 5. dub. 3.
à n. 3.

Conceditur item tempore Interdicti (idest Interdicti localis Generalis) Eucharistiam, & alia Sacramenta, præterquam in die Paschatis posse recipere.

CAPITULUM SEXTUM.

Favor secundus Bullæ tempore Interdicti.

Posse recipere Sacramenta.

1. Nota primo. hunc favorem intelligi cum illis conditionibus quas diximus cap. præced. n. 1. puta, si non haberint causam Interdicti, nec per ipsos sit Interdicti remotio, & privatim &c.

2. Nota Secundo illud (& alia Sacramenta) quod esse magnum Privilegium recte dicit Ludouicus à Cruce, qui cum addit, licet habenti Bullam recipere Eucharistiam, & alia Sacramenta, quando placuerit, & ubi placuerit, semper est intelligendus, dummodo id fiat iunctis clausis, & privatim, si sit tempus Interdicti, nempe, iuxta ac requirit Interdicti tempus, neque enim Bulla, & Privilegia debent in alijs non expressis Interdicti legibus officere.

Lud. à Cr.
de Bulla
d. 1. cap. 5.
dub. 5. n. 1.

3. Nota Terzo illud (præterquam in die Paschatis). scilicet enim per hæc Verba prohibetur receptio EUGHA-

RI.

RINSAE, quæ ex obligatione in propria Parochia prædari debent. Immo, quia Bulla hæc solemnem obligationem communicandi in Parochia ad satisfaciendum præcepto, excipit; colligunt Doctores, esse valde probabile, etiam ipso die Paschatis, hoc Privilegio te vri posse, modo ante, vel postea Parochia satisfacias, in alijs ergo diebus poterit quis cum Bulla recipere. EVCHARISTIAM a quocumque Sacerdote; vt tenet Vasquez, quem cum alijs sequitur Diana mox citandus, licet negat Suarez, alijs apud eundem Dianam p.

Dian. p. p.

tra. II. re.

20. n.

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

de Bulla

C. L. A. V. S. V. L. A. S. E. P. T. I. M. A.

Item conceditur mortuorum corpora (nisi forte vinculo excommunicationis immodati decesserint) cum moderata funerali pompa sepeliri.

C. A. P. V. T. S. E. P. T. I. M. V. M.

Favor Tertius Bulla tempore Interdicti.

Posse Ecclesiasticæ sepeliri.

Nota, hoc Privilegium dari omnibus, qui recipiant Bullam, id enim clare habet eius tenor, & quidem si non dederint causam Interdicto, vel per ipsos non steterit &c.

Nota Secundo, hoc Privilegium esse magnificendum; nam, per Iura antiqua solis Clericis conceditur, posse eos sepeliri in Coemeterio, & de iure nouiore per *Cap. Alma Mater*, etiam in Ecclesia. At Laicis nullus, quoad sepulturam, conceditur fauor, nisi forte in aliquibus festiuis diebus Paschatis Resurrectionis, &c. vel non denunciatis nominatim, vt fuse agitur in Tractatu de Interdicto. His ergo Laicis, & pari modo omnibus Christi Fidelibus Bullam habentibus conceditur, vt possint in Interdicto Generali locali Ecclesiasticæ, sed cum moderata pompa sepeliri.

Si autem quæras, quanam sit hæc moderatio? Respondco esse illam, (vt habet Gorduba apud Ludouicum) quæ crucis, quæ cum cantu, & tribus Campanarum

Lud. a Cr.

l. s. dub. 7.

nu. 2.

ram clamoribus Cadaver deferatur, & sepeliatur, apertis Ianuis Ecclesie, sed sine Missa. Addit idem Author, in quodam Commentario Bullæ declarari per Pompam moderatam intelligi modicatem Pompæ, & solennitatis, quæ alias fieret iuxta quantitatem Defuncti. Verum Ludouicus à Cruce loco cit. concludit, standum esse consuetudini Patriæ, vel Dispositioni, Ordinarij, vel si hæc desit, Parochi.

Monitio pro oratione fundenda in usu predicatorum fauorum.

Quoties vteris Bullæ fauore celebrandi in Priuato Oratorio, vel celebrandi ante horam. Quoties idem facis tempore Interdicti. Quoties Missam celebras, vel celebrare facis ante, vel post horam debitam cum concessione dictæ Commissarij. Quoties diuinis assistis eodem Interdicti tempore, toties aliquas preces Deo pro Vnionem Principum Christianorum contra Infideles, eorumque contra eosdem Infideles victoria, porrigere teneris. Sufficere autem vnum Pater, & Aue, & eius omissionem non esse, nisi venialem, alibi dictum est.

Idem dic, quoties Eucharistiam sumis, modo dicto superius, & quoties ecclesiasticè aliquem ex vi Bullæ tempore Interdicti sepelis, nam in Bulla originali quam toties citauimus, quamq; habes apud Ludouicū à Cruce initio suæ expositionis, hæc monitio de oratione fundenda, ponitur immediate post illos tres prædictos fauores, vnde pro omnibus requiri videtur.

In Opus. de
Sacr. Miss.
lib. I. ca. 4.
§. 4. n. 41.

GLAVS VLA OCTAVA.

Item, ut durante dicto anno, intra ipsa Regis Hispanie Regna. (Intellige, vbi promulgatur Bulla) & non extra, carnibus de consilio vtriusq; Medici temporibus ieiuniorum totius anni, etiam Quadragesimalium, vesci, ac pro eorum libitu, ovis, & lactinijs, itaq; qui carnes comederint, seruata in ceteris Ieiunij Ecclesiastici forma, dicto Ieiunio satisfecisse censeatur. Excipiuntur ab Indulto vescendi ovis, & lactinijs, quo ad Quadragesimalia Ieiunia tantum, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, & alij Superiores, vel Inferiores Prælati, & quælibet Persona Regularis, & ex Sæcularibus illi, qui

F

in Pref-

in Presbyteratus ordine constituti sunt, nisi, huiusmodi. *Senatus*

Hactenus clausula. Indulgunt quod, deinde concessit Prelatis, & Sacerdotibus secularibus vescendi lacticiis. Urbanus VIII. promittit, & exponemus non multo post in fine huius capitis S. 5.

CAPVT OCTAVVM.

Secundum Privilegium circa cibos veteris.

HOc Privilegium, tum quoad carnes, tum quoad lacticiis, non posse nos vi extra Regnum, seu Regna ubi non promulgatur Bulla, supra indicavimus, & nunc confirmamus suo in loco, quia nimis id claresceret in Bullae tenore. Quare, si tu habens Bullam Patrum, eas Neapolim, ibi hoc Privilegium vescendi prohibitis frui non potes, potes autem, si eas in quamlibet Siciliae Civitatem, ut etiam si adeas Hispaniam, aliasque Regna, in quibus Bullae Promulgatio conceditur.

S. 1. *Posse carnibus vesci de consilio cuiusvisque Medici.*

VT hoc Privilegium fruamur, requiritur Consilium cuiusvisque Medici. Circa quod dubitabis, quid emolumenti avert hoc Privilegium? Nam, vel certus sum, me ob infirmitatem gravem posse comedere carnes, & tunc licite possum illis vesci sine ullius consilio; Quod si sum incertus, & Medicus solus corporalis declaret, me carnibus indigere, etiam possum libere, ut ex se patet: Vel sum certus, vel certus reddor à Medico, me non indigere carnibus, & tunc nullo modo licite illis vesci possum: Vel denique sum in dubio, & dubius est Medicus de mea Indigentia; & tunc probabile putant nonnulli, ut alibi nos diximus, me posse ijs vesci, ne scilicet in periculum certum gravis morbi dilabar, quo periculo stante, (ut quando est dubia mea Indigentia, semper stat) certe non obligor (aiunt hi) ad abstinendum à carnibus. Quid ergo emolumenti avert Bulla?

2. Respondeo, Duo emolumenta avert. Primum, quia est alia sententia, & quidem communior, docens, in

Lib. 1. In
Decal. c. 3.
S. 7. V. Iei-
unium

In prædicto dubio esse obediendum Præcepto: Præceptum enim abstinendi à carnibus die ieiunio, est certum; excusatio autem, ut supponis, est dubia; unde prævalere debet certitudo Præcepti: Ideo Pontifex sequentibus hæc communiorem sententiam, immo etiam sequentibus primari, ne scrupulorum sit locus, concedit per Bullam eiusmodi commotionem.

Secundum, quia (ut habet Bullæ tenor) quæ data est à Pio Quinto, quæque refertur à Ludouico t. à Cruce) concedit Summus Pontifex, ut qui isti reliquis servat formam Ieiunij (intellige si sentiet tantum comedat ad satietatem &c.) censetur implere Præceptum, & sic consequatur Ieiunij meritum, quod certe est magnum Privilegium. Metitum autem dixit improprio, & vulgari modo loquendi, significare volens, prædictos consequi eam satisfactionem ex dispensatione thesauri Ecclesiæ per Summum Pontificem, quam consequerentur, si sine carnibus ieiunarent. Id quod Pontifex in clausula hac, quam præ manibus habemus, verbis magis propriis, & manifestus habet, ibi (ut Ieiunio satisfecisse censeantur.)

3. Dubitabis secundo, quid intelligatur nomine Vtriusq; Medici?

Respondeo, quoad Primum, intelligi quolibet Confessarium, etiam si non sit ritus, quia etiam is Medicus spiritualis est, & quia in foro conscientie omnes Confessarii reputantur ut vnum quid. Ita Gallegus, * addens, satis esse, si id Consilium detur extra Confessionem, non enim Bulla Confessione actualem requirit. Immo idem, & Bardi a docent, satis esse quicunque Sacerdotem, quavis non approbatum ab Ordinario ad Confessiones suscipiendas, quia etiam hic potest absolvere à venialibus, & absolute dici potest Confessarius, quidquid in oppositum dicat b Mendo.

4. Quoad Secundum. Difficultas est. Vtrum, sicuti certum est Doctorem in Medicina sufficientem esse, ita quolibet, nec Doctorem, nec scientiam Medicinæ profitentem, sed hominem, vel etiam mulierem in medicando aegroto expertam?

Respondeo, sufficere, quia nomine Medici non intelligitur ad litteram, qui Doctoratus laurea est insignitus.

Lud. à Cr.
de Bull. d.
1. c. 5. dub.
10.

Galleg. c.
6. dub. 45.

Bardi p. 2.
tr. 3. ca. 1.
sect. 2.

Mendo in
App. d. 2.
c. 8.

Henriq.
lib. 6, c. 23

Nam, si est Doctor, sed tamen mihi constaret, esse inexpertum, non sufficeret; esset enim directe contra mentem Pontificis: Intelligitur ergo, qui est peritus; vnde recte de hac re sic dixit Henriquez: *Si modo Medicus, aut expertus vir explicet, subesse causam.*

5 Dubitabis Tertio. Cum Prælati omnes, ut etiam omnes Regulares, & Sacerdotes omnes, etiam sæculares, nisi sint, Sexagenarii, excipiantur per Bullam Crucjatam ab usu Privilegii vescendi lacticiis diebus vetitis, ut mox dicemus latius, possunt ne i. uti hoc Privilegio comedendi carnes ex consilio utriusque Medici?

Respondeo, posse, quia in Summario Latino Bullæ allato a Ludouico à Cruce toties citato, & in Summario vulgari tum Hispanico, tum Italico, quod traditur, summentibus Bullam, non est illa exceptio in Privilegio comedendi carnes, adest vero solum in Privilegio edendi lacticia. Non placet ergo, d. Mendo nobis contrarius.

Méd. d. 18
c. 3. n. 23.

6 Dices, at Trullencha, licet nobis sapiens, affert tamen verba Bullæ latinæ, ubi videntur excludi prædictæ Personæ etiam ab usu Privilegii circa carnes.

Trullè. l. 1
§. 4. dub.
2.

Respondeo. Vidit hunc loquendi modum, Bullæ latinæ Bardi, fillumq; timuit, vnde optat maiorem explicationem à Commissario generali, in quo residet potestas translatandi, ut ita dicam, & declarandi Bullam.

f
Bardi p. 2.
tr. 3. ca. 1.
sect. 3.

7 Ego Commissarii Generalis maiorem explicationem optare, non possum. Quæ enim maior Declaratio, quam illa, quæ habetur in dicto Summario latino, & in Translatione Hispanica, & in Italica, quod Summarium Fidelibus datur à distributore Bullarum; & quod cum magna cōsideratione à Commissario compilatum fuisse, nemo prudens dubitare poterit; at in hoc non est illa restrictio quoad Carnes contra Prælatos, Religiososque, & Sacerdotes.

8 Quod si quis dubitet, An Commissarius eiusmodi extensionem facere poterit, dubium evincet ex usu tot annorum, quo distribuitur Fidelibus prædictum summarium, id, quod, vel ostendit, Commissarium hæc potestate non caruisse ex tenore Concessionis Bullæ, vel ex alio Pontificis nouo rescripto, vel saltem eam acquisivisse ex tot annorum consuetudine præscriptam.

Dubitaſis, an hoc Privilegium valeat, non modo pro diebus Jejuniorum, ſed ut loquitur Bulla Latina, verum etiam pro diebus totius anni, quando non eſt Jejunium, nempe pro diebus feriæ ſextæ, & ſabbati, vt habet Bulla Italica.

Reſpondeo, etiam pro diebus totius anni diſtis, propter rationem modo ductam a poteſtate Commiſſarii potentis Bullam declarare, qui ſignate id in Bulla Italica declarare proſitetur. Adde illud Bullæ Latinæ (pro Diebus Jejuniorum) legitime poſſe extendi ad dies feriæ ſextæ, & ſabbati, quia à ſacris Canonibus hi dies vocantur etiam dies Ieiunii, licet non tam rigoroſi, vt ſunt Quadrageſimales, & Bardi id probat ex illa Regula Iuris in 4. Cui licet, quod eſt plus, licet vtique, quod eſt minus. Verum, quia hæc Regula plures patitur limitationes, vt videre eſt apud Sanchez, ideo noſtæ rationes videntur eſſe expeditiores.

Dubitaſis, An diſpenſatus ad carnes, modo diſto, per Bullam, poſſit pluries in eodem die carnes comedere? Reſpondeo, eſſe valde probabile, poſſe, niſi à Diſpenſante reſtringatur ad aliquas vires tantum, id quod cum vniuerſaliſter alibi, dixerim, aliacque ad rem addiderim, eadem hic cum moleſtia repetere non oportet. Memineas tamen, hunc diſpenſatum per Bullam meritum Ieiunii habiturum, vt dixi, num. 2. ſi ſemel tantum comederit, formam nimirum Ieiunii in cæteris obſervans.

S. II. Poſſe temporibus Jejuniorum totius anni, etiam Quadrageſimalium, uſci lactini.

PRO tribus temporibus datur Privilegium comedendi lactinia. Primo, pro feriis ſextis, & ſabbatis cuiuſcumq; Hebdomadæ. Secundo, pro Vigiliis, & quatuor temporibus. Tertio, pro Quadrageſima.

Et quidem pro Quadrageſima, hoc clare eſt Privilegium, quia tunc ſine Bulla eſſet à lactiniis abſtinendum. In cæteris autem diebus anni, eſt etiam Privilegium, nimirum pro locis illis, ubi eſt legitima conſuetudo non comedendi tunc lactinia. Immo etiam in alijs locis,

Bardi loc. cit. ſec. 1.

Sane. l. 2. marr. diſp. r. nu. 32.

Lib. 4. In Decale. 5. §. 1. nu. 2.

propter constitutionem tunc comendat lacticinia, est Privilegium, nam per illam sedamur astricti conscientie, et moribus, iam vero Dubitabis Primo, An qui habet Bullam, possit vesci lacticinijs in Ieiunijs ex voto, ex penitentia Sacramentali, & ex Jubilato?

Antequam respondeam, recole, siue ieiunare debeas ex voto, siue ex Penitentia data a Confessario: siue ad lucrandum subitum, recole, inquam, esse opinionem probabilem, & tunc posse ieiunare comedendo lacticinia, nisi tamen vel expresse, vel ex circumstantijs colligatur votum, & Penitentiam, & conditionem Ieiunij in Jubilato fuisse, etiam de abstinentia a lacticinijs, ut alibi a me dictum est. Cuius probabilitatis ratio principalior est, quia Ratio Ieiunij Ecclesiastici stat cum lacticinijs, quare, nisi aliud expressum in predictis fuerit, satis Ieiunium exhibebitur, etiam cum lacticinijs, quia iam sic ponitur id, quod absolute Ieiunium Ecclesiasticum est.

Respondeo nunc ad dubitationem affirmatiue; Nam si est probabile, ut etiam habet Bardi, te satisfacere illis sine Bulla, multo magis, cum illa, si tamen aliud expresse non fuit, ut dictum est: nam tunc ad illam non se extendit Bulla, quia solum dispensat in iure communi.

4 Dubitabis Secundo? Minor viginti vno anno qui non ieiunat in die VG. Quadragesimae, potest ne tunc lacticinia cum Bulla comedere. Idem queritur de alijs non obligatis ad Ieiunium.

Respondeo posse; quia Privilegium hoc, quo ad lacticinia, est absolute concessum, & quidem ad libitum, nec restrictum ad conditionem ieiunandi.

S. III. Ovis, & Lacticinijs.

Q Vid veniat lacticiniorum nomine, quid ovorum alibi dixi, ut iterum dixi, non intelligi Salignum, Medullam, Laridum, Aspidiam, pinguedinem quancumq; licet probabiliter in nostro Sicilia Regno intelligatur Sagimen ex Sue, quod est Laridum Suis inuictum.

Sed

Lib. 3. in Decal. c. 15. §. 6. nu. 11. de voto. Ibidem. Lib. 4. c. 5. §. 1. n. 25. de Penit. & Iubil. Bardi de Bulla p. 2. tr. 3. c. 2. sec. 10.

Lib. 4. in Decal. c. 5. §. 1. an. 19. Ibidem a num. 14.

2. Sed his dubitatis Primo, quid de Sagimine lique-
facto ex adipibus aliorum animalium, Gallinarum, Anse-
rum, Cervorum?

Respondeo, non intelligi, ~~saltem in nostris Regioni-~~
bus, nomine lacticiniorum; Ratio est, quia fundamen-
tum, unde locogitator dixerit, probabile esse, intelligi
Sagimen Porcinum, est quia in nostris Regionibus illud
communidominum, estimatione connumeratur inter
lacticia. At non video, Sagimen aliorum animalium,
cum rarum sit, ita connumerari. Quare licet physice ea-
dem sit ratio de hoc atque de Suillo, non est tamen mo-
raliter. & ita sustinet Bardus contra Layman, & Palqua-
ligium: quos ipse citat, qui fortasse pro nostris Regioni-
bus contrarii non essent nostre sententiae.

Bard. p. 2.
tr. 3. c. 3. a
15. & 16.

3. Dubitabis Secundo de Quis, quæ vocamus, & cer-
tè sunt non nata.

Respondeo. Dixi ibidem, enumerari inter lacticia,
non vero racemum, unde ex pendent, quia illa sunt ea-
dem substantia ac Ova, hic est ipsissima Caro. Pater Bar-
di refugit numerare inter lacticia, Ovicula, illa instar
acini, quæ dicto racemo sunt affixa, quia adhuc, inquit,
retinent naturam sanguinis, & non sunt in substantiam
Ovi conuersa. Sed profecto sapor, color, aliaque omnia
ostendunt, ea non esse sanguinem, sed iam concreta in
substantiam ovi.

S. IV. *Excipiuntur Patriarchæ, &c. ab iudicio
lacticiniorum.*

IN Ieiuniis Quadragesimalibus vesci lacticiis
non possunt cum Bulla hac communi, quam
nunc explicamus: (nam cum alia, S. 5. dicemus) Primo
Prælati. Secundo, quævis Persona Regularis, Tertio
omnes Præbyteri sæculares; excipe nisi prædicti fuerint
Sexagenarii.

2. Dictum est autem (Quadragesimalibus) nam cer-
te possunt in Sextis Feriis, & Sabbatis, & in Ieiuniis Vi-
giliarum, & Quatuor Temporum, quæ non incidant in
Quadragesimam. Ratio est, quia Bulla solum Quadra-
gesimæ ieiunia excipit.

3. Dictum

Est confititudo tunc comedendi lacticiis, est Priuilegium, nam per illud sedantur saltem conscientia et moratorum.

¶ Iam vero Dubitabis Primo, An qui habet Bullam, possit vesci lacticiis in Ieiunijs ex voto, ex penitentia Sacramentali, & ex Iubilæo?

¶ Antequam respondeam, recole, siue ieiunare debeat ex voto, siue ex Penitentia data à Confessario, siue ad lucrandum Iubilæum: recole, inquam, esse opinionem probabilem, se tunc posse ieiunare comedendo lacticiis, nisi tamen vel expresse, vel ex circumstantijs colligatur, votum, & Penitentiam, & conditionem Ieiunij in Iubilæo fuisse, etiam de abstinentia à lacticiis, vt alibi à me dictum est. Cuius probabilitatis ratio principalior est, quia Ratio Ieiunij Ecclesiastici stat cum lacticiis; quare, nisi aliud expressum in prædictis fuerit, satis Ieiunium exhibebitur, etiam cum lacticiis, quia iam sic ponitur id, quod absolute Ieiunium Ecclesiasticum est.

Respondeo nunc ad dubitationem affirmatiue; Nam si est probabile, vt etiam habet Bardi, se satisfacere illis sine Bulla, multo magis, cum illa, si tamen aliud expressum non fuit, vt dictum est: nam tunc ad illam non se extendit Bulla, quæ solum dispensat in Iure communi.

¶ 4 Dubitabis Secundo: Minor viginti vno anno qui non ieiurat in die VG. Quadragesimæ, potest ne tunc lacticia cum Bulla comedere. Idem quæritur de alijs non obligatis ad Ieiunium.

Respondeo posse; quia Priuilegium hoc, quod ad lacticia, est absolute concessum, & quidem ad libitum, nec restrictum ad conditionem ieiunandi.

§. III. Ovis, & Lacticijs.

¶ Quid veniat lacticiniorum nomine, quid ovorum? alibi dixi, vt iterum dixi, non intelligi Sanguinem, Medullam, Laridum, Astringentiam, pinguedinem quancumq; licet probabiliter in nostro Siculæ Regno intelligatur Sagimen ex Sue, quod est Laridum Suis nomenclatum.

Sed

Lib. 3. in
Decal. c.
15. §. 6. nu.
11. de voto.

Ibidem.

Lib. 4. c. 5.
§. 1. n. 25.
de Penit.
& Iubilæo.

Bardi de
Bulla p. 2.
tr. 3. c. 2.
sec. 10.

Lib. 4. in
Decal. c.
5. §. 1. n. 25.
19.

Ibidem a
num. 14.

1. Sed hic dubitabis Primo, quid de Sagimine lique-
fecto ex adipibus aliorum animalium, Gallinarum, Anse-
rum, Cervorum?

Respondeo, non intelligi, saltem in nostris Regioni-
bus, nomine lacticiniorum. Ratio est, quia fundamen-
tum, unde hoc dictum dixerimus, probabile esse, intelligi
Sagimen Porcinum, est quia in nostris Regionibus illud
communi hominum estimatione connumeratur inter
lacticia. At non video, Sagimen aliorum animalium,
cum rarum sit, ita connumerari. Quare licet physice ea-
dem sit ratio de hoc atque de Suillo, non est tamen mo-
raliter, & ita sustinet Bardi contra Layman, & Pasqua-
ligium: quos ipse citat, qui fortasse pro nostris Regioni-
bus contrarii non essent nostre sententiae.

Bard. p. 2.
tr. 3. c. 3. n.
15. & 16.

3. Dubitabis Secundo de Quis, quae vocamus, & cer-
ta sunt non nata, & non sunt.

Respondeo. Dixi ibidem, enumerari inter lacticia,
non vero racemum, unde ex pendent, quia illa sunt ea-
dem substantia ac Oua. hic est ipsissima Caro. Pater Bar-
di refugit numerare inter lacticia, Quicula illi instar
acini, quae dicto racemo sunt affixae, quia adhuc, inquit,
retinent naturam sanguinis, & non sunt in substantiam
Oui conuerfa. Sed profecto sapor, color, aliaque omnia
ostendunt, ea non esse sanguinem, sed iam concreta in
substantiam oui.

S. IV. Excipiuntur Patriarchae, &c. ab iudicio lacticiniorum.

1. **I**N Ieiuniis, Quadragesimalibus vel et lacticiis
non possunt cum Bulla hac communi, quam
nunc explicamus: (nam cum illa, S. 5. dicemus) Primo
Praelati. Secundo, quaevis Persona Regularis, Tertio
omnes Praesbyteri saeculares; excipe nisi praedicti fuerint
Sexagenarii.

2. Dictum est autem (Quadragesimalibus) nam cer-
te possunt in Sextis Feriis, & Sabbatis, & in Ieiuniis Vi-
giliarum, & Quatuor Temporum, quae non incidunt in
Quadragesimam. Ratio est, quia Bulla solum Quadra-
gesimae ieiunia excipit.

3. Dictum

3. Dicitur item est (in Ieiuniis) nam de Dominicis Quadragesimæ, quando non Ieiunatur, dicant mox i. num. 14. Verum discurremus de tribus prædictis Classibus Personarum separatim.

Omnes Prælati.

1. Sunt Primo Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi. Secundo, alii Prælati inferiores, ut Abbates, Generales Religionum, Provinciales, Superiores Locales ordinarii, hi enim omnes sunt Prælati, id est habentes Iurisdictionem ordinariam, eamque spirituales.

2. Inter Episcopos, (sub quo nomine intellige in posterum omnes primi generis) & inter Prælatos Inferiores, est vnum discrimen: nam hi Inferiores renuntiatæ Prælati, vel sunt eius tempore, cum non sint amplius Prælati, nec aliquid eius Dignitati habeant, ut supponimus: non excluduntur tunc, ab hoc Indulto, nisi sint Religiosi. At Episcopi, renuntiato Episcopatu, quia semper remanent in Dignitate Episcopali, sæpe excluduntur.

3. Dubitabis porro hic Primus Episcopus solum electus, sed nondum confirmatus a Pontifice, excluditur ne? Respondeo: Non excluditur, quia nondum vere est Episcopus.

4. Quid si sit confirmatus, sed nondum consecratus? Respondeo. excluditur: quia vere tunc acquisiuit potestatem Episcopalem exercendi Iurisdictionem temporalem, & spirituales. Vnde potest censuras ferre, approbare Confessarios, Indulgentias concedere &c.

Dico (potest) nam ceterum, ut actu exerceat, debet accepisse possessionem Episcopatus. quod recte notat

Azorius.

5. Dubitabis Secundo. Cardinales excluduntur ne ab hoc Indulto vescendi lacticiis, si forte legitime Butyram sumant? Respondeo: Non excluduntur, si solum sunt Cardinales quia hi in exclusione non nominantur. At, si sint, vel Episcopi, vel Religiosi, sane excluduntur, non ratione Cardinalatus, sed ratione Prælati, vel Professionis Regularis. Ita Gallegus.

Quævis Persona Regularis.

6. Hoc est, omnes, qui Professionem Religiosam emi-

Azor. p. 2.
l. 3. q. 9. ex
cap. In iun-
ctæ, de e-
lect. In ex-
trau. com-
mun.

Galleg.
Claus. 7:
dub. 54.

omiserunt per suū votū. Hinc excluduntur ab hoc In-
dulto Religiosi, etiam Laici etiam Moniales etiam Con-
versae, etiam Scholares excoisibit nall. Societatis Iesu
quia omnes sunt vere Religiosi.

Contra, non excluduntur Novitii, vel Tertiarii (M-
aximus Casu) nec Tertiani, nec pati Heretici, nec Scho-
lares Societatis si fidei legittime admissi, quia omnes
hi non sunt vere Religiosi, ut notat Trullenus.

Inquires de Religiosis Ordinibus, militarium. Re-
spondeo. Hi includuntur à Bulla, quoad hoc Privilegium
votendi lactuinijs, nam non solum Equites S. Jacobi,
Alcantarae, Calatranae, alijs similes, de quibus sit con-
troversia, an sint Religiosi, etiam equites Hiero-
solymitani, quos Melitenenses appellamus, hoc Privilegium
votendi lactuinijs participant, ubi Bullam legitime sus-
cipiunt, ut patet in Summario Bullae vulgari, quod Fidelis
bus distribuitur.

Subinquires, Sacerdotes horum Ordinum Mili-
tariū includuntur ne in hoc Privilegio. Ratio dubitandi
est, quia Pontifex postea excludit ab hoc Privilegio
omnes Sacerdotes, unde videtur excludere etiam hos
Sacerdotes militares, & ex alia parte idem Pontifex in-
cludit in hoc Privilegio omnes militares, et hi, quamvis
Sacerdotes, ex ordine Militari sunt.

Respondeo. Certant hac in re Bardus, & Mendo. Locis
claris. Bardus quidem illos excludit, quia sunt Sacerdo-
tes, Mendo autem includit, quia sunt Militares. Compona-
mus nos benevolentibus, affirmando utrumque, sententiam
esse probabiliter, quia utraq; capessit probabiliter cadit
in verba Pontificis.

Subinquires iterum, Regulares Ordinis Militariū
possunt utriusque hoc eodem Privilegio. Respondeo. Posse,
docet Mendo, asserta Basilium, & Alphonsium testante,
talem esse Praxim Ratio est, quia Pontifex includit in hoc
Privilegio omnes, qui sunt Ordinis Militaris. Ita etiam
tenet Gallegus, & atq; hanc doctrinam prædicari in Con-
ventus S. Mariae del Monte Ordinis Militaris S. Iohannis
in Diocesi Tolentanae.

Subinquires Tertio. Quid, si quis ex Ordine Mi-
litari sit Episcopus. Respondeo. Non posse hoc Pri-
vilegium.

Trullen. l.
1. §. 4. dub.
5. aliq;

2. §. 4. dub.
3. §. 4. dub.
4. §. 4. dub.

5. §. 4. dub.
6. §. 4. dub.
7. §. 4. dub.

Galleg.
Clauf. 6.
dub. 8.

Med. d. 28.
cap. 3.

inlegio tandem concludit Mendo; & colligitur ex ijs, quæ dicemus §. 5. ex 20, nimirum, quod prævalet Dignitas Episcopalis. Idcirco enim cum sit lata praxis, vide apud citatum Mendo.

P Resbirelli (inquit) quare non excluduntur ab hoc Indulto Clerici Minores, Subdiaconi, Diaconi, qui non sunt Religiosi.

Porro, quia in tenore Bullæ dicitur (In Ieiunijs Quadragesimalibus) ideo, cum de dictis Presbiteris, tum de Presbiteris, Regularibusque supradictis Dubitabis.

An in diebus Quadragesimalibus, in quibus non ieiunatur, hoc est in Dominicis, possint hi cum Bulla licite, & ipsi frui lacticiis.

Respondet Concedit Mendo, non solum tum Bulla, sed etiam sine illa, prædictos, immo Fideles omnes posse uti lacticiis in Dominicis prædictis. Quod posterius dictum, hoc est sine Bulla, quam falsum sit, ostendit Diana præsertim ex eo, quod Sacra Congregatio Sancti Officii, & Congregatio Indicis Romæ mandavit, ut hæc opinio desereretur a quodam libro.

At, quoad prius dictum, id est cum Bulla, potius illud esse probabile, hoc est cum Bulla posse prædictos omnes diebus Dominicis Quadragesimæ velle lacticiis. Ita sustinet Trullench, Ludovicus à Cruce, Gallus, Villalobos, Diana, & Bardius eos, aliosque citans. Puto tamen esse aliquo modo etiam probabile, non posse, ut tenet Henricus Rodriguez, quæ apud eundem.

Ratio Prioris Probabilioris est, quia Bulla latita Gregorii XIII. expresse dicit, posse comedere lacticiis cum Bulla in omnibus temporibus, & Ieiunijs extra Quadragesimalia Ieiunia tantum. Subsumo. Sed Dominica non sunt Ieiunia Quadragesimalia, tunc enim non Ieiunatur. ergo &c.

Ratio posterioris est, quia in Bulla Vulgari transcrita ex Latino dicitur, prædictos non posse cum Bulla comedere lacticiis, nisi ad dies Quadragesimæ. Subsumo. Sed Dominica prædicta, licet non sint Ieiunia, id est non sint dies, in quibus Ieiunatur, sunt tamen Dies Quadragesimæ. Ergo, &c.

18 Huic

Dian. p. 10
et. 11. Ref.
46.

Bard. p. 2.
et. 3. et. 2.
sect. 7.

Med. d. 28.
cap. 3.

uilegio, tandem concludit Mendo; & colligitur ex ijs, quæ dicemus §. 5. ex eo, nimirum, quod præuaret Dignitas Episcopalis. Idcirco cum sit lata praxis, vide apud citatum Mendo.

Presbiteri (inquit) quare non excluduntur ab hoc Indulto Clerici Minores, Subdiaconi, Diaconi, qui non sunt Religiosi.

14 Porro, quia in tenore Bullæ dicitur (In Ieiunijs Quadragesimalibus) Ideo, cum de dictis Presbiteris, tum de Presbiteris, Regularibusque supradictis Dubitabis, An in diebus Quadragesimæ, in quibus non ieiunatur, hoc est in Dominicis, possint hi cum Bulla licite, & ipsi frui lacticijs.

Respondeo. Concedit Mendo; non solum tum Bulla, sed etiam sine illa, prædictos & immo Fideles omnes posse uti lacticijs in Dominicis prædictis. Quod posterius dictum, hoc est sine Bulla, quam falsum sit, ostendit Diana præsertim ex eo, quod Sacra Congregatio Sancti Officii, & Congregatio Indicis Romæ mandauit, ut hæc opinio deleteretur a quodam libro.

15 At, quoad prius dictum, id est cum Bulla, potius illud esse probabile, hoc est cum Bulla posse prædictos omnes diebus Dominicis Quadragesimæ veteri lacticijs. Ita sustinet Trullenchi, Ludouicus à Cruce, Galleus, Villalobos, Diana, & Bardi eos, aliosque citans. Puto tamen esse aliquo modo etiam probabile, non posse, ut tenet Henricus Rodrigus, quæ apud eundem non citatur.

16 Ratio Prioris Probabilioris est, quia Bulla latita Gregorii XIII. expresse dicit, posse comedere lacticijs cum Bulla in omnibus temporibus, & ieiunijs extra Quadragesimalia ieiunia tantum. Subsumo. Sed Dominicae non sunt ieiunia Quadragesimalia, tunc enim non ieiunatur, ergo &c.

17 Ratio posterioris est, quia in Bulla Vulgari transcrita ex Latino dicitur, prædictos non posse cum Bulla comedere lacticijs, quo ad dies Quadragesimæ. Subsumo. Sed Dominicae prædictæ, licet non sint ieiunia, id est non sint dies, in quibus ieiunatur, sunt tamen Dies Quadragesimæ. Ergo, &c.

18. Huic

Dian. p. 10
tr. 11. Ref.
46.

Bard. p. 2.
tra. 3. ca. 2.
sect. 7.

Huius autem rationi respondere potest Prior sententia, asserens, magis standum esse latine Bullae originali, quam Vulgari in hoc casu, ubi non est Declaratio, sed dispositio pertinens ad substantiam Concessionis, excedens potestatem Commissarii. Quare Vulgaris est explicanda iuxta sensum Latine, quod hinc per dies Quadragésimae intellexisse Commissarium solos dies Ieiuniorum, qui sunt in Quadragésima, non vero Dies Dominicos, & quidem merito: nam dies Dominici sunt ultra dies Quadraginta, qui dies proprie sunt Quadragésimae.

Nisi Sexagenarii sint. Vbi de Annis alijs non obligatur ad Ieiunium Ecclesiasticum.

19 **P**raedicti, Episcopi, Regulares, Presbyteri, & seculares, si sint Sexagenarii, possunt iactantijs frui cum Bulla.

Sed Inquires Primo. Quinam sunt Sexagenarii, qui iam attingerint Sexagesimum annum, necdum complerunt, an, qui iam complerunt? Breuiter, Annus Sexagesimus ad hunc effectum debet non esse completus, an satis est Incompletus?

Respondet. Ego quantum sciam, ex Doctoribus citatis aliquos requirere completum, aliquos esse contentos incepto, puro tamen cum his posterioribus, satis esse inceptum, atque adeo sufficere, siquis attingit Sexagesimum. Non inueniuntur rationes, quae afferuntur a praedictis, Respondere enim illis facile quis posset, sed ipsa verba Pontificis, non enim Pontifex in nostra Bulla utitur illo modo loquendi (*Concedo hoc Privilegium illis, qui Sexaginta annos habent*) qui modus loquendi varie in utramque partem explicari posset: sed dicit *Concedo hoc Privilegium illis, qui sunt Sexagenarii*. At, qui attingit Sexaginta annos, licet non compleuerit, dicitur, & est Sexagenarius, ut etiam pari modo dicuntur octogenarii, centenarii etiam ii, qui octoginta, centum attingerunt. Sexagenarius enim proprie. Et latine dicitur ille, qui agit sexaginta annos, non vero qui iam egit illosque compleuit. Haec est mea ratio. Adde, credibile valde esse, Pontificem voluisse indulgere praedictis, atque hoc Privilegium concedere, quando ex recepta iam consuetudine non obligantur amplius ad Ieiunium Ecclesiasticum. Sed

c
Vtrq; Sā-
ch. & alij
multi apud
Leanda. de
Prec. Eccl.
tr. 5. d. 8.
q. 17.

d
Supra 5. 2.
n. 4.

Item ex probabili ratione opinione est illi qui solum
attigerunt sexagesimum. Ergo & ceteri. **¶** Inquiret Secundus. Qui non obligantur ad ieiunium, quales sunt pueri, puellae, & quae ad viginti annum primum annuuntur completum? & Pauperes mendicantes, qui non habent cibum sufficientem, quo refectiohem semel facere possint, & etiam Artifices, qui artibus laboriosis vacant, possunt nec iis diebus, quibus non ieiunant, comedere legitime carnalia cum Bulla? **¶** Respondet. Potest illi quod supra vult universaliter dicitur se interuenire. Ratio autem est eadem ibidem dicta, quia Bulla absolute in conceditur, & non sub conditione ieiunantis. **¶** Regulares, & ceteri. **¶** Inquiret Tercius. Subiungit, per hanc occasionem. Pueri, qui nondum septimum attigerunt annum, indigent ne Bulla eis concedenda habeant? **¶** Respondet. Certum est non indigere, etiam ad comedendas carnes, si non sint rationis capaces, siue ante siue post septennium, quia puer rationis impotens, vel non est subditus legibus, vel ab ipsis excusatur. Certum est item, indigere post septennium, si sunt rationis capaces, quia iam sunt subditi legibus, & illis a nobis dicendum est, si ad rationem iam sunt peruenientes, & ceteri.

e
In opus. de
Cōm. ca. 4.
5. 2. à n. 7.

f
Multi ap.
Io. Sanch.
dis. 52. nu.
31. & Pas.
qual. de Ie.
iun. decis.
50. n. 2. &
5.

g
Multi ap.
eod. dem.

¶ Quod si igitur solam superest de ratione carnis, quae per ante septennium sit rationis capax. De quo dictum esse probabile, non possit fuisse Bulla velut lactationis, & item esse probabile, posse. Ratio, quod non possit, est, quia omnis, qui ratione veniri subditus legibus. Quod vero possit, est, quia exclusio, nisi quid amplius explicet, solum dirigere praesumitur iuxta leges ad eos, qui committuntur huiusmodi aetate, in qua solet esse plena discrecionis, id est post septennium, non vero pro casu raro, & per accidens ante septennium. **¶** Quid indubium sit, an usque rationis puer possit. **¶** Respondet. Tunc, giante septennium, ne illum obliges ad praedicta Praecepta Ecclesiastica custodienda, quia possidet tunc aetas infansibilis, quae libera est, vel excusatur à praecceptorum ligamine, sed propterea non est à superueniente dubio liganda. At, in septennio, vel post septennium, illum obligat, qui tunc de communi consuetudine

gen.

gentibus præsumitur, ratione vti ita vniuersaliter b. Cas-
trop. Quæ sententia cum centē sit, saltem, tutior, est à
nobis amplectenda, quam etiam docet in simili Sanchi.

*Sancti De Privilegio, edendi lacticinia concessio ab Urbano VIII.
aliquibus ex prædictis exceptis*

VRBANUS VIII. Episcopis, & Præbiteris fæci-
laribus, qui sunt exclusi ab Indulto lacticini-
orum per Bullam communem, illud concessissimè
(hosi vero Religionis) in hunc tenorem.
*Reuerendibus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episco-
patis, & alijs inferioribus Prelatis, necnon Præbiteris, secula-
ribus dumtaxat, ut Quadragesimali tempore (hebdomada
namque maiore excepta.) ovis similiter, ac lacticinijs pro eorum
libitu, vti, & vesci, indulgemus data elemosyna per Commis-
sarium Generalem taxanda.*

Porro, circa hanc Bullam (quam vocare solemus
Bullam parvam, vel Bullam lacticiniorum) multa essent
inquirenda, sed quia hæc est extensio Bullæ Cruciatæ,
ea, quæ superius diximus, hic etiam dicta esse censendum
est. Solum igitur aliqua ipsius propria sunt hic præferen-
da, Quare.

Inquires Primo: Quanta elemosyna eroganda est
pro hac Bulla? Respondeo. Commissarius Generalis se-
quentem taxam constituit. Memineris autem, Realem
esse vnum talentum, monete Siculæ; grana quatuor, &
eandem granis partem quattum.

Pro Episcopis &c. & Abbatibus Reales 14.

Pro Dignitatibus Canonicalibus Ecclesiarum, Catho-
dralium, vel Collegiarum Reales 3.

Pro illis, qui gaudent Portionibus, vel Portionum me-
dictatibus & pro Beneficiarijs curiam habentibus anima-
rum, vel non habentibus, quorum redditus annuus sit
seu totum trecentorum, Reales sex.

Pro habentibus Beneficium, Capellaniam, vel Portio-
nem, quorum redditus annuus non annuus sit, quam sci-
entiam trecentorum, Reales sex.

Pro Clericis, & Præbiteris secularibus Reales duos.

Inquires Secundo: Vnde habenda Bulla, quam quis
hic

Casrop.
to. 1. di. 3.
de leg. p.
24. §. 3. n. 3

Sanc. l. 6.
Sum. c. 16.
au. 7.

hic recipit, ut ne potest lacticiis extra Regnum. Respondeo: nequaquam, nam hæc Bulla cum sit ex-
 Galleg. claus. 6. du. 53.
 ceptio prioris, seu communis Bullæ, intelligitur cum eadem limitatione, qua illa est.

Inquires Tercio. Quando hic excipitur Hebdomada maior, excipitur ne etiam Dominica Palmarum? Respondeo. Excipitur. Vnde, ex vi huius parvæ Bullæ, non possunt prædicti lacticiis vesci ea Dominica. Nam cum quælibet Hebdomada cõstet septem diebus manifestum est, Dominicam includi in Hebdomada Dixi (ex vi huius parvæ Bullæ) nam, quia probabile est, cum Bulla communi licite posse comedi lacticia a prædictis Personis exceptis, in Dominicis Quadragesimæ, ut supra diximus §. 4. num. 15. Ideo qui ex dictis personis illam communem habet, poterit ex vi illius Bullæ ea comedere in dicta Dominica Palmarum.

Galle. l.c. dub. 55.
 Trull. In Appen. n. 12.

6 Inquires Quarto. De quorum bonorum redditu intelligitur, quando, in taxa, Bonorum, annuorum, fit mentio? Respondeo, Bonorum Ecclesiasticorum, hoc est Bonorum, quæ quis habet ab Ecclesia, seu ratione Beneficii Ecclesiastici, deductis oneribus, quæ forte sint in illo Beneficio. Quæ si quis habeat Bona Patrimonialia, vel propria industria conquistata, quantumvis pingua, si tamen id, quod habet ratione Beneficii, Portionis, Pensionis &c. non accedat ad reditum annuum in prædicta taxa definitum eam maiorem elemosynam dare pro hac parva Bulla non obligabitur.

Galle. ib. d. 56.
 Trull. ibid. nu. 13.

7 Inquires Quinto. Si Episcopi, Abbates, ut item Dignitates Canonicales, pro quibus nõ fit mentio quantitatis bonorum Ecclesiasticorum pauca habeant, hoc est habeant bona Ecclesiastica non pertingentia ad annum redditum scutorum trecentorum, obligantur ne taxam 24. vel 8. Realium contribuere pro hac Bulla?

Trull. in expos. huius Bull. parvæ nu. 14.

Respondeo. Obligantur, quia dum Commissarius taxavit elemosynam pro his, non respexit ad reditus, sed solum ad Dignitatem. Addit p Gallegus, hæc obligari ad prædictam taxam, etiam si nihil habeant.

Gall. claus. 6. d. 57.

8 Inquires Sexto. Coadiutor V.G. Canonici, vel coadjutor Beneficiarii venit ne nomine Canonici, vel Beneficiarii, ita ut debeat dare elemosynam constitutam pro-

pro illis; quorum est Coadiutor?

Respondeo, Nequaquam, quia Coadiutor non est vere Canonicus, vel Beneficiarius, habet enim solum lus ad rem, non in re, ut notat Trullene loco cit. n. ult. lege id latius apud Gallegum; & qui id confirmat ex Suariorum docente, Coadiutorem, vivente Proprietario, non esse Canonicum, licet habeat locum in stallis, & vocem in Capitulo, absente proprietario.

Galleg. ib.
dub. 58.

9 Inquires Septimo. An qui vult frui Indulto huius Bullæ Lasticiniorum, debeat etiam sumere Bullam communiem? Respondeo, nequaquam; & quia id non requiritur tenor Bullæ: & merito, hæc enim non dependet necessario ab illa communi; sed est nova declaratio, seu potius nova extensio, novumque Privilegium.

Bardi p. 2.
tr. 3. cap. 2.
sec. 8. num.
131.

10 Inquires Octavo. Prælati Superiores, V. G. Episcopi si fuerint assumpti ad Episcopatum ex Religione, gaudent ne Privilegio Lasticiniorum huius parvæ Bullæ? Ratio dubitandi est, quia eiusmodi Episcopus, qui Episcopus est, videtur gaudere hoc Privilegio, at, quia Religiosus non videtur; quæ igitur qualitas ex his prænotebatur? Respondeo cum Trullench, prævalere qualitatem Episcopatus, atque adeo fieri hæc Bulla posse, quia dignius debet ad se trahere minus dignum. Confirmatur, quia licet, qui assumptus est ad Episcopatum à statu Religioso secuti ferat Vota Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ, quæ sunt de essentia status Regularis, tamen non fert obligationes ad cæteras observantias Regulares, quia illæ sunt præstatæ, quo vivunt in Religione, ut signate non ferunt hæc obligationes, & abstinentias Regularæ docet Sanch. Immo etiam si Religiosi Sancti Francisci de Paula habeant pro voto abstinentiam à Carnibus, & Lacticiniis, qui tamen ex illis abstinentiæ ad Episcopatum, ut etiam si quis ex eisdem eiciatur à Religione per legitimam ejectionem, illo voto non obstringuntur, quia illud votum tamen si sit de essentia huius Religionis, est tamen solum præstatum, quo ibi vivunt. Ita dicitur in Bardi. Quoniam igitur Episcopus extra Religionem vivit, non tenetur ex vi Religionis abstinere ab illis cibis, à quibus debent abstinere in Religione, & consequenter Bulla hæc parvæ ei prodelle poterit, &c.

Trull. l. c.
num. 5.

Sanch. l. 6.
Sum. c. 6. n.
15.

Bardi l. c.
sect. 10. n.
132.

11 Cardinalis autem non Episcopus, qui sit Prae-
biter à Religione ad Cardinalatum assumptus, non po-
terit hac Lachrimarum Bulla gaudere, quia ex vna. par-
te Religioso nulla sit concessio in hac Bulla; & ex alia
nulla in eadem sit concessio merz Dignitati Cardinala-
tus, ut patet ex tenore Bullae. Quod si eiusmodi Card-
nalis sit Episcopus, tunc non est mirum, posse gaudere
quia cuicumq; Episcopo hæc parua Bulla conceditur.

12 Denique Episcopi, siue Regulares, siue Sæcula-
res, si sint merz Titulares, quia scilicet renuntiaverunt
Iurisdictioni Episcopali, gaudere possunt hoc Indulto
quia adhuc retinent dignitatem Episcopalem. At vero
si forte sint degradati, non gaudebunt, quia per Actua-
lem degradationem amittunt omnia Privilegia. Si quis
autem non renuntiavit tunc Iurisdictioni, tunc Dignitati,
nec posse gaudere putatur. Bardi quia tunc iam catechom-
ni dignitate. Sed mihi difficilis est hæc Decisio, quia cum
in eo semper remaneat Character Episcopalis, nunquam
poterit se dignitate Episcopali spoliare.

13 Inquirentes Nunc. Quando dicemus infra, in com-
muni Bulla debere scribi nomen eius, quid illam sumit
eamque debere apud se retinere eo modo, quod ibidem
explicabitur. Sed ne etiam est necessarium in hac parua
Bulla respondere non esse simpliciter necessarium, do-
cet Trullench, & quia id in hac Bulla, nec ab ipsa, nec ab
eius Declaratore Commissario requiritur.

14 Inquirentes Nunc. Quando dicemus infra, in com-
muni Bulla debere scribi nomen eius, quid illam sumit
eamque debere apud se retinere eo modo, quod ibidem
explicabitur. Sed ne etiam est necessarium in hac parua
Bulla respondere non esse simpliciter necessarium, do-
cet Trullench, & quia id in hac Bulla, nec ab ipsa, nec ab
eius Declaratore Commissario requiritur.

15 **T**em. *Predicti Bullam sumentes, qui diuina beatitudo non sup-
positis ad implendum. Diximus auxilium pro Unionis &
Victoria predictis, voluntarium Ieiunium vel si diuinare im-
pediti legitime fuerint, aliud opus pium, arbitrio eorum. Con-
fessarii, vel Parochi, assumpserint, & simul pro Unionis &
Victoria predictis preces fuderint, toties id fecerint, dicto anno
dante, quindecim anni, & solidem quadragena de misericordi-
eis, & quomodolibet debitis penitentis misericorditer. Dami-
no relaxentur. & insuper in unum precum, clementer quodcum-
que Peregrinationum, & in unum & in solibus per aliorum bonorum.*

qua

2000
 2001
 2002
 2003
 2004

b
c. l. mehl
c. n. c. fcl

1. The first step is to identify the problem.

Method.
exp. Cof.
l. 4. c. 1. à
nu. 6.

Bardi p.2.
tr.4.cap.I,
sec.3.

non enim de se certum est, sed in quoniam ea consistit
 "Sane, non solum consistit in influxu, quo Christus Do-
 minus, tamquam caput in sua membra, gratias imparet,
 & in Communionis Sacramentorum omnibus Fide-
 libus communis, verum etiam in eo, quod quilibet in-
 flatus possit applicare sua opera, & de facto applicet, quan-
 do ei libet, in satisfactionem peccatorum, quas alii debent
 pro suis culpis, & ita, ut possit per sua bona opera impe-
 trare, & de congruo obtinere pro aliis, aliquot de huius
 supernatorum, vel annuato, nimirum, auxilium gratia
 confessionem à malo statu, sanctitatem, bonam con-
 scientiam, & alia, quae sunt alia, & ita, ut non glubri innotit
 29. Quoniam autem haec Communicatio est omnibus
 Fidelibus communis, quod si per hanc conceditur huius Bulla
 Cruciatæ, Nihil respondet illi, qui non est Cruciatæ
 Titulus, sed eandem communicationem nono modo
 requirendam.

Lu. à Crug.
 d. i. c. 8. du.
 14. n. 11.

Trul. lib. 1
 in Bullam
 §. 5. n. 2.

Verum probabilis esse debet, aliquid aliud con-
 cedi, quandoquidem adeo signat eam concedere, Pon-
 tifici promittit, & ut ex concessu patet, tanquam ho-
 ranti Praestigium.

Sed quodnam id aliquid est? Respondetur, si prius me-
 mineris opera cuiuslibet, sive esse meritoria, impetrato-
 ria, & satisfactoria. Et quidem per opera, ut meritoria,
 quae vocantur à Theologis meritoria de condigno, so-
 lum iustus facit sibi operanti. A per opera impetrato-
 ria, quae vocantur à Theologis merita de congruo, pos-
 sunt Fideles impetrare, & mereri de congruo, tum pro
 se, tum pro alijs, hoc est mereri ex liberalitate conue-
 nienti Deo aliquod beneficium sibi, vel alteri.

His in memoriam renovatis, si aliqui discurrunt,
 quo ad satisfactionem Petrus V. G. iustus ieiunet V. G.
 per diem, sane satisfacit pro aliqua parte poenae, quam
 fortasse adhuc debebat pro suis culpis, vel, si illud ieiunium
 applicet pro alijs, V. G. pro Paulo, valebit factio talis
 Ieiunij pro poenis debitis à Paulo. At vero si Petrus inue-
 niatur, siue per alia similia opera siue per acquisita Indulgentia
 Plenaria, nihil omnino debere pro suis culpis, & ex alia
 parte pro alio ipse non applicet, vel si applicet pro alio,
 hic alius sit incapax, puta, quia existit in mortali, vel est
 in

in Claudi, vel etiam Gehenna, nunc illa satisfactiois quantitas Petro super abundans ex prædicto Ieiunio, quæ ipsi non est necessaria, quæq; soli Deo cognita est, reservatur in Thesauris Ecclesiæ, cuius solus Pontifex est distributor. Idem ergo Pontifex per hoc Privilegium Communionis, de qua loquimur, concedit hoc Beneficium, ut illa satisfactio superabundans, antequam reponatur apud Ecclesiæ Thesaurum, participetur. (secundum taxam, quæ à solo item Deo est præscripta, & nota) ab eo, qui Bullam habens ieiunat cum circumstantiis explicatis. Satisfactio autem dicta, quæ participabitur, erit illa, quæ superabundat in eo pacto, quo habes Bullam modo dicto ieiunat, vel fortasse etiam (ut tenet Gallegus) erunt illæ satisfactioes omnes, quæ erunt postea faciendæ, & non applicandæ durante anno eiusdē Bullæ; quod certe, ut idem notat, est magnum beneficium. Simile quid dici posset de impetrationis fructu, quod videre poteris apud Gallegum, & melius apud Castropalatum. Hæc explicatio, quam affert Bardi de Bulla p. 2. tr. 4. cap. 2. sec. 1. n. 7. solum illud habet boni, quod alia melior non occurrat, nam ceterum gratis videtur confecta. Ego autem potius dicerem, dari quidem eiusmodi communionem per Bullam, quandoquidem sic expresse conceditur à Pontifice, sed quæ nam sit, ignorari, donec Deus dignetur per aliquem, qui ipsi placuerit, declarare.

S. III. Sub quibus conditionibus prædicta concedantur.

Primo, sub Ieiunio, vel te non valente ieiunare, sub opere tibi commutato à Confessario, vel Parocho. Secundo, sub oratione fundenda pro unione Principum Christianorum contra Infideles, & pro victoria contra eosdem. Non posse autem hæc opera fieri per alium, ad hunc effectum, videtur manifestum, nam, ex modo loquendi Pontificis imponuntur, ut Personalia. Iam vero quoad Ieiunium, illud debet esse voluntarium, unde non valet adhuc effectum, Ieiunium ex penitentia tibi à Confessario impositam, nec Ieiunium ex Præcepto Ecclesiæ. Scio, Ludouicum, à Cruce sustinere, Ieiunium Quadragesimæ, sufficere, idq; ex præsumpta voluntate.

Lud. à Cr

Innate Pontificis, qui non est censendus toto illo (Quia dragmata longo tempore, velle Fideles privare his indulgentijs; Scio inquam, hoc, sed asserere non possum; quia ubi verba disponentis sunt clara, non est locus præsumptioni) at, quid clarius, quam illud; (*diebus Ieiunij anni suppositis.*)

3. Maior difficultas est, an satis sit Ieiunium ex Voto.

u Bardi & cum alijs putat, non sufficere, Gallegus & autem sufficere, quia Pontifex excludit Ieiunium, præcepto non suppositum; & vult, ut sit voluntarium; at Ieiunium ex Motu non est Ieiunium ex præcepto; & est maxime voluntarium; atque ex devotione vocatus. Non mihi displicet hic discursus.

4. Præterea Commutans prædictum Ieiunium, qui sunt impediti, non potest esse alius, nisi vel Confessarius explicatus supra c. 8. §. 1. n. 3. vel Parothus; & quia dicit Pontifex (eorum arbitrio) arbitrium autem in lute semper debet esse rationale; ideo commutatio debet fieri prudenter iuxta aliquam proportionem ad Ieiunium, spectata qualitate Personæ.

b Galleg. 10. c. du 65. 5. Prædictus & Gallegus sustinet, Ieiunium hoc non posse commutari ad hunc effectum in oratione, sed debere commutari in aliud opus bonum pium distinctum ab oratione; atque errasse Rodriguez, cum dixit posse in Orationem, quia (inquit Gallegus) Pontifex vult duo opera, et non solum Orationem. Certe ego puto, id tutius saltem esse, sed non video, unde ita opera duo distincta exigat Pontifex, ut non possit Ieiunium per replicatam Orationem compensari.

c Castrop. l. c. p. 5. n. 2. 6. Illud denique hic concedo, quod concedit Castropalaus: nam si quis ex aliqua causa infirmitatis, laboris, vel ætatis a præcepto excusaretur, poterit Ieiunare ad hunc effectum valide; quia iam illi eiusmodi Ieiunium est voluntarium, & supererogationis.

d Rodrig. in Add. Bull. §. 7. 7. Secundo, quoad Orationem fundendam, nihil esset explicandum cum in tenore Bullæ, quæ ad hanc pertinet; sint clara, nisi Rodriguez & cum Castropalao & scrupulum quemdam induxisset. Dixit enim, hanc Orationem debere esse externam seu vocalem, nec sufficere solam mentalem; quia Pontifex (inquit Rodriguez,) quando præ-

precipit opera satisfactoria, requirit externa, & visibilia.
Verum puto, satis superque esse mentalem, quia quando
Pontifex, vult vocare Gratienum, illam explicat inun-
tendo Rosarium V. G. Septem Psalmos, Litanias, &c.
Quod autem assumit Oratio vocis sit magis proportiona-
ta visibili Ecclesiae, non tamen semper eam esse necessa-
riam, cum Pontifex possit concedere Indulgentiam se-
contenti V. G. & saepe solet eam concedere dicenti,
I. E. S. V. S. in corde, si ore non potest. Lege suarium.
Scito denique hic duo. Primo, additandam hanc
Indulgentiam, satis esse illam elemosynam, quae datur
in acceptione Bullae, quia etiam non requirit Clausula
haec: ut notat Gallegus, in cap. 10. S. 2. n. 4.
Secundo, satis esse non valde longas preces, sed ad fi-
stingens dicam, mox cap. 10. S. 2. n. 4.

Galleg.
Claus. 7.
d. 60.

DE C. L. A. V. S. V. L. A. C. D. E. C. I. M. A.

Tenu, qui, dicto anno durante in singulis diebus Stationum af-
me Urbis quinq; Ecclesias, seu Altaria, seu in illorum dese-
ctu, quinquies unum altare, deuote visitaerint, praesq; ad
Deum pro Vnioue, & Historia praedictis fuderint, omnes &
singulas Indulgentias Stationum intra, & extra muros pra-
dictae Urbis, tam pro se, quam, per modum suffragij, prede-
functis, pro quibus visitaerint, consequantur.

C. A. P. V. T. D. E. C. I. M. V. M.

Quarta Privilegium. De Indulgentijs Stationum.

Quae concedit Bulla

Visitantes Ecclesias, Altaria Urbis Romae, &
ceduntur variae Indulgentiae, quarum aliqua
que conceduntur ijs, qui visitaerint hanc, vel illam de-
signatam à Summo Pontifice Ecclesiam, sunt solennio-
res, vocanturq; proprio vocabulo Stationes, quia, ut In-
dulgentiae, ea acquirantur, itur ad standum ibi, & ibi
idem orandum.

Has ergo Indulgentias Stationum, non autem alias,
quae

quæ alijs Ecclesiis non conceduntur in illis Ecclesiis, & conceditur
nunc in Bulla Pontificæ si illi, qui Bullam acceperunt, se-
quentes conditiones, quas statim explicabimus, ponant.
Et quidem singulis quibuscumque diebus anni esse
Romæ dictas Stationes, & ibidem præter alias acqui-
re indulgentiam Plenariam, notat Gallegus, & Castropataus.

Galleg.

Claus. 8.

dub. 70.

§. 1. *Quinque Ecclesias, vel Altaria visitauerint.*

Castrop.

de Bull. p.

5. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

6. n. 9.

Nomine Ecclesiæ venit locus Deo dicatus, au-
thoritate publica Episcopi erectus, ad Missæ,
diuinæque Officia celebranda. Altaris autem nomine
venit locus ille, seu illa mensa firma, lapidea, vel li-
gnea, super qua exhibetur sacrificium. Nam propter
Altaria quædam in Plateis, vel Congregationibus, vel
locis similibus, ubi sacrificare non conceditur, à nomine
Altaris hic excluduntur.

2. Rursus, licet Oratorium Priuatum, in quo, ex pe-
culiari concessione Pontificis, Missa celebratur in domo
priuata; dubitetur, an ad hunc effectum comprehendit-
ur sub nomine Ecclesiæ, docet Diana, & Trullenchus
comprehendi, negante autem Gallego, tamen eius Al-
tare hic per omnes comprehenditur sub nomine Alta-
ris, quia sine controuersia habet omnia requisita ad ve-
rum Altare.

3. Iam vero cum Pontifex eiusmodi visitationem
concedat sub disunctione, Ecclesiæ, vel Altaris, pu-
to esse certum, & lucrari has Indulgentias, si visites
quinque Altaria vnus Ecclesiæ, quamvis in tuo Oppido
plures ad sint Ecclesiæ.

4. Propter eandem disunctionem puto te ad libi-
rum posse visitare tria V. G. Altaria vnus Ecclesiæ, &
duo alterius, vel contra, quamuis in vtraque plura ex-
sint Altaria. Sed.

Inquires Primò. Altare in quo altaris non adest
illud, quod vocamus Portatile seu Altaretum, aptum ne
est ad hunc effectum, de quo loquimur? Respondet
esse probabiliter aptum, quia satis est, si
illud sit ex se Altare, & ex licentia Superioris, aptum ad
sacrificium, & cum non adest illud vel res Tabulæ,
neque

neq; sufficeret. Afferri pro hac Resolutione posset q. Rodri. In
 dnuq; qui docet, si in aliqua Ecclesia sit aliquod Cano-
 nicum impedimentum, ob quod ibi celebrari legitime
 nequeat, esse apertam, ut ad hunc effectum lucrandi. In-
 dulgencias Bulla; visitetur, cum sufficiat locum esse
 Sacrum auctoritate Episcopi, & deputatum ad cele-
 brandas Missas.

6. Quod si ponas, siue Altare Oratorii Priuati iam ef-
 se redditum profanum, siue Altare Ecclesiae à Ministris
 redditum omnino ineptum ad Sacrificium per partia-
 lem. V. G. vel totalem destructionem; non est mirum, si
 tunc illud excludamus, quia, ut sic, non remanet essen-
 tiam, ut ita loquar, Altaris.

7. Inquires secundo, si forte in aliquo Oppido non
 inueniantur quinque Ecclesiae; nec una cum Altaribus
 quinque; sed cum vno tantum Altari, quid faciendum?

Respondeo. Tunc profecto concedit Summus Ponti-
 fex, satis esse, si visitetur vnum Altare quinquies.

8. Hinc, si aliquibi existas, vbi solum sit Oratorium
 priuatum cum vno Altari, poteris cum fructu huius Pri-
 uilegii quinque visitare dictum Altare; iam enim il-
 lud est verum Altare, vt dictum est modo.

9. Quid si aliquibi existam, vbi sunt quinque Ecclesiae,
 vel una cum quinque Altaribus, sufficet, si vnum Al-
 tare quinquies visitem?

Respondeo. Nequaquam sufficere, quia Priuilegium
 visitandi quinquies vnum Altare conceditur dumtaxat,
 quando desunt quinque Ecclesiae, vel quinque Altaria.

10. Et nota cum Henriquez, & defectum quinque
 Altarium non satis esse, si sit in ea Ecclesia, quam tu eli-
 gis visitandam; sed requiritur, vt eiusmodi defectus ad-
 sit in toto Oppido.

11. Inquires Tertio. Si ego habens Bullam detineor
 aliquo impedimento, vnde nequeam visitare quinque
 Ecclesias, nec quinque Altaria, poterò ne cum fructu
 visitare quinquies vnum Altare, ad quod possum forte
 me conferre? Eiusmodi certe sunt Moniales, quae non
 raro vnico gaudent altari in sua Ecclesia; eiusmodi sunt
 in carcere inclusi, eiusmodi infirmi, eiusmodi, qui graue
 malum ab inimico V. G. timent, si obeant per Ecclesias.

Rodrib. In
 add. ad Bul.
 §. 8. n. 23.

Henr. l. 7.
 c. 10. n. 1.

Bard. p. 8.
Tr. 4. ca. 4.
scr. 4. n. 44.

12. Respondeo. Si prædictis suppetat copia vnius Altaris, posse illud cum fructu huius Indulgentiæ quinque visitare, probabiliter docet Bard. Et ratio quidam nequaquam est, quia non debemus præsumere, Pontificem velle excludere ab his Indulgentiis plures qui dicit impedimentum sine sua culpa detinere, non est, inquam hæc ratio, quia non facile præsumo extensionem, quando nullum est verbum in Privilegio, quod extensionem insinuet: sed ratio est, quia in tenore huius Privilegii sunt illa verba (In illorum defectum) quæ certo satis verificari videntur non solum quando defectus est ex parte Ecclesiarum, vel Altarium, verum etiam quando est ex parte habentium Bullam, siquidem personis vere impeditis vere deficiunt illa quinque Altaria.

13. Inquires Quarto. Dum quis visitat quinque Altaria in eadem Ecclesia, satisfacit ne, si ex eodem loco sine mutatione situs ea visitet? Quid Secundo, si sine dicta mutatione visitet quinque idem Altare?

Respondeo. Dum visitas quinque Altaria, certe securus es, si dum fundis preces, facias aliquem corporis motum versus illud Altare ad quod preces porrigis: scilicet, ea visitatio non videbitur esse quætriplex, sed vna. Dum item visitas vnum Altare quinque (quod est secunda questio) securus etiam erit, si prima visitatione hoc est, prima oratione finita, caput V. G. inclines, vel sis genuflexus, surgas, & iterum genuflexus, & sic facias in singulis, ut numerum appareant, & quidem sensibilibus, esse plures visitationes. Ita Trullench. & Gallegus.

Trullench. l. 1.
s. 6. d. 2. n.

4.
Galleg. l. c.
d. 75. & 79.

Diana p. p.
tr. 13. ref.
102.

Sa Bonac.
Azor. Lud.
à Cr. Vill.
ap. Galleg.
dict. du. 79.

14. Dixi (securus) nam ceterum probabile est, sufficere corde moueri, hoc est mente distinguere vnam visitationem ab alia. Ita Diana & pluresque alij allati à Gallego.

15. Inquires Quinto, Si quis inueniat Ecclesiam plenam ob multitudinem ad illam confluentium, satisfacit ne, si quinque Altaria visitet, stans pro foribus Ecclesiæ?

Quid Secundo. Si Ecclesia sit clausa?

Respondeo. Si sit clausa non puro sufficere, si stans foris, visites, quia vere illud non est visitare Altare. Eset fortasse visitare Ecclesiam sed non, ut dico, visitare Altare. Sicut non sufficit iter tunc tu esses moraliter præ-

sens

sent. Missa, quæ in huiusmodi Altari celebratur.

16 At si sint apertæ fores, & tu ob multitudinem ingressi in Ecclesiam non posses, certo sufficiet, ibi orare, non solum pro visitanda Ecclesia, verum etiam pro visitando eâ Altari, quæ sit in prospectu, quia tunc tu facies vnum cum tota multitudine, quæ tota dicitur moraliter præsens illi Altari, sicuti etiam præsens ibidem digereris, ad satisfaciendum Præcepto de assistentia Sacri die festivo.

17 Quod si Altare, seu Altaria in prospectu tuo non sint, non sufficiet, inde orare, (quidquid dicat esse probabile, quod scilicet sufficiat, Gallegus) & quia tunc non esset Altaribus moraliter præsens, ita Trullench.

18 Quod certe idem esset, si vacua Ecclesia tu visitares Altaria, quæ non videas, quia V. G. sint in Capellis intro sita, quare tunc non sufficeret ea, modo dicto, visitare, quia iis non es moraliter præsens, vt non sufficeret, ad assistendum Sacro pro obligatione præcepti. Immo idem dicendum est, si, vacua magna Ecclesia V. G. S. Petri Romæ, tu orares ad Altare, quod sit in tuo prospectu, sed notabiliter longo distanti. Quis enim tunc diceret hominē in ianua dictæ vacuæ Ecclesiæ consistenti, esse Altari maximo moraliter præsens?

Non ita, si est plena Fidelium orantium, quia tunc omnes faciunt vnum moraliter, vt dictum est.

S. II. *Deuote Visitauerint.*

Deuote, inquit, quare licet in alijs dispositionibus, vbi non ponitur hæc vox (Deuote) visitatio Altaris venialiter peccaminosa, V. G. cum vana gloria, vel ex vana gloria, sufficeret ad ponendam visitationem requisitam in illis Dispositionibus, de quo tamen est controuersia inter Doctores, quæ legi apud Belarminiū f potest, tamen in casu nostro, saltē longe tutius, debet esse, sine vilo peccato visitare, visitare enim Altare cum inani gloria, vel cum immodestia, vel confabulando, vel ad finem aliquem, quantumvis venialiter non bonum, deuote certe visitare non est.

2 Præterea, quia Pontifex dicit: *Sumentes Bullam*

tauerint, ideo hæc visitatio non potest exhiberi per altam, est enim opus inunctum. Personæ

Et duo quidem debet præstare Fidelis in hac visitatione. Primo, habere intentionem saltem virtualem visitandi ob finem a Pontifice requisitum. Secundo debet orare pro rebus ab eodem præceptis atq; præscriptis, nempe pro Vnionē & Vittoria prædictis. Sufficiente autē si orat pro intentione Pontificis, mihi certum est, id enim iam est orare pro prædictis. Satis item esse orationem mentalem, diximus in simili supra, & licet addam (vt aduertit Gallegus) minus esse si addatur aliqua vocalis oratio.

4 Si brevis, seu exigua sit oratio, te diminutam, & orationi proportionatam Indulgentiam lucrari putat idem Gallegus in simili, citatq; pro se Nummum. Profecto ratiū erit, notabilem Orationem fundere, ad minus quinque Pater, & Ave, verum qui recitaret tantummodo vnum Pater, & Ave, non condemnarem, quia iam possit, quod Pontifex præscribit, puta Visitationem Altaris cum precibus. Et ita tenet Castropalaus, & docens sufficere Orationem minimam.

S. I I T. An pluries possint de Indulgentia Stationum acquiri, repetendo, visitationes, & preces.

1 P Offe, sustinet Trullench. & probabile putat Gallegus, quia quando Pontifex absolute & sine restrictione Indulgentiam concedit facienti opus aliquod, potest ea toties acquiri, quoties opus illud repetitur. Accedit, Privilegium Indulgentiæ, cum non sit in vllius præiudicium, ample esse Interpretandum.

2 Sed profecto ipsa Fidelium praxis, qua semel sumpta Indulgentia vni diei addicta, si non solent eodem die iterum eandem sumere, ostendit, Intentionem Pontificis non esse, eiusmodi iteratā acquisitionem cōcedere. Non ita, si Indulgentia addicta temporis nequaquam sit, quales sunt Indulgentiæ affixæ Sacris numismatibus; tunc enim ipsi idem Fideles pluries opera inuncta, repetunt, quo pluries illas Indulgentias acquirant, vt in simili habent S. Thomas, & Ludouicus à Cruce, cum alijs.

Ratio

Sup. c. 5.

Galleg. l. c. du. 8. i.

Galleg. c. 7. dub. 6. i.

Castrop. l. c. de Bull. p. 3. n. 3.

Trull. 5. 6. cit. dnb. 3. n. 2.

Galleg. l. c. du. 8. citans S. Anton. Paludan. Cordub. Narr.

S. Tho. in add. ad 3. p. 9. 25. 2. ad 4.

Lud. à Cr. d. 1. de Bull. l. c. 8. du. 13. n. 10.

Ratio autem disparitatis est illa, quia quando addita uni tempori est Indulgentia pro una vice, in eo tempore concessa videtur; ac quando nulli tempori est addita, non videtur determinata ad vicem unam.

3. Confirmatur, quia hic non acquiritur nisi Indulgentia Stationum Romae, quae sunt durante uno tantum die Ecclesiastico, id est a primis Vesperis usque ad Occasum diei sequentis. At certe determinatio temporis tam brevis ostendit (ut ex Suario notat Castropalaus) intentionem Pontificis esse, ut singulis diebus una vice acquirantur, siue de die, siue de nocte exhibeantur. Visi ratio, altero nimirum dante locum alteri ex multis illud confluentibus.

A M I C E D M V A I V S V A I O

§. IV. *An be Indulgentia Stationum applicari*

valeant pro Defunctis.

Posse has Stationum Indulgentias applicari pro Fidelibus Defunctis ex vi Bullae nimis est certum, quia id nimis manifeste conceditur in tenore Bullae, dummodo ipsi iidem Fideles Stationes dictas visitent ex intentione pro Defunctis.

Hoc autem non intelligitur, quasi tu, qui Bullam sumis stationesque Ecclesiarum, vel Altaria visitas concedas ipse Indulgentias Defuncto, quia Fidelis homo potest quidem suum bonum opus alteri concedere, quoad satisfactionem & impetrationem, nullo tamen modo Indulgentias, si quidem Indulgentia est applicatio Thesauri Ecclesiae, cuius distributio uni Summo Pontifici convenit; sed intelligitur ipse Summus Pontifex (posita, siquidem, conditione, tua voluntate, cumque operibus requisitis) concedere Defuncto Indulgentiam.

3. Atque hinc sequitur, licet dum quis est in statu peccati mortalis nihil possit satisfacere, vel impetrare pro alijs, signum non potest pro se, quia est Dei inimicus, valde tamen probabiliter potest per Indulgentiarum satisfactionem Defunctis prodesse. Et Castropalaus & quidem vocat communem sententiam, fructuose applicari Indulgentiam Defunctis ab eo, qui est in statu peccati mortalis, ut etiam satisfactionem Missae. Ratio autem ducitur

Castrop.
de Bulla
p. 12.

deinde ex predictis, quia nimirum, homo ibi natus est, post
conditiones requisitas a Pontifice, & a Christo Domino,
atque Pontifex, & Christus Dominus est deinde, qui impertit
Defuncto Indulgentiarum, & sacrificij fructum. Ita
ge. Ita Thom. sup. & non in alio, & in alio libro.

D. Th. l. 4.

sen dist. 20

qu. 1. ar. 5.

questiunc. 3.

secundum ad.

ed. 1. p. 98

27. ar. 1. q.

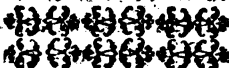
Atque etiam inde fit, ut nisi Pontifex dicat, se In-
dulgentiam ita Fidelibus concedere, ut possit ea applica-
ri pro Defunctis, non poterunt Fideles applicare, quia
cum illo, qui vere dicit, Defuncto Indulgentiam sit ipse
Pontifex, & is non dicat, concessam Indulgentiam posse
pro Defunctis applicari, nihil, quoad eam, conducit sola
Fidelium applicatio.

CLAVSULA VNDECIMA.

Item quo omnes, & singuli predicti purius ad Deum preces
effundere, & efficacius divinum auxilium implorare possint,
conceditur, ut possint plangere quicquidque Praeteritum, & Secula-
rem, vel Regularem ex approbatis ab Ordinario, & a se co quo-
rumcumque peccatorum, etiam, censurarum, etiam Sedi Apo-
stolicae, & in Bulla Cene Domini reservatorum, & reserva-
tarum plenariam Indulgentiam, & remissionem semel in vite,
& semel in articulo mortis. Aliorum vero Sedi Apostolicae non
reservatorum, aut reservatarum, toties quoties, confitebuntur
Absolutionem, & remissionem, meditante salutari penitentia,
secundum culpaxum indigentiam, obtinere: dummodo, ubi ne-
cessaria erit, per ipsos, vel, dato impedimento, per Heredes, aut
alios, satisfactio fiat.

Nota Gregorium XIII. concessisse, ut Privilegijs in
haec clausula contentis, possit quis iterum cum se-
cunda Bulla frui, sed non tertio, ut infra distinctius
explicabimus.

Porro clausula haec duo continet Privilegia, quae sunt
Quintum, & Sextum in ordine, de quibus sigillatim sua
propria Capita iam instituo.

CAPITULUM Vnde C. I. M. V. M.

Quintum Bulla Privilegium circa Absolutionem

Reservatis

Qui Bullam Cruciatam sumperit, potest, durante anno, eligere Confessarium ex approbatis ab Ordinario per quem Confessum absolui possit pro foro interno ab omnibus casibus, & censuris, satisfacta parte; & quidem toties, quoties a reservatis Episcopis, a reservatis autem Pontifici (excepta semper heresi) semel in vita & semel in periculo mortis, atque ab eisdem Pontificis iterum, si secusam Bullam sumperint, non vero tertio, si tertium modo, quando delicta sunt deducta ad forum contentiosum, cationes mox dicende §. 6. adhibeantur.

Hoc Privilegium, quod sane magni est explicui, quidem alibi. Sed hinc in proprio loco per partes suas sic explicamus, seu iterum fecimus.

§. 1. Explicatur illud ex approbatis ab Ordinario.

Sed in Bulla aliqua, vel Rescripto quocumque, ut certe in subilo saepe vidimus, dicitur, postea Fidelem, cui sit concessio, absolui, seu dispensari a quocumque Confessario, sed addatur (approbato ab Ordinario ibi) non est mihi dubium, requiri approbationem Episcopi, seu Ordinarii illius Diocesis, quatinus non tunc, ubi sit confessio, nisi forte limitetur, hoc vel simili modo (a suo Ordinario, vel ab Ordinario sui loci) tunc enim servanda esset limitatio.

2. Dubium ergo solum est, quando absolute dicitur approbato ab Ordinario, ut certe dicitur in Bulla Cruciatæ, de qua noster præsens est sermo. Nam cum sic non appareat, a quo Ordinario procedere debeat approbatio; querendum est, quoniam Ordinarius per hæc verba designetur.

3. Pugnant, loquendo de dicta Bulla, paribus armis virique Doctores. Non pauci autem, sufficere, si in ea

Lib. 5. de
Pœnu. c. 5.
§. 4. à n. 11.
& Trul. de
Casib. re-
ter. c. 12.
§. 9.

terdote adsit approbatio cuiuscumq; Ordinarii, siue loci, siue ipsius Confessarii, siue Penitentis legitime collata, etiam si dictus Sacerdos alio suum domicilium transferat & ex Italia V. G. huc accedat, modo ipsi Approbatio nondum spirauerit; nam si spirauit, dicam mox.

Ratio potissima huius sententiæ est; quia nihil amplius requiritur illa Bulla Cruciate verba. *Ex approbato ab Ordinario*, dum aliud non addunt. Ita tenet, Henríquez Valer. Tho. Hurtad. Tho. Sanch. Diana. aliq; quos ego cito *Lih. 5. de Penit. c. 5. §. 4. n. 13.*

Semper autem notetur illud (*legitime*) in hac sententiâ, id quod explicatius intelliges ex sequenti Decisione. Ordinarius V. G. Messanensis potest ne valide approbare Sacerdotem fixe commorantem in alia Diocesi V. G. Panormi, ad hoc, ut sit eligibilis per Bullam Cruciatam Civibus Panormitanis, ut etiam, ut sit eligibilis, à quibuscumq; alijs Christi Fidelibus.

Ita nonnulli putant, quia hic iam erit Sacerdos approbatus ab Ordinario, id quod solum requirit Bulla, esto ille, qui approbat, non sit Ordinarius loci, nec Penitentis, nec Confessarii.

Verum in nulla ratione sustinendum est. Nam Tridentinum & Bulla, & Rescripta, quando requirunt approbationem Ordinarii, loquuntur de approbatione, quæ legitime, & secundum iura conferatur. At secundum quam legem Ordinarius Messanensis potest Sacerdoti Diocesis aliene concedere approbationem, solum, ut sit ab omnibus eligibilis per Bullam, hoc vere non esset approbare pro Confessionibus; sed dare dicto Sacerdoti facultatem, ut possit per Bullam eligi, quod est extra Episcopi potestatem. Approbet ergo huiusmodi Episcopus dictum Sacerdotem ad excipiendas Confessiones ouium sue Diocesis Messanensis (quod iure posse ab ipso fieri, non dubitamus, quia potest pro suis ouibus undecumque conuocare Confessarios) siquidem tunc, quia eiusmodi Sacerdos legitime erit approbatus ad Confessiones, erit consequenter iuxta hanc primam sententiam eligibilis ab omnibus per Bullam.

Iam vero plures negant, sufficere vnam approbationem, quamvis legitimam cuiuscumque Ordinarii, ut quis

quis per Bullam eligi in Confessarium queat. Ita Suarez Vasq. De Lugo, Layman, aliq; ibidem à me citati.

Ratio huius secundæ sententiæ potissima hæc est, Summus Pontifex in hac Bulla Cruciatæ, dum postulat Confessarium approbatum, profitetur, velle se conformare dispositioni Concilij Triden. Sed Tridentinum requirit approbationem Episcoporum in singulis Diocæsisibus, vt nos diximus & alibi, ergo etiam eandem requirit in Bulla Pontifex.

Lib. 5. de
Pœnit. c. 5,

7 Huic tamen Rationi sic respondere posset Primæ sententia. Pontifex in Bulla Cruciatæ dum postulat Confessarium approbatum, profitetur se conformare cum dispositione Tridentini in substantia approbationis, vt scilicet Confessarius sit legitime approbatus, conceditur. In alijs, & præsertim in multiplici approbatione, negatur.

Neque gratis id negatur: Quando enim Pontifex in dandis similibus Priuilegijs vult, in multiplici approbatione se conformem reddere dispositioni Tridentini, id explicite facit, apponendo illud *ab Ordinario loci*, vel quid simile. ergo, cum in Bulla non sic se explicet, certe in approbatione illa multiplici conformem se reddere Tridentino non intendit.

8 His ita explicatis, pronuntio nihilominus, vtramq; sententiam esse probabilem.

9 Si quis quærat. Secundam sententiam sectantes, cuius Episcopi approbationem requirunt?

Respondeo. Varij varios. Vasqu. & aliq; citati à Bossio requirunt approbationem Episcopi loci, in quo sit confessio, Laymā, aliq; apud b Auersam. Approbationē Episcopi Poenitentis, illius scilicet, qui debet absolutionem recipere. Suarez & cum Delugo, & Sanchez requirunt approbationem Episcopi Sacerdotis, puta illius, qui excepturus est Confessionem, atque absolutionem collaturus.

Boss. de In
bil. l. c. 3. c.
2. n. 209.

Auers. qu.
16. de pœ-
nit. n. 29.

An sufficiat pro Bulla Approbatio, qua cessauit.

10 **A**N Confessarius, cui legitime spirauit, vel à quo legitime reuocata est approbatio, possit eligi per Bullam? Idem quæritur de Parocho, à quo forte ablata est Parochia.

Sanc. l. 3.
matr. disp.
29. n. 2.

11 Respondeo negative cum Castropalao; & solum enim est eligibilis pro eo tempore, quo durat Approbatio.

Castrop. de
Bull. p. 8.
§. 1. n. 5.

Ratio est, quia Priuilegium Bullæ concessit, eligi posse Sacerdotem approbatum; & sensus videtur esse, ut sit actu approbatus. Atqui is, cui illa cessauit, non dicitur amplius actu approbatus, sicuti excommunicatus, qui est iam absolutus, non dicitur amplius excommunicatus. Adde inconueniens, quod mox dicam.

Illud ergo *Approbatus* non est participium præteriti temporis, quasi, qui fuit approbatus, sed est nomen concretum, quod requirit formam approbationis actu moraliter adesse, hoc est, eam non fuisse reuocatam.

Mar. Ser.
in Bull.
Cruc. hic.

Aliqui cum Acosta, & ex parte Rodriquez apud Castropalaum l. c. & Marco Sero in Bullam Cruciatæ dicente id esse probabile, concedunt, contententes sufficere fuisse semel approbatum; quamuis fuerit pro limitato tempore approbatus, quo elapso, non fuit ex legitima causa reprobatus. quam sententiam refert, & non rejicit Castropal. l. c. Illum legem nam, quia in praxi deducere hanc sententiam nec volo, nec audeo, satis habeo, illam tibi breuiter inuississe.

An sufficiat pro Bulla, limitata Approbatio.

Qui est approbatus limitate pro mulieribus non pro viris, pro rufficis, non pro mercatoribus &c. Potest ne ex priuilegio Bullæ, vel similis. Rescripti eligi ab omnibus illimitate?

f
Suar. disp.
28. de præ-
nit. sec. 7.
n. 3.

Respondeo cum Suarez f, alijsq; (quos alibi ego cito) nequaquam. sed solum pro illis, pro quibus est approbatus. Ratio est, quia supra diximus, eligibilem per Bullam debere esse legitime approbatum, at hic respectu illorum, à quibus excluditur, approbatus legitime non est.

g.
Lib. 5. de
Poen. c. 5.
§. 4. n. 29.

Scio non paucos cum Diana, alijsq; à me ibidem citatis concedere, posse ab omnibus illimitate, quia verificatur (aiunt) illum esse aliquo tandem modo approbatum; neq; enim Bulla distinguit, an debeat esse approbatus illimitate, an limitate; sicuti approbatus ab Episcopo pro sua Diocesi potest dici limitate approbatus, & tamen prima sententia modo allata probabiliter sustinet, posse hunc illimitate eligi.

Video argumentum virgere, sed non conuincere, etiam video. Nam inconueniens, quod sequitur, ostendit

dit, sententiam hanc non esse probabilem. Sic enim Sacerdos approbatus pro una foemina; vel pro uno p[ar]och[ia]o esset eligibilis per Bullam pro tota Dioc[esi], imo, in prima sententia, pro toto orbe; ex quo inconueniente colligimus, non posse praesumi, Summum Pontificem id uoluisse concedere.

17 Simile inconueniens eueniret in eo, qui fuisset approbatus per unum, vel per alterum diem, ut solet in Hebdomada Sancta aliquando ab Episcopis fieri, posset enim is per totum Terrarum Orbem, & semper eligi, quod nemo dicere audebit.

18 Doctores nonnulli ex proxime citatis n. 3. sustinent limitat[um] approbatum posse ab omnibus per Bullam eligi, sed solum quando limitatio non est apposit[um] ob defectum scientiae, si enim esset propter eiusmodi defectum apposit[um], non posset (aiunt) ab omnibus eligi.

19 Verum cum approbatio non sit solum testificatio scientiae, sed morum, sed prudentiae, sed decentiae, ut uidemus in tr. de Poenitentia, cur horum defectus aequ[e] non restringant approbationem?

Religiosi an ex vi Bullae Cruciat[ae] possint eligi?

19 **A**N Religiosus Sacerdos possit a Fidelibus eligi in Confessarium vi Bullae? Respondeo, Certum est, Sacerdotem Religiosum posse eligi ex vi Bullae a Fidelibus, sed debere esse approbatum ab Ordinario modo iam dicto; nam sic etiam ipse Religiosus erit Confessarius legitimus respectu Fidelium secularium.

At vero, an Regularis approbatus solum a suo Praelato sit eligibilis per Bullam a seculari, quaestio esse posset. Ad quam Respondeo negatiue, quia Tridentinum ^b semper pro secularibus uult, ut etiam Religiosi approbentur ab Episcopis. Et ex alia parte semper praesumendum est, Pontificem uelle se conformare Tridentino in substantia Approbationis, ut num. 13. diximus, atque adeo etiam in Bulla.

^b Trid. sess. 23. ca. 13. de Reformatione

§. II. *Possit absolui à reservatis Episcopo toties quoties, & à reservatis Papa semel, &c.*

1. **Q**UO ad prius, nihil est, quod explicatione in-
geat. Clara enim sunt Bullæ verba. Vide ta-
men mox §.5. vnum, quod huc pertinet,

2. **Q**UO ad posterius, hæc habe. Si à commisso delicto
reservato Pontifici, V. G. per lectionem publicam libri
hæretici de Religione tractantis, fuisti per Bullam iam
absolutus. & deinde in eodem anno incidas siue in idem
peccatum legendi publice librum hæretici, siue in aliud
specie distinctum, occupandi V. G. publice bona naufrag-
antium, non potes ex vi eiusdem Bullæ in vita absolui,
nec à peccato nouo publice legendi, nec à peccato occu-
pandi. Ratio est; quia Bulla non concedit, vt possis in
vita absolui semel à quolibet peccato Pōtifici reservato,
cōcedit enim solam vnicam absolutionem in vita à pec-
catis Pontifici reservatis. Indigebis ergo tunc secunda
Bulla, ea tamen lege, vt si tertio incidas, non tibi pro
futura sit tertia. Ita i Bardī cum alijs. Contra quem pu-
gnat i Leander, dicens; esse probabile per vnicam Bul-
lam concedi, posse absolui ab omnibus, dummodo ab
vnoquoque in specie semel tantum intra publicationis
annum quis absoluator. Certe id esse probabile, negare
non possum; quia hunc sensum facere commode pos-
sunt verba Bullæ, si attente legantur.

Dictum autem est (*publice*) nam de Pontificijs occul-
tis dicam mox separatim §.5.cit.

3. Ex eo autem, quod in nostra sententia Bulla semel
dictam reservatorum Absolutionem concedat, fit, vt si
in ea Confessione aperias singula, vel plura peccata con-
tracta ex pluribus alijs delictis diuersis. Pōtificiis, puta oc-
cupatione Bonorum naufragantium, Percussione Car-
dinalium, læsione Immunitatis Ecclesiasticæ &c. fit (in-
quam) vt possis ab omnibus simul absolui per vnam
Bullam, quia sic vnam recipis absolutionem. Idem
per secundam Bullam, sed non tertio, vt dictum est.

Bard. in
p.2.tr.6.e.
1. sec.1.

Leandr. tr.
2.de Exe6.
d. 17. §.3.
qu. 83.

§. III. In Mortis Articulo.

1 **S**i quilibet Sacerdos in hoc articulo potest absolvere à Reservatis, vt differimus late in Tractatu de Pœnit. quid emolumentum affert hoc Bullæ Privilegium?

2 Respondeo. Duo emolumenta. Alterum, quod Absolutio hæc potest conferri ab electo ex vi Bullæ, etiâ præfente proprio agrotantis Parocho, quod certe inserviet pro illis, qui, vt ibidem vidimus, sustinent, tunc id non posse quemlibet Sacerdotem.

3 Alterum, quod si tunc absolvaris ab excommunicatione reservata, liber eris ab onere te præsentandi Superiori, quia electus per Bullam, iam est tuus Superior delegatus à Pontifice, à quo onere, quando absolueris ex vniuersali facultate concessa pro periculo mortis, liber nequaquam es.

§. IV. Excepta Hæresi.

1 **Q**uamuis multi multa afferant, quibus probet, hæresim formalem externam (mere enim internam nō esse Casum reservatum, alibi diximus) saltem occultam, posse per Bullam Cruciatæ absolui ex illo principio, quod ex vna parte potestas concessa Episcopis absoluendi ab illa, adhuc in ipsis, ex probabilissima opinione, remanet, etiâ post Bullam Coenæ, & ex alia parte, Bulla Cruciatæ concedit, posse absolui omnia, quæ possunt Episcopi; Nihilominus cum propter eius gravitatem hæresis Absolutio non veniat in concessione generali; ideo saltem hodie, vbi est Tribunal Sacræ Inquisitionis Hispaniæ, non possumus huiusmodi sententiæ adhærere; Id quod etiam alibi, puto, saltem consulendum, Ceterum, qui de hac quæstione rationes late vtrinque adductas cognoscere cupit, eas legat ab alijs fusc agitata, præsertim Bardi, Trullenchi, Leandouco à Cruce citatis à n. Leandro.

2 Dixi autem signatæ (hæresim formalem) id est, cum errore intellectus, Nam quando intellectus error non inter-

Lib. 2. in
Decal. c. 1.
§. 2. n. 2.

Leand. l. c.
q. 85. & 86.
& q. 38, &
39.

interuenit, ea tanto rigori nō subest. Quare sortilegium, maleficium, superstitio, magia, adoratio Dæmonum, sollicitatio in Confessione blasphemie hæreticales, & omnia alia etiam contra in Edictis Inquisitorum, pos-
sunt per Bullam, absolui toties, quoties, si sint Episco-
palia: at semel in vita, & semel in morte; si sint Ponti-
ficia, qualis est V. G. lectio publica libri hæretici de Re-
ligione trahantis, & hoc iterum cum secunda Bulla.
Sed non tertio &c. Ita Leander. multos referens.

Leand. l. c.
§. 3. qu. 88.

Quæres per hanc occasionem. An per Bullam
Cruciatæ concedamur posse absolui Pœnitentem, ante-
quam denuntiet aliquod crimen Inquisitori, ex obliga-
tione denuntiandi? Respondetur non posse (quidquid
dicat Nanarrus apud Leandrum) quia in Bulla huius-
modi potestas non inuenitur.

Idem l. c.
disp. 17. q.
85.

S. V. An toties, quoties ab occultis Pontificijs.

¹ **Æ** Què probable iudico, per Bullam posse ab-
solui, ab occultis Pontificijs etiā Cœnæ Do-
mini, & non posse. (excipe etiam hæresim occultam de
quā modo §. precedente dictum est) sic Sanch. Trull.
Diana cit. à Leandro. q Ratio quod possit, est, quia per
Bullā potest quis absolui ab Episcopalis. Sed iam casus
omnes Pontificij occulti sunt hodie Episcopis concessi à
Tridentino, atq; adeo sunt tandem aliquo modo Epi-
scopales, ergo &c. Neque obstat, idem dici, propter
hanc rationem posse de hæresi occulta: non obstat, in-
quā, quia propter eius enormitatem, & propter sen-
sum Ecclesie, quæ eam regulariter excipere solet, non
debemus de illa loqui, perinde ac de ceteris.

⁹
Idem l. c.
q. 84.
Trid. sess.
24. c. 6. de
Refor.

² Ratio, quod non possit, est, quia hi casus Pontifi-
cij occulti ex eo, quod concedantur Episcopis, non desi-
nunt esse Pontificij. Adde in Bulla dici sine limitatione,
omnes Pontificios posse solum absolui semel, ergo ex-
cludit etiam occultos.

³ Sed huic Rationi respondet Prima sententia di-
cens, occultos desiuisse esse Pontificios, statim atq; con-
cessi fuerunt Episcopis lure ordinario, quod nobis satis
est, loquētib; de Priuilegio Bullæ, quod est fauorabile.

Ad

Ad id, quod additur, respondet limitationem illam publicitatis implicite poni in Bulla, dum per eam conceditur, ut Episcopales, quales sunt Pontifici occulti, absolui possint toties quoties, non vero alios. Vtraque ergo sententia, ut diximus, probabilis est.

§. VI. Ab omnibus Censuris.

Certum mihi, & Tho. Sanch. cum Castropalao, aliisque est, per Bullam posse absolui excommunicationem, suspensionem, interdictum personale, quando hæc postrema duo sunt proprie censuræ. (Nam excommunicatio semper censura est, ut in propriis Tractatibus latè explicatum est à nobis.) siue hæc censuræ sint occultæ, siue publicæ, & deductæ ad forum contentiosum, siue sint à Iure, siue ab homine per sententiam specialem contra aliquem in particulari fulminatam, & siue prædictæ sint Censuræ denunciatae nominati, siue sint excommunicationes contractæ ex percussione publica Clerici, & quidem toties, quoties, si hæc sint Episcopales, sed semel in vita, & semel in morte, si sint Pontificæ, atq; iterum cum secunda Bulla, sed non tertio. (excipimus autem propter superius dicta excommunicationem ex heresi contractam, &c.)

Ratio tantæ Potestatis est, quia in Bulla, quoad hæc, nulla apponitur restrictio, & ex alio Capite Beneficium Principis latè est interpretandum. Vide Leandrum.

2. Quando autem dictum est (etiam deductæ ad forum contentiosum) maxime advertere debes illud. Quod, quamvis per Bullam possit quis absolui ab excommunicatione deducta ad forum contentiosum, pendente tamen lite, illicite concederetur absolutio, nam sic afferretur præiudicium Iudici Ecclesiastico.

3. In quo tamen excipe, quando Iudex vel longè distat, vel iniuste agit, vel nimis rigorose se gerendo, negat absolutionem; Tunc enim si Poenitens ex parte sua est promptus iustocius, qui excommunicationem fulminavit, præcepto obedire, cum iam cesset contumacia, poterit pro foro interno, (& semper satisfacta parte, ut dicimus) absolui per Bullam.

Tho. Sanch.
l. 6. sum. c.
17. n. 41. &
43.

Castrop. de
Bull. p. 8.
4. n. 8.

Leand. de
excom. de
17. qu. 87.
& 95.

4. Id quod diximus num. 2., dictum etiam sit pro excommunicatis nominatim, quamvis enim per Bullam possit absolui pro foro conscientie nominatim excommunicatus, tamen non erit passim absolvendus, sed erit ad suum Prelatum remittendus, ut veniat in conceptum Ius dicti Prelati. Adhibe nihilominus exceptionem numero precedente allatam.

5. Certum item est, vi Bullæ absolui non posse Cessionem à divinis, nec interdictum siue Generale, siue speciale locale, nec Personale Generale, ut in tract. de Interdicto dicitur, & notant hic Trullen. & Castrop. Illece. nec eas Irregularitates, quæ non sunt censuræ nec illas, quæ sunt inductæ ob indecentiam, qua quis laborans repellitur ab administrando altari, qualis est V. G. Irregularitas ex Bigamia: quia Bulla solum concedit absolutionem à Censuris, ex quibus non est Irregularitas ex indecentia.

6. Quæstio igitur solum proponi solet de Irregularitate, quæ incurritur in poenam alicuius delicti, V. G. ob malam administrationem Sacramentorum cum violatione censuræ contractæ, ob hæresim, ob Apostasiam à Fide, ob Clerici percussione, an scilicet possit absolui per Bullam.

Respondeo. Affirmant Leander, a alijq; apud b Dianam, saltem tamquam probabile: excipiunt tamē iidē, imo & omnes, quos legi (legi autē non paucos) Irregularitatem ex delicto homicidij, vel mutilationis quia huic Irregularitati, vel semper est annexa indecentia, ut aliqui philosophantur, vel ut alij, quia saltem ita usu ipso, & praxi in Ecclesia propter eius delicti enormitatem, & scandalosam conditionem, introductum legitime est.

7. Verum omnino puto, esse absolute de omnibus negandum cum Suarez, c Leandro, l. c. Castropalao l. c. num. 5, alijsq;

Ratio autem est, quia eas Censuras tollere potest Bulla, & olim, ad summum, eas poenas, quæ impediunt receptionem Eucharistiae, vel Sacramenti Poenitentiae ut notat l. c. Suarez, & significant illa Bullæ verba (*quo prius Indulgentiam Fideles consequantur &c.*), non autem alias,

a Leand. de
Irreg. dif.
27. q. 36.

b Dian. p. p.
tr. 11. rē-
sol. 27.

c Suar. de
Cef. dif. 1.
sec. 13. nu.
6.

aliâs, quæ nō impediunt eiusmodi receptionē, de quibus loquimur. Adde in Bullis recētiōribus, vt notat Leāder l. ex ablatum esse illud, *ut possit absolui à penis*, Adde item rationem, quam affert Henriquez, d. quia, inquit, in Bulla, vt patet ex eius tenore nulla datur potestas Confessario ad dispensandum, sed solum ad absoluendum. At irregularitas, vt etiam suspensio, quæ sit poena, per dispensationem tolluntur, non per absolutionem, ergo potestas concessa prædicto Confessario ad eas non extenditur. Scio aliquando absolutionem large sumi pro dispensatione, sed hic in Clausula hac Bullæ, vbi agitur de absolutione à peccatis, & à reseruatis, ex ipso Bullæ contextu colligimus, nomen Absolutionis proprie sumi.

^d
Henr. l. 7.
c. 13. n. 6.

§. VII. *Satisfacta Parte.*

¹ **Q**uamuis aliquando contrahi possit excommunicatio sine læsione partis: vt est V.G. excommunicatio ob peccatum hæresis, vnde tunc nulla erit satisfactio exposcenda, sed solum emendationis propositum; tamen non raro adest partis læsio, vt V.G. In percussione Clerici. Nomine igitur satisfactionis intelligitur restitutio pecuniarum, vel famæ, vel honoris, quæ parti læsa debetur, vt notat Suarez de Censuris alibi à me citatus.

^e
Lib. 5. de
Pœn. c. 12.
§. 4. n. 12.

² Hinc fit, vt poena pecuniaria si forte debeatur Fisco, vel Notario non veniat in hanc præsentem considerationem, quia prædicti hic non sunt pars læsa.

³ Hinc etiam, quamuis plures in percussione Religiosi partem læsam iudicent, esse Religionem, siue eius Prælatum, tamen satis probabiliter multi, quos citant, & sequuntur Verriellii, & Leander alibi item à me citati, putant, non esse, nisi ipsum Religiosum percussum, cui satisfaciendum sit, idque in ytroq; foro, si enim ipse percussus fuit, ipse pars læsa est. Confirmatur, quia quando dicitur, *concordata parte*, non intelligitur Respublica, sed persona particularis; Confirmatur iterum, quia, si in casu dicto excommunicationis pars læsa, esset publica potestas, seu Prælatus, certe esset Ecclesia, vel Pontifex, qui excommunicationem contra prædictam percussio-

^f
Ibid. n. 14

L

nem

nem salit; Atqui Pontifex, dum concedit, ut quis absolvarur, iam ipse condonat.

4 Iam vero quoniam certum est, te antequam impendas absolutionem, siue ex vi Bullæ, siue ex vi cuiuscumque facultatis, debere sub mortali exigere à poenitente, ut satisfaciatur, vel reddendo ablatum, vel compensando iniuriam factam, vel remissionem à parte læsæ obtinendo. Queritur Primo; quid faciendum in praxi, si ea nullatenus exhiberi possit, siue ob impotentiam Poenitentis siue ob dubium, quod forte vertitur de qualitate satisfactionis siue ob obstinationem læsæ personæ, quæ non est contenta satisfactione rationabili ipsi oblata, siue ob quid simile?

5 Respondeo. Quando impotentia non solum est præsens, sed moraliter certo præiudicatur, semper esse futura, nihil requirendum à poenitente; nam res frustranea requireretur. At vero quando potentia probabiliter futura sit; si loquamur pro foro externo, debet Poenitens antequam absolvatur, præmittere cautionem de satisfaciendo, id est, debet dare vel pignus, vel fideiussionem; vel, si ea non possit, debet iuramentum proferre, quod satisfaciatur; ut nimirum certa sit promissa satisfactio.

At si loquamur pro foro Sacramentali, seu conscientie, quantumvis Delugo cum alijs multis eandem cautionem requirat, quia sine distinctione de ea præmittenda Canones loquuntur; nihilominus alij cum Trullench alios citante, eam non esse necessariam probabiliter docent. Excipe delictum dandi causam interdicto, quando in periculo mortis conceditur delinquenti Sacramentum Poenitentiae; de qua re in Tract. de Interdicto. Ratio autem, quod pro foro Sacramentali non sit necessarium iuramentum &c., sed sufficiat serua promissio in casibus prædictis, est, quia illa cautio, siue pignoratitia, siue fideiussoria, siue iuratoria pro solo foro externo imposita à Sacris Canonibus esse videtur, si quidem similes cautiones exposcere, ut plurimum illi solent, quando de rebus ad exteriorem Ecclesiam pertinentes, disponent. Sufficiet ergo tunc, si Poenitens habeat propositum satisfaciendi, quando poterit, &c. sic, tum valide, tum licite per Bullam, vel similem facultatem absolvetur.

6 Noto

Delug. de
Poen. d. 20
n. 204.

Trullen.
in Bull. 1.
l. c. 7. §. 2.
dub. 12.

6. Nota autem ex Ludonico à Cruce; si forte is ab excommunicatione absolutus nō sequet promissionem, scilicet non satisfaciet, cum poterit, licet peccet, non tamen reincidere in ullam excommunicationem, quia à nullo iure imponitur hæc reincidentia contra non satisfacientem.

i
Lud. à Cr.
in Bull. d.
I. c. 4. du. 8

7. Queritur Secundo. Quid si præmitti potest satisfactio, & non præmittitur? Respondeo certe tunc, per se loquendo, & tu Confessarius peccas, & poenitens, vt habet Leander. Tu, quia dees muneri tuo, imo etiam, quia aliquando nocet parti, cum post absolutionem difficilius exhiberi soleat satisfactio. Poenitens, quia differt notabiliter, & sine causa (vt hic supponimus) reddere id, quod debet, iniuste retinens suam rem, siue famam, siue honorem alienum.

v
Grand. 2r.
3. de excō.
d. 17. §. 3.
qu. 90.

8. Dixi (per se loquendo) Nam talis esse posset Poenitens, talesque Circumstantiæ, vt Confessarius deberet esse contentus solo proposito restituendi, seu satisfaciendi, etiā si antea sæpe iussus neglexerit. Et Molina quidem apud Discastillum, exemplum adhibet; vt si Confessarius non leuiter credat, Poenitentem reipsa restitutum statim sine mora, quia non ea acrimonia fūerit illi iussa restitutio in alijs confessionibus, vel si aliæ adsint circumstantiæ ad id credendum; præsertim si adiungat illi, vt non prius accedat ad EVCHARISTIAM, quam restituat; Adhibe autem hic illam exceptionem de dantibus causam Interdicto, quam modo n. 5. inuimus.

m
Discastill.
lib. 2. de
Rest.

9. Queritur Tertio, quando Bulla Cruciatæ requiritur, vt excommunicationis absolutio non concedatur, nisi satisfacta parte, an, si ea propter inaduertentiam, vel propter aliud cōferatur ante præmissam satisfactionem, conferatur valide, nam, an licite, iam dictum est modo.

Respondeo. Vt vniuersaliter decidatur, an, non satisfacta parte, valide conferatur hæc absolutio quādo adest pars læsa, distinguendum est. Nam si ea conferatur à Superiore, valide confertur: Siquidem satisfactio non est pars essentialis absolutionis excommunicationis: Si vero conferatur à Delegato ipsius, erit subdistinguedum. Si enim eiusmodi Delegato detur absoluta facultas absoluendi excommunicationem; idem dic, quod

dietum de Superiore est. Verum, si Delegato detur eiusmodi facultas cum prædicta clausula, *satisfacta parte*, duplex est sententia.

10. Prima negat, valide conferri eiusmodi absolutionem, quia satisfactio in hoc modo delegandi exigitur per modum conditionis: at conditione non seruata; in irritum abit concessio. Maior probatur ex illa communi doctrina, quod Ablatiuus absolutus, qualis est ille (*satisfacta parte*) resoluitur in conditionē: (*si parti satisfeceris*). Itatenēt plures apud Castrop. *n* & apud a Dianā:

Castrop.
de Bull. p.
2. §. 5. n. 6.

Dian. p. 5.
tr. 9. resol.
12.

p
Laymā l. 1.
tra 5. p. 2.
c. 6. n. 8.

7
Lud. a Cr.
ia Bull. d. 1
cap. 4. du. 6

11. Secunda, quam sequitur p Layman cum multis, affirmat, conferri valide; quia quoties in Delegatione exprimitur ea forma, quæ à iure communi requiritur, non aliter requiritur, quam requirat ipsum ius, nisi aliter in concessione Delegationis exprimitur.

Sed in iure communi exigitur quidem satisfactio, vt licite eiusmodi Delegatio exerceatur, at, non, vt valide: in nullo enim iure aliter. ac dicimus, inuenies. ergo &c. Vtraq; ex his sententijs probabilis est, & ita tandem pronunciat Ludou. 9 à Cruce, quamuis addat, priorem sententiam esse in praxi sequendam.

12. Dixi (*nisi aliter exprimat*), nam si in concessione Delegationis dicatur (*si non satisfactum fuerit, irrita sit concessio, irrita sit absolutio, nulla, inualida*) Absolutionem inualidam fore, certum est, quia illa expressio indicat aliquid plus requiri, quam à solo iure requiratur.

13. Cum ergo in Bulla Cruciatæ, vt etiam in facultatibus concessis Regularibus absoluendi excommunicationem, ponatur quidem illa Clausula (*satisfacta parte*) sed sine alijs verbis expresse irritantibus, probabile satis erit, validam fore absolutionem, parte nōdum satisfacta.

S. VIII. In foro interno.

1. **Q**uamuis non pauci asserant; Absolutionem excommunicationis ex vi Bullæ habitam, prodesse etiam pro foro externo, quia concessio Bullæ est absoluta, nec restricta ad aliquem forum, vt tenet Vega, Garzias, & alij apud Castropalaum mox citandum; Vera tamen sententia est, non prodesse, nisi pro foro interno.

Exci-

Excipe ea, quæ mox dicam à n. 5. Ita tenent Sanchez. Tolet. Suarez, aliq; cōmuniter apud Castropalaum. Ratio huius veræ sententiæ est: quia Intentio Pontificis cōcedentis per Bullam Absolutionem Censuratum, est, ut eam purâ consciëntiâ possint Fideles ad Sacrâ EVCHARISTIAM accedere, & Indulgentiâ acquirere, ad quod certè satis, superque est Absolutio pro foro interno.

Castrop.
de Bull. p.
8. §. 5. n. 9.

2 Confirmatur, quia incredibile est, Summum Pontificem voluisse concedere cuicumq; Cōfessario tantam potestatem, per quam eluderentur, & perturbarentur, imo, & contemnerentur Tribūalia Ecclesiastica.

3 Confirmatur iterum, quia hodie extat Bulla Cruciatæ concessa ab Urbano VIII. vbi declaratur, Bullæ hoc Priuilegium suffragari in foro conscientiæ tantum; vt late habes multis citatis apud Dianam.

Diana p.
11. tit. 2.
res. 62.

4 At inquires. quid sit, seu quam vtilitatem conferat hæc absolutio excommunicationis pro foro interno dumtaxat?

Respondeo. Qui sic est absolutus, coram Deo, & in rei veritate liber fit ab excommunicatione, vnde potest se gerere, sicuti se gerunt ceteri Fideles non excommunicati; Sed ita, vt quoad actiones externas, & præsertim, quoad subeundum iudicium Iudicis Ecclesiastici, sit perinde, ac si absolutus nullatenus fuisset.

Qui igitur est excommunicatus excommunicatione occulta, & deinde legitime absolutus in foro consciëntiæ dumtaxat, se poterit gerere, vt non excommunicatus, in omnibus actibus tum publicis, tum priuatis, nam excommunicatione coram Deo caret, & quia excommunicatio erat occulta, nihil erit scandali coram hominibus. At quando excommunicatio non est occulta, sed deducta ad forum externum, tunc, si absoluaris in foro tantum interno, (quod solum licebit in casibus dictis supra §. 6. à n. 2.) Primo, caute te gerere debes in actionibus externis, Secundo, à iudicio externo Ecclesiæ liber non eris. Quæ duo, si alia duo addam, satis lectoribus fient manifesta.

5 Primum. Absolutus in foro consciëntiæ ab excommunicatione alijs nota, potest se immiscere tum humanis, tum diuinis, sed non cum aliorum scandalo, id est,

non.

non coram ijs, qui excommunicationem sciunt, ag-
sciunt absolutionem.

6 Quid si ijs dicam, & probem, me esse absolutum
per Bullam. V.G. ? Respondeo, adhuc te peccare, si co-
ram eisdem publice, & indifferenter te geras, quia sic vi-
deris contemnere Ecclesiam, quæ te pro excommuni-
cato in foro externo habet: At si caute, & coram pau-
cis, qui tuæ sint conscientie absolutionis, te ingeras, non
peccas; quia sic prædictus contemptus non interuenit.
lege Suarium.

Suar. to. 4.
de Relig.
tr. 10. l. 9.
c. 2. n. 36.

7 Quid si deniq; tua excommunicatio sit aliquibus
cognita, sed non fuit deducta ad forum externum?

Respondeo, tunc sane potes, etiam te gerere, vt non
excommunicatum coram ijs, qui sciunt tuam Absolu-
tionem, quia, etiam tunc, nullus est contemptus.

9 Alterum, quod addere modo promisi, illud est.
Quamuis in foro conscientie sis absolutus, potest ni-
hilominus contra te Iudex procedere, ac si absolutus non
fuiſſes, idq; tum ob delictum, ob quod in excommuni-
catione incidisti, tum ob ipsam excommunicationem,
tum ob actiones externas prohibitas, quas forte post di-
ctam fori interni absolutionem cum peccato gessisti.
Quare poterit Iudex procedere ad te denuntiandum, vt
excommunicatum, ad finem, vt viteris ab alijs, & si
forte publice celebraſti Miſſas, vel obtinuſti Beneficium
post dictam Absolutionem, potest te declarare Irregu-
larem, & priuatum Beneficio.

10 Dixi (cum peccato, & publice) mihi enim cū Suar.
l. c. n. 38. videtur probabile, quod Iudex Ecclesiasticus,
si ipsi conſtet eiufmodi absolutio, vt ita loquar, priuata,
non poſſit procedere contra sic absolutum ab commu-
nicationem cum Fidelibus, celebrationemq; Miſſarum,
vel impetrationem Beneficij, si hæc facta fuerunt cum
moderatione dicta n. 4. & 5. vbi enim non est delictum,
non potest Iudex yrgere ad poenam. Imo, (vt notat ibi-
dem Suarez) pro alijs actionibus peccaminosis, pote-
rit quidem illum punire, sed mitius, quantum ſc ilicet
præciſe eſt neceſſarium, ad ſatisfactionem ſcandali per
illum dati.

Poteſt tamen dictus Iudex procedens ex officio (non
tamen

tamen, si contra inflet pars, quæ legitime contradicat) se mitē præbere cū eiusmodi priuatim absoluto, quando ipsi Iudici moraliter constat absolutio. Potest enim illū excusare, potest illum non denunciare excommunicatum, potest non declarare Irregularem, nec Beneficio priuatum; potest repellere accusationem Procuratoris Fiscalis contra reum forte instantis, vno verbo, potest esse contentus illa absolutione, aliamq; nequaquam requirere. Ita Coninch. aliq; apud Dianam. ^a

II Si roges, Per quid Iudici cōstabit de dicta Absolutione? Respondeo. Vel per testificationem fide dignorum, vel per schedulam Confessarij testantis, se illum absoluisse vigore Bullæ. Hanc autem schedulam ad solam Pœnitentis instantiam facere poterit Confessarius; ne scilicet Confessionis sigillum violet. & quidem eiusmodi schedulam in re nostra fidem facere, docet Suarez, de qua multa habes apud Dianam. ^b

Notat autem Fillucius, eam posse quidem à Confessario dicto modo scribi, sed raro, & non nisi ex rationali causa. Quod posterius ego intelligo, quando est timor, seu periculum, ne ea abutatur Pœnitens, contemnendo, procurare absolutionem pro foro externo, secus, cur danda non sit?

Dian. p. 11.
tr. 2. ref. 61

^a
Suar. de
Cels. dif. 7.
sec. 5. n. 26

^b
Dian. p. 11.
tr. 2. ref. 62

^c
Filluc. tr.
II. c. II. n.
293.

§. IX. Tres Notationes ad prædicta facientes.

I **H**ic deniq; tria sunt notanda. Primo, posse absolui quætempiam virtute Bullæ, etiamsi in ei us confidentiam peccaret non vero per eandem posse contrahi in male ablati ex eiusdem confidentia. Ratio est, quia id in Bulla Compositionis expressè prohibetur, quod non prohibetur in hac Bulla.

2 Notandum Secundo, in Summario Bullæ poni formulam Absolutionis, qua vti potest Confessarius, quando absoluit virtute Bullæ à Casibus, vel excommunicationibus reservatis. Sed consilio dixi (*potest*) non enim est huiusmodi formula de substantia Absolutionis, cum satis sit formula Absolutionis ordinaria cum intentione absoluendi iuxta tenorem, & facultatem Bullæ, vt aduertit Nuñus allatus a Galleg. d. Imo, quo ad excommunicationi-

^d
Galleg. de
Bull. claus.
14 du. 182

municationem, etiam satis sunt quælibet verba illam Absolutionem significantia.

Sanch. l. 8.
matr. d. 16.
n. 11.

3 Notandum Tertio. certum esse, vt notat Sanchez cum alijs, per se non esse necessarium, vt is, qui absoluendus est ab excommunicatione confiteatur sua peccata, & simul à peccatis, & ab excommunicatione absoluiatur. Absolutio enim excommunicationis non est Sacramentalis; tamen, quia, vt licite tu eam recipias, debes habere propositum parædi mandatis Ecclesiæ, id est, non commutædi in posterum eam actionem, cui tua excommunicatio annexa est: hoc vero propositum, & similia requisita, tamquam dispositiones ad recipiendam absolutionem excommunicationis, melius ponuntur in Sacramento ipso Pœnitentiæ, ideo illa regulariter intra hoc Sacramentum, sed ante absolutionem, peccatorum conferenda erit, nec extra illud, nisi notabili causa sic persuadente.

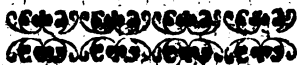
Dixi autem (*per se*) nam si facultas, quæ tibi Confessario data fortasse est, absoluendi excommunicationem reservatam, est concessa cum hac formula, *vt absolvas intra ipsum Sacramentum Pœnitentiæ, vel sub hac, in foro Sacramentali*, tunc certe inualide conferres absolutionem extra, vt ex se patet.

4 Sed ecce difficultas in casu nostræ Bullæ. Quandoquidem in ipsa dicitur, vt Confessarius solum absoluat pro foro interno, quæro, an hæc Clausula velit, absolutionem excommunicationis vi Bullæ dandam esse intra Confessionem Sacramentalem ita necessario, vt, extra, inualide conferatur?

Respondeo, non ita esse intelligendum. Quare valida erit absolutio excommunicationis vi Bullæ collata extra Sacramentum Pœnitentiæ. Ratio est, quia illud, *in foro interno*, quod requirit Bulla, significat, Absolutionem valere, quoad forum conscientiæ, & coram Deo, non autem significat, debere Absolutionem dari in foro Sacramentali, vt latè videri poterit apud Sanchez, f & Suarez. g

f
Sanch. l. 8.
matr. d. 16.
n. 11. & d.
30. n. 21.

g
Suar. to. 4.
de Relig. l.
9. c. 2. n. 17.

2
Dian. p.p.
er. II. ref.
105.

3 At plures, inter quos est Suarez. & Fillucius, eosq; citans Diana, *indocend* satis esse contridictionem. Imo addunt, si poenitens nullo mortali grauetur, nullam requirere confessionem, sed posse in eo casu Confessarium sine alio requisito applicare Indulgentiam. Ratio est. (aiunt) quia Pontifex *non* requirit confessionem, quando danda necessario est simul, & copulatiue absolutum cum Indulgentia, quod etiam, quando Poenitens non est in statu gratiae, non vero quando disiunctiue sola Indulgentia concedenda est, quod bonum est, quando poenitens peccato verbaliteretur, atque deo in gratiae statu versatur.

4 Vtraque sententia est probabilis, quia, utrumque sensum Bullae Verba habere possunt; sed, ut liquet ex se, prior est tutior; unde & quibus citis poenitentem debere esse praesentem; nam si non esset necessaria, actualis confessio, profecto haec Indulgentia, (ut notat Bardi) o applicari absenti posset.

Bardi de
Bull. p. 2.
tr. 4. c. 15.
4. n. 15.

5 Secundo non conveniunt Doctores. Ad Confessarium debeat esse approbatus ab Ordinario, an satis sit, si sit purus Sacerdos. Respondet. Gentesi applicatio haec debeat necessario fieri sub actuali confessione, approbatio in Confessario requiritur, saltem quando Poenitens debet absolui a mortalibus, scilicet, satis fortasse erit purus Sacerdos, quia ubi nulla, vel solum venialium Confessio exhibenda est, non est necessaria approbatio.

6 Sed iam vides, sicuti in doctrina n. 3. praecedentis requirente confessionem, prior sententia tutior fuit, ita & hic, esse tutius, requiri approbationem, quam non. Illud certe nullo modo est sustinendum, puta, sufficere quemcumque Clericum, vel Laicum, vel seipsum. Alius deest nullo, inquam, modo, quia in hac Indulgentia acquirenda in vita (nam alia erit ratio de acquirenda in morte, ut mox §. sequenti dicetur) clare Pontifex requirit Confessarium, vel saltem Sacerdotem, & quidem distinctum, seu alium ab ipso Poenitente.

§. II. Indulgentia semel in morte

Praeterea acquirenda huius Indulgentiae, & quidem Plenariae, partim est similia, partim dissimilis

illis à præcedente, qua acquiritur in vita. Nam aliud est dicendum, si quis moriatur ex morte non repentina, sed cum spatio alicuius usus rationis, aliud, si repentina, sine vilo spatio.

2 Si prius, id est, si quis constitutus in articulo mortis, vel in eius periculo, (id quod late explicui lib. 5. de penit. t. tr. de Casibus reserv. c. 10. §. 2. a num. 37. quodque breviter est illud, quando quis in magna verisimilitudine proxime mortis probabilitate) Si quis, inquam, ita constitutus confiteri potest, confiteatur, & tunc Confessarius illum absoluat, simulque impertiat Indulgentiam, similibus verbis, quibus usus est supra §. præced. num. p. in vita *Ego tibi applico &c.*

3 Si posterius, id est si a repentina morte invadatur, nec possit habere Confessarium, siue ob absentiam Sacerdotum, siue ob aliam causam, nec fuerit negligens ad agendam penitentiam de suis peccatis ob fiduciam huius Indulgentiæ, ipse moribundus, si sit contritus, vel si nullo grauetur mortali peccato, ex se, sine alterius ministerio, seti alterius applicatione, & sine alia oratione, tibi Indulgentiam Plenariam applicet, seu acquirere intendat, nam tunc illam consequetur.

4 Hoc Privilegium non est in Clausula hac Undecima, quam præ manibus habemus, sed infra; hic tamen illud ponimus ob doctrinæ coniunctionem. Verba Pontificis hæc sunt.

Item, si dicto anno durante, contingat per repentinam mortem, vel Confessoriorum absentiam sine confessione decedere, modo contriti decesserint (intellige modo in gratia decesserint: nam cum Bardo l. c. 29. non puro habenti solum Venialia opus esse de his constare) & prius statuto tempore confessi fuerint, neque huius concessionis fiducia negligentiores fuerint, Plenariam, ut supra, consequantur.

5 His habitis. Inquires Primo, Si quis semel in periculo dicto acquisierit Indulgentiam, potestne in alio periculo eiusdem anni, servatis dictis conditionibus, iterum acquirere?

Respondco, non posse, quia iam hoc Privilegium habuit suum effectum, ergo rōdine sine nova concessione

non potest; nam propterea eum secunda Bulla, potest iterum eodem anno quia id de nouo concessit Pontifex, licet non tertio cum tertia.

6 Inquires secundo an, si sic applicet Confessarius, si moriens, concedoribi; seu applico hanc Indulgentiam, si non morieris, non applico. Ad, inquam, si Penitens conualescat, redeunte deinde periculo alterius Infirmiutis, vel eadem recrudescente, possit lucrari dictam Indulgentiã ex eo, quia Priuilegium non habuit effectum in illa prædicta priore conditionata applicatione.

Respondeo. Posse, putat p. Diana, quem sequutus est Gallegus. Inhiititur autem vterque in quodam testimonio Commissarij, quod super hac re se habere, dicit. Sed negat Trullench cum alijs, & merito. Nam cum hanc Indulgentiã suspensionem non concedat Pontifex, non est audacter pronuncianum, ea te vti posse. Nec testimonium illud Commissarij obstat, nam tanta Commissarij potestas nullibi legitur, vt notat s. Bardi.

7 Inquires tertio. Si Confessarius accedens ad proxime moriturum, qui Bullam sumpsit, inuenit illum sensibus destitutum, itaut confiteri noqueat, potestne ipse Confessarius, seu Sacerdos applicare Indulgentiam hanc, cum tunc non prosit concessio Pontificis dicta num. 4. quia iam est præsens Confessarius?

Respondeo. In nostra, & aliorum sententia, quos abducit Diana poterit tunc Sacerdos absolvere hunc sub conditione illa; quam explicuimus in methodo Confessionis, & deinde Indulgentiam poterit applicare modo dicto. In sententia item eorum, qui dicunt hunc, qui non petijt Confessionem, non debere absolui, poterit etiam ei Indulgentia applicari a dicto præsentis Sacerdote saltem ex præsumpta Pontificis voluntate, vt in simili esse probabile, diximus s. præced. num. 2. & 4. Et quia fortasse erit contritus, seu alias in statu Gratiæ, fructum Indulgentiæ lucrari poterit. Ita Acoſta, & Rodriquez cum Diana l.c.

8 Inquires 4. occasione illius, quod modo dictum est, num. 3. (si Indulgentiam applicet, seu acquirere intendat &c.) Inquires, inquam, an, vt Indulgentia quolibet, adeoque hæc ex Bulla Cruciatæ, acquiratur, necessaria-

P
Dian. p. p.
tr. 11. Re-
fol. 106.

q
Galleg.
claus. 9.
disp. 107.

r
Trullen.de
Bull. l. 1. s.
7. c. 2. d. 19
num. 8.

f
Bardi p. 2.
tr. 4. c. 5. s.
4. num. 27.

i
Diana l. c.
ref. 108.

u
Ias Metho.
Confess. l.
2. c. 10. a
num. 4.

cessarium sit, ut illam quis intendat acquirere, an satis sit, ut faciat opus iniunctum a Pontifice, cum circumstantiis ab eodem requisitis, licet non intendat, imo nec sciat, tali operi esse annexam Indulgentiam? loquimur autem, ut ex se patet, quando concedens Indulgentiam, scientiam illam, vel Intentionem, vel simile quid non requirit, sed ab illa præscindit.

9. Respondeo. Duplex est sententia. Rodriquez ^a & Trullench ^b aiunt, nisi quis sciat, intendatque, sane non lucrari Indulgentiam. Ratio huius sententiæ esse potest, quia Indulgentia est per modum Privilegii, quod ignorantia non acquiritur, sed requiritur scientia, & voluntaria Privilegii acceptatio.

^a Rodriq. in Bull. §. 8. num. 9.

^b Trull. in Bull. l. i. §. 6. du. 2. nu. 5.

10. At Portella, ^c dicens, se hanc sententiam accepisse a Ludouico Molina, & Iosephus de Augustino, aiunt, etiamsi quis nesciat, sed requisita tamen ad Indulgentiam ponat, illam acquirere. Ratio est (inquit de Augustino) quia, vel talis ^d scientia, & Intentio non est necessaria, siquidem non ponitur in tenore concessionis, ut supponimus, vel si est necessaria, semper adest implicita intentio, qua quilibet homo, dum bene operatur, vult acquirere totum fructum, quem potest ex illo bono opere, & ex eius annexis.

^c Portell. in add. ad Dub. Reg. V. Indulgentia. nu.

^d Ioseph de August. in breui notitia tit. de Indulgentia nu. val.

11. Confirmat primo Portella ex exemplo satisfactionis ex opere operantis: licet enim quis nesciat, nec explicite intendat per suum opus bonum V. G. per suum Ieiunium satisfieri pænis, quas debet ex suis peccatis, tamen acquirit satisfactionem annexam tali operi. Ergo eodem modo, elevato tali opere ad maiorem valorem satisfactionis ex opere operato, quod fit in Indulgentiis autoritate Pontificis, qui habet ad id potestatem, poteris quis absque scientia, & consequenter absque intentione obtinere totum eius fructum.

12. Confirmat secundo Delugo ^e l. c. quia fructus suffragij mihi ab alio applicati, V. G. Ieiunii fructus, quem mihi applicat meus amicus pro me ieiunans, imo & fructus Sacrificij Missæ, quem mihi (& hic est quidem ex opere operato) applicat aliquis Sacerdos pro me Missam celebrans, mihi applicatur, tametsi nihil ego sciam, vel intendam. Ergo cur non idem dicendum, si mihi Indulgen-

^e Delugo de Penit. d. 27 nu. 81.

dulgentie fructum ipse Pontifex applicet, me nihil sciēte, vel intendente? Cur enim Christi satisfactio applicata per sacrificium Missæ, prodest mihi nihil scienti, & prodesse non poterit eadem satisfactio per potestatem Pontificis applicata?

13. Confirmo ego tertio, quia de facto Pontifex aliquando solet concedere, & in hac nostra Bulla, ut vidimus num. 4. concedit moribundo à sensibus destituto Indulgentiam Plenariam, & tamen tunc ille nihil aduertit, nihilque potest intendere.

14. Ad Rationem Rodriquez, & Trullen. respondet De lugo l. c. Indulgentiam non esse Priuilegium quod debeat exequutioni mandari per ipsum Priuilegiatum, sed potius esse solutionem pro illo, quæ potest fieri per alium, nihil sciente debitore, ut si quis amicus pro me nihil sciente, soluat centum aureos, quos ego meo creditori debeo, satisfactus erit creditor, nec ego aliquid debebo.

Cuius rei vltterior ratio est, quia ad has, vel similes solutiones semper adest intentio implicita dicta num. 10. quæ satis in huiusmodi solutionibus est.

15. Hanc secundam sententiam probabilissimam iudico, tamen vsus Fidelium merito semper curat, intendere expresse Indulgentias sibi acquirere: tum quia id rutilius absque dubitatione est, tum quia non est certum, licet sit verosimile, ut loquitur Delugo citatus, Pontificem ita se habere in omnibus Indulgentiis concedendis, sicuti se habet in casibus modo num. 3. dictis. Et certe cum requisita, ad Indulgentias acquirendas, sint, ut plurimum, varia, & sub varijs conditionibus ponenda, ut hæc apponantur, debent sciri, & consequenter regulariter semper aderit acquirendi intentio.

16. Illud (ne erres) aduerte. Nam Indulgentiam lucrari volens quis pro Defuncto, vel sua opera applicare pro eiusdem Defuncti satisfactione, debet habere necessario intentionem determinatam lucrandi, & satisfaciendi pro eo. Ratio est, quia adest quidem illa intentio implicita lucrandi sibi per suum bonum opus, quantum potest, non autem adest lucrandi pro alio, & ita docet idem f Delugo.

f
Delugo
ibid. l. c. n.
74. & disp.
26. nu. 28.

CLAV-

CLAVSVLA DVODECIMA.

Item fumentibus Bullam conceditur, vota omnia, Ultramarino, Castitatis, & Religionis exceptis, in aliquod subsidium huius expeditionis per eundem Confessorem commutari.

CAPVT DECIMVM TERTIVM.

De septimo Bullæ Privilegio, hoc est, de Commutatione Votorum.

NON loquimur hic, an potestatem habent Commissarius Cruciatus commutandi vota Fidelium, sed de ea, quam habet Confessarius electus à penitente habente Bullam. De Commissarii enim Potestate non est hic agendi locus.

§. Primus. De Commutatione Votorum præter excepta.

1. **D**iffert Voti Commutatio a Dispensatione. Nā commutare est transferre vinculum & obligationem voti ex vna materia in aliam, vt ex Ieiunio in flagellationem. Dispensare autem est, Vinculum voti omnino relaxare; quæ Dispensatio, aliquando est in totum, aliquando ex parte iuxta gravitatem causæ. Quoniam vero per Bullam nullum tibi conceditur Privilegium, quoad Dispensationem, sed solum, quoad Commutationem, de hac erit præcipue nostra locutio.

2. Ea autem triplex esse potest, vel enim votum commutatur in minus, vt Ieiunium in vnum Pater, & Ave, vel in maius, vt Pater, & Ave in Ieiunium, vel in æquale, vt Ieiunium diei V.G. Veneris in crastinum diei V.G. Sabbati.

Porro in minus nihil potest per Bullam, quia illa potius est Dispensatio, quam Commutatio. In maius non est necessaria Bulla, quia quilibet ex se potest sibi commutare in maius, vt late alibi diximus.

3. Bulla ergo solum proderit, vt tuus Confessor per illam electus possit tuum votum in æquale commutare.

Sed

Lib. 3. in
Decal. c.
16. §. 5.

Sed quia, ut ibidem diximus, est probabilis opinio, posse quemlibet ex se suum votum commutare in æquale, quia Deus æque satisficit per æquivalens, ideo, ut per Bullam aliquid amplius habeatur, concedimus, satis probabiliter posse per eam commutari votum in aliquod aliquanto minus, non verò minus notabiliter. Hæc ibidem tractata latius habes, & videri possunt apud *h* Castropalaum aliosque.

h

Castrop.

T. 3. tr. de

Voto p. 14

Suar. l. 6.

de Voto c.

12. & 17.

Sanc. l. 4.

summ. c.

50.

i

Castrop.

de Bull.

disp. vn.

pu 9. nu. 6.

4 Scio autem, valde operosum esse, dignoscere hanc æqualitatem; vel quali æqualitatem in his votorum commutationibus; sed ego ibi, quantum potui, Regulas, & exempla id cognoscendi, diligenter tractavi. Illud nunc scias, a *i* Castropalao, æqualitatem hanc relinquere tandem decernendam à prudenti Confessario, qui, eo ipso, quod bona fide procedat, commutatio effectum habebit.

Quis Confessarius?

5 **H**IS ita constitutis. Inquires Primo. Quinam Confessarius requiritur ad hanc commutationem expediendam? Respondeo Quem tu, habes Bullam, volueris, dummodo sit approbatus ab Ordinario modo supradicto.

6 Primo igitur non est satis quilibet Sacerdos, quia id tam ample non concedit Bulla. Secundo non est necesse, ut Commutatio fiat in ipsa Sacramentali Confessione, quia hæc restrictio non habetur in Bulla. Tertio nec est necesse, ut qui commutat sit tuus Confessarius; dummodo Confessarius modo dicto sit; quia Bulla requirit quidem Confessarium, sed non dicit, debere effectum.

Causa, ex qua prædicta Vota commutari valeant.

7 **I**nquires secundo quænam causa requiritur, ut eiusmodi commutatio valide, & licite virtute Bullæ peragatur?

Respondeo. Profecto ad Dispensationem voti maior requiritur causa, quam ad Commutationem. Quoniam vero nostrum est, loqui solum de Commutatione, dico uniuersaliter requiri causam leuiorem ad illam, quam ad Dispensationem; & *i* Lessius quidem affirmat, in Commutatione voti à quocumque faciendæ, sufficere pro-

i

Lessius de

Voto du.

l. 1. nu. 96.

pensio-

pensionem solam vouentis; placet enim id Deo, vt sic magis hilariter Vota fideles obseruent. Atque id, vt dixi, vniuersaliter loquendo. At in nostra Commutatione faciendâ ex vi Bullæ, aliam habemus causam, quam requirit Pontifex in ipso Bullæ tenore. Nam præter eleemosynam illam, quæ pro Bulla porrigitur, requirit aliud, nimirum quod, qui velit vi Bullæ sibi votum commutari, det aliquod subsidium pro Belli expeditione contra Infideles.

8 Sed ecce Difficultas admodum agitata inter Bullæ Explanatores. Eequodnam est hoc subsidium, temporale ne, idest aliqua alia eleemosyna, an spirituale, idest aliqua Vigoratio?

Alphonfus Deza, aliique, quos citat, sed non sequitur ^m Castropalaus, probabile docent, sufficere spirituale, maxime si Vouens sit pauper, quia Bulla dicit in subsidium. At spirituale subsidium subsidium est.

^m Castrop.
de Bull.
dis. vn. pu.
9. nu. 7.

9 Suarez Sanchez, Henriquez aliique apud eundem ⁿ Castropalaui assentunt, fieri posse in subsidium partim temporale, partim spirituale, ne scilicet multum detrahatur de subsidio temporali, si solum spirituale satis sit.

ⁿ Idem l. c.
num. 9.

10 Castropalaus vero loc. cit. alios adducens, docet esse omnino temporale; nam ex modo loquendi, & sine Bullæ, quæ concessa fuit ad congregandam pecuniam contra Infideles, aliud subsidium non intelligitur, nisi temporale.

11 Ego omnino Castropalaui sequor, in qua sententia hic firmavit Gallegus. Is enim postquam (probans Castropalai sententiam) attulisset Petrum Ledesnam, Sotum, Aloysium Lopez, aliosque citat Machadum longam tractationem hac de re ita concludentem. Verum hac ætate cessat omnis de hac dubitatione controuersia: siquidem Commissarius Generalis Cruxiate, cui de Iure competit declarare dubia, quæ se offerunt circa Bullam Cruxiate, expresse declarauit, Commutationem votorum omnino faciendam vi Bullæ in subsidium temporale; idque præcipit omnibus Confessariis sub pena excommunicationis, quam Declarationem publicauit anno 1642. Lege Gallegum, qui ponit formalia verba prædictæ Declarationis.

^o Galleg.
Clauf. 9.
d. 160.

12. **P**roximi autem, qui in hoc Regno Siciliae designanda sit hæc pecunia pro commutatione Voti datur in Instructione, quam pro Prædicatoribus Bullæ Commissarius Generalis huius eiusdem Regni publicanum hic Panormi, ac typis impressis vulgavit. ubi num. 4. sic habetur.

Quarto s'avuerite, che i Penitenti da loro stessi ripongano nella Cassa, che sarà riposta nella Chiesa, o Chiesa a tale effetto, doue sarà scritto (cassa di Compositione) tutta quella somma, che i loro Confessori haueranno ordinato pagare, altrimenti facendo, non hanno compilo con l'obbligo loro, ne sono committati i loro voti.

13. **N**ota Autem aliam esse praxim, si quando expediat Compositio ab ipso Commissario in his materijs, quas ipse expedire potest, nam de hac Compositione ita habetur in prædicta Instructione. *Si da notizia a tutti li Penitenti, che quella elemosina, che li sarà tassata dal Commissario Generale della Santa Cruciata per alcuna Compositione, o dispensa, sono obligati detta elemosina pagare al Tesoriero Generale della S. Cruciata, o al suoi Procuratori legittimi in presenza di detto Commissario Generale, o degli altri suoi Delegati che facessero, se non, la detta Compositione o Dispensa è nulla.*

14. **R**ogas. *Quantam elemosynam debet taxare Confessarius, ad commutandum meum votum, quam ego deinde in prædictam Cassam inferre debeam?* Respondeo, tantam esse taxandam, quantum iuxta qualitatem Personæ, eiusque facultates, ac iuxta grauitatem voti, omnibus circumstantijs consideratis, iudicabit Confessarius, id quod certe non, nisi ex eius prudentia, ac iudicio, hic, & nunc decerni potest.

Vota, ad qua se extendit Commutatio per Bullam.

15. **Q**VAE vota commutari queunt per Bullam? Respondeo. Omnia, præter Votum Castitatis, Religionis, & Peregrinationis Hierosolymitanæ. Hæc autem quando in aliquo deficiunt, an possint etiam commutari, dicam mox §. 2. Omnia, inquam, siue sint Personalalia, siue Realia, siue mixta; ut item, siue fuerint emissa ante, siue post promulgationem Bullæ.

Huc

16. Huc etiam reducunt aliqui, Votum, quod tu recordaris emisisse, sed oblitus es eius materiæ, posse enim commutari, docet Sanchez. ^p quia adhuc est Votum. Id tamen negat Suarius, siquidem commutatio, ait, quæ debet esse prudens, non potest ferri in incognitum.

Sanc. l. 4.
Sum. c. 54.
h. 34.

Sed profecto, quandoquidem est probabilis opinio, et si voti es oblitus, ad illud non obligari, quia nescis, quid operis facieturus sis, tamquam ex voto, parum utilis est hæc quaestio, quoad praxim.

18. Porro hic proprio in loco sunt quinque exagitantia difficultates.

PRIMA, ET SECUNDA DIFFICULTAS

De Voto non petendi Commutationem.

Prima, an Confessarius electus possit commutare votum, quod quis emisit de non petenda Commutatione sui Voti, V. G. Ieiunij.

Respondeo, valide posse. (nam num licite id petat Votum, dicam mox.) Ratio est, quia hæc Votantis voluntas non tollit à Confessario electo potestatem commutandi, hoc enim votum non est exceptis, quare poterit Confessarius commutare prius hoc Votum non petendi Commutationem, & deinde commutare poterit ipsum Votum. Idem dic, si vouisti, non petere Commutationem, nisi à Pontifice immediate: nam, propter eandem rationem, adhuc per duplicem dictam Commutationem poterit Confessarius electus tibi consulere.

19. Verum, insurgit Secunda Difficultas, an scilicet peccet, qui petit Commutationem Voti, si vouerat, se illam non petiturum.

Respondeo, Gallegus & purat, hunc, petendo commutationem, valide quidem commutationem recipere, sed peccare, quia facit contra Votum, illam petendo, quam non petere promissit Deo.

Gal. claus.
9. d. 144.

20. Verum, ut huic difficultati plene satisfiat, recolenda sunt prius ea, quæ alibi dixi, ubi sic habeo. Votum non petendi sine causa Dispensationem, vel Commutationem Voti facti, vel faciendi, validum pronuntio, quia ad prudentiam pertinet, nolle sine causa à Voti

Lib. 3. in
decal. c. 15.
§. 4. n. 8.

Sanch. lib.
4. in decal.
c. 8. nu. 22.

obligatione eximii. At Votum non petendi Dispensationem, vel Commutationem absolute nequaquam valere, puto, cum Sanch., & quia impedit maius bonum præfens, nempe libertatem petendi dispensationem, quæ aliquando necessaria, vel saltem valde utilis, erit, videnti. Haec unus ibi.

21. Ex quibus concludendum est, in casu quo validum fuit Votum, te sane peccatum graviter, vel leniter (iuxta gravitatem, vel lenitatem Voti) si contra illud agas, & commutationem petas sine causa, quia contra Votum agis. At in casu posteriore, quando Votum non fuit validum, non peccabis, idq; ex prædicto capite, quia nimirum contra nullum Votum facis. Immo tunc commutatione Voti non indiges, si quidem Votum non habet, qui inualide vouit.

TERTIA DIFFICULTAS.

De Commutatione poenæ Voti.

22. Tercio. An possit commutari poena, quam sibi quis incurrendam imposuit, si Votum frangeret. Emitit V. G. quis Votum non ludendi, quod si luderet, sibi in poenam non servati Voti, imposuit, ut obligaretur aliquid pium facere, puta elemosynam pauperi, vel Ecclesiæ tribuere, Ieiunium unius diei servare &c. Difficultas inquam, est, an hæc elemosyna, vel Ieiunium possit per Bullam commutari?

Sanch. de
matr. l. 8. d.
15. & in sum.
m. l. 4. c. 52
alijq.

Say. i. Cla-
ui Reg. c.
12. n. 20.

Truk. lib. 1.
in Bull. 9. 7
ca. 3. du. 7.
nu. 4.

23. Respondeo Posse. Quia hæc poena est debita propter relationem quasi essentialem, quam habet ad Votum. Concessa ergo facultate per Bullam circa Votum, concessa intelligitur circa hanc poenam. Ita Sanch. contra Sayrum. Confirmat Trullench., quia votum absolutum, & directum quodammodo videtur magis obligare ad materiam, in quam directe cadit, V. G. ad omissionem ludi, quam ad poenam, in quam videtur votum cadere indirecte. Si ergo potest Bulla in prius, quod est maius, multo magis in posterius, quod est minus.

24. Hinc ergo fit, ut sicuti per Bullam potest commutari in opus pium æquale, vel quasi, iuxta superius dicta, Votum, quod, quis absolute emitat de elemosy-

na alicui Pauperi vel Ecclesie danda, saltem quando Ecclesia, vel Pauper non acceptauit (quod omnes concedunt) quia non est ex exceptis ; Ita potest votum alterius materiae. V. G. *Votum Ieiunii*, quod quis emisit sub dicta poena dandi eleemosynam, atq; hoc non solum ante, quam votum fregit, sed item post voti fractionem, seu etiam post multas fractiones, & consequenter postquam contraxit debitum soluendi illam eleemosynam, quamvis magnam.

25 Aduerte hic tria. Primo si petis, & obtines commutationem voti poenalis, non propterea statim intelligeris obtinere commutationem poenae iam contractae, si forte dictum votum fregisti ; sed debes petere, & obtinere expresse commutationem dictae poenae.

Ratio est, quia non eo ipso, quod habes commutationem vnus, habes, & alterius ; Confessarius enim dum commutat, solum ad illud dirigit commutationem, quod tu explicuisti. Ita Suar. Sanch. Rodriq. Lud. à Cruce cum à Trullenc.

26 Aduerte Secundo. Si forte tui emisit eiusmodi votum poenale non ludendi V. G. sub poena, si luderet, dandi V. G. decem pauperibus, si forte (inquam) luserit cum inculpabili ignorantia, vel inaduertentia voti, vel, quamvis fuerit memores voti, inmemores tamen inculpate fuerit poenae, non indigere commutatione pro hac poena, quia pro illo casu non tenetur ad poenam, excusante nimirum inculpata obliuione, quae æquiparatur ignorantiae.

Trull. l. c.
du. 8. n. 7.

27 Aduerte Tertio. Commutationem, licet convenientissimum sit, non tamen est necesse, vt fiat in fauorem eius Sancti, vel Ecclesie, vel Pauperis, cui factum est votum. Item, opus non est, vt votum personale in actionem personalem, vel votum reale in realem commutetur : possunt hæc enim aliunde per prudens Confessarii iudiciū cōpensari, vt satis dictū alibi à nobis est.

28 Quæres cur n. 24. dictum modo est (saltem quando Ecclesia, vel Pauper non acceptauit.) Respondeo, quia votum Reale de danda V. G. eleemosyna Ecclesie huic particulari, vel huic particulari Pauperi, non ita certum est, an possit per Bullam commutari, quando fuit accep-

Lib. 4. in
decal. c. 16.
§. 6.

cep-

ceptatum à Rectore Ecclesiæ, vel ab illo Paupere. Non est ita (inquam) certum, sicuti certum est commutari posse, quando non est acceptatum, ideo addidi illud (saltem, quando &c.) Et nihilominus, quamvis communis doctrina dicat, tunc non posse, quia per acceptationem iam lus illi acquisiuerunt, vt sustinet Sayrus, d alijq; tamen adhuc commutari posse, non improbabile iudicat Trullenc. e quia votum factum Deo, non acceptat legitime homo, sed Deus, cuius voluntatem Pontifex, qui dat Bullam, interpretatur.

Vide, quæ ad hanc sententiam confirmandam ex fagundez ego alibi dixi, cui nunc adde Ioann. g de Lugo.

QUARTA DIFFICULTAS.

De Commutatione Voti Iurati.

29 **Q**uarto, an Votum Iuratum per Bullam commutari possit?

Respondeo, posse, non solum si Iuramentum accedat ad Votum iam factum, vti si quis dicat. *Iuro, me seruaturum Ieiunium, quod heri voti, vel si accedat, cum sit, vt si dicat. Voto, & Iuro. Ieiunium.* Verum etiam si solum adsit Iuramentum, vt *Iuro me ieiunaturum.* Ratio

est, quia nunc (vt supponimus) totum hoc Iuramentum nihil aliud confirmat, nisi promissionem factam Deo.

Quod si iuramentum esset homini præstitum, tunc sane non posse per Bullam commutari, certum est. quia Bulla non respicit, nisi quod promissum est Deo cuius voluntatis, vt diximus, interpretes est Pontifex. Quare, cum in casibus propositis illæ nō sint modo, nisi promissiones Deo factæ, erunt vota, quæ possunt per Bullam commutari. Ita Suar. b Pontius. i Castrop. l Merolla m alijq;

QUINTA DIFFICULTAS.

De duratione potestatis commutandi Vota.

30 **Q**uinto. Quamdiu durat potestas commutandi vota per Bullam? Respondeo. Certum est, durare per annum Bullæ, quod si Poenitens nullum suum votum à Confessario commutandum petijt.

Certum

d
Sayr. in
Clau. reg.
lib. 6. c. 14.
n. 13 Sanc.
l. 4. sum. c.
52. a. n. 70.

e
Trull. l. 1.
d. 8. n. 2.

f
Lib. 3. in
decal. c. 17
§. 2. nu. 15.

g
Delugo d.
20. de iust.
n. 93.

h
Suar. tr. de
Rel. l. 6. c.
14.

i
Pöt. de ma
tr. l. 6. c. 11
n. 4. & 5.

j
Castro. to. 3
tr. l. d. 2. p.
1. n. 3.

m
Merolt. 2.
d. 4. cap. 6.
n. 114.

Certum item est, nō posse commutari post annum, quia potestas tunc iam spirauit. Sed propria difficultas illa hæc est, An, si pœnitens accedat ad te Confessarium vltimo V. G. die durationis Bullæ, petatq; commutationem voti: tu vero siue quia es negotio alicui intentus, siue, quia vis libros, vel te doctiorem consulere &c. an (inquam) possis breuiter sic pronuntiare? *Ego tibi commuto ex nunc votum tuum istud in aliud opus, quod post aliquot dies ego, vel quidam doctus designabit.*

Respondeo, Posse. Quia hoc modo dicere possumus, commutationem factam esse tempore durationis Bullæ, & solum designationem subrogationis fieri postea. Id quod nō est vti Iurisdictione post tempus spiratum Delegationis, sed est exequi, quod tempore habili commutatum est. Ita Sanch.ⁿ aliq; quibus adde Leandrum, o & ita, contra Andream Mendo, tenet Bard.ⁱ p

Dices. Potest ne aliquis dicere, per solam petitionem commutationis voti fieri causam ceptam, & rem non esse integram (vt in simili supra diximus de Confessione incepta) vnde posse cōmutationē finiri post elapsum Delegationis tempus? Respondeo. Mendo q de Bulla affirmat, sufficere solum eiusmodi petitionē, vt possit dici causa cepta; Sed certe eam solam sufficere, mihi difficile est, vt difficile fuit supra r meram petitionem Confessionis illam facere causam ceptam.

§. II. Explicantur vota excepta in Bulla.

Dicemus nunc, quanam vota nequeant per Bullam commutari? Dico commutari non posse vota absoluta Castitatis Religionis, Peregrinationis Ultramarinæ (qua voce, quasi per Antonomasiam intelligitur Peregrinatio Hierosolymitana) emissæ Denotionis causa. Idem dic de Iuramentis, quibus prædicta obseruanda iurantur, quando nimirum per ea iuramenta confirmantur promissiones Deo factæ; sunt enim etiam hæc reservata, quia tunc non sunt, nisi vota, vt supra dictum est: Promissiones, dico: nam, si quis per iuramentum confirmet dumtaxat sic, assertiue. *Iuro me habere, vel habuisse voluntatem, seu propositum conseruanda V. G.*

ⁿ
Sanch. in
sum l. 4. c.
54. num. 5.
Suar. l. c.
c. xj.

^o
Leād. to. r.
tr. 5. d. 14.
q. 138.

^p
Bard. de
Bul p. 2. tr.
7. c. 1. à nu.
43.

^q
Mendo de
Bull. d. 26.
à n. 165.

^r
Sup. c. 4. §.
4. n. 6.

V. G. castitatis. cum sic non promittat, sed enuntiet, iuramentum est assertorium de presenti, vel præterito, non vero promissorium atque adeo Votum non est.

2 Dicitur est autem (vota absoluta) ut enim vota hæc tria excipiantur, ea intelligi debent, quæ sunt absolute, & perfecte talia, nulla; ex parte deficientia. Id per maxime notandum est; nam ex hoc multa, quæ vota excepta esse prima facie apparent, excepta tamen nequaquam esse, inuenientur, ut iam ex Corollariis, quæ colligam, palam fiet.

Votum Castitatis diminutum.

3 **H** Inc enim Primo, Votum non fornicandi, votum non se pollucendi, votum non nubendi, votum castitatis conjugalis, votum virginittatis præcise, id est consistentis in abstinētia primi actus luxuriæ, quatenus scilicet virginitas inuoluit corporis integritatem, votum integræ castitatis, sed ad tempus, ad quod rationabiliter præsumatur ætas hominis peruentura; vota, inquam, hæc, quia sunt, castitatis diminuta, non numerantur inter excepta, quare sunt per Bullam commutabilia.

4 Præterea Votum Castitatis vere conditionale hoc *V. G. modo emissum. Voueo Castitatem, si conualuero. hoc est si à Deo sanitatem impetrabo.* satis probabiliter, etiam sanitas obtenta, non est ex exceptis, quia deficit à puro voto castitatis, quod illud in rigore est tale, & absolute, quod propter Dei cultum simpliciter fit, at hoc respicit motuum utilitatis propriæ. Cur autem dictum sit *vere (conditionale)* mox intelliges n. 11.

Idem satis etiam probabiliter dic de voto pœnali in hunc modum facto (*voueo V. G. non ludere, quod si ludam in pœnam voueo Castitatem.*) vel in hunc alium modum, non vouendo omissionem ludi, sed Castitatem in casu ludi, sic. *nolo ludere, quod si ludam, voueo Castitatem.* Idem dic (*inquam*) quia hæc non sūt pura vota Castitatis, sed relata ad tutum ludum. Faciunt ad hoc ea, quæ dixi supra §. 1. n. 22.

5 Deniq; votum Castitatis per partes emissum, cui tamen integro noluit vouēs, se subijcere, huc reducitur, nec enim est ex exceptis. Vouet quis *V. G. hodie, nolle assentiri prauis internis cogitationibus, cras vouet, se non fornicaturum, perendie se nolle actum impudicum*
exter-

externe peccaminosum habere; dico, hæc, singula non esse reservata quia sunt vota diminutæ Castitatis. atque adeo esse per Bullam commutabilia, nisi tamen vouens, voluerit in ultimo voto simul omnia colligere, illisque esse subiectum, nam tunc votum erit perfectæ, & integræ castitatis.

Votum Religionis diminutum.

H Inc Secundo. Votū de assumendo Ordinē Sacrū; votū de scruiēdo toto vitæ tēpore Hospitali, vel Monasterio, seu Religioni, nisi sic intelligas, rite in illa profiteri, votum de ingrediendo in Religionem, si intelligas solum ingressum, non vero perseverantiam, seu Professionem in ea (hoc vide distinctius apud Doctores citatos à Diana s.) hæc, inquam quia non sunt vota perfecta de Religione, non sunt reservata, sed per Bullam commutari, fas est.

^s
Diana p.p.
Tr. de Bull.
Cruc. Ref.
79.

7 Idem pronuntia, si votum Religionis sit verè conditionale, vel pœnale, propter rationes modo num. 4. dictas.

Votum Peregrinationis Hierosolymitanæ diminutæ.

H Inc Tertio, Vota de inuisenda Sanctissima Virgine Lauretana vel S. Iacobo in Compostella, vel votum Peregrinationis ad Limina Apostolorum, vel etiam Peregrinationis Hierosolymitanæ non ob visitanda Loca Sancta, sed ob alium, tametsi honestum, & pium finem. V.G. ad sua peccata ibi cum Confessario illic forte degente confitenda, vel ad suum parentem ibi ægotantem adiuuandum; Hæc, inquam, vota, cum non sint ad loca Hierosolymitana Sancta, non sunt reservata, vnde sunt per Bullam commutabilia.

9 Idem dic, si votum eiusdem Hierosolymitanæ Peregrinationis sit vere Conditionale, vel Pœnale propter rationes adductas. n. 4.

Due Notationes facientes ad prædicta.

D Vo tandem diligenter notari, velim. Primo, qualitates quasdam annexas his reservatis votis posse per Bullam commutari. Vouisti V. G. Peregrinationem Hierosolymitanam pedestrem, vel mendicando in itinere, vel sine magno comitatu, potest Confessarius per Bullam electus has circumstantias tibi commutare,

O

mutare,

mutare, modo interim persistet ipsa Peregrinationis substantia, quia hæc est reservata, nequaquam illæ.

II Nota Secundo. Cur, quando dicimus votum conditionale commutari per Bullam posse, addimus illud (vere conditionale.) Ratio enim est, quia non raro, quamvis in modo loquendi adsit in tuo voto illud (si) tamen non semper significat conditionem, sed tempus, atq; æquivaler particulæ, *quando*, voues V.G. si conualueris, si Pater tuus incolumis domum redierit, si tua soror honeste nupserit, voues, inquam, ire Hierosolymam, vel Religioni te addicere, vel castitatē perpetuam sartam rectam custodire, Aio, si sensus sit verè conditionatus in hunc modum *Voueo, si hæc prædicta mihi concesserit Deus, Religionem, Peregrinationem, Castitatem*, erunt eiusmodi vota commutabilia: at si sensus sit hic alius. *Voueo, quando ego conualuero, quando meus pater redierit, quando mea soror honeste nupserit &c.* sane non erunt vota conditionata, sed absoluta pro præfixo tempore, quare nequaquam commutationis fauore gaudebunt.

§. III. *Vota de quibus est aliqua maior controuersia, an per Bullam commutari queant?*

Vota coniugum.

I **P**rima Controuersia est de voto perfectæ castitatis emisso à Coniuge, an sit reservatum, ac proinde neutiquam commutabile per Bullam.

Respondeo. Certum est, si votum hoc fuit à coniuge emissum ante initum matrimonium, esse reservatum, etiam post matrimonium initum, siquidem ex matrimonio naturam non mutat; & ipse quidem peccauit matrimonium contrahendo, licet propter Ius bona fide ab alio coniuge acquisitum, posset debitum reddere, at petere quidem non potest; & quamvis iuxta probabiliorem sententiam possit Episcopus, & forte Mēdicantes per sua Priuilegia dispensare hunc, ad petendum debitum, dumtaxat dum Coniux uiuit, tamen nec ad hoc, nec ad totum votum commutandum Bulla quidquam potest, quia id esset Bullæ potestatem extendere ad vota per Pontificem excepta.

2 At, si sit sermo de voto castitatis, quod forte co-

mux

nux emittat, dum est in matrimonio, quinque modis emitti ab ipso possit. Primo, ab altero absq; licentia alterius Coniugis. Secundo, ab altero cum licentia alterius. Tertio, ab utroque sine mutua licentia. Quarto, ab utroque cum mutua licentia, non per modum contractus, quo quisq; cessarit Iuri suo petendi. Et in his quattuor potest Bulla, quia siue cum licentia, siue absque ea, cum alter, qui dedit licentiam, non se priuauerit Iure suo, ut in his quattuor modis supponimus, remanet votum non esse perfectæ, & absolute Castitatis. Verum. Quinto modo, si votum Castitatis emittatur ab utroq; sed mutua licentia, & per modum contractus, quo quisq; Iuri suo cedit, cum iam sit votum perfectæ Castitatis, reseruaturn erit, & non commutabile.

Notat tamen Sanchez, & si dicti Coniuges remittant sibi, & acceptent mutuam cessionem Iuris petendi, & reddendi debitum, posse per Bullam tunc, eiusmodi votum commutari; siquidem quod remanet, votum integrum Castitatis non est. Sed aduerte, sic remittendo, peccare grauiter coniuges, quia, ut supponimus, contra votum operantur.

Sanch. l. 5.
matr. d. 37.
n. 13.

Votum strictioris Religionis, & quo ad tempus.

3 **S**ecunda controuerfia. An per Bullam commutari queat votum Religionis strictioris in laxiorem, ut item, quoad tempus præfixum à vouente, hoc est quoad dilationem ingressus?

Respondeo, vtrumque posse per se, quia, ut supra vidimus, circumstantiæ extrinsecæ non sunt reseruatae.

4 Dixi (per se) nam si in laxiore non vigeat obseruantia Regularis, & dilatio temporis sit tanta, ut vouens periculo exponatur votum non implendi, tunc in neutro casu poterit aliquid Bulla, ut nec Episcopus, quia esset commutare substantiam voti, & ita tenent Sanchez, & Castropalaus. a

Sanch. l. c
d. 9. nu. 19.
& l. 4. sum.
c. 40. n. 76.

Votum Religionis Militaris.

5 **T**ertia Controuerfia. An Votum Religionis Ordinum Militarium possit commutari per Bullam? Respondeo, votum Religionis Militaris S. Ioānis Hierosolymitani (cuius Religiosi Melitenses vulgo appellantur) non posse, quia hæc est in omnium senten-

Castro. to.
3. tr. 11. d.
4. p. 11.

tia vera Religio. Aliarum vero, puta S. Iacobi, Alcantaræ, Calatrauæ &c. posse probabiliter; quia in multorum sententia probabili, hæ non sunt, saltem hodie, veræ Religionis, quamuis in aliorum probabili, & fortasse probabiliori sententia, etiam hodie, sint. Lege Sperellum, ^b aliosq; ab eodem citatos.

^b
Sperell. p.
par. dec. 2.

^c
Mendo in
app ad Bul.

Dil. ca 31.
n. 118.

Excipe Regulares ex his Ordinibus. Nec mirum, quia hi sunt veri Religiosi &c. vt Andreas Mendo ^c recte notat cum alijs.

Votum sub disunctione.

6 **Q**uarta Controuersia est huiusmodi. Quamuis cõueniant Primo Doctores, si tu voueas sub disunctione duo vota reseruata, V. G. voueas, vel castitatem, vel Religionem, conueniant, inquam, tunc neutrum posse per Bullam commutari, quia vtrumque est reseruatum, & quamuis, Secundo, conueniant, si voueas sub disunctione duo vota, quorum alterum sit reseruatum, alterum non, vt si voueas, vel ieiunare per aliquot annos, vel castitatem, conueniant, inquam, vtrumque posse commutari per Bullam, quia tunc propter illam libertatem; quam habes eligendi Ieiunium, non est castitas perfecte, & absolute promissa; Controuersia tamen est inter illos, An, facta à te electione reseruati, quando scilicet, tu, omisis Ieiunijs, eligisti partem illam voti, quæ erat castitatis (sine nouo voto ipsius, vt semper supponimus.) An, inquam, possit per Bullam prædictæ castitatis votum commutari?

^d
Sanch. l. 8.
matr. d. 9.
n. 14. & in
sum. l. 4. c.
40. nu. 43.

^e
Suar. l. 6.
de voto c.
24. n. 3.

^f
Castro. to.
3. d. 2. p. xi.
nu. 6.

7 Respondeo. Esse reseruatum, atq; à Deo commutari per Bullam non posse, docet Sanchez ^d. Ratio est, quia, inquit, facta electione illius, iam Deus, qui electionem vidit, illam acceperat, ergo iam remanet esse à Deo acceptatum votum integre castitatis.

Non esse reseruatum, sustinet, si attente legas, Suarez ^e & Castropolaus. ^f Ratio est, inquiunt, quia illa electio non est votum, sed mera voluntas, & propositum illam partem seruandi, ergo votum remanet, vt erat prius, puta cum imperfectione, quam habebat, ergo non perfecte tale. Hæc sententia est mihi probabilior.

Ex qua fit, vt si pars altera non reseruata fuerit redita impossibilis, euadat V. G. prædictus vouēs impotens

ad

ad Ieiunandum, non propter illa pars altera, quæ est Castitatis euadit referuata? quia illa impotentia non mutat votum, seu voti imperfectionem, sub qua erat antea: Et ita tenet Suarez, Sanch. & alij: apud Dian. *b*

Votum referuatum: sed dispensatum.

3. **Q**uinta controuersia. Voui castitatem absolute, sed quid obtinui rite dispensationem à

Pontifice, is mihi imposuit, vt, loco voti, ieiunarem semel in Hebdomada, vel quid simile, Quæro, an hoc ieiunium possit per Bullam mihi commutari?

Respondeo. Non posse, quia est referuatum, putant multi Canonistæ apud Sanch. & ex ea ratione, quod subrogatus sortitur naturam eius, cui subrogatur. Posse, quia non est referuatum, putat Sanch. Suar. Less. Trull. alij; apud Bardis. I quia materia referuata iam fuit à Pontifice in materiam non referuatam translata. Ad rationem Canonistarum, dic, subrogatum naturam eius, cui subrogatur, sortiri in intrinsicis, & in honestate operis, atque, vt res sit proportionata, & æqualis, vel quasi, non vero in extrinsecis, ex quibus est referuatio, quæ valde per accidens coniungitur cum illa materia. Hæc posterior sententia est probabilior.

9. Quid si in hoc casu ego per multum tempus omisi ieiunium, (sane cum peccato) reuiuiscit ne in me votum castitatis? Nam si non reuiuiscit, proderit Bulla, vt per illam dictum ieiunium in aliud opus mihi commutari queat.

10. Respondeo. Redire sentit Rodriquez, *m* siquidem votum, ait, fuit commutatum sub conditione præstandi ieiunia, conditione ergo hac nequaquam posita, votum castitatis commutatum non intelligitur.

Non redire, docent *n* Sanc. alij; (cum quibus sentio) quia falsum est, votum fuisse à Pontifice commutatum sub ea conditione; huius enim conditionis nulla fit mentio in Dispensationis, seu Commutationis Rescripto; quare votum illud fuit extinctum, eiusque obligatio translata fuit in aliam materiam non referuatam.

11. Vrges, si fuit extinctum, cur uouens potest, relicta Dispensatione, uel Commutatione, reuerti ad prius votum?

Re-

g
(Suar. 1 c.
Sanch.)

b
Dian. p. p.
tr. de Bull.
Resol. 74.

i
Sanc. l. 8.
matr. disp.
9. n. 20.

l
Bard. p. 2.
tr. 7. ca. 2.
nu. 79.

m
Rodrig. in
add. ad Bul.
9. n. 118.

n
Sanc. l. 8.
matr. d. 9.
n. 21.

Lib. 3. in
decal. c. 16.
§ 7. n. 4.

Respondeo. Hanc difficultatem dissolui lib. 8. in Decal. o ac dixi, reuersionem hanc solum concedi ex benignitate Dei. Locum relege.

*Communitio voti reseruati in aliud reseruatum ;
vel in opus præstantius .*

12 **S**exta Controuersia. Voni Peregrinationem Hierosolymitanam V. G. Potest ne Confessarius à me per Bullam electus eiusmodi uotum reseruatum, uel in opus aliquod melius. & præstantius V. G. in uotum castitatis, uel in subsidium belli contra Infideles, mittendo centum V. G. homines proprijs expensis, & viginti millia aureorum, atque loco laboris proprij tolerandi ex peregrinationis molestia, ieiunare quotidie per annum; quæ duo, nimirum castitas, uel eiusmodi subsidium ita uestitum, sunt opera sine dubio præstantiora, quam ipsa mera Peregrinatio.

p
Arago. 2. 2
q. 88 ar. 12
q
Sac. in decal. 1. 4. ca. 32. n. 4.
r
Suar. 1. 6. de voto c. 21. nu. 21.
f
Lib. 3. decal. c. 16. §. 5. u. 4.

Respondeo. Possè, putat Aragonius, *p* quia non debet impediri melius bonum, quod magis libenter acceptari à Deo præsumendum est. Non possè, docent Sánchez, *q* & Suar. *r* quia nulla potestas data est circa vota reseruata à Pontifice per Bullam, neq; in aliam materiam reseruata, neq; in aliam non reseruata, quamuis utiliore, & præstantiore; totam enim potestatem, seu iurisdictionem commutandi prædicta tria vota sibi reseruauit Pontifex. Neque sic impeditur per se maius bonum, sed solum non datur iurisdictione ad ea vota commutanda.

Ego *f* in lib. 3. Decalogi substinui (id enim hac occasione scire operæ pretium erit) propria autoritate non possè quempiam commutare suum votum reseruatum in opus melius. Sed post ea scripta incidi in *Questiones Morales Vincentij Tancredi, p. p. Tr: 3. de voto Disp. 6. Quær. 2. fol. 492.* qui vniuersaliter docet, esse probabile, votum reseruatum possè propria autoritate commutari in melius, etiam nō reseruatum, quia melius semper acceptatur à Deo.

Neq; valet, ait, paritas; Non potest per Bullam, uel per Priuilegium Medicantium, ergo nec poterit autoritate propria. Non valet inquit, quia potestas commutandi per Bullam, & per Priuilegia fundatur in iurisdictione concess

concessa à Pontifice, quæ circa reservata non dum est concessa: at potestas commutandi in melius, autoritate propria fundatur in acceptatione Dei, qui semper præsumitur melioris operis esse contentus. Hanc Tancredi sententiam probabilem esse, inficiari, non possum.

Vota subditorum.

13 **S**eptima Controversia. Scimus vota personarum sub alterius potestate existentium posse irritari ab eo in quo potestas eiusmodi residet. V. G. vota Filij à Patre, vxoris à marito, serui à Domino &c. eo modo, & cum illis limitationibus, quas diximus alibi, cum de voti Relaxatione tractauimus. Iam quærimus si filius V. G. impubes vouit castitatem absolutam, potest ne eius commutationem obtinere à suo Confessario per Bullam?

Lib. 3. in
decal. c. 16.
§. 3.

Ratio dubitandi est, quia hoc votum, quamuis reservatum, potest irritari à Patre, ut ibidem dictum est, ergo videtur deficere à perfectione voti reservati, & consequenter videtur commutabile, tum per Bullam, tum ab Episcopo.

Respondet. Ita putat propter dictam rationem Gutierrez. Sed profecto perperam; nam nec per Bullam, nec ab Episcopo commutari potest. Siquidem vota illa ideo irritantur à Patre &c. quia Pater habet dominationem potestatem in filium: quam potestatem dominationem non aufert, nec limitat Pontifex, quando sibi vota illa excepta reservat. At à Confessario, uel alijs Prælati, idem Pontifex aufert, vel limitat iurisdictionem, per quam debeant illa uota commutari, uel dispensari, qua quidem limitatione supposita, nihil prædicti poterunt omnino. Ita Suar. & alijs;

4
Guttier.
in qu. Cau.
l. 2. c. 22. n.
49:

Vota reservata, quorum dispensatio est necessaria.

14 **O**ctava Controversia. In aliquibus Casibus urgētis necessitatis potest Episcopus dispensare in his reservatis uotis, quando scilicet imminet graue aliquod damnum nisi dispenset; & ad Pontificem aditus non est; Ut, si quis ligatus uoto Religionis, tamen, nisi puellam, quam deslorauit, sine mora ducat uxorem, timeantur graua scandala, & rixæ; nam tunc poterit Episcopus dispensare. Iam, quæro, an tunc possit hoc

a
Suar. l. 6.
de Voto c.
26. n. 4.
Castrop.
to. 3. tr. 5.
dis. 2. pu.
12. n. 11.

Votum

Votum commutari per Bullam? Ratio autem id affirmandi est, quia per Bullam commutari possunt omnia uota, quæ dispensare potest Episcopus; Cum igitur possit hoc Episcopus dispensare, poterit, & Confessarius per Bullam electus, commutare.

Respondeo. Ita propter dictam rationem putant aliqui apud Dianam. *b* Sed negandum omnino est cum Sanchez, & alijsque. Ratio est, quia non est uerum Confessario electo per Bullam cõcedi, posse commutare uota omnia, quæ potest Episcopus. Episcopus enim habet potestatem ordinariam, at Confessarius solum Delegatam: unde non est mirum, si Confessarius non possit, quia illi nullo modo in sua Delegatione per Bullam cõceduntur uota referuata, conceduntur autem Episcopo in illa necessitate, propter quamdam Pontificis tacitam licentiam.

b
Dian. p. 6.
tr. 6. resol.
50.

c
Sanch. l. 8.
matr. d. 15.
n. 10.
Pontius l.
9. matr. c.
10. n. 11.

CLAVSVLA DECIMATERTIA.

Item, prædicto Commissario datur facultas, ut suspendere possit, dicto anno durante, omnes similes, aut dissimiles Indulgentias, & facultates ab eisdem, & à Sede Apostolica, vel eius auctoritate concessas quibusvis Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, pijs locis, Vniuersitatibus, Confraternitatibus, & singularibus Personis, in Regnis, Insulis, Terris, Locis, & Dominijs præfatis &c.

Et paulo post.

Ita, ut interim, neque publicari, neque prædicari possint, neque publicata cuius hominum communiter, vel diuissim suffragentur. Exceptis tamen concessis Ordinum Mendicantium Superioribus, quo ad eorum fratres.

Item, dicto Commissario conceditur etiam facultas, ut ipse, per se, vel per alium, vel alios, (quantum, & quoties sibi videbitur) Indulgentias, & alias Gratias per eum suspensas in fauorem illorum, qui præsentium Gratiarum in hanc causam pro Religionis defensione concessarum, participes effecti fuerint, reualidare, absque alio premio, possit.

CA-

CAPVT DECIMVMQVARTVM.

De Suspensione Indulgentiarum &c.

IN his Clausulis conceditur potestas Commissario Cruciatæ suspendendi omnes alias Indulgentias, & gratias, qui de facto suspendit, quando Bullam promulgat (pro illo scilicet promulgationis anno) quamvis deinde idem Commissarius in eadem promulgatione concedat Bullam fumentibus revalidationem prædictarum Indulgentiarum, & Gratiarum. Quare qui Bulla caret, non acquirit illas Indulgentias, quia pro ipso suspensæ remanent; qui autem Bullam accipit, eas acquirit, quia pro Bullam accipientibus revalidantur ea, quæ Commissarius paulo ante suspenderat.

Porro plura hic sunt clara, plura sub controuersia, de quibus breuiter, & sigillatim.

*S. I. Quenam Gratia per Promulgationem Bullæ**suspendantur, vel non suspendantur,**quo ad Sæculares.*

EX contextu tenoris Bullæ recte Doctores eas Indulgentias, facultates, gratiasq; suspendi colligunt, quæ obstant expeditioni huius Bullæ Cruciatæ, hoc est, quæ illam aliquo tandem modo impediunt, non suspendi vero, quæ nequaquam impediunt.

Rursus eas suspendi, quæ à Summo Pontifice, vel eius auctoritate concessæ sunt.

Denique eas suspendi, quæ sunt concessæ Ecclesijs Hospitalibus, Pijs Locis, Vniuersitatibus, Confraternitatibus, singularibus Personis in Regnis, locisq; in quibus Bulla promulgatur.

Hinc ergo suspenduntur Priuilegia prædictis concessa celebrandi ante auroram, vel post meridiem, & similia, quæ concedit Bulla, quia illa impedirent Bullæ expeditionem; nam Fideles contenti illis suis Priuilegijs, non essent valde faciles, ad recipiendam Bullam.

Contra, non suspenduntur Indulgentiæ, Priuilegia,

P

& fa-

& facultates in corpore Iuris contenta, quia Commissarius solum suspendere valet illa, quæ speciali auctoritate Pontificis conceduntur, hæc autem in Iure contenta, sunt concessa auctoritate quidam eiusdem Pontificis, sed publica, & veluti communi. Adde, per clausulam generalem non suspensio, quæ in Iure, continentur, nisi coram fiat mentio, ut docet Bartholæus & communiter receptus, & Castropalaus, & alii. Hanc sententiam quod per Bullam non suspendantur quæ in Iure communi continentur, sequitur Diana, f. & multi apud Gallegum, & qui recenset aliquas facultates concessas in dicto communi Iure, quæ multis sciam, Mendo contrarium sentire, sed contra illum latet agere Bardi.

d Bar. in ex-
trau. ad re-
primen. V. si
Nô obstā-
tib. **e** Castro. de
Bull. p. 11.
n. 4. **f** Dian. p. p.
rr. de Bull.
Ref. 87.

6. Nec item suspenduntur facultates absolventi, dispensandi, constituti, quas habent Episcopi, quia facultates hæ non conceduntur, nec locis, nec singularibus personis, sed Dignitati Episcopali.

7 Nec denique suspenduntur Indulgentiæ & gratiæ, quas aliis concedunt dicti Episcopi, quia Commissarius solum suspendere potest, quæ concedit Pontifex.

g Galleg. c.
12. du. 173. **h** Méd. disp.
29. à n. 10.
Scinapp. d.
3. c. 1. n. 3.
Bardi de
Bull. p. 3.
rr. 1. c. 2. à
n. 7. in 2. **i** Castro. de
Bull. p. 11.

8 Gratiæ, quæ sunt omnino dissimiles illis, quas concedit Bulla, qualis est V. G. facultas testandi, Missas celebrandi cum Altari portatili, ingrediendi Monasteria Monialium, non suspenduntur, si quidem hæ non impediunt expeditionem Bullæ. Quando ergo in hac decernitur Clausula dicatur, suspendi gratias similes, vel dissimiles, intelligitur de dissimilibus quoad modum, sit enim impediretur Bullæ expeditio, qualis esset V. G. facultas celebrandi duabus horis post meridiem cum Bullæ Commissarius solum Personis Qualificatis concedit per horam unam. Vti diximus sup. c. 5. §. 8. n. 1. Hæc sunt fere cetera ex Castropalao breviter collecta.

9 Iam dubitari potest. An suspendantur Indulgentiæ, quas possunt Fideles acquirere, exhibentes aliquod opus pium, dum habent ministrata sacra, Imagines, Coronas, grana &c. quibus affixit Summus Pontifex Indulgentias.

l Cast. l. c.
n. 7. **m** Bar. l. c. n. 6

10 Respondeo. Suspendi docent Castropalaus, & Bardi, quia hæc sunt concessæ singularibus Personis eas Imagines deferentibus: nam Bullæ tenor ait, se suspen-

Respondet Indulgentias singularibus personis concessas. Verum non suspendi, unde has acquiri sine Bulla, docent Trullen. & Rodriq. Riccius adducit a Bard. l. c. quia non singularibus personis, sed omnibus Christi Fidelibus sub illa tamen conditione, si illas Imagines habeant, &c. Indulgentia conceduntur. Hæc posterior sententia est mihi probabilior.

11. Dubitari potest Tertio, de Iubilæo, quod totū Resp. Christianæ soler concedit a Pontifice.

Respondet Hoc non suspendi, certum sit, atq; adeo non esse opus Bulla ad illius Indulgentias, & Privilegia laudanda. Ratio est, quia hoc non conceditur determinatis locis, vel personis, sed omnibus totius orbis Fidelibus. Ita Gallegus afferens præmissa, quia Commissarius Cruciatæ non impedit Iubilæi publicationem, nec addit, se requirere Bullam, ut in alijs Indulgentijs requirit.

12. Dubitari potest Quarto, de Altaribus Privilegiatis.

12. Respondet. Suspendi docet De Lugo, & Bard. p. quia hæc Indulgentia est concessa loco peculiari, affertq; alios pro hac sententia, inter quos numerat Dianam. Sed certe Diana alio in loco docet, non suspendi, sicut ibidem Resol. 23. sustinet, Altare Privilegiatum non suspendi per annum Sanctum.

13. Dico igitur, esse probabile, non suspendi, adeoque pro Altari Privilegiato nos non indigere Bulla. Ita sustinet, præter dictum Dianam, Trullen. & Quintanad. Galleg. Ratio est, quia est probabile, Bullam solum suspendere Indulgentias pro vivis, non vero pro Defunctis.

Confirmat Gallegus l. c. quia Bulla dicit, se suspendere Indulgentias concessas locis, vel personis singularibus; at Indulgentia Altaris Privilegiati non conceditur particularibus personis, sed animabus Purgatorii; Anima autem in communi, & humano modo loquendi (moraliter, inquit Gallegus loquor, non Metaphysice) non est persona absolute dicta. Bene est; Sed illud, (moraliter non Metaphysice loquor) non est bene. Nam etiam Metaphysice loquendo, Anima, nec est, nec dici potest complete, & absolute persona (quamvis sua partiali subsistentia non careat) sed incomplete solum.

14. Dubitari. Quinto potest de pauperibus. Respon-
deo. De his dixi satis sup. c. 3. §. 7. nu. 12.

15. Dubitari. Sexto potest de Privilegiis quibuscumque
introducitis ex legitima consuetudine, an scilicet illa per
Bullam suspendantur?

Respondeo. Si sunt contraria Bullæ, (de quibus hic
sermo esse debet) ita, ut eius expeditionem impediant,
suspenduntur ex Bartolæ qui in secunda editione mihi vi-

Bard. p. 3.

tr. 1. c. 2.

sec. 1.

Idem ibid.

in vendica-

tione n. 17.

Gal. claus.

dub. 175.

detur aliquantulum obscure loqui; Andreas autem quæ-
rit ab eodem Bard. citatus absolute docet non suspen-

di. Idemque tenet Gallegus. Ratio huius senten-
tie esse potest, quia introducta per consuetudinem non
sunt immediate concessa a Papa. Bulla autem videtur
solum suspendere, quæ immediate a Papa conceduntur.

S. II. Quenam Privilegia suspendantur, vel non suspen-

dantur per Bullam, quoad Religiosos.

¶ In prædicta Clausula quoddecima in fine sic

¶ a prædicta suspensione excipiuntur Facultates

Religiosorum Mendicantium, & consequenter Religio-

forum, etiam non Mendicantium, qui cum illis commu-

nicant in Privilegiis, sic inquam, excipiuntur: exceptis ta-

men concessis Ordinibus Mendicantium Superioribus, quoad con-

rum Fratres.

2. Nomine Mendicantium hic intellige Primo Quat-

tuor Ordines, puta Carmelitarum, S. Augustini, S. Dominici

seu Prædicatorum, S. Francisci, seu Minorum, qui Men-

dicantes dicuntur c. v. de Relig. Quamvis in 6. Intellige

Secundo alios, qui a Summis Pontificibus Mendicantes

dicti sunt in particularibus Bullis, inter quos sunt Mini-

mi, seu Fratres S. Francisci de Paula ex Declaratione Pii

V. & ex eodem est nostra Societas. Intellige Tertio illos

omnes Religiosos, qui communicant in Privilegiis Men-

dicantium, hæc enim Exceptio, qua de loquimur, Priui-

legium sine dubio est.

3. Nomine Fratrum Intellige omnes Personas Religio-

sas, siue constitutas in sacris, siue non, siue Clericos siue

Conversos, seu Laicos, siue moniales, siue novitios, no-

nitiasq; Ratio est quia favor hic ex contextu Bullæ conce-

ditur

dicunt Religiosis, at hi omnes veniunt nomine Religiosorum, & sic, ut pote in re sanabili, etiam Novitii. Non intelligo autem Tertiarios, & Tertiarias, qui non sint Religiosi. Religiosi Professum emittentes. Ita Lud. à Cruce. & Alii.

4. Nomine *facultatum*, quæ excipiuntur à prædicta suspensione veniunt non solum quæcumque alia Privilegia, verum etiam Indulgentiæ quæ dictis Religiosis quatenus Religiosis talium Ordinum sunt concessæ. hæ enim certe facultates, & gratiæ sunt. Ita e. Ludou. à Cruce cum alijs. Adde, excipi omnia, quæ suspendi à Comissario possunt, at possunt etiam Indulgentiæ prædictæ.

5. Dices. Verba Bullæ excipientia Religiosos diriguntur ad Superiores Ordinum Medicantium, ergo dicendum est, illas solas facultates, & Indulgentias excipi, quæ conceduntur Superioribus, licet pro subditis, non vero quæ ipsis subditis immediate conceduntur.

Respondeo. Ex intentione Pontificis volentis, esse Religiones exceptas ab hac suspensione, manifeste apparet, excipi etiam, quæ immediate conceduntur Religiosis, ratione tamen ipsius Religionis, non vero quæ ratione ipsius Personæ particularis. Ita Quintanaduenas citans. Ad idem Auctor, id declarasse, & concessisse Leonem X. Minoribus, atq; adeo omnibus communicantibus eum ipsis.

6. Ex his ergo Collige. An secularis Bulla carēs possit absolui ab illis Religiosis, qui habent per sua Privilegia facultatem absolvendi &c. Nihil hic dicimus, an secularis possit acquirere Indulgentias concessas Ecclesijs, seu Monasterijs, ea V.G. tali die visitando &c. nam de his iam §. præc. n. 3. vidimus, illas acquirere sine Bulla seculares nequaquam posse. Loquimur ergo hic solum de prædicta facultate absolvendi posse.

Respondeo. Negat non pauci, & non pauci hæc cōcedūt; Ego, licet negantes probabiliter loqui fatear, quia Pontifex excipit solum facultates, quoad Fratres: tamen concedentes loqui item probabiliter puto, quare sine Bulla posse, circa seculares, à Religiosis exerceri sua prædicta Privilegia, tantum erit, id quod, mutans sententiam alibi etiam docuit Rodriguez modo citatus.

7. Prædictorum doctorum suas quisq; pro se rationes.

Lud. à Cruce de Bulla d.

c. 9. du. 4.

Villal. tr.

27. claus.

12. nu. 12.

&c. 23.

Lud. à Cr.

l. d. du. 1.

n. 6.

Trull. lib.

1. §. 9. dub.

3. n. 1.

Quintana-

in Appen-

ad Subil. &

Indul. Re-

gularibus,

concessa.

Trull. l. c.

du. 1. nu. 3.

Rodrig. in

expl. Bull.

§. 12. nu. 4.

Gal. claus.

12. du. 174.

Henr. J. 6.

c. 16. n. 4.

& l. 7. c. 28.

& 7. plures,

citans.

Iud. à Cr.
l.c. du. 2 n.
6. Sanch. in
sum. l. 6. c.
54. au. 624.

i
Rodrig. in
Addit. ad
Bull. ibid.

affert. Illa mihi sufficiens videtur, quia Pontifex, vt supra vidimus, eas facultates à Commissario suspendi cōcedit quæ sunt cōcessæ Ecclesijs, Monasterijs, Locis Pijjs, Vniuersitatibus, particularibus personis. At hæ facultates Religiosorum sunt concessæ toti Ordini Religioso. Nemo autem Ordinem V. G. S. Francisci, nominauit Ecclesiam, vel Monasterium, vel locum pium, vel Vniuersitatem, vel singularem personam, sed Religionem, sed Ordinem, sed familiam Religiosam, &c. Adde Praxim timoratorum Religiosorum, qui suis prædictis Priuilegijs vtuntur sine scrupulo, etiam in Ordine ad sæculares non habentes Bullam. Quæ continuata praxis potuit certè legitimam consuetudinem introducere.

3. Posse tempore Interdicti sine Bulla Regulares suis quibusdam Priuilegijs vt, quæ pro illo tempore habent: qualis est V. G. Pulsatio Campanarum in aliquibus festiuitatibus tempore Interdicti, occurrentibus, sequitur ex dictis, & confirmat sane probabiliter Mendo, licet neget Bardi, id quod quia est raræ praxis, satis sit, hos Auctores indicasse.

CLAVSVLA DECIMAQVARTA.

Item mandatur à Summo Pontifice, vt Summarium Bullæ (sane in vulgari Sermone impressum, & sigillo Commissarij, vel eius Deligati munitum) per omnes Christi Fideles ad predictum Bellum contribuentes, qui huiusmodi gratiarum participes esse, voluerint, recipiatur, & retineatur.

CAPVT DECIMVM QVINTVM. De Receptione, & Retentione Bullæ:

§. I. Bulla, quæ est recipienda, debet esse scripta, impressa, &c.

i
Sanch. l. 8.
matr. disp.
29. n. 20.

Quamuis, vt priuilegium habeat vim, non sit semper necessaria, scriptura, nisi forte in foro externo, vt appareat, quale nam illud sit; tamen in hisce nostris Bullæ Priuilegijs necessaria est receptio Bullæ scriptæ, & impressæ, ac sigillo, nomineque Commis-

missarii, vel eius Delegati firmate. Ratio est manifesta, quia sic expresse vult Pontifex, & clare emittat Commissarius Cruciatæ; dum in Summario vulgari, quod Fidelibus in Sicilia distribuitur, sic habet.

Dichiariamo, che quelli, che la pigliaranno, babbino da ricenere, e conseruarsi questo Sômario, e Bolla; ch'è stampata, sigillata, e firmata di nostra nome; e sigillo, per che d'altra maniera non guadagnano detta Bolla, ne le gratie di quella.

Recte autem dicit (quelli, che la pigliaranno) sensus enim est (qui velint resipere) siquidem, nemo ad eam sumendam, obligatur, ut insinuat Sanchez, quando docet agrotum in periculo mortis constitutum non valentem adire Superiorem pro absolutione Reservatorum, non teneri Bullam accipere, ut a Reservatis absolvanur, sed posse absolui à simplici Sacerdote, quia non tenemur, inquit, inquirere modos extraordinarios, & Privilegia, sed uti possumus modis ordinariæ ab Ecclesia constitutis. Vide alium similem casum apud Trullenc.

m
Sac. lib. 2.
Sum. c. 13
n. 14. sine.

§. II. An requiratur, ut in Bulla inscribatur nomen eius,

n
Trull. l. 1.
§. 1. du. 2.
nu. 2.

Quærimus, an sit necesse conscribere eiusmodi nomen in ipsa Bulla. Id enim, quamvis fieri diligenter soleat, disponatque sic debere fieri Commissarius, tamen scire omnino debemus, utrum id solum expediat, an ita sit opus, ut nulla acquirantur Privilegia ab habente Bullam, si in illa suum recipiens nomen non sit inscriptum.

Respondeo. Solum expedire, non autem esse obligationem, iudicat Bardi, & apud ipsam Ludovicus a Cruce, Rodriguez Henriquez, Villalobos, Trullench, quibus adde Casti opalaum. p Verba Summarii, quod in nostro Regno Fidelibus distribuitur, huiusmodi, hæc de re, iunt.

o
Bardi p. 3
tr. 8. c. 2. a
nu. 3:

p
Castrop.
de Bull p.
1. l. nu. 7.

E perche Voi, Titio de Amatis, haavete dato dnt Reali &c. & haavete risenuta quest a Bolla, essendosi in essa scruto il Vostro Nome, dichiaramo, ch'haavete conseguito, e vi si concedono le dette Indulgenze, Gratie &c.

3 Præ-

Prædicti igitur Doctores declarant illud (*essendoui scritto il vostro nome*) non, quasi dicat conditionem, sic (*si est scriptum tuum nomen, conceduntur tibi Bulla Privilegia*) sed solum demonstrat id, quod de facto est in hunc modum (*Per hæc Bullam, in qua nomen tuum scriptum est, tibi conceduntur Privilegia &c.*

9
Galleg.
Claus. 14:
sub. 119.

Ego cum q. Gallego volo, ut inscribatur nomen, saltem, quo securius in re tanti momenti procedatur.

4 Fateor tamen, nomen posse à quocumque inscribi, nec esse necesse, ut id fiat a Depositario Bullarum, quia in Summario Vulgari prædicto, dicitur quidem, ut inscribatur nomen ibi (*essendoui in essa scritto il Vostro nome*) sed non præscribitur, a quo nam scribi debeat.

5 Fateor item, nomen appellatiuum sufficere, ut (*Dux talis, Princeps talis, &c.*) modo sic, singularis, & determinata Persona signetur.

S. III. Sufficit ne Receptio sine Acceptatione vel Acceptatio sine Receptione.

1 **P**rofecto non sufficit: unde qui Bullam sumit, seu recipit, debet simul illam acceptare: Privilegia enim Personalia solum ijs fauent, qui illa acceptant. Rursus qui illam acceptat, debet apud se illam actu & physice recipere, quia disertè, ut modò vidisti, id mandat Pontifex. Quare nec sufficit receptio sine acceptatione, neque hæc sine illa.

2 Multo minus sufficit habere Intentionem accipiendi: cuius rei sequens exemplum habet. Titius non multis ab hinc annis accessit aliquanto tardius ad fores Ecclesiæ, ubi Distributor Bullarum sedebat, petijtque ab eo Bullam, atque consuetam elemosynam elargitus est: idque in libris suarum Rationum notauit Distributor, scripto item ibidem Titij nomine. Sed quia Bullas omnes, quas domo in Ecclesiam secum attulerat, alijs Fidelibus is distribuerat, dixit Titio. *Ito fruiere Privilegijs Bullæ, nam ego nunc determino pro te unam ex Bullis, quas distribuendas domi custodio, & illam tibi applico, tuæque iam a modo est.* Acceptauit Titius, suamque domum reuersus, comedit lacticia die illo, qui dies erat ex diebus Quadrage-

dragesimo. Legitime nō egerit Distributor, licetq;
veticos cibos ad mensam adhibuit. Titius, abstrahendo à bona fide, quæ forte tunc intercessit, minorq; illi
13. Respondoq; nec legitime nec licite. Ratio nimis
est manifesta, quia nimis clare Commissarius Generalis, cui
ius est explicare, quæ pertinent ad Bullam, vult, ut ad ac-
quirenda Bullæ Privilegia, ea physico, & materialiter res-
cipiatur, nec sufficiat Bullæ possessio veluti ciuitis, quæ
quis habeat per alium, seu per Bullarum Distributorem
hoc enim significat illa duò Bullæ verba singulatè unita
(recipitur, & retinetur) cuius rei causa inq; apparet, quod im-

14. Confirmatur, quia, ut habet Acofta, Commissa-
rius Generalis in Syluano institutionis editæ pro ijs, qui
de Bullæ Privilegijs conciones apud Populum habituri
sunt, prohibet sub excommunicationis poena, ne susci-
piens Bullam Cruciatæ illam, relinquat apud Thesaurarium, ne
scilicet inde subreptant aliqua fraudes. Hæc ille. Si ergo noui
est Bulla relinquenda apud Distributorem, seu Thesa-
urarium, postquam illa actu recepta est, veritè ne relinquen-
da antea?

15. Recte igitur Henricus, sic notat. Olim, inquit, sus-
scribat, conscribi in libro. Depositisq; proprium nomen. Suscriptu-
ri Bullæ, atq; ita fructatur quis Privilegijs Bullæ; nunc, vero, non
Privilegijs, quis fruatur, satis non est licentia sumendi, & conscri-
ptis, nisi Bulla recipiatur.

6 Porro hic, vbi versamur in Receptione, & Accep-
tatione Bullæ, aliquot se se offerunt Dubitationes expli-
cande.

PRIMA DUBITATIO

De receptione Bullæ pro existente in alio loco.

7. Si existas in eadem ciuitate, tu, & Amicus
qui pro te Bullam iam promulgatam accipiat,
illamq; ad te ferat, vel te de acceptione moneat, tuq; ac-
ceptes, sufficere ad acquirendas à te Gratias Bullæ, non
est dubium, confirmatq; ipsa Praxis, qua seruis, amicisq;
vtimur ad Bullam recipiendam, Sed, dubitatio est, quan-
do tu, & amicus, in diuersa commorami Ciuitate, vel

Q

Re-

r
Schaft. A-
cofta in ex
pl. Bull. 9.
12.

5
Hec lib. 7
C. 29. qu. 5.

Regno. Et quidem tres exponere id modis potest. Primo, si existas in loco amicus in eodē Regno, ubi Bulla promulgatur: sed in iudiciis Capituli si M. G. ob Panormi habitum, & accipias Bullam pro amico V. G. Titio, bonifacite: Messano, quæ est Ciprius, exinde in Sicilia Regno, atque ille à te admittitur de receptione accepti: gaudere ne potius Bulla Privilegij Responsio, quæ daret possit. Hæc etiam receptio non est actio, et in dicā, personalis, quæ scilicet debeat ab eadē persona fieri, quæ Privilegiū recipit: cuius est eximie fieri per suum amicum, tamquā per suum instrumentum, seu Procuratorem. Patet odia in iudiciis, et in dispensationibus, & similia, quæ nihil proficiunt, si fiat à hoc Procuratore, dummodo ceteris dispensant, quæ iniqua sunt. Requiritur autem in casu nostro, ut qui postigas elemosinam loco amici, ut in iudiciis non possit, & ab eodē matreceptur, & denique et Bulla conferatur, apud te nomine eiusdem amici, quam conservationem sufficere, mox dicemus §. 4. Atque ita sustinent Suar, Henricq. Villalp, Trullenchallati, & approbati à Gallego.

A. Red-2

Galleg.

Clauf. 14.

dub. 176.

Secundo modo prædicti vassus accipere posset, si tu existas in vno Regno, & amicus in alio. Sed in vtroque promulgatur Bulla, & si tu existas hic in Sicilia, sumas Bullam pro Caio M. G. existante in Hispania, Proderit ne Caio (post quam is acceptus sit, &c.) illa Bulla quam tu pro eo in Sicilia sumpsisti.

Respondet. Mihi videtur profuturū, quia iam Caius existit in loco apto ad sumptionē Bullæ: id quod solum requirit Pontifex, dum dicit se dare Privilegia Bullæ existentibus in Hispaniarum Regnis, &c. in Insulis Hispania adiacentibus &c. At Caius iam existit in Hispaniarum Regnis &c.

10 Tertius modus est, si tu existas in Regno, ubi Bulla promulgatur, amicus vero sumens Bullam pro te existat in Regno, ubi non promulgatur Bulla. Tu V. G. existas in Sicilia, sumasque Bullam pro Sempronio existente Neapoli.

Respondet. Duobus modis figurari hic casus potest. Primo si Sempronius sit Neapolitanus, & commoretur Neapoli, & neutiquā declinet in Siciliam, tu vero in Sicilia

exi-

existens V. G. Panormi, sumas pro ipso Bullam. Etia
hoc casu certum quod omnes rest, Sēpronio non prodes
se praedictam Bullam; quia Pontifex vult, ut soli exis
tentibus, vel Declinantibus in Regni concedatur Bulla
da. Secundo modo, si Sēpronius sit Siculus, non V. G.
Panormitanus, & maneat in Napoli, neque in illa de
clinat in Regni, ubi promulgatur Bulla, ne vero Bullam
pro illo acceptante V. G. sumas &c. & in hoc casu casu
mihi certum est, hōc tenet etiam Gallegus, & quidquid non
certo argui posset in oppositum, & non prodesse illi, ut
Bullam Sēpronio Ratiō est, quia licet dictus Sēpro
nius consiliter dicatur esse per suū Procuratorem Panor
mi, id tamen est ex fictione iuris, at Simmus Pontifex
ibi (consistentibus, & declinantibus) loquitur de vera, & phy
sica consistentia, & itaq; de declinatione, non vero de iuri
dica, & a iure ficta.

Et confirmatur quia, si id cōceditur Sēpronio Panor
minano existenti Napoli, nō est ratio, cur nō cōcedatur
Sēpronio Neapolitano, ibi tamen est Neapolit consistenti.
vnde, & enim poterit efforciur in sup. Procuratore Pa
nornillā tamen omnes, ut vidimus, negant de Sēpronio
Neapolitano, esse autem Panormitanum, vel Neapolita
num nihil consent ad hanc rem nostram, quando viterq;
est in Regno, ubi nequaquam Bulla promulgatur.

§. S. E. V. N. D. A. D. F. B. I. T. A. T. I. O.

De certitudine acceptivis Bullae. ad certitudinem
etiam nonnulli Bullae promulgationis, & illi nonnulli

¶ **S**imeus Pater V. G. soleat ipso die promulgatio
nis Bullae singulis annis existens hic Panorni
sumere pro me Bullam, ego autem existam V. G. Syra
cusis, possum nō uti Bulla, antequam me ille de accep
tione admoneat. Idem querō, si amicus commisit mihi, ut
acciperet pro me Bullam, & sciam ipsum esse diligentis
simum, & multoties pro me illum ipso die promulga
tionis accepisse.

Respondetur. Quamvis supponeremus, certitudinem
moralem, quod pro te accepta rite fuerit Bulla, satis esse
ad illius Privilegia consequenda, nihilominus dico, hic

Galleg.

Class. I.

dist. 6. c. 1.

et 1. c. 1.

et 1. c. 1.

et 1. c. 1.

et 1. c. 1.

et 1. c. 1.

et 1. c. 1.

et 1. c. 1.

non adesse, cuiusmodi moralem certitudinem. In tantis enim periculis mortis, infirmitatis, obliuionis, abscentie à loco promulgationis, multitudine negotiosorum, quibus tuus poterit, vel amicus subijciatur, humanam conditionem non potes certo moraliter scire, acceptam ab illis fuisse Bullam, cum hic presertim agatur de re tanti momenti, quanta est Absolutio à Reservatis, & similibus, quæ certam requirunt potestatem, vel saltem vere probabilem, quæ probabilitas hic non adest, cum pericula prædicta rem faciant valde dubiam. Ita & Gallegus citans Vegam, & Rodriguez. Et Diana & Henriquez, & Villalobos citati à prædicto Gallego sentiant, cum adesse certitudinem moralem, sed non sunt audiendum.

Gallegus
claus. 24.
du. 180.

Diana p. p.
er. 11. Re-
sol. 96.

TERETIARUM DEBITATIO

De duabus Bullis, quarum alteram tuum quis acceperit.

EGO pro amico Bullam modo dicto accepi, cuiusque nomen in scriptis, itaque de acceptatione admonui, sed ipse, qui invenitur iam Bullam suscepisse, non accepit; Possit me tunc scire, vel ego, vel ille, alteri eam applicare, qui de mihi elemosynam, quam ego gedi, de teoque amici nomen; huius nomen inscribere?

Respondeo. Villalobos non citandus dicit, te posse, quia dum acceptatio facta non est, potest Bulla applicari, servatis servandis, cui velis; tunc enim tu es veluti Distributor, seu Depositarius illius Bullæ, dum alteri perfeste applicata non fuit; nam propterea tunc mutare nomen, nullam falsitatem continet; sed est corrigere errorum errorem. Ita Villalobos apud Diana.

Diana p. p.
er. 11. Ref.
95.

Vega in
sum. tom.
1. c. 43. ca-
su 6.

Ipse idem Diana, postquam prædictam doctrinam approbavit ex Villalobos, sic immediate addit. Notandum est tamen, quod si Petrus sumit Bullam pro Ioanne, qui iam alteram acceperat, non potest Petrus illam alteri applicare, quia, ut ait d. Vega, realiter ille sumpsit eam Bullam cum intentione applicandæ Petro, & non aliter, ergo &c. &c. ita testatur, respondisse de hoc casu interrogatum. Ad quod. Hactenus Diana, in quibus magis videtur esse contradiçtio. Si enim ipse ex Villa-

Villalobos dixerat, posse, te cum fructu applicare alteri Bullam acceptam pro amico, qui inuenitur iam accepisse, & nolle nunc acceptare, quia ratiohe deinde negat cū Vega, atque Petrum fumentem Bullam pro Ioanne eodem modo non acceptante, non posse alteri applicare? Certe Vtrobique fuit Intentio applicandi ei, qui inuenitur iam Bullam accepisse, quare videtur idem Casus, non diuersus.

14 Vidit, puto, hanc contradictionem & Gallegus, voluitque contordare, & sic distinxit. Si tu quando sumpsisti Bullam pro amico, nulla reflexione vsus es, sed solum dixisti *Volo accipere pro amico* potes alteri applicare, si amicus non acceptet, atque hic est (ait) casus concessus a Villalobos. Si vero vsus hac reflexione es in hanc modum. *Volo accipere pro amico V. G. Ioanne, cum intentione illam applicandi, non autem alteri*, non potes alteri applicare, atque hic est Casus Vega.

Galleg:
claus. 24.
dub. 178.

15 Ego sane non sum adeo ingeniosus, vt inter duos hos casus discrimen illud introspeciam. Iam enim quando accopi pro amico sine illa signata reflexione, amico volui applicare, non alteri. Quid enim significat illud (pro amico) nisi amico applicare, & consequenter non alteri. Præterea illa Bulla in vtroque casu remanet sine perfecta applicatione, posito quod in vtroque casu absit acceptatio. Denique pro vtroque non est præsumendum Commissarium, qui iam habuit eleemosynam, velle sibi eam retinere, & fructum Priuilegij Bullæ nulli conferre.

16 Mihi igitur videtur Villalobos fuisse in sententia concedente posse illam Bullam alteri applicari; sed Vega in sententia negante. Quamobrem non est, quod recurramus ad concilianda siue duo illa dicta Dianæ, siue contraria, siue duas sententias ex opposito diuersas, vt propterea f Delugo merito expresse aduertat, Dianam hac in re non fuisse consequenter loquutum.

f
Delugo
de pen. d.
27. nu. 88

17 Porro dictus De lugo l. c. prædictam sententiam Villalobos negat, impugnatque ex eo, quod posito, quod eleemosyna facta ab amico nomine meo fuit, & non nomine alterius, nequit per ratificationem deinde alter acceptare; quasi sit facta nomine suo: nemo enim potest ra-

tum.

tum habere, quod nomine suo non est factum; sed nomine alterius.

18. Verum esto (respondere posset Villabos) Eleemosyna illa non sit facta nomine illius alterius amici, quia tamen ego nolui acceptare; tamquam factam nomine meo, remaneat facta nullius nomine; ergo poterit ille alter amicus non quidem ratificare; sed illam acceptare nunc, tamquam pro se factam.

QUARTA DUBITATIO.

De duabus Bullis, quarum utraque sit a te acceptata.

19. Quid dicendum quando accessit acceptatio? Casus figurari in hunc modum potest. Commisi amico, ut quotannis sumeret Panormi pro me Bullam; ego autem memor huius commissionis accepi Bullam Syracusis animo utraq; acceptandi. Vel, Syracusis acceptavi eam, quam ego sumpsi, oblitus illius commissionis impositæ meo illi amico, nam quia, etiam in hoc obliuione casu commissionem illam nunquam renocavi, & Bullam sumptam Panormi in meo Procuratore me accepisse conuincor, sane etiam in hoc euentu aderit legitima acceptio.

Inquirō iam, cum rescinero Bullam unam mihi sufficere, possum ne alteram ex his alteri tertio acceptanti cum fructu applicare, qui mihi eleemosynam a me collatam refarciat?

20. Respondeo. Hodie postquam Pontifex Gregorius XIII. (ut mox cap. 14 videbimus) concessit, ut cum fructu bis in anno eodem possit Bulla sumi, puto, te non posse alteri applicare. Probat, quia Bulla semel ^{aliqua} applicata, & quidem cum fructu, nequit ^{aliqua} applicari, ut ex se patet, secus enim possem meam Bullam alteri applicare, quod nullus dixit. Sed tu iam tibi applicasti utraq; & quidē cum eū fructu cōcesso a Gregorio XIII. ergo &c. Minor probatur, & explicatur: nam quamquam fortasse tu non indigebis secunda Bulla, tamen ut illam cum fructu habeas, satis est, si ex illa acquiras (ut certe acquiris) potestatem illa utendi. Neque enim Prima Bulla fortasse tu indigebis, eaque fortasse nunquam uteris,

& ta-

& semen non inde dices, te non accepisse illam, cum fructu, & posse illam alteri à te applicari, fructus, enim veluti immediatus est ipsa potestas fruendi &c.

At si loquamur ante hanc concessionē Gregorij, vitem de tertia Bulla quæ fructibus tibi non est, tu vero illam, siue per ignorantiā, siue ab aliam causam tibi applicasti, puto, esse probabile, te posse alteri volenti eam applicare, & ab eodem elemosynam à te datam recuperare. Ratio est, quia cum illa applicatio fuerit exhibitā ex errore circa substantiam, idest circa Privilegia, & fructus vtilis Bullæ, vera & valida applicatio non fuit, atq; adeo irrita. Ne ergo hæc tertia Bulla remaneat inapplicata, & ne Commissarius data elemosyna immerito gaudeat ideo propter eādem doctrinam, quæ n. 12. & n. 15. est allata, poterit alteri conferri, cuius ratione admodum

§. IV. Explicatur illud (Retinere.)

Non solum Bullam accipere, sed retinere apud te, seu (vt loquitur Bulla latina) pones te habere debes. Id quod gratioribus verbis sic præcipit Summarius Bullæ quod in nostro Regno distribuitur.

Diacharamo che quelli che piglieranno questo presente Bolla, babbino da ricuere, e conseruare questo Sommario, e Bolla, che è stampata, sigillata, e firmata di nostro nome, e sigillo, perche d'altra maniera non guadagnano la detta Bolla, ne le gratie di quella.

Hoc (Retinere, seu conseruare) nimis stricte, nedicam, in præp. explicante nonnulli, putantes, opus esse, illam secum ferre. Immo ineptius aliqui, oportere eam manu tangere, quando videntur eius aliquo Privilegio, v. g. quando absoluntur à Reservatis. Dico igitur, satis esse, eam domi suæ retinere, quantum in alia Ciuitate; immo satis esse, seruare eam apud amicum, etiam absentem. (sed non apud Thesaurarium ex dictis §. 3. n. 4.) moralis enim retentio præcipitur, non physica. nam Pontifex loquitur iuxta morem, quo solent homines res suas asseruare; & ita sane præmissa timoratorum docet.

3. Hinc soluitur ea Dubitatio, An si mittas Bullam, amittit.

amittas eius Priuilegia, quandoquidem cum in eo casu iam non retines.

Respondeo cum necessaria Distinctione. Si inculpabiliter amittas, non est, unde cadas à Gratij. Non enim obligaris ex tenore Bullæ, vt iam vidimus, nisi ad eam humano modo custodiendam. Custodisti autem, dum morali diligentia illam conseruasti, quamuis deinde sine tua culpa ea amissa, lacerata, vel combusta fuerit &c.

4. At si consulto illam amittas, proicias, laceres &c., concides sane à Priuilegijs, non propter rationes, quas quidam minus apte afferunt, præsertim illam quia sic videris à te velle remouere Bullæ Priuilegia; Id enim verum nequaquam est: siquidē non sequitur: Proiectio Bullæ seu eius scripturam, ergo eius Priuilegia proiecio. Non inquam, propter eiusmodi rationes, sed quia clare, discrete, expressis verbis sub hac condicione, vt Bullam humano modo conserues, Pontifex tibi eius Priuilegia comunicat. Id enim notant ea verba Commissarij, cuius est, mentem Pontificis circa Bullam declarare: (*Mabbiano da ricuere, e conseruarsi questo Sommario, etc. perche di altra maniera non guadagnando la detta Bolla, ne le Gratie di quella.*) Hæc est doctrina cōmunis apud Gallegum, Dianam, aliosque ab eisdem citatos. Solum inuenio Andream Mendo i putantem, etiam si culpabiliter quis amittat, posse frui Bullæ Priuilegijs, sed non est propter nostram rationem audiendus.

Galleg.
Claus. 14.
dub. 18.

Dian. p. 10
tr. 2. ref. 4.

Andr. Mé-
do de Bull.
disp. 21. n.
3.

§. V. Duo discrimina notabilia inter Bullam Communem & Bullam Compositionis quoad earum retentionem, & nominis inscriptionem.

DE Bulla Comuni dictum hæcenus est, cum scripto nomine accipientis, debere, tum accipi, tum conseruari.

Primo igitur cōtra hoc posterius posset quis in hūc modum argumentari. Bullam Compositionis, de qua infra, non obligamur conseruare, sed satis est, illam recipere, ergo & Bullam Communem. Antecedens probatur ex verbis Bullæ Compositionis, quam distribuit hoc in Regno Commissarius, quæ hæc hodie sunt.

Et

Et ordiniamo precisamente, che riceuiate in voi questa Santa Bolla, essendoci in essa scritto il vostro nome, perche così vuole, e comanda sua Santità, e che altrimenti non godiate della compositione, che per essa vi si concede; la quale Bolla ordiniamo, che sia stampata col nostro nome, e sigillata col nostro sigillo.

2. Immo etiam antea sic legebatur in Bulla Compositionis anno 1623. Et ordiniamo precisamente, che riceuiate in voi questa Bolla, perche così vuole, e comanda Sua Santità, e che altrimenti non godiate della compositione, che per essa vi si concede &c.

3. Vides igitur, tum hodie, tum antea, numquam in Bulla compositionis apponi, vt illa conseruetur, sed solum vt recipiatur &c.

Respondeo nūc ad propositā paritatē, negando consequentiā. Hoc. n. est primū notabile discrimen inter Bullā comunē, & Bullā cōpositionis, requiri nimirum conseruationem Bullæ communis, Bullæ compositionis cōseruationem non requiri. Et ratio manifesta est; quia Pontifex per suum Commissarium conseruationem mandauit in Bulla Comuni, vt vidimus §. præced. non verò in Bulla Compositionis, vt modo habuimus nu. 2. & 3.

4. Sed inquit curiosus, cur id? Respondet recte Bardi, quia in communi Bulla multa ad sunt Priuilegia, quæ habent tractum successiuum pro toto anno, vnde congruum fuit mandare, vt ea conseruaretur, ne scilicet erraret Priuilegiatus, quando vti eius Priuilegijs voluerit. At in Bulla Compositionis vnica est gratia, qua scilicet Bullam hanc recipiens liberatur à restitutione incertorum, quæ gratia semel habita, nihil refert Bullam conseruare.

5. Secundo, potest quis ita argumentari contra Inscriptionem nominis in hunc modum. In Bulla Compositionis hodie necesse est, vt inscribatur nomen accipientis sub pœna Compositionis gratiam non obtinendi, vt apparet ex verbis nu. 2. recitatis ergo sic erit in Bulla Comuni, & tamen supra §. 2. diximus ex Bardi in hac communi Bulla expediens id esse, non necessarium.

Respondeo simili modo, quò respondimus ad præcedens argumentum, non esse scilicet id mirum, quia in textu Bullæ comunis non apparent, saltem manifeste

R.

fē

Bard. p. 3.
tr. 5. c. 2.
sec. 2. nu.
20.

sit in illa sententia P. Bardi, verba, quæ annullent concessionem, si non scribatur nomen, vt ibidem dicto §. 2. legisti. At vero apparent clare in Bulla Compositionis, vt iam item modo legisti n. 2. Atque hoc est secundum notabile discrimen inter has duas Bullas.

Cur autem hoc? Respondeo, me putare, Pontifici satis fuisse, rationē honoris recipientis Bullam habuisse, dum non requisivit, vt hæc Bulla conseruaretur, vnde eidem non visum est necessarium, concedere, seu permittere, ne inscriberetur nomen.

Respondeo secundo. Rationem, cur hoc discrimen voluerit Pontifex, Pater Bardi afferre debet, non autem nos, qui citato §. 2. docuimus, scribendum esse nomen, etiam in Bulla communi.

CAPVT DECIMVMSEXTVM.

Concessio Gregorij XII. per quam bis Bulla Sumi potest.

m
Galleg. in
calce libri
Claus. II.

n
Trull. I. 1.
de Bull. §.
8.

Ea sic habet apud *m* Gallegum, & apud *n* Trullench.
Ac etiam, vt omnes Christi Fideles, non tantum semel, sed bis
singulo quoque anno, seruiatis reueris, & seruis predictis, qui-
bus eodem anno, idem Summarium sumpsimus, tam pro se,
quam per modum suffragij, pro Animabus in Purgatorio deten-
tis, Indulgentijs, concessionibus, Gratijs, & Indultis predi-
ctis vii, & potiri, & gaudere, ac discolorum, Bonorum spiri-
tualium participes fieri valeant, in Domino misericorditer
concedimus, & Indulgemus.

§. Vnicus. De secunda predicta Bulla, qua eodem anno
recipi potest.

*C*VM hæc Bulla sit mera, extensio ad solam ite-
ratam receptionem (sed certe non ad tertiam)
ideo omnia sunt pro illa seruanda, quæ diximus in præ-
cedentibus, nam propterea non sunt repetenda. No-
tanda tantummodo sunt duo.

o
Gallegus
Claus. cit.
in Titulo.

2 Primo, hanc secundam Bullam posse sumi simul
cum prima, vel postea intra annum, quando libuerit.
Ita Gallegus *o* Inferuiet aut illa, siue pro toto anno, si
initio

initio accepisti; huc pro solo tempore, quo sumplisti, usque ad anni finem. Insuper, inquam, pro tribus Privilegiis. Puta Primo, ut possis acquirere iterum Indulgentiam Plenariam in vita, & iterum in morte, licet per primam Bullam eam acquiras. Secundo, ut obtineas iterum absolutionem ab ijs reservatis, a quibus semel forte absolutus fuisti per primam Bullam. Tertio Poteris iterum, seu bis, accipere eodem anno Bullam pro Defunctis, de qua Cap. sequaturque adeo bis applicare pro ipsis Plenariam Indulgentiam.

3. Notandum Secundo Eleemosynam pro hac scilicet receptione Bullae, conferri debere & privatis, duorum Realium, sub insignibus vero Personis, octo. Hoc est, praeter eleemosynam datam pro prima Bulla, debet alia similis pro hac secunda porrigi, ut diximus c. 3. §. 7. n. 10. Atque haec de Bulla Vivorum, sequitur de Bulla pro Defunctis, deq; Bulla Compositionis brevis, sed pro praxi, ad quam semper intendimus, sufficiens explicatio.

CAPVT DECIMUMSEPTIMUM.

De Bulla pro Defunctis.

In Bulla latina sic habetur.

Item, eadem Indulgentia (utique plenaria) suffragabitur per modum suffragij, etiam animabus Defunctorum, pro quibus huiusmodi subsidium (nempe Belli contra Infideles) proficisci, vel Milites mitti contigerit, aut pro quibus non erantes, nec mittentes, tamen eleemosynam de bonis suis iuxta taxam per Commissarium, personarum qualitate inspecta, faciendam, pro Religionis defensione contulerint.

S. Primus. Explicatur illud (per modum suffragij.)

Quemadmodum si quis in Carcere esset detentus ob debita, quibus premitur, duplici posset modo liberari; Primo, si Princeps illum absolueret per sententiam, vel alio legitimo modo, ab eundem debitis; Secundo, si amicus aliquis offerret Creditoribus solutionem dictorum debitorum, quorum

prior liberatio dicitur haberi per absolutionem, posterior per modum auxilij, quod per oblationem satisfactionis offertur ab amico. Ita anima, quæ existit in Purgatorio posset liberari. Primo, si Deus, vel Delegatus ab illo illam absolueret. Secundo si quis per sua bona opera penalia offerret pro ipsa tantam satisfactionem, quanta sufficit ad debita dicte anime cõpensanda. Prior ex his modis vocetur absoluta, vt ita loquar, liberatio, seu condonatio, seu Indulgentia per modum absolutionis. Posterior vero vocatur liberatio, seu Indulgentia per modum suffragij, siue auxilij. Ille enim, qui sua opera, pro anima offert, auxilium affert animæ.

Iam vero Summus Pontifex cui dictam est: *Quicumque solueris super terram, &c.* concedit viuis per potestatem Iudiciariam, qua valet suos subditos absolueret, concedit, inquam, auctoritativè Indulgentiam, & liberationem a penis, quas illi debenturam ex Thesuro Ecclesie ipse, qui est eius administrator, & distributor satisfactionem tantam, auctoritate a Christo sibi communicata exhibet Deo, quantam debet Fidelis, cui Indulgentiam confert. At vero, quia eidem Pontifici non sunt subditæ animæ Purgatorii, nec ab ipso ligari, vel solui auctoritativè possunt, cum tamen possit idem per modum auxilij offerre Deo pro anima tantam satisfactionem, quantam ea anima debet, ad hoc enim non requiritur, quod anima sit illi subdita, ideo tunc dicitur, quod per modum suffragij, seu auxilij eiusmodi animas liberet. Vnde vides, non differre Indulgentiam Plenariam pro viuis, ab Indulgentia Plenaria pro Defunctis, utraque enim animam liberat, solum pro viuis Pontifex per Indulgentiam illam remittit penam iuxta prædicta, ut administrator; pro Defunctis autem, vt auxilians. Hæc rudi Minerua pro indoctioribus delibet sufficere.

Trull. in
Bull. du. 4
nu. 6.

Bardi p. 4.
de Bull. tr.
2. c. 2. sec.
4.

Sorus in 4
disp. 19. q.
2. ar. 4.

3 An autem utraq; hæc satisfactio a Pontifice oblata Deo acceptetur ab ipso de cõdigno, & ex iustitia, vt tenet tamquam probabilius p Trullench, aliique apud q Bardi, an potius de congruo ex liberalitate, & misericordia, vt tamquam probabilius tenent r Sorus, aliique, quos sequitur ibidem Bardi, quamque valde rationabilem existimat s Bellarminus, vt item, an Deus illam acceptet in-

falli-

fallibiliter, ut tunc conloquenter debent Trullench.
aliqui, cum sequentes autem vero fallibiliter, ut tunc alij
cum Soto, sunt Quaestiones Theologicae videnda, quod
predictos, et apud hunc autem illis aliquosque oritur nulli
summandi hinc autem

S. II. Condiciones requisita pro Bulla Defun-

ctae, et aliorum. Roma. 1518.

Omissis, quae pertinent ad Animas illorum,
qui ad Bellum contra Infideles proficiscun-
tur, vel eorum, qui ad idem Bellum Milites destinant;
nostrum erit, de hodierna tantummodo communi Pra-
xi loqui, quae Fideles, data elemosyna (modo quo su-
pra diximus c. 16. §. unico n. 3.) Indulgentiam plenariam
virtute Bullae applicant, pro defuncto, hoc est pro anima
existente in Purgatorio.

Hoc autem initio non te praeterant duo. Primo, hanc
Indulgentiam, quae per hanc Bullam confertur, esse di-
merant ab illis Indulgentiis stationum, explicatis in supe-
rioribus, quae possunt etiam, ut ibi dicta vidimus, pro
Defunctis applicari. Secundo, a Fideibus solum designa-
ri Animam, cui est applicanda Indulgentia, ut a Boni-
fice illam impartiri, ut late diximus eodem cap. n. 4.
num. 2.

2 Quoniam autem haec Defunctorum Bulla est pars
Bullae Vivorum, ideo potest bis sumi modo dicto cap. 16.
nu. 2. Debet item accipi, acceptari, et retineri seu con-
servari, modo, quo de Bulla Vivorum supra decreui-
mus cap. 13. §. 2. et sequentibus.

Quid de inscriptione nominis? Respondetur propter
causam rationem, quia haec est pars Bullae Vivorum,
idem dicere, quod de inscriptione disti. nominis diximus
ibidem.

4 Certe praxis est, in illa scribi nomen, tum eius,
qui Bullam accipit, tum eius, pro cuius anima accipitur.
Verba huius Bullae, quae in Regno nostro distribuitur,
sunt sequentia.

*Per quanto voi, Pietra Romana, tassino due Reali di plata (cioè
d'argento) ch'è quello che si tassino, e dichiarato per noi il
Dottor D. Pietro Paceco Commissario Generale della Santa*

Cru-

Bellar. l. 1
de Indul.
c. 14. n. 4.

Shar. 3. p.
10. 4. disp.
84.

Supra. c.
10.

PRIMA DIFFICULTAS.

SECUNDA. DIFFICILITAS.

TER-

VERTICA DIFFICULTAS.

Quoniam rationes animarum ad applicandum.

Secundo dicitur in multis.

Respondeo modo duplici, vel nimirum Primo, si accipit Bullam determinatam, vel si iustalem animam, vel Secundo, si dicitur, seu intendat, se velle liberare illam animam, quam determinabit Deus. Ita docet Mendos.

At quando nam Anima liberabitur, quando accipitur Bulla, an quando applicatur? Respondeo, si Bullam recipiens, erogato, seu promissa, modo supradicto, elemosyna, simul applicat, tunc liberabitur, ut si prius accipiat, sed inde ad tempus applicet, sane liberabitur, quando applicat. Ratio est, quia ultimum requiritur est applicatio. Vnde, si tu, dum Bullam accipis, non sis in gratie statu, expediet non applicare tunc, sed quando eris in gratia, ut nimirum securius opereris, propter illam opinionem, quae requirit in Fidei gratie statum, ut is operetur utiliter pro Defuncto.

Nota semel facta applicatione pro anima, vel Petri, te non habere potestatem applicandi alteri, quia facta est applicatione, iam futurum effectum, ad quem habuit Bulla.

QUARTA DIFFICULTAS.

An pro hac Bulla Defunctorum requiratur.

Secundo dicitur in multis.

Respondeo. Requiritur ita enim exprimit, seu

taxavit Commisarius, cui data est taxandi potestas.

Illud tamen ne ignorato, pro hac Bulla sufficere eandem quantitatem elemosynae pro omnibus, siue privatis, siue insignibus Personis, & quidem in nostro Regno duos Reales. Ratio est, quia pro viventibus distinctionem apposuit Commisarius inter privatas, & insignes, non autem pro Defunctis, & merito, quia voluit illis sanctis animabus largiri liberalius.

QVIN-

QUINTA DIFFICULTAS.

An hæc Defunctorum Bulla possit sumi pro
existente in alio Regno?

R Espondeo verba Ludwici ad Crucem Con-
cedentem, *Si Penitens, ut qui hanc Defunctorum
Bullam sumptuaria possit etiam vivensque animæ in Purgatorio
existenti applicare, dumodo duos argenteos in subsidium Belli con-
tra Infideles solvant* etc. Notas illud *cuiusque* voluit. Vetus
ergo recipiens Bullam, debet esse in Regno, ubi Bulla
promulgatur, non autem necessario ille, cui applicatur,
vel applicanda est Indulgentia. Illi enim, in quibus Bulla
conceditur, videtur illi Bulla, quodque inquit hoc ob hoc
non est. **SEXTA DIFFICULTAS.** An hæc Indulgentia possit acquiri
pluries pro Defuncto? vel in maiori re-
mota, quæ sit, in maiori obli-
vione.

R Espondeo, solum semel cum una Bulla. Et
ita iterum Bulla, sed non iterum Bulla. Et
ita autem opinio Trullæ putantis, quod quædam
Bulla applicanda Fidelibus, qui Bullam hanc accipiunt, hæc
Indulgentia, toties Indulgentiam acquiri pro anima,
mihi videtur opinio nimis remota. Nam cum requiritur no-
va concessio Pontificis, ut bis hæc Bulla sumi possit, qua
iterum acquiratur Indulgentia. Et cum Fideles nun-
quam hac Praxi, quod sciamus, uti sunt?

II Illud occasione hac solet inquiri, cur bis in anno
potest vultus sumi hæc Bulla? Immo cur fructus est.
altero & altero anno pro eodem defuncto subinde Bullam
sumere. Ratio dubitandi est, quia, si per unicam Bullam
semel habita Indulgentia, Deus liberat animam, iam non
est opus alia, secunda, multo minus tertia &c. **R**
Respondet. Sanè cum fructu pluries Bulla sumitur, quia
possunt concurrere circumstantiæ, ob quas per priores
Bullas non acquiratur Indulgentia, ut si accidat non esse
causam sufficientem, ad illam Indulgentiam conceden-
dam, si non sit in gratia, qui Bullam suscipit applicari;
(nam

(nam non est, nisi in opinione, quod in prædicto non requiratur gratis) denique si Deus non acceptet (est enim in simili opinione, an Deus infallibiliter nec ne acceptet, ut §. præced. n. 3. indicauimus) Adde Castropalatus neminem scire posse, an opera ad Indulgentiâ requisita ipse exequatur, pro ut Pontifex intendit, & necessarium est ad Indulgentiâ valorem. & rursus nūquam scire an, etiam te ingorante, elemosyna erogata pro Bulla sit aliena, vel, an Depositarius, seu distributor tibi dederit Bullam alterius; vel, an ipse sit raptor, simulator, vel non legitimus Minister. Præstabit igitur iterata Bullarum acceptio, non pro defunctis modo, verum etiam pro viuētib. Quod dicitur est de his Indulgentiis per Bullam, dic vniuersaliter, de alijs Indulgentiis, prudenter nimirum eas, pluries, & pluries sumi. Hactenus de Bulla Defunctorum satis.

Castro. de
Bull. p. 12,
nu. 4.

CAPVT DECIMVM OCTA VVM.

De Bulla Compositionis.

Per hanc Bullam cōcedit Pontifex Fideiſibus etiam Religioſis, si quidem diximus ſupra §. 3. §. 2. n. 12. Religioſos poſſe omnibus Bullæ Cruciatæ Priuilegijs frui, præter, vſum lactacimorum, & quæ ad Sacramentum Pœnitentiæ pertinet, vt ſi forte habeant aliquid ex bonis male ablatis, vel retentis, facta elemoſyna, poſſintque conditionibus modis explicandis, poſſint illa omnia ſibi qua conſciencia preuenire. Huius autē concessioſis iuſtitia & honeſtas, vt etiam poſſet Pontifex illam exhibendam hinc a nobis, qui ſolum ad praxim intendimus, tamquam certa ſupponitur, vidēda ſi placet apud Trullench, Bardi, Ludouicū à Cruciatosque huius Bullæ diligentes explanatores. Porro verba Pontificis hanc cōpoſitionē concedētis hæc ſunt: *Et poſſit cōmiſſarius cōponere ſuper illicite habitis, nec non ſuper medietate legatorum omnium, quæ propter male abſorta facta ſunt, ſi Legatus per annū in exactiōne negligent fuerit, ut ſuper quæ facta erunt (hoc eſt, quæ inuententur aſſe in ne facta) & quæ dicta anno durante ſient, ſi Legatus*

Castro. de
Bul. Cru.
p. ultimo.
ipſo ini-
tio:

ni illuſt
ad Reges
ad Reges
ad Reges

ad Reges
ad Reges
ad Reges

ad Reges
ad Reges
ad Reges

rem illis distribuit, potest fieri compositio.

Signate dictum est (videtur) non vero fictum est (do-
letur.) id quod sic explicat, Abbatas Mendo. Si
restitutio facienda sit Ecclesie, (ait) ex eo, quod frans
aliqua in illam parata est, non potest debitor componi
per Bullas, quia a Pontifice, & Commissario non conce-
ditur compositio de bonis, quae certo Domino debentur;
atque certus est Dominus, nempe determinata illa Ec-
clesia. Nec conceditur de omnibus bonis pertinentibus
ad pia opera, quorum Pontifex est administrator, sed de
his, quae non sunt ablata ab ipsis pijs Operibus & tamen
restitutio offerri facienda, vel quia Dominus non est cer-
tus, vel quia bona rursus acquisita sunt, & propterea
Domino non sunt reddenda. Hinc si quis abstulisset bo-
na pertinentia ad Ecclesiae fabricam, non posset per Bul-
lam componi, sed deberet ipsa fabrica restituere &c.

Prædictarum Regularum ratio illa est, quia de his Pon-
tifex Summus, ut administrator rerum etiam tempora-
lium, quando ad bonum animarum facit, modo a
Doctoribus latius explicato, potest dispendere, atque adeo
de illis compositionem concedere.

Iam vero, ut quae sunt in titulo huius §. explicarentur,
apposuit Commissarius Cruciatu multos casus in ipso
Summario vulgari, quod compositionem postulanti-
bus distribuit, qui breviter sunt sequentes.

De acquisitis cum peccato.

4 **E**T quidem quoad male ablata, quae ex iniusta
receptione, vel damnificatione debentur. Po-
test Primo Compositio expediri, (ait Commissarius) si
Iudices, si Aduocati, si testes, si Notarii, si similes Offi-
ciales aliquid iniuste receperint, ut secundum Regu-
las Restitutionis restituere inter se personas obligentur;
satisfacto semper illo, cum damnum sortito ab ipsis illa-
tum est. Nota, aliquos Doctores compositionem hanc
Iudicibus cōcedere solum super accepta ob administra-
tionem iustitiae in causis temporalibus: Sed Castropala-
tus m concedit etiam in spiritualibus. Illum lege.

5 Secundo, si quis iniuste aliquid receperit, ut in-
tercederet pro iniusta sententia, restitudo semper etiam
non parti lae.

*Méd. d'ap.
35. de Bul.
C. 2. §. 10.
2. q. 1. l. 1.*

*Trullé. l. c.
casu. 9. Hé
riq. ex par
te l. 7. c. 35.
n 4.*

*Castro. de
Bull. pun.
lt. §. 2. nu.
9.*

6 Tertio, si in ludo per fraudem aliquid iniuste quis acquisierit ab eo quem nunc inuenire non potest.

Nota. si tu forte iueris cum Beneficiario, vicerisque illam partem superflua, quae is tenetur distribuere Pauperibus, doceri a Delugo, distam partem deberi pauperibus, atque adeo posse te de ea componi: ut doceri a Bardi, pauperibus non debet, neque componi te posse. Ratio huius posterioris sententiae, quam libentius sequor, est, quia, cum sit hodie probabili opinio Beneficium esse Dominium, etiam aliorum Bonorum, quae ipsi sunt superflua, iam a te scitur Dominus, puta Beneficiarius, ergo illi non vero pauperibus restituere debes, si per fraudem vicisti. Quod si vicisti sine fraude, illa tibi retine, quia ea habuisti a Domino, suae rei, isto Beneficiarius peccauerit, sic ludendo, & fortasse etiam tu, si sciens cooperatus es cum illius peccato.

7 Quarto, si ob fictam pauperiorem, vel similem fictionem aliquid recepisti, quod restituere obligor.

8 Quinto, si quid debeas ob damnum, quod venando, piscando, pascendo, vel alio modo alicui intulisti, semper incerto eo, cui damnum illatum est.

9 Sexto, si honesta mulier (non publica meretrix) aliquid ob turpem usum habuerit.

10 Septimo si per iniustam venditionem, vel emptionem vini, vel aliarum rerum, siue fraus fuerit in mensura, siue in alio &c.

De acquisitis sine peccato, ubi de Inuentis

11 **Q**uod rem acceptam Potest, primo, fieri compositio, si quis habeat pecuniam, vel aliud incerti Domini apud se depositum.

12 Secundo, si ex contractu, vel quocumque alio capite aliquid quis incertae personae debeat.

13 Tertio, si quis aliquid habeat, quod casu inuenierit, nec sciri possit Dominus; Haec autem alicubi esse a Rege, & sub praepcepto, vel excommunicatione a Pontifice applicata Ordinibus Sanctae Mariae de Mercede, vel Sanctissimae Trinitatis ad redimendos Captiuos, unde

de non posse de illis componi contendit Ludouicus a Cruce. Verum nos sequimur alios Doctores, cū quibus

P
Lud. a Cru
ce de Bull.
d. 3. arb.
15.

14. Dico Primo. Casu Inuenta, si post debitam diligentiam inueniri Dominus non potest, probabilissimū esse, posse ea sibi asseruari ab Inuentore cum intentione ea Domino reddendi, si is comparuerit. Ratio est, quia nec ex iure naturæ, nec ex iure positio probari potest oppositum, modo dictum animum habeat Inuentor. Id fute probat Mendo l.c. nu. 17.

9
Mendo de
Bull. dif.
33. c. 2. nu.
12. Citans
Nauarrū.
addit Mo-
linam, &
Castrop.
ad idē prō
pēdentes.

Addit idem Disp. 14. c. 17. nu. 182. Idem esse de Bonis naufragantium, eo ipso enim quod inueniri non potest eorum Dominus, sunt æque bona inuenta, & excommunicatio in Bulla Cenzæ solum loquitur, cognito, vel comparente Domino.

15. Dico Secundo. nec vllam esse in cōscientia obligationem reddendi bona incerta inuenta siue animata, siue inanimata, Cruciatæ, aut prædictis Ordinibus. Ratio est, quia si Inuentor ea licite, iuxta hanc opinionem retinet, non cadet in ipsam, nec præceptum, nec excommunicatio, quæ solum sunt lata iuxta aliam oppositam, quæ certe probabilis est.

r
Mēdo di-
cta d. 33.

16. Idē Mēdo d. Disp. 33. n. 23. docet, posita præscriptione (quæ ponitur post certum tempus a lege definitum, de qua passim Iurisperiti) non obligari inuentorem reddere rem inuentam Domino comparenti, quia per præscriptionem legitimam is acquisiuit rei Dominium absolutum; sic concedentibus legibus Præscriptionis.

17. Sed difficilis mihi est hæc Decisio; ad legitimam enim præscriptionem requiritur, vt res a possidente teneatur tamquam sua absolute, & non nomine alterius; at hic Inuentor nomine Domini possidet, dum eam retinet sub conditione, donec Dominus comparuerit, non vero absolute, & nomine suo. Sed redeamus ad nostra.

18. Ex dictis patet, te non indigere compositione pro prædictis inuentis in nostra opinione, indigere autem in alia probabili, quam hic sequitur Commissarius.

19. Hi sunt prædicti casus in Summario collecti, in quibus semper intellige, quando facta debita diligentia, ignotus est Dominus, vt item semper intellige, quando is, qui ea habet, restituere obligatur. Quod aduertitur, quia

quia Commissarius in multis ex prædictis casibus enumeratis, secutus est opinionem probabilem, quod illa bona restituenda sint, ut V. G. in muliere dante usum sui corporis, & in rebus casu inuentis, ut modo dictum est &c. Nam cæterum quando adest opinio probabilis, quod restituenda non sint, potest quilibet hanc sequi, & sic de compositione non esse sollicitus. Et quidem Thullenich, Bardi, & Mendo latius in expositione huius Bullæ (vtiliter quidem) agunt de casibus, quando prædicti obligantur restituere, quando non item: sed quia id est digressio ad alias materias, ideo ab his mihi abstinendum hic omnino fuit.

§. II. Explicatur illud secundum Caput. Super medietate legatorum.

EXfiguratione casus id facilius doceberis. Titius in fine vite cognoscens se a dubitante apud se esse summam centum M. G. aureorum ex male ablatiis (ut exoneret suam conscientiam) legat Ecclesiæ S. Petri, vel Paulo pauperi summam illam. Accidit autem, ut illa Ecclesiæ, seu eius Rector, & pauper ille, fuerint negligentes per annum nequaquam exigentes à Titij heredibus eiusmodi legatum. Aio, hos Titij heredes posse super medietate huius legati, hoc est supra quinquaginta aureis se componere per hanc Bullam, data tamen alia medietate illi Ecclesiæ, vel Pauperi, legatariis.

2 Nota autem hic Primò, in hoc casu non requiri incertitudinem Domini, nam in alijs requiritur (ut supra dictum est) Dominum esse ignotum. Sicuti etiam non requiri dicitur §. 4. in omittente horas Canonicas. Quod autem etiam si notus sit Dominus, possit hanc compositionem concedere Pontifex non solum pro legatis faciendis in illo anno post promulgationem Bullæ, quod concedunt omnes, verum etiam pro legatis iam factis ante Bullæ promulgationem, quod negat Delugo, lege apud Bardi etiam hoc posterius concedentem.

3 Nota secundo, debere intercessisse negligentiam Legatarii; unde si eiusmodi legati notitiam sine sua culpa nequaquam is habuit, non currit aduersus illum prædictus

istius annus, nisi à die notitiæ legati.

4 Nota Tertio, male ablata, pro quibus constituta diximus hæc legata, non debere esse facta ob confidentiam Bullæ, tunc enim, ut dictum est, compositio nulla conceditur.

5 Nota Quarto id, quod aduertam §. 7. au. 5.

6 Nota Quinto Si summa medietatis legati excedat summam centum mille marauadis hispanicarum, seu vnciarum Sicularum 128. tar. 20. & gr. 6. (id quod mox explicabimus clarius §. 6.) de excessu debere fieri compositionem immediate cum Commissario, si non excedit, summi posse tot Bullas, quot §. eodem definiemus.

7 Porro, cum certum sit apud omnes, heredem ne supprimat rem alterius, debere admonere legatarium de legato ipsi à Defuncto relicto (si aliunde id non scierit) ut à die notitiæ, ut diximus, currat predictus annus, Inquires, quem nam admonebit, si legatum factum est Pauperibus, vel pio loco in communi?

Respondeo. Admoneat Procuratorem pauperum vel Rectorem loci pii, vel Episcopum, vel breuiter illum, qui curam habet de his legatis, quibus Defunctus voluit prodesse. Ita Mendo disp. 34. c. 4. n. 56.

Inquires iterum. Si dicti Procuratores sint negligentes; unde post annum amittat locus pius V. G. medietatem legati, ex eo, quod hæres se composuit ad quid Procuratores obligabuntur? Respondeo. Sine dubio ad restituendam tali loco illam medietatem amissam, si per culpam ipsorum grauent ea amissa est. Semper suppono, hos esse Procuratores ex officio, & ex stipendio, vel quia muneris suo est annexa procuratio, nam si eam ex caritate gerant, quamuis peccauerint ad restitutionem non tenebuntur. Ita Mendo ibidem n. 57.

§. III. Explicam Caput illud Tertium.

Ac super illis legatis, &c.

1 **S**I quando adfint legata quicumque; tametsi non fuerint facta ad exonerandam conscientiam; legata, inquam, siue facta ante Bullæ promulgationem, siue quæ fient post illam, durante anno tuæ Bullæ, quæ quidem legata tu, ut pote hæres legantis, soluere legata-

riis ad assensum teneris, si tamē dicti legatarii, adhibita morali diligentia, inueniri non possunt, poteris tibi consu-
lere per hanc compositionem, non solum quoad partem,
verum etiā quoad totum. Hæc enim cum sint in hoc ca-
su incerti Dominini, debentur Pauperibus, atq; adeo
sunt compositionis capacia. Differt hic casus à præcedenti
in duobus, nam in præcedente notus erat Dominus. Et
legatum factum erat ad exonerandam conscientiam, qua-
duo non sunt in casu præsentis.

2. Nota autem hic Primo, si summa excedit decem
mille marauadis hispanos, mox explicandos §. 6. debere
fieri compositionem per Commissarium, si non excedit
posse per tot Bullas, quot mox eodem §. 6. dicemus. Et
subadiuerte, quando compositio fit per Commissarium,
debere eiusmodi heredem iurare se diligentiam mora-
lem adhibuisse ad inueniendos legatarios modo vniuer-
saliter explicando §. 5. sine. quod iuramentum non re-
quiritur, cum per Bullas &c.

3. Nota Tertio. Quod dicitur de legatis prædictis
incertis, dic de fidei commissis incertis, nam legata, &
fidei commissi saltem in hoc æquiparantur, vt recte Vil-
lalobus, & alij.

4. Nota Quarto id quod infra dicam §. 7. n. 5.

5. Nota Quinto si Caius v. g. determinate personæ
Titio v. g. legat aliquam summam, quam à Titio fura-
tus fuerat, vel quomodocumq; ab illo habuerat, nō posse
prædictos Caij heredes, vti Compositione, quia tunc
certus est creditor, & legatum illud potius est restitutio,
quam vere legatum.

Si Defunctus habebat bona, super quæ poterat com-
poni, an de iisdem possit componi hæres, dicam mox
§. 4. num. 13.

§. I. Explicans illud Quartum Caput. Et super fructi-
bus debitis ex omissione Horarum Canonica-
rum, & fructibus ex redditibus Ecclesia-
sticis male perceptis.

1. Si quis Ecclesiasticus Beneficiarius non recitauit
Horas Canonicas, vel Beneficium habuit sine
titulo,

s
Villalob.
rr 29. n. 22
Médo dif.
34. c. 4. n.
53.

Trid. sess.
23. de
de sol. 10. 11.

super perceptis, quos solum perciperunt Parochi vel Episcopi non residentes ultra tempus ipsius à Tridentino. concelsum. Ratio est, quia ibi Concilium prohibet, ne de his fiat compositio, & ex alia parte non apparet in Bulla hac renocari huiusmodi prohibitionem.

1. de
10. 11.

Idem recte docet Ludou. à Cruce de fructibus ad rite perceptis ex Beneficijs incompatilibus, quia ex Tridentino citato non residentes non possunt, ut modo dictum est, componi à illo qui habet duo Beneficia incompatibilia non potuit in utroque residere, & ita restatur dictus Ludouicus respondisse Commissarium Cruciatum de hac re interrogatum; sed bene notat Mendo. & posse componi de fructibus Beneficii, ubi forte refecit, quia, quoniam hoc non repugnat Tridentino.

Mendo.
34. e. 3. n.
36.

Trull. l. c.

7. Nota Quarto, quid de fructibus Beneficii vacantis. Respondeo, De his fuisse loquentem legi posse Trullench. qui denique ait, fructus tempore vere vacationis provenientes, in sententia multorum, debent successoribus, vel conuertendis esse in Ecclesiam vtilitatem, atque adeo cum sit certi sint creditores, non habet (ut aliqui censent) locum compositionis.

Id. l. c. cui
adde Mendo.
d. 34. e. 3. n.
42.

Suar. l. 4.
de Relig.
c. 53. n. 26.

8. Dicit (ut aliqui censent) nam ceterum ipse idem Trullench. putat, etiam super fructibus vere vacationis prodesse compositionem, tametsi successoribus non debeantur (de qua tamen re, hoc est cui debeantur tales fructus est solennis questio: & tandem Suarez dixit consuetudinem legitimam cuiuscumque loci esse seruandam) Ratio propter quam super his compositio possit expediri, est, quia adhuc antequam successor illos sumat, sibi que vendicat, sunt in dispositione Pontificis, qui Commissario delegatur potestatem super illis compositionem concedendi.

Lud. à Cr.
dis. 3. dub.
18.
Trull. l. 1.
cas. ult. fin.

9. Nota Quinto, non posse expediri compositionem super stipendijs pro Missis celebrandis male perceptis, nam constat, eas Missas esse celebrandas pro ijs determinate siue viuis siue Defunctis, pro quibus non intenderunt, qui stipendia seu elemosynam tribuerunt; quare etiam si illorum non recorderis, neque illos scias, personae incertae nequaquam sunt, cum à Deo, ad quem pertinet earum fructum concedere, satis superque noscantur.

Nota

10. Nota Sexto. Quid de Beneficiario cum distractione voluntaria horas Canonicas recitante? Supponendo eam sententiam, quæ docet recitantem eum voluntaria distractione non satisfacere in conscientia obligationi, quam inducit vel ipsa ratio orationis, vel Ecclesiæ græue præceptum?

Respondeo. Aliqui hæc negant compositione indigere; alii affirmant. Ratio affirmantium est, quia ad orationem cum attentione faciendam obligatur Beneficiarius, atq; adeo, cum peccet, nec ponat, quod ab ipsa ratione beneficii, requiritur, contra Iustitiam operatur; unde cum obligetur, fructus sic perceptos restituere, indigeat compositione, vel eos Ecclesiæ restituar. Ratio negantium est, quia esto is peccet contra Religionem, non tamen contra Iustitiam, immo etiam extorac recitat, ad quod solum vi Beneficii teneri videtur. Vtraque sententia est probabilis, lege Bard. 2 & ab eodem citatum, & non in omnibus approbatum Andream Mend.

Bard. in 2.
edit. Bull.
Cruc. p. 3.
tr. 5. differ.
2. c. 3. sec. 2.

Huc reducitur illa Questiuicula An. Officium hodie omissum à similibus Beneficiariis, si cras ab eodem suppleatur, recitando Officium duplicatum, satisfaciatur quoad Iustitiam, etiam pro hodierno die, & sic non indigeat compositione pro eius omissione. Respondeo. Ita opus, rat Suarez, cum nonnullis aliis, sed certe oppositum p est, omnino tenendum, quia Officium est additum ab Ecclesia huic diei, quo elapso, nulliter, quoad diem hunc, suppletur. Neque obstat altero die suppleri aliquando, posse Missam, quam hodie celebrare debeat Beneficiarius, non obstat, inquam, quia Missa regulariter non est addita à dantibus pro ea elemosynam huic diei, quia ab ipsis solum spectari solet utilitas, & fructus Missæ, quæ regulariter æque habentur altero die. At Officium additum est huic diei ab Ecclesia, quæ respexit ad hunc præcise diem, ne scilicet dies ullus præteriret sine religioso cultu, per Officium.

0
Suar. l. 4. de
Hor. Can.
c. 29. n. 11.

P
Bard. l. c.

11. Nota Septimo, An Hæres defuncti Beneficiarii possit utiliter se componere de fructibus male ab ipso Beneficiario perceptis, & nunc iam à dicto hærede alias legitime possessis? Respondeo, non posse existimat Delugo, quia compositio pro debitis certis non videtur esse concessa,

7
Delugo d.
21. de iust.
à n. 116.

Bard. p. 3.
tr. 3. diff. 2
c. 5. sec. 3.

nisi illi, qui ea debita personaliter contraxit, at hac debita contraxit Beneficiarius, non haeres. Verum Bardi contendit, posse donec illud non declaret Commissarius Originate, quia non apparet in Bulla, compositio nem pro debitis certis esse solutum et concessam, qui illa immediate contraxit.

Ibi et Arque, hac posita Decisione, multo magis sequitur, p. v. n. c. fallit heredem posse se componere super omnibus illis bonis, siue male receptis, siue male retentis, super quibus poterat se componere Defunctus, dum inter vivos existeret; nam ad haereses protulerunt bona Defunctorum isdem qualitatibus affecta, quibus apud Defunctos erant.

§. 1. Explicatur illud, si facta diligentia non inuenitur creditor.

Praeter illud de medietate Legatorum ex negligentia Legatarii, & praeter dicta de fructibus receptis in omissione horarum Canoniarum, semper in alijs requiritur, sicut supra dictum est, ut constet creditorem esse incertum, seu ignotum. Id autem constare debet per diligentiam morali modo factam, hoc est, ut adhibita sit ea diligentia, quam vir bonus, & timoratus in simili casu, consideratis, quantitate, & qualitate rei, apponeret in resua; non enim eadem diligentia sufficit ad querendum Dominum pretiosi Adamantis, quam ad Dominium vnius, vel alterius aurei. Et quidem de hac sufficienti diligentia exhibita, debet a debitore fieri iuramentum, quando fit compositio immediate cum Commissario; quando autem fit per acceptionem Bullarum, satis est, ut ipse debitor sit certus, illam fecisse, & hanc esse praxim, affirmat signat Trullench.

Trull. 1. 3.
cas. 2.

Hem. 1. 7.
Indul. capi.
33. n. 1.

Nota hic primo. An dicendus sim esse certus, an incertus, si sciam rem, quam ego habeo, esse alicuius ex duobus vel tribus, vel quatuor, nesciam vero cuius in particulari. Respondeo, te dicendum esse certum; quare tunc res est diuidenda inter illos pro rata dubij.

3. Quid si dubium versetur inter decem, quindecim, viginti, centum? Respondeo. Cum hac res debeat morali

&

& humano modo pensari, debet prudenti Iudicio, spectata qualitate personarum, rei; quantitate, decerni, an sit tantum dubium, vt res illa ad certitudinem potius, quam ad incertitudinem vergat.

4 Nota Secundo. Quid si creditor certus sit absens?

Respondeo. Tunc sane, (vt recte aduertit Sotus ^a) is erit, per se loquendo, certus: absentia enim Domini eius certitudinem non tollit. Dixi (per se loquendo) nam id limitati Henriquez, ^a nisi res esset ad Dominum mittenda maioribus expensis, quam ipsa valeat, tunc enim equiparatur rei incerti Domini. Sed adverte, hoc tunc locum habere, quando non speratur, fore opportunum tempus eam restituendi Domino, & quando debitor non tenetur illas expensas facere.

Quod vltimum ideo dicitur, quia quando res est illicita à te acquisita debes regulariter tuis expensis (si habeas unde) mittere ad Dominum iuxta alibi à me dicta, & consequenter non suffragabitur tibi compositio.

5 Nota Tertio. Quid si sub dubio debeam aliquam summam Titio V. G. Creditori mihi satis cognito, sub dubio; inquam, an illi debeam decem an quindecim, an viginti, an nihil? Respondeo. Putat Henriquez, ^b debere dari Titio aliquid iuxta prudens iudicium, spectato dubio, & spectata rei quantitate, de reliquo autem posse componi. Cuius Decisionis illam rationem redderem, quia de eo, quod est reliquum, vere nescitur Dominus.

6 Inquires Quarto, Si quis vendens V. G. vinum, feiat, se decem aureos per fraudes furripuisse in hoc oppido, vel vicinia ignoret tamen personas peculiares, quibus damnum illatum fuit, vt ne, ac frui compositione potest? Si enim eas noscendi spes elucet, debet diligentiam apponere, illisque iuuentis rem reddere, nec tunc licebit, vt toties diximus, ad compositionem confugere.

7 Respondeo. Villalobos ^c putat, non esse tunc compositioni locum, sed obligari vendentem restituere summam sumptuam Communitati, vel vendere vilius in illo eodem loco.

Addit Castropalaus, ^d hanc sententiam sequens rationem illam, quia tunc Communitas est laesa, quæ, cum feiatur, ipsi est restitutio facienda, quæ sic laesa, quantum fieri potest, satisfiat.

Sotus lib. 4. de iust. quæst. 7. art. 1.
Henr. l. 7. de Indul. c. 13. §. 5.
Cru. d. 3. dub. 6.

Villal. tr. 29. n. 36.

Castro. de Bul. pivil. §. 2. n. 15.

8 Verum distinguendum omnino est. Si *damnum* illarum fuit *Communitati*, accipiendo ab illius V. G. *Thesauro*, vel ab aliquorum *cumulo*, quia *Communitas* est *læsa*, ipsi *Thesauro*, seu *cumulo* *facienda* est *restitutio*, ut qui *damnum* passi sunt, *resarciantur*.

At si *furtum* fuit *factum* ex bonis *variorum Ciuium*, qui *cognosci* non possunt tunc certe pars *læsa* est *incerta*, nam (ut recte *Delugo* e notat) nihil refert, scire, esse alicuius ex illa *Ciuitate* seu *communitate*, si enim id satis esset, *usurarii* & *furis* debita non essent *incerta*, quia licet, quinam sint ab ipsis *læsi*, ignorentur, scitur tamen ex qua *Ciuitate* sint. Vide quæ ego de hac re alibi dixi.

9 Deniq; facta à me *legitima Compositio*, si forte appareat *Dominus*, ad quid me obligabis?

Respondeo. Non pauci affirmant, obligari te, etiam ante sententiam ad restituendum comparenti *Domino*, id in quod factus es *ditor*. Ratio est inquit, quia *Pontifex* per *Compositionem* nec intendit, nec intendere potest iniri alieno *præiudicare*, quare illam concedens, concedit sub *conditione*, si, seu donec, *Dominus* non appareat.

10 Contra. Non pauci affirmant, te ad nihil obligari in foro *conscientiæ*, siquidem eiusmodi *Compositio* facta est à *Pontifice*, qui cum sit *primus administrator* bonorum *temporalium Fidelium*, quando hæc *concernunt bonū spirituale*, potest disponere de rebus &c. & re ipsa disponit sine *vlla* *conditione*, quæ certe *gratis* asseritur, cum in *Bulla*, ne *vestigium* quidem illius appareat. Et quidem si id potest *Princeps secularis* per *præscriptionem*, cur non possit per *Compositionem Pontifex*? Item sicuti si *distribuis* totū *Pauperibus*, nihil tibi deberes postea *Domino* comparenti, ut omnes concedunt; Ita si per *compositionem* legitime tibi, & subsidio contra *Infideles* auctoritate *Pontificia* diuisisti. Hæc *sententia* est à nobis *promptius amplectenda*.

11 Dixi (In foro *conscientiæ*.) Nam quia *Bulla Cruciate*, quanta quanta est, solum respicit *forum internum*, posse te *condemnari* à *Iudice*, tenet *Trullench.* Trull. l. c. ut rem reddas *Domino* comparenti, & tunc post *sententiam*.

Delugo d.
6. de iust.
n. 133.
f.
Lib. 8. in
Decal. 11.
4. c. 1. §. 3.
nu. 19. &
20.

g
Rodrig.
Villal. l. n.
à Cr. quos
cit. sed
nō sequit.
Trull. l. 3.
d. 4. n. 8.

b
Henriq.
Bañez A-
costa Tru-
cos citans.

i
Trull. l. c.

niam, non vero antea, debetis iustæ sententiæ parere, ac reddere;

12 Sed nihilominus valere etiam pro externo foro, docet Acoſta cui aſſentitur Delugo, quia compositio eſt expedita abſolute auctoritate Pontificis, potentia liberare, atque ſine vlla reſtrictione liberantis debitorum.

13 Prudenter autem addit Bardi, valere quidem compositionem in foro externo, ſed quia in foro eodem debet conſtare, eam legitime fuiſſe expeditam, conſtare autem difficile eſt, ideo regulariter illa non proderit, niſi in foro interno, ſemper enim creditur dicere poterit, compositionem non fuiſſe factam ſuper ſuo credito, non fuiſſe præmiſſam debitam diligentiam &c.

Acoſta. q. 95.

Delog. d. l. 6. de iuſt. n. 105.

§. VI. Explicatur quantitas, de qua quis componi poteſt.

Dux ſunt viæ, per quas incidere potes ad compositionem acquirendam. Altera quæ per ſumptionem tot Bullarum, altera per compositionem immediate faciendam cum ipſo Commiſſario.

Si fiat prioræ viæ, quantitas, ſuper qua fieri poteſt compositio pro vna quicquid, ſunt duo mille Maravedis, quæ in moneta Sicula ſunt vnciæ duæ tarenæ decem, & ſeptem cum granis quattuor ſeu ſunt ſcuta ſex, tarenæ quinq; & grana quattuor: ſicque poteſt compositio per ſumptiones tot Bullarum, vſque ad quantitatem centum mille Maravedis, hoc eſt, vſque ad vncias centas viginti octo, tarenas viginti, & grana ſex, ſeu vſque ad ſcuta trecenta viginti vnum, tarenas octo, & grana ſex. Quare ſumendo, vel ſummi, vel ſuccellus inſertam in publicationis, quinquaginta Bullas inueneris, ſi recte rationem inibis, extraxiſſe dictam quantitatem centum mille Maravedis.

Nota, per vnam, ſeu per ſingulas Bullas ſolui debere Commiſſario ſeu Distributori Bullarum duos Reales à quocumque ſive perſona ſit primata, ſive inſignis: hæc enim diſtinctio eſt, pro ſumenda Bulla communi, non vero pro Compositionis Bulla.

Quod ſi Summa, pro qua fieri poteſt compositio, excedat dictam Summam centum mille Maravedis,

Bardi p. 3. tr. 5. differ. 1. c. 3. n. 3.

tunc

tunc erit recurrendum ad posteriorem viam, idest, erit conueniendus Commissarius, vt ipse taxam suo arbitrio (nam non est definita pro omnibus,) designet, iuxta Personarum qualitatem, & quantitatem Bonorum. Notat tamen Henríquez, solere designari decem, quia debitor in subsidium belli erogentur, pro singulis centenariis.

Henr. l. 7.
Indulg. c.
33. n. 1.

3 Inquires in hunc modum. Ego ex restitutione incertorum debeo mille vncias aureas, vestem autem per priorem viam sumere Bullas quinquaginta pro extinctione vnciarum Sicularum centum viginti octo, statenorum viginti, & granorum sex, quae sane est mihi utilior via, & pro reliquis per viam posteriorem componere me cum Commissario, possum ne?

Respondeo, valide & licite posse. Quia, & id signate concedit ipsa Bulla Compositionis, & ita praxis habet innixa in eo, quod Commissario non est limitata quantitas, de qua componere ad praedictum suum arbitrium possit.

Trull. d. l.
3. dub. 3. n.
2. & 3.

4 Subinquires. Vellam pro tota Summa confugere ad Commissarium.

Bard. p. 3.
tr. 5. diff. 1.
c. 3. n. 5.

Respondeo confugito, vt libet, propter eandem rationem, & ita notat q. Bard.

5 Subinquires iterum. Debeo ducentas vncias Sicularum, mihi prouideo de tot Bullis quot sufficiunt ad extinguendas centum; deinde aliquot post diebus sumo totidem Bullas pro alijs centum, legitime ne me gero? Respondeo. Nimis te illegitime geris, debes enim ad Commissarium pro posterioribus centum recurrere, siue bona, siue mala fide eam diuisionem feceris, siue etiam oblitus fueris inuincibiliter te debere ducentas. Ratio est, quia Priuilegium, quod datur per receptionem tot Bullarum intrinsece limitatum est, ad tantam limitatam summam materialiter, & non ad amplius.

Bard. l. c. a
n. 9.

Conditiones requísita, pro recipienda Compositionis Bulla. Illa octidua mltis

Prima est, vt iuxta dicta pro Bulla Communi, & Fidei baptizato (non est, necesse, vt existat in statu

statu gratiæ, vt notat Mendo) recipiatur Summarium huius Bullæ à manibus legitimi Ministri, data elemosyna, quam diximus §. præced. num. 1. sine; & quidem impressum, & signatum nomine & sigillo Commissarij. Debet autem is, qui vult compositionem, existere in Regno: vbi Bulla promulgatur, vel ad illud personaliter declinare, iuxta dicta superius de Bulla communi. Quare Neapolitanus V. G. qui Panormi incolit, vel obiter etiam per paucas horas Panormi manet, potest, dum manet, recipere hanc Bullam, vel componere cum Commissario, & consequenter, liberari à restitutione bonorum, de quibus componitur.

2. Secunda conditio vt inscribatur nomen: id, quod per occasionem clare diximus supra cap. 15. §. 4. Non requiritur: autem, vt conseruetur, quod etiam per eandem occasionem dictum ibidem est. Lege, si est otium, Mendo, & Bardi: qui contra hoc posterius afferunt, & soluunt obiectionem quamdam nobis non admodum necessariam.

3. Tertia, vt non aliena surripiat quis in cōfidentiam huius Compositionis. Nota autem compositionem negari surripienti ex confidentia, non autem negari surripienti cum confidentia. Explico id afferendo verba Henriquez. *b Non valet*, inquit, *Compositio, si iniuste hæc bona, quis occupauerit tamquam ex immediato motiua, aut sine principali*. At non prohibetur Compositio, si iam decreuerat furtum facere, aut ea diutius teneat. Hæc ille, cuius sensus est, non prohiberi compositionem si spes Bullæ inueniat iam voluntatem furandi, non autem illam moueat ad furandū.

Esse etiam confidentiam, puto cum Mendo disp. 33. n. 43. si quis quid furetur ab aliquo, sperans, fore, vt illum, quem nunc cognoscit, sit fluxu temporis ignoraturus.

4. Huc facit sequens quæstiuncula. Si Petrus v. g. spe compositionis faciendæ, retineat bona hæc incerta, nec restituat, sed nec distribuatur pauperibus, peccat nec ne? Respondeo. Si longa est mora qua retinet, peccat mortaliter, quia vnusquisq; obligatur statim restituere, dum potest. Aduerto tamen, quod si deinde expediat legitime compositionem, valet compositio, quia Pontifex negat compositionem surripienti in confidentiam Bullæ,

Méd d. 34.
c. 5. n. 38.

Trull. l. 2.
dab. 2.

Méd d. 32
c. 5. n. 52.

Bard. l. c.

Henriq. l.
7. de Iudul
gent. c. 34.

Acosta in
expl. Bull.
qu. 92.
Lud à Cr.
de Bull. d.
3. du. 5.

le, non vero surrepta retinēti.

3 Aduerte tamen, quod si hæres, spe huius compositionis retinet legata, de quibus dictum est §. 2. & 3: non potest vti compositione, quia hoc in hærede non est solum retinere, sed in radice, est furari. Idē dic in similibus.

6 His ita satis, superque declaratis, Inquires Primò circa Primam Conditionem. An hæc Bulla compositionis prosit Fidelibus Defunctis? Respondeo si Defunctus,

Trull. l. 1. antequam animam efflauerit, mandauit suo hæredi, vel dub. 2. Le- alteri, vt fumeret eiusmodi Bullas, vel, vt, faceret compositionem cum Commissario, vtilis ei Bulla, & seu compositio erit. Id quod rite solet fieri, quando, dum quis Méd. d. 33. est morti proximus, dubitat, an aliquid ex male ablati 5. nu. 59. agente, in aliquo cō- tra Trull. habeat, vnde mandat hæredi, vt habita consultatione cum Theologis, si ipse debeat, hæres sumat tot Bullas &c. Quod si is nil mandauit, vtilis ei Bulla non erit, quia Bulla accipi debet nomine illius, cui ea profutura est; at non potest fieri nomine Defuncti, id quod Defunctus nequaquam mandauit.

Dices. Quid faciet igitur hæres, si forte cum hæreditate ipsi adueniant aliqua Defuncti Bona, quæ ipsi constat, esse aliena, Dominumq; inuadiri non posse? Respondeo. Querat ipse nomine proprio Bullas, vel Compositionem, vt dixi §. 4. n. 3.

7 Inquires Secundo. Circa conditionem tertiam. Quæ fuerunt ablata ex confidentia huius Bullæ, & Dominus ignoratur, si non sunt capacia compositionis, cui nam restitui debent.

Mend. dif. 34. c. 4. nu. 59. f. Respondeo. Pauperibus, vel locis pijs, inter quos pauperes recte nominentur Animæ Purgatorii, quæ maxime indigent Missis, & suffragijs, vt etiam ipsa Monasteria, & ipsi item Religiosi in particulari. Illa enim sunt loca pia, hi sunt, vere Pauperes voto paupertatis adstricti. Pauperibus, inquam vel locis pijs deberent ex se ea restitui, vt disposuit Alexander Pontifex g alibi à me adductus.

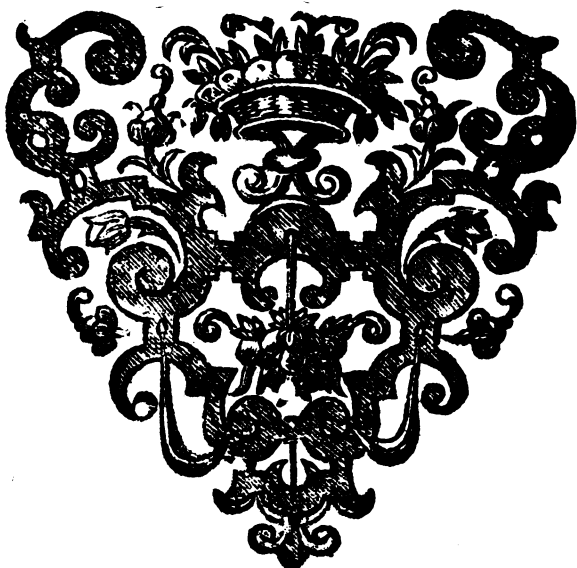
8 Dico, ex se, nam quia in hac Bulla disponit Pontifex, vt ablata ex dicta confidentia applicentur in totum ad huius belli subsidium, ideo ita debere sub peccato mortali applicari, & non dari pauperibus, vel pijs locis doceo

docet ^b Trullench, vbi tamen viget consuetudo sic applicandi, vbi enim ea consuetudo non esset, abrogata iudicaretur hæc dispositio. Verum tantum rigorem peccati mortalis negat Bardi, quia in Bulla non est verbum inducens obligationem sub mortali, & ex alia parte mutare vnum opus pium in aliud item pium, idest, quod deberet dari expeditioni huic contra Infideles, dare Pauperibus, non est (nisi aliud addatur) materia grauis saltem, vt plurimum. Atque hæc de Bulla compositionis breuiter scripsisse, sufficiat.

^b
Trull. l. c.
n. 19.

F I N I S

Laus Deo, Beatissimæ Deiparæ, ac Beato
Aloysio Patrono meo, cuius hodie
21. Iunij diem festum
colimus.

2. 1 2 3 4

[illegible]

I N D E X

CAPITVM. ET PARAGRAPHORVM

T R A C T A T V S.

P. T H O M A E T A M B Y R I N T

De Bulla Cruciatâ

CAPVT PRIMVM.

P Ramistuntur aliqua de natura
Privilegiolorum Bullæ fol. 1.

Quid & quæplex sit Privi-
legium. §. 1. ibid.

Privilegia Bullæ Cruciatæ cu-
ius sunt generis. §. 2. fol. 2.

Ample ne an stricte sint Privi-
legia Bullæ. §. 3. fol. 3.

CAPVT SECVNDVM.

Dispositio tractandorum. fol. 6.

CLAUSVLA PRIMA.

Bulla Cruciatâ secunda, &
tertia omittuntur, ut pote ad
nos non pertinentia. ibid.

CLAUSVLA QVARTA.

fol. 6.

CAPVT TERTIVM.

Explicatur prædicta Clausula Quar-
ta; quo ad priores eius partes. f. 7.

Explicatur illud. A Christi
Fidelibus §. 1. ibid.

Illud. Cõsentientibus, & de-
clinantibus in hoc Re-
gnum. §. 2. f. 11.

Illud. Ex bonis sibi à Deo col-

latis liberaliter contulerit.

§. 3. fol. 12.

An ex bonis furtivis vel usu-
rarijs dare elemosyna pos-
sit pro Bulla §. 4. fol. 13.

An ex pecunia habita ex tur-
pitudo §. 5. fol. 14.

An ex bonis erudiis, vel ab
alio datis §. 6. fol. ibid.

Quadam de elemosyna por-
rigenda ab insignibus perso-
nis; & quedam de porrigen-
da à Pauperibus §. 7. f. 16.

CAPVT QVARTVM.

Explicatur posterior pars. Clausula
quarto superius posita hoc est il-
lud. Anno durante. fol. 21.

Quando nam incipit annus
Privilegiolorum Bullæ §. 1.
ibid.

Quandiu durat annus Bullæ §.
2. fol. 22.

Quando in uno loco tardius
in alio citius fiat promulga-
tio Bullæ §. 3. fol. 24.

An finito Anno in aliquo famæat
Bulla §. 4. fol. 26.

CLAV-

I N D E X.	
CLAVSVLA QVINTA.
CAPVT QVINTVM.	consilio vniusc; Medici. s. 1.
fol. 42.
<i>Primum Bulla Priuilegium, quod est circa tempus Interdicti. f. 31.</i>	<i>Posse temporibus Ieiuniorum totius anni, etiam quadragesimalium, vesci lactinijs s. 2. fol. 45.</i>
<i>Premittitur Summaria explicatio Interdicti s. 1. ibid.</i>	<i>Ovis. Et lacticiarius s. 2. f. 46.</i>
<i>Favor primus Bulla tempore Interdicti posse Missas & diuina Officia celebrari ex s. v. fol. 32. v. a. m. a. t. s. b. f. 33. h. t. s.</i>	<i>Excipiuntur Patriarche &c. ab inualto lacticio. um s. 4.</i>
<i>Quid concedat Bulla, quo ad celebrationem Missæ in Oratorijs priuatis extra tempus Interdicti s. 3. f. 34.</i>	<i>De Priuilegio edendi lactinia concessio ab Urbano Octauo aliquibus ex predictis ex- t. s. f. 13.</i>
<i>An per Bullam possit quis erigere Oratorium priuatum, in quo celebratur sine alia Pontificis licentia. s. 4. f. 34.</i>	CLAVSVLA NONA.
CAPVT NONVM.
<i>An Commissarius Cruxate possit predictum perfecte constituta Oratorium concedere. s. 5. f. 35.</i>	<i>Primum Priuilegium, de quibusdam Indulgentijs & participatione bonorum operum. f. 57.</i>
<i>Quid possit concedere Commissarius, circa celebrationem Missæ, quo ad horam celebrandi s. 6. f. 38.</i>	<i>Quoniam Indulgentie hic constituantur. s. 1. ibid.</i>
CLAVSVLA SEXTA.
CAPVT SEXTVM.	<i>Quoniam communicatio operum. s. 2. f. 59.</i>
<i>Favor secundus Bulla tempore Interdicti, posse recipere Sacramenta. f. 39.</i>	<i>Sub quibus conditionibus s. 3. fol. 61.</i>
CLAVSVLA SEPTIMA.
CAPVT SEPTIMVM.	CLAVSVLA DECIMA.
CAPVT DECIMVM.
<i>Favor tertius Bulla tempore Interdicti, posse Ecclesiastice sepeli- ri. fol. 40.</i>	<i>Quartum priuilegium. De Indulgentijs Stationum, quas concedit Bulla. fol. 62.</i>
CLAVSVLA OCTAUA.
CAPVT OCTAVVM.	<i>Explicatur illud. Quinq; Ecclesias vel plura visita- uerint. s. 1. f. 64.</i>
<i>Secundum Priuilegium, circa cibos vetitos Posse caribus vesci de</i>	<i>Illud. Deuote visitauerint s. 2. fol. 67.</i>
	<i>An pluries hæ Indulgentie acquiri possint. s. 3. f. 68.</i>
	<i>An applicari possint pro Defunctis? s. 4. f. 69.</i>

**CLAVSVLA VNDECIMA
CAPVT VNDECIMVM.**

Quantum Privilegium. circa Absolutionem a reservatis. fol. 71.

Explicatur illud. Ex approbatione ab Ordinario. §. 1. ibid.

Illud. A reservatis Episcopo toties, quoties, & a reservatis Papa semel &c. §. 2. fol. 76.

Illud. In mortis articulo. §. 3. fol. 77.

Illud Excepta Hæresi. §. 4. ibid.

An toties, quoties, ab occultis Pontificijs? §. 5. f. 8.

Illud. Ab omnibus censuris §. 6. f. 10.

Illud. Satisfacere parte §. 7. f. 81.

Illud. In foro interno §. 8. f. 84.

Tres Notationes ad prædicta facientes §. 9. f. 87.

CAPVT DVODECIMVM.

De sexto privilegio. hoc est. de Indulgentia, qua in hac clausula undecima conceditur semel in vita, & semel in morte. f. 89.

Semel in vita §. 1. ibid.

Semel in morte §. 2. f. 90.

CLAVSVLA DVODECIMA.

CAPVT DECIMVM

Tertium.

Septimum Privilegium. Commutatio Votorum. fol. 95.

De commutatione Votorum præter excepta §. 1. ibid.

Explicatur vota excepta. §. 2.

fol. 163. Vota de quibus est aliqua maior controversia an per Bullam commutari queant? §. 2. fol. 106.

CAPVT DECIMVM

Quartum.

De suspensione Indulgentiarum,

Quæ nam grætia suspendantur, quo ad saculares §. 1. ibid.

Quæ ad Religiosos §. 2. f. 116.

CLAVSVLA DECIMA

Quarta.

CAPVT DECIMVM

Quintum.

De receptione, & retentione Bullæ.

fol. 118.

Bullæ debet esse scripta, impressa &c. §. 1. ibid.

An requiratur nomen scriptum §. 2. fol. 119.

Sufficit ne Receptio sine Acceptatione vel Acceptatio sine

receptione §. 3. fol. 120.

Explicatur illud (retinere) §. 4. fol. 127.

Quo descriptima inter Bullam

Communem, & Bullam Compositionis, quo ad earum retentionem, & nominis inscriptionem. §. 5. f. 128.

CAPVT DECIMVM

Sextum.

Concessio Gregorij XIII. per quam

his Bullæ recipi potest. fol. 130.

De secunda eadem Bullæ, quæ

eodem anno recipi potest §. unicus. ibid.

CAPVT DECIMVM

Septimum.

*Bulla pro Defunctis. fol. 131.**Explicatur illud, per modū
suffragij §. 1. ibid.**Cōditiones requisiæ pro Bulla
Defunctorum. §. 2. f. 133.*

CAPVT DECIMVM

Octauum.

*De Bulla Compositionis. fol. 137.**Explicatur caput illud primū
se cōponendi: hoc est super
illicite habitis, & super
male ablatis &c. §. 1.
fol. 138.**Illud secundum caput. Super**medietate legatorum. §.**2. fol. 142.**Illud tertium caput. Ac super
illis legatis ex §. 3. f. 143.**Illud quartum caput. Et su-
per fructibus debitis ex
omissione horarum &c.**§. 4. fol. 144.**Illud. Si facta diligentia nō
inuenietur creditor. §. 5.
fol. 145.**Explicatur quantitas de qua
quis componi valeat. §. 6.**fol. 145.**Conditiones requisiæ pro reci-
pienda hac Bulla. §. 7. f. 152.*

Finis Indicis Capitulū, & Paragraphorum.

INDEX

ABRUM, QUAE IN TRACTATU

DE BULLA CRUCIATA CONTINENTUR

Absolui quis potest per Bullam
à reservatis. Episcopo toties
quoties; sed à reservatis Pontifici
publicis semel in vita, & semel in
morte iterumq; ab ipso, si pri-
mam Bullam sumpserit non vero
tertio si tertiam (excepti heresi)
Clausula II. cap. II. n. 1. fol. 71.
Absolutio nemo potest per Bullam ab
heresi formali externa; licet oc-
cultis secus si non sit formalis, ut
merum fornicium, merum male-
ficium, mera superstitio &c. ibid.
§. 4. n. 2. fol. 77.
Neq; ab obligatione denunciandi
aliquod crimen Inquisitoris ibid.
n. 3. fol. 78.
Absoluti an possit quis per Bullam ab
occultis Pontificijs, etiam in Ce-
na Domini toties, quoties cap. II.
§. 5. n. 1. & seq. fol. 78.
An à suspensione excommunicati-
onis, Interdicti personali &c. siue
ab censura sine occultis siue pu-
blica siue à iure, siue ab homino,
siue ad forum contentiosum dedu-

cta siue non. ibid. §. 6. n. 1. fol. 79.
Non potest ab excommunicatione
contracta ab heresi. ibid.
Absoluti non debet excommunicatus
nominatim; sed erit ad suam Pra-
laturam remittendus. ibid. n. 4. f. 80.
Excipe quando Index vel longe
distat, vel iniuste agit, vel rigore
se se gerendo, negat absolutionem.
ibid. n. 3. fol. 79.
Absoluti non potest per Bullam Cessa-
tio à Divinis, nec Interdictum, siue
generate, siue speciale locale, nec
personale generate. ibid. n. 5.
Nec Irregularitas contracta ex
irretentia, qualis esset ex biga-
mia. ibidem.
An Irregularitas, qua incurritur
in poenam alicuius delicti. Item, an
contracta ex homicidio, vel murti-
latione. ibid. n. 6.
Absoluti quis non potest per Bullam
à Censuris, nisi satisfacta parte
lesa cap. II. §. 7. per totum. f. 81.
Pars lesa non dicitur Fiscus, vel
Notarius, cui debetur poena pecu-
niaria. ibid. n. 7.
Nec Religiosi, sed Religiosa par-
ticu-

iculari leſo debet ſatisfieri. n. 3.
Absoluti quis poteſt vi Bullæ, etiamſi
 in eius cõfidentiam peccaret. cap.
 (IT. 2. 9. fol. 87.)

Absolutio à reſervatis poteſt in ar-
 ticulo mortis conferri ab elccto ex
 vi Bullæ, etiamſi præſente proprio
 ægroſante Parocho. cap. II. §. 5.
 n. 2. fol. 77.

Absolutio ab excommunicatione de-
 ducta ad forũ contentioſum per-
 dente lite, illicite cõcederetur. cap.
 II. §. 6. n. 2. fol. 79.

Excipe caſum, qui habetur in nu.
 3. ſeq. f. 78.

Absolutio habita ex vi Bullæ ab ex-
 communicatione, non prædeſt, niſi
 pro foro interno. cap. III. §. 8. n. 1.
 & ſeq. fol. 84.

Absolutio ab excommunicatione, etiã
 ex vi Bullæ, poteſt valida cõferri
 extra confeſſionem peccatorum;
 nec eſt neceſſe, ut abſolvendus
 confeſſetur ſua peccata, niſi ab-
 ſolutio ſit adnexa Sacramento po-
 nitentię. ibid. §. 9. n. 3. & 4. fol. 88.

An licite? ibidem.

Absolutio ab excommunicatione re-
 quirat in homine abſoluendo pro-
 poſitum non reincidenti in eam-
 dem. ibid. n. 3. fol. ibid.

Absolutionis formula ab excommu-
 nicatione, & reſervatis poſita in
 Summario Bullæ non eſt de ſub-
 ſtantia; ſed ſatis eſt formula ordi-
 naria cum intentione abſoluendi
 iuxta facultatem Bullæ. ibid.

Absolutus ſemel per Bullam à reſer-
 vatis Pontifici publicis nequit in
 vita per eandem Bullam iterum

abſolvi ab iſte venit. nec ſandi,
 nec ſpecie diſtincto peccato. cap. 14.
 §. 2. n. 1. & ſeq. fol. 76.

An ſententia quod poſſit, ſit proba-
 bilis? ibidem.

Absolutus ab excommunicatione, ſi
 poſtea cūm poſſit, non ſervat pro-
 miſſionem de ſatisfaciendo parti,
 licet peccet, non tamen reincident
 in ullam excommunicationem. c.
 IT. 2. 9. n. 6. f. 83.

Absolutus pro foro interno à Cenſu-
 ris ex vi Bullæ, quomodo ſe debeat
 gerere, quo ad actiones externas.
 cap. II. §. 8. n. 3. & ſeq. f. 85.

Poteſt Iudex contra eum proce-
 dere in foro externo. ibid. num. 7.
 fol. 86.

Absolutus per Bullam à Cenſuris
 pro foro interno, etiamſi dicat, &
 probet ſe, qui ſciunt excommuni-
 cationem, ſe eſſe abſolutum per
 Bullam; adhuc peccat coram epi-
 ſcopo publice, & indifferenter ſe
 gerendo: ſectus ſi, cãute, & coram
 paucis ex. uſidem. ibid. n. 6.

Et quid ſi excommunication ſit ali-
 quibus nota, ſed non deducta. ſuit
 in forum contentioſum? ibid. n. 7.

Absolutus ab excommunicatione re-
 ſervata à Confeſſario elccto per
 Bullam, eſt liber ab onere ſe præ-
 ſentandi Superiori. cap. II. §. 3.
 n. 3. fol. 77.

Acceptatio Bullæ neceſſaria eſt, nec
 ſufficit ſola eius ſumptio, ſeu re-
 ceptio; ſicut nec acceptatio ſine
 ſumptione ſeu receptione, licet pro
 ea elemoſynam largitus ſit, &
 Bullarum diſtributor eam ſibi ap-
 plicet.

glicet, ac sua domi seruet. cap. 15, §. 3. n. fol. 120.

Ægrotus in periculo mortis non valens adire Superiorem pro absolutione reseruatorum, non tenetur Bullam accipere: sed potest à simplici Sacerdote ab illis absolui. cap. 15. §. 1. n. 2. fol. 119.

Altaris nomine venit locus ille, aut mensa firma, seu lapidea, seu lignea super qua fit sacrificium, non autem Altaria in platens, vel congregationibus, ubi non fiunt Sacrificia. cap. 10. §. 1. n. 1. fol. 164.

Altare in Oratorio ex Pontificis licentia concessio in domo priuata venit nomine Altaris in Bulla requirente visitationem Altarium pro lucrands Indulgentij. ibi. n. 2. De Altaris visitatione. vide plura. verbo & visitatio.

Altare priuilegiatum an intelligatur suspensum à Commissario Cruciatum in publicatione. cap. 14. §. 1. n. 22. & seq. fol. 115.

Amentes an, & quibus Priuilegijs Bullæ gaudeant, si quis illam pro ipsis sumat. cap. 3. §. 1. n. 10. & seq. fol. 9.

Annus defuncti in Purgatorio existens, pro cuius liberatione accipitur Bulla Defunctorum liberatur à Deo, quando Bulla à sumente applicatur. cap. 17. §. 2. num. 7. fol. 135.

Annus Priuilegiorum Bullæ incipit ab hora promulgationis factæ in ea Ciuitate, ubi sumitur Bulla, non autem factæ in alia etiā eiusdem Diocesis, quamuis, hæc sit Metro-

polis. cap. 4. §. 1. n. 1. & sequentib. fol. 21.

Annus naturalis quisnam sit, & quisnam Ecclesiasticus? cap. 4. §. 2. n. 1. fol. 22.

Annus, quo durant Priuilegia Bullæ, an debeat esse naturalis, vel Ecclesiasticus? ibid. d. n. 2.

Supposita sententia, quod Priuilegia Bullæ durent per annum Ecclesiasticum, idest à die promulgationis vsq; ad nouam aliam promulgationem si tamen non sequatur noua promulgatio, tunc durat per annum naturalem. ibid. nu. 4. fol. 23.

Annus Bullæ incipit ab hora promulgationis factæ in ea Ciuitate, in qua accipitur Bulla, & supposita sententia predicta, durat vsq; ad nouam promulgationem factam in eademmet Ciuitate, etsi sumpta Bulla, accedas ad aliam, ubi vel tardior, vel citior fiat noua promulgatio. ibid. §. 3. n. 1. & seq. fol. 24.

B

Beneficiarius vel Pensionarius potest per Bullam se componere super fructibus ab ipso debitis ex omissione Horarum Canoniarum. cap. 18. §. 4. n. 1. fol. 145.

Item super fructibus male perceptis, ex redditibus ecclesiasticis, vel quia Beneficium Canonice, aut cū titulo non habuit, vel quia aliunde non debebat ex Iure facere fructus suos. ibid.

Beneficiarius ultra duos reales, quos debet erogare pro qualibet Bulla compositionis sumenda, debet etiam pro qualibet dare alios duos reales Ecclesia, ubi est beneficium, pro quo fit compositio. ibid. num. 4.

Beneficiarius non potest se componere super fructibus, quos percepit non residens ultra tempus à Tridentina permissum. ibid. nu. 5.

Quid super fructibus perceptis ex Beneficiis incompatilibus? num. 6.

Quid si horas Canonicas, ad quas tenebatur, non omisit, sed voluntarie distractus recitavit, in opinionem docente, stantibus voluntariis distractionibus, non satisfieri obligationi? ibid. n. 10. f. 146.

Quid si officium hodie omittit, cras, vero illud suppleat, retinendo Officium duplicatum? ibidem num. 11.

Beneficium Principis licet aliquando confundatur cum Privilegio, differt tamen ab illo, & quomodo cap. 1. §. 1. n. 1. fol. 3.

Latissime est interpretandum, quando non est in preiudicium tertij. ibid. §. 3. n. 1. fol. 3.

Bona illicite habita, seu retenta dicuntur, quae (licet sine peccato) propter bonam fidem, vel ab iustis contractum, vel ab aliis habita olim fuerunt, sua tamen tempore vero Domino restituta non sunt. cap. 18. §. 1. n. 1. fol. 138.

Bona casu inventa, siue animata, siue inanimata, vel item bona navfragantium, si post debitam dili-

gentiam inveniri Dominus nequis, posse sibi ab inventore asseruari, et intentione ea Domino reddenda, si eis copaverit, probabilissimum est. ibid. n. 24. fol. 141.

Is tamen namini tenetur in conscientia, invenitor ea restituere in hac opinione. ibid. n. 15.

Comparante tamen Domino restitui ei debent, nec super ipsis prodest praescriptio. ibid. n. 16. & 17. **Bulla** Cruciata quid sit, & quare ita vocetur. cap. 1. §. 2. n. 2. & 3. fol. 3.

Valide sumitur à Fidelibus baptizato, etiam ab exteris, qui non descendunt in Civitatem, ubi promulgatur, sed solum declinari ad portum, seu alium similem sinum eiusdem civitatis, unde misit amicum, ad eam sumendam, quamvis postea illinc discedat. cap. 3. §. 2. num. 2. fol. 11.

Et quid si ex mari vicino, extra portum, seu sinum ibid. n. 3.

Prodest etiam eis, qui Gracia ritu vivunt ibid. n. 4.

Inutiliter recipitur, etiam cum ordinaria elemosyna, ab aliquo, qui ipsam Bullam furatus sit à Depositario seu Distributore Bullarum. cap. 3. §. 4. n. 6. fol. 140.

Et si perierit absolutus bona fide fuerit à reservatis, teneris postea re detecta ab iisdem reservatis absolutionem à legitimo Confessario petere ibid. n. 7.

Valide sumitur credita et non numerata pecunia, si habeatur animus eam tradendi & fruatur quis eam. Privilegiis, etiam pro tempo-

re, quo pecuniam adhuc non tradit, secus vero, si sumitur sine eo animo cap. 3. §. 6. n. 1. fol. 15.

Quid si quis initio habeat animū non tradendi & post sex menses animū mutet, vel e contra? ibid.

Quid si bona fide promissisti eleemosynam, & postea euadis inculpa iliter impotens, ad eam solvendam? ibid. n. 2.

Sumpta ab amico suis pecunijs pro me an valeat mihi, si ego eam acceptem? ibid. n. 3.

An in aliquo profuit finito anno? cap. 4. §. 4. 1. fol. 26.

Bulla communis non est necessaria Prelato, vel Sacerdoti ad hoc ut sumat Bullam laiciorum. cap. 8. §. 5. n. 4. fol. 53.

Bulla communis, ut profuit, debet necessario, & recipi, & acceptari, & simul retineri impressa; aut scripta, ac sigillo, nomineq; Commissarij Generalis firmata c. 15.

§. 1. u. 1. fol. 118.

Non prodest, si solum recipiatur, seu sumatur, sed debet etiam necessario acceptari, nec e contra sufficit acceptatio sine sumptione, etiamsi pro ea eleemosynam fueris largitus & distributor Bullarum eam tibi applicet, ac domi seruet cap. 5. §. 3. n. 2. fol. 129.

Multominus si solum intentionem accipiendi habueris ibid.

Postquam actu recepta fuit, nequit retineri, seu conservari apud Distributorem seu Thesaurarium sub pena excommunicationis ibid. n. 4. fol. 121.

Potest sumi pro te ab alio existente in eadem Civitate, si ad te illa ferat vel te de acceptione moneat, itaq; acceptes. ibid. n. 7. f. 121.

Imo & in diuersa Civitate, sed in eodem Regno, ubi promulgatur Bulla, si admonitus de Bulla acceptione pro te facta, eam acceptasti, & amicus, seu procurator pro te eleemosynam dedit, tuumq; nomen in illa inscripsit, & pro te seruet. ibid.

Quid si tu existens in Regno Sicilia V.G. ubi Bulla promulgatur, sumas Bullam pro Caio existente in Hispania, proderit ne Caio, postquam is acceptauit, sed non distributor? fol. 122.

Non prodest, si alius in Regno, ubi Bulla promulgatur, sumat Bullam pro te existente in alio Regno, ubi non promulgatur, etiamsi tu esses nativus illius Regni, ubi Bulla solet promulgari. ibid. n. 9. fol.

Non prodest mihi, antequam sum admonitus de acceptione pro me facta ab amico, seu consanguineo, siue in eadem, siue in diuersa eiusdem Regni Civitate existamus, etiamsi illi id ego commississimum, & sciam eum esse diligentissimum in exequendis meis negotijs, vel quolibet anno solitum esse eadem die Bullam pro me sumere. Ibidem n. 11. fol. 123.

A me sumpta pro Caio, cuius nomen in ea inscripti, si Caius non acceptet, an possit cum fructu, vel a me, vel ab ipso alteri applicari, qui det eleemosynam & c. delectaq; Caij

Caj nomine, alterius nomen inscribi? *ibid.* n. 12. fol. 123.

Ut prosit, non est necesse, ut eam quis secumferat, vel manu tangat, quando vult aliquo eius Privilegio uti, sed satis est eam domi sue retinere, quamvis in alia Civitate, imo apud amicum etiam absentem. c. 15. S. 4. n. 2. fol. 126.

Non autem apud Thesaurarium, vel Distributorem. *ibid.*

Si amittatur inculpabiliter, potest adhuc qui amisit, eius privilegijs uti, secus si consulto amittatur, projiciatur, vel laceretur. *ibid.* n. 4. fol. 128.

Bulla communis potest tum a privatis, tum ab insignibus personis, quando libuerit bis sumi, data utraq; vice eleemosyna taxata; Et secunda Bulla prosedat, ut iterum Indulgentiam plenariam in vita, & verum in morte habeas, licet per primam acquisieris. Rursus ut iterum possis absolvi a referuatis. Tertia, poteris iterum eodem anno accipere Bullam pro Defunctis cap. 16. S. unico. fol. 130.

Bullam habens potest in privato Oratorio ad Divinum cultum deputato, & designato &c. celebrare, vel celebrari facere Missas. cap. 4. S. 5. n. 5. fol. 32.

Bullas duas si acceptaverim, unam a me sumptam, V. G. Panormi, alteram pro me Syracusis a meo Procuratore, an possim unam ex his alteri tertio acceptandam fructu applicare, qui mihi eleemosynam a me datam resarciat. c. 15,

S. 3. num. 19. fol. 126.

Bulla laiciorum pro Prelatis, & Sacerdotibus secularibus non prodest extra Regnum. cap. 8. S. 5. n. 4. fol. 53.

Bulla pro defunctis potest quoque bis sumi; Item debet acceptari, & conservari, sicut Bulla vivorum. cap. 17. S. 2. n. 2. fol. 132.

Ut prosit defuncto, an requirit, ut qui eam accipit sit in statu gratie *ibid.* n. 2. fol. 134.

Potest sumi nomine defuncti, si is, dum erat proxime moriturus, commisit heredi suo, ut sumeret pro ipso quando morietur *ibid.* n. 5.

Nequit applicari nisi pro una anima tantum. *ibid.* n. 6.

Applicatur, si accipiens Bullam determinet ipse, vel alius, talem animam, vel si alias seu intendat se velle liberare illum animam, quam determinabit Deus. *ibid.* n. 7. fol. 134.

Semel applicata pro anima Petri V. G. nequit applicari alteri. *ibid.* num. 7.

Requirit necessario eleemosynam a Commissario taxatam. *ibid.* num. 8. fol. 135.

Potest sumi etiam pro anima Defuncti, qui dum vivebat existerat in alio quocumque Regno, dummodo sumens sit in Regno, ubi Bulla promulgatur. *ibid.* n. 1. fol. 136.

Bulla pro liberatione anime eiusdem Defuncti, cur potest cum fructu bis eodem anno sumi, imo, & singulis annis *ibid.* n. 11. fol. 137.

Bulla Compositionis est, qua Pontifex

- *fax concedit, ut qui forte habeat aliquid ex male ablatis, vel illicito retentis, facta elemosyna &c. positusq; aliqui us conditionibus, possit ea bona tuta conscientia retinere cap. 13. in princ. fol. 137.*
- *Prodest etiam Religiosis, ibidem. Requirit primo, ut facta debita diligentia Dominus certus, aut bares eius non appareat, Secundo ut bona ablata non fuerint ex confidentia huius Bullae, ibidem S. 1. n. 2. fol. 138.*
- *Habet etiam locum, quoties mala ablata cedent, seu deberent distribui pauperibus, vel locis pijs, ibid. n. 3.*
- *Pro male ablatis, seu acquisitis cum peccato quibus personis, quas ob causas & in quibus casibus concedatur, ibidem a n. 4. & sequ. fol. 139.*
- *Pro acquisitis sine peccato, quorum tamen restitutio facienda est, sed Dominus est incertus, quibus personis concedatur, & quare? ibid. a n. 11. fol. 140.*
- *An sit necessaria si agatur de bonis, siue animatis, siue inanimatis casu inuentis, & de bonis naufragantium quorum Dominus, facta debita diligentia, sciri nequit, ibid. a n. 15. & seq. fol. 141.*
- *Competit heredibus pro medietate legatorum relictorum loco pro, vel pauperi, si per annum Ecclesia, vel pauper legatarius fuit negligens in legato exigendo. cap. 13. S. 2. n. 1. & seq. fol. 142.*
- *Etiam si legatum reperiat, factum ante promulgationem Bullae, ibid. num. 2.*
- *Non competit ei, qui cum deberet, non interfuit choro, & tamen distributiones quotidianas accipit. S. 4. n. 3. fol. 145.*
- *Nec super redditus, quos forte perceperunt Parochi, vel Episcopi non residentes ultra tempus ipsis à Tridentino permissum, ibid. nu. 5.*
- *An possit haberi super fructibus perceptis ex Beneficio vacante? ibid. n. 7. fol.*
- *Nequit expediri super stipendijs pro Missis celebrandis male perceptis ibid. n. 9. fol. 146.*
- *Non prodest, nisi facta diligentia, quam vir bonus, & timoratus in simili casu faceret in re sua, ibid. S. 5. n. 1. fol. 148.*
- *Quaeq; Bulla compositionis extinguit debitum duorum millium maravedis, quod in moneta Sicula importat scuta sex, tarenos quinq; & grana quatuor. cap. 13. S. 6. n. 1. fol. 151.*
- *Pro qualibet Bulla compositionis solui debent Commissario, seu distributori Bullarum duo reales à quacunque persona siue priuata, siue insigni, ibid.*
- *Ut prosit, debet recipi a manibus legitimi ministri, data elemosina taxata, & debet esse signata nomine, & sigillo Commissarii, ibid. n. 1. fol. 152.*
- *Non est necesse, ut à sumente conserventur, & quare? cap. 15. S. 5. n. 1. & seq. fol. 158.*
- *Prodest fideiibus defunctis, si defunctus*

Aut ante mortem mandavit suo heredi, vel alteri, ut eius nomine eam sumeret, si vero nihil modo dicto mandavit, utilis ei non erit. cap. 13. §. 7. n. 6. fol. 153.
De Bulla compositionis vide aliqua verbo. Debitor. Beneficiarius. Compositio.

C

Cardinalis, qui non est Prelatus, vel Religiosus non excluditur a Privilegio Bullæ circa usum la-
ticiniorum. cap. 3. §. 4. num. 7. fol. 48.

Si fuerit assumptus ex Religione aliqua non poterit uti Bulla Laticiniorum; nisi tamen sit simul Episcopus. ibid. §. 5. n. 1. fol. 36.

Cathacumenus non gaudet Privilegijs Bullæ Cruciatæ cap. 3. §. 1. n. 7. & seq. fol. 3.

Clericus, qui initio anni accepit Bullam, datis duobus realibus si deinde in decursu anni ascendit ad Sacerdotium, nequit deinceps uti privilegio comedendi laticinia c. 3. §. 7. n. 9. fol. 19.

Clerici ex cap. Alma mater, possunt tempore Interdicti non solum in Cæmeterio, sed etiam in Ecclesia sepeliri. cap. 7. n. 2. fol. 40.

Commissarius Generalis Cruciatæ, qui residet in Hispanijs potest etiã non habentibus Bullam concedere licentiam saltem nobilibus, ut possint in Oratorio privato ab Episcopo ad divinum cultum designato celebrare, vel celebrari facere

Assas. cap. 5. §. 5. per totum fol. 35.

Dummodo aliqua elemosyna detur. ibid. n. 6.

Hanc facultatem habet aliunde, quam ex vi Bullæ. ibid. n. 4.

Predictam facultatem nõ habent

Commissarii Principales, & multo minus parochiales. ibid. n. 7. fol. 37.

Commissarius Generalis potest, nobilibus tamen, aut iuxta ipsius arbitriũ personis quavis conditionis concedere, ut per horam antequam illucescat dies, & per horam post meridiem Missæ, & alia Divina Officia incipi possint. ibid. §. 6. n. 2. fol. 38.

Et hac facultate gaudent, etiam Commissarii Provinciales. ibid.

Intellige, inclusis etiã duobus horis, per quas potest de iure cõmuni ante Solis Ortũ Missa celebrari.

Id. q; hac facultate habita à Commissario, potest incipi Missa tribus plus minus, horis ante dictum ortum. ibid. n. 3.

Commissarius Bullæ Cruciatæ potest durante anno suspendere omnes alias similes, & dissimiles Indulgentias, & facultates, seu gratias concessas, exceptis tamen gratijs concessis Ordinum Mendicantium Superioribus quoad eorũ fratres. cap. 14. per totum fol. 113.

*Suspensas tamen potest quantum, & quoties sibi videbitur vel per se, vel per alium absque premio revalidare pro Bullam sumenti-
 bus. ibid.*

Vide

Vide Verbo, *Suspensio*.

Communicatio bonorum operum quid sit in Ecclesia? cap. 9. §. 2. num. 1. fol. 59.

Est omnibus fidelibus communis ibid. n. 2.

Quid aliud speciale concedat Pœsifex in Bulla Cruciatæ, eam concedendo ibid. a num. 3. & sequ. fol. 59.

Commutatio voti differt à dispensatione. cap. 13. n. 1. fol. 95.

Conceditur habentibus Bullâ circa omnia vota siue realia, siue personalia siue mixta, siue emissâ ante, siue post promulgationem Bullæ cap. 13. per totum, & §. 2. n. 16. fol. 99.

*Excipe votum Castitatis, Ultramarinum, & Religionis, de quibus vide verbo, *Votum*.*

Possunt commutari circumstantiæ prædictis tribus reservatis annexæ Vt, si, & rationis peregrinationem Hierosolymitanam pedestrem, vel mendicando in itinere, vel sine magno comitatu, possunt hæ circumstantiæ à Confessario per Bullam electo commutari, remanente substantia ipsius peregrinationis ibid. §. 2. num. 10. fol. 105.

Commutatio voti est triplex in minus, in maius, in æquale. ibid. §. 1. n. 2. fol. 95.

Potest fieri per Bullam in aliud opus æquale, vel aliquanto minus, non vero in minus notabiliter. ibidem. num. 3.

Eæ equalitas, vel minoritas non

notabilis remittitur arbitrio prudentis Confessarii. ibid. n. 4. f. 96.

Per Bullam fieri solum potest à Confessario approbato, licet non sit tuus Confessarius. ibid. n. 6.

Potest fieri

Sacrameatæ

Commutatio voti requirit minorem, vel leuiorem causam, quam dispensatio. ibid. n. 7.

Facienda ex vi Bullæ, requirit retum, præter elemosynam illam, quæ pro Bulla porrigitur, aliquid etiam subsidium, dandum pro Belli expeditionis contra Infideles. ibi. nu. 7. fol. 97.

Quidnam, & quantum debeat esse hoc subsidium? Vide Verbo

Commutatio Voti per Bullam nõ est necesse, ut fiat in favorem eius Sancti, vel Ecclesiæ, vel pauperis, cui factum est votum, licet id conveniens sit. ibid. n. 27. fol. 101.

Non est necesse, ut votum personale in aliud personale, vel reale in aliud reale commutetur. ibid.

Commutari potest per Bullam pœnâ, quam quis sibi imposuit, si votum frangeret. cap. 13. num. 23. fol. 100.

Commutatione voti pœnalis per Bullam obtenta, non ideo intelligitur commutata etiam pœnâ sed debet hanc petere expresse. ibid. nu. 25. fol. 101.

*Vide plura Verbo, *Votum*.*

Componi quis non potest ex vi Bullæ in male ablatis, si ea fiant ex Bullâ confidentia. cap. 11. §. 91. num. 1. fol. 37. & cap. 18. §. 7. n. 3. f. 53.

T

Com-

Componi vsq; ad quam summam possit debitor super male ablati, vel illicitè retentis. cap. 18. §. 6. n. 1. fol. 151.

Compositio super male ablati, vel illicitè retentis, si summa non excedat centum mille maravedis Hispanos, idest vncias centū viginti octo tarenas viginti, & grana sex, moneta Sicula potest fieri per suppositionem tot Bullarum, si vera excedit debet fieri immediate cum Commissario, an de solo excessu, an de tota summa? ibid. n. 2.

Taxam vero designat suo arbitrio Commissarius iuxta qualitatem, & quantitatem bonorum, licet fere soleat designare decem pro singulis centenariis ibidem.

Si summa excedat centum mille maravedis, non possunt eam, nec totam simul nec paulatim extinguere per suppositionem, tot Bullarum successive & pluribus vicibus factam. ibid. n. 5. fol. 152.

Compositio facta Immediate cum Commissario Bulla super male ablati, vel illicitè retentis, non prodest Fidelibus, Defunctis, nisi quando Defunctus ante mortem heredi suo, vel alteri mandauerit, ut eam compositionem faceret. cap. 18. §. 7. n. 6. fol. 153.

Vide plura verbo, Bulla compositionis.

Confessarius quilibet dicitur Medicus Spiritualis. c. 8. §. 1. n. 3. fo. 43.

Potest dare consilium illud comedendi carnes, quod requirit Bulla, etiam extra Confessionem. ibid.

Quoties in Bulla, seu alio Rescripto Pontificio dicitur, quod debeat esse approbatus ab ordinaria loci requiritur approbatio Episcopi seu Ordinarii illius Diocesis, quāvis nō iug, ubi sit cōfessio, nisi dicatur à tuo ordinario, vel ad ordinario tui loci. cap. 11. §. 1. n. 1. fol. 72.

Eligendus à penitente per Bullam Cruciatam debet esse legitime approbatus. ibid. n. 3.

Aquam ordinario debet esse approbatus an loci, sine penitentis, sine Confessarii, an cuiusq; ibidem n. 6. fol. 72.

Cui legitima spirauit, vel à quo legitime reuocata est approbatio, an possit eligi per Bullam? ibidem n. 10. fol. 73.

An sufficiat, si sit limitate approbatus pro viris V. Canon pro mulieribus, pro rusticis, non pro mercatoribus &c. ibid. num. 13. fol. 74.

Tenetur Confessarius sub mortali nō absolueret per Bullā à censuris etc. nisi exigat à penitente, ut satisfaciat parti lesa, vel reddendo ablatum, vel compensando iniuriam factam, vel remissionem à parte lesa obtinendo cap. 11. §. 7. n. 4. & 7. fol. 82.

Pars lesa non dicitur Fiscus, vel Notarius, cui debetur pena pecuniaria. ibid. n. 2.

Sicut, non Religioni, sed Religioso lesa in particulari danda est satisfactio. ibid. n. 3.

An possit absolvere, quando satisfactio

factio nō potest à penitente exhiberi, vel ob impotentiam, vel propter obstinationem persona laesa, non contenta satisfactione rationabili ipsi oblata, vel ex alio capite *ibid.* a nu. 5. & sequ. fol. 82.

Non potest Index absolvere, si satisfactio probabiliter exhiberi potest à penitente, nisi praestita à penitente cautione de satisfaciendo, vel dando pignus, vel fideiussionem, vel si hæc non possit, praestito Iuramento; Quid pro foro Sacramentali? *ibid.* nu. 5.

Potest Confessorius electus absolvere ex vi Bullæ a censuris, &c. quando circumstantiae sunt tales, ut debeat esse contentus solo proposito penitentis de satisfaciendo parti laesa, etiamsi penitens saepe antea iussus satisfacere, neglexerit. *ibid.* nu. 8. fol. 83.

Quid si penitens dederit causam Interdicti? nu. 5. & 3.

An valide penitentem ex vi Bullæ absoluat a censuris ante satisfactionem partis, & quid si talis Confessorius non sit superior, sed habeat potestatem delegatam? *ibid.* n. 9. & 10. cum sequ. fol. 84.

Potest per schedulam testari se absoluisse per Bullam Tituli V. G. ab excommunicatione, dummodo tamen id faciat ad solam penitentis Instantiam, & non nisi raro, & ex rationabili causa. *Ibid.* §. 8. nu. 11. fol. 87.

Confessio bona fide, & valide apud Confessarium per Bullam electū

infra annum eiusdem Bullæ capta, si infra eundem ob legitimam causam finire non potuit, expleri potest post finem anni, & tunc an penitent à peccatis etiam reservatis per Bullam absolui queat? cap. 4. §. 4. n. 3. & sequ. fol. 86. Idem dic de confessione facta infra dies Iubilæi. *ibid.*

Secus vero si id fiat in fraudem, & quomodo hæc fraus committi possit. *ibid.* n. 8.

Quid si Confessorius, apud quem expleti confessionem moriatur, vel alio modo desit, an possis alium Confessarium eligere, qui te absoluat ab illis peccatis reservatis, finito tempore Bullæ, vel Iubilæi. *Ibid.* nu. 10. fol. 29.

Item, quid, si post absolutionem hanc penitens recordetur alicuius mortalis reservati commissi ante dictam absolutionem, poterit ne iterum absolutionem recipere a dicto Confessario, qui solum habebat potestatem absolvendi vi Bullæ, vel Iubilæi? *Ibid.* nu. 11. fol. 30.

Coniux si ante initium matrimonium voverat perfectam castitatem, peccavit in eundo matrimonium, nec potest debitum petere, licet possit reddere cap. 13. §. 3. nu. 1. fol. 106.

Potest tamen dispensari ab Episcopo, ad illud petendum, coniuge dumtaxat vivente. *Ibidem.*

D

Debitor, qui vult se componere de male ablatis, seu illicite retentis, debet eam diligentiam in querendo vero Domino apponere, quam quilibet vir timoratus in re sua adhiberet cap. 18. S. 5. nu. 1. fol. 148.

Si compositio fiat immediate cum Commissario, debet prestare iuramentum de predicta diligentia adhibita, quando autem sit per acceptionem Bullarum sufficit, ut ipse debitor sit certus illam fecisse. ibid.

Dicitur quis esse certus de creditore, ita ut nequeat se componere per Bullam, quando scit rem esse alienius ex duobus, vel tribus, vel quatuor, licet nesciat cuius sit in particulari ibid. n. 2.

Quid si dubium versetur inter decem, viginti, aut centum &c. ibid. nu. 3.

An possit se componere, quando creditor certus sit absens? ibid. nu. 4. fol. 140.

Quid si sciat se debere Titio certo creditori, nesciat vero an debeat decem, an quindecim, an viginti? ibid. nu. 5.

An possit se componere debitor, qui vendendo vinum V.G. scit se decem aureos surripuisse per fraudem in hoc oppido, vel suburbio &c. ignoret tamen personas particulares, quibus damnum illatum fuit? ibid. num. 6.

& sequ.

Si, post factam legitimam compositionem, appareat verus Dominus, an obligetur in foro interno vel externo ad restituendam totam summam? ibid. a nu. 9. & sequ. fol.

Volens se componere, vel per summationem Bullarum, vel immediate cum Commissario debet existere in Regno, ubi promulgatur Bulla, vel ad illud personaliter declinare, licet obiter, & per paucas horas ibi maneat cap. 18. S.

7. nu. 1. fol. 153.

Debet inscribere suum nomen in Bulla Compositionis, quam sumit, non tamen est necesse, eam retinere, & conservare. ibid. num. 2.

Nequit se componere, si aliena surripuit in spem, & confidentiam huius Bullae, ibid. num. 3.

Potest tamen si spes Bullae solum comitetur, non tamen moveat voluntatem furandi. ibid. nu. 3.

Si non surripuit in confidentiam Bullae, sed surrepta retineat spe compositionis faciende, si longa est mora, licet mortaliter peccet, valet tamen postea compositio. ibid. nu. 4.

Dispensatus per Bullam ad comedendas carnes, an possit pluries eodem die carnes comedere? cap. 8. S. 1. nu. 10. fol. 45.

Duces, Comites, Marchiones quid soluere debent pro Bulla? Vide Verbo Eleemosyna.

E

Ecclésię nomine venit locus Deo
dicatus auctoritate publica E-
piscopi erectus ad Missam, diui-
naque officia celebranda cap. 10.
S. 1. nu. 1. fol. 64.

An veniat Oratorium in domo
priuata? Vide Verbo, Oratorium.
Eleemosyna dāda pro Bulla Cru-
ciate quanta debeat esse pro per-
sonis priuatis? cap. 3. S. 3. nu. 2.
Et sequi. fol. 12. Et S. 7. num. 1.
fol. 40.

Quid pro Indis, & Hispaniis in
India degentibus? ibid.

Quid pro Cardinalibus, Prima-
tibus, Patriarchis, Abbatibus,
Inquisitoribus &c. Item pro Du-
cibus, Marchionibus Comitibus,
Comendatoribus maioribus, Pro-
regibus, Capitaneis Generalibus,
aliisque officialibus S. C. Maie-
statis, & dominis Vassallorum,
dictorumque Vxoribus? ibidem.
Danda est ex bonis proprijs cap.
3 S. 3. num. 1. fol. 12.

An, & quando dari possit ex bo-
nis, seu pecunijs furtiuis, vel V-
surarijs? ibidem S. 4. per totum
fol. 13.

An ex pecunia ex turpi luero ha-
bita? ibidem S. 5. nu. 1. fol. 14.

An ex bonis creditis, vel ab alio
datis? ibid. S. 6. num. 1.

Pro Vicecomitibus, Baronibus,
Prætoribus Vrbium, Senatoribus
Ciuitatum, Fiscalibus Inquisito-
rum, & Filijs Ducum &c. si nul-

lo alio titulo, aut dominio gau-
dent, debet esse duorum realium;
si vero sunt Domini Vassallorum,
debent soluere octo reales. cap. 3.
S. 6. num. 1. fol. 16.

Pro Ducibus, Comitibus, Mar-
chionibus &c. qui nō habent Vas-
sallos, naque ullam aliam digni-
tatem, Iurisdictionem, ac pre-
rogatiuam, nisi merum titulum,
debet esse duorum realium, alijs
octo. ibid. S. 7. num. 4. fol. 17.

Quid de Episcopis mere titulari-
bus, & ijs, qui Episcopatu ren-
unciauerunt? ibid. num. 6. fol.
18.

Etiam si multiplicentur tituli, &
dignitates, non est soluenda nisi
eleemosyna octo realium. ibidem
num. 5.

Soluenda a feminis quibuscumq;
habentibus verum titulum, &
dominium Vassallorum, est octo
realium. ibid. nu. 7.

Soluenda a Viduis Duorum, Mar-
chionum, &c. si nullo titulo gau-
dent &c. est duorum realium si ve-
ro remaneant vsufructuaria Du-
eatus, Marchionatus &c. octo.
ibid. nu. 8. fol. 19.

Tanta est soluenda ab vxoribus,
quanta a viris suis. Ibid. nu. 7.
fol. 18.

Soluenda a Regibus exteris in
Regnum, ubi Bulla promulgatur,
accedentibus, est octo realium.
ibid. S. 7. nu. 3. fol. 17.

Danda eadem est pro secunda
Bulla, ac pro prima, etiam ab in-
signibus personis ibid. n. 10. fol. 19

Quid

Quid si duo habent dominium eiusdem oppidi pro parte, vel pro indiviso, debent ne singuli dare octo reales? ibid. n. 11. fol. 20.

Quid si Senatus Panormitanus V. G. qui constat ex sex Patribus Conscriptis, sit aliquo titulo insignitus, puta Ducatus alicuius oppidi, Singuli ne Senatores debent dare octo reales? ibid.

Danda pro Bulla Laticiniorum sumenda à Prelatis, vel Sacerdotibus quanta debeat esse? cap. 3. §. 5. à num. 3. & sequ. fol. 53. Vbi de omnibus dignitatibus figillatim.

Danda est de Bonis Ecclesiasticis, ideoq; si id, quod habes, ratione beneficii, portionis &c. non excedat ad annum redditum in taxa definitum, eam maiorem eleemosynam dare non teneris de bonis patrimonialibus. ibid. n. 6.

In Episcopis, Abbatibus, & Canonicis non sit mentio quantitatis bonorum annuorum. ibid. num. 7. fol. 54.

Soluenda à Coadiutore Beneficiorum, vel Canonici, an debeat esse tanta, quanta solvere teneretur ipse Beneficiarius &c. ibid. nu. 8. fol. 45.

Pro Bulla Defunctorum est duorum realium tam pro primatis, quam pro insignitis personis &c. cap. 17. §. 2. n. 8. fol. 135.

Idem dic pro Bulla Compositionis cap. 18. §. 6. n. 1. fol. 151.

Episcopus solum electus, & nondum confirmatus nō excluditur à Pri-

uilegio Bullæ circa usum laticiniorum in Ieiunijs Quadragesima. cap. 8. §. 4. n. 5. fol. 48.

Secus vero si sit confirmatus, licet non iam consecratus. ibid. n. 6.

Quid si sit Episcopus ex ordine militari? cap. 8. §. 4. n. 12. fol. 49.

Assumptus ex Religione an gaudeat privilegio laticiniorum parue Bullæ? cap. 8. §. 5. n. 10. fol. 55.

Episcopus mere titularis gaudet Privilegio laticiniorum Bulla parue, siue sit Sacularis, siue regularis ibid. n. 12. fol. 56.

Quid si sit degradatus? ibid.

An possit dispensare in votis Pontifici reservatis in causa urgentis necessitatis? cap. 13. §. 3. num. 14. fol. 151.

Equites S. Iacobi, Alcantara, Calatrava, & similes Ordinum militarium, etiā equites Melitenses, seu Religionis Hierosolymitana an gaudeant Privilegio Bullæ circa usum laticiniorum diebus Quadragesima. cap. 8. §. 4. num. 9. fol. 49.

Excommunicatus valide sumit Bullam Cruciatæ. cap. 3. §. 1. num. 1. fol. 7.

F

Fratrum Religiosorum nomine, veniunt omnes Personæ Religiosæ, siue in sacris siue non, siue Clerici, siue Conuersi, seu laici, siue etiam moniales, At Novitij & Novitia in favorabilibus. cap. 14. §. 2. nu. 3. fol. 116.

Fructus Suffragij v.g. Ieiunij, vel fru-

*fructus sacrificij Missæ ab alio
mibi applicatus acquiritur à me ,
etiamsi nō de eo sciam, aut inter-
dam. cap. 12. §. 2. n. 12. fol. 93.*

G

G *Racio ritū viuentes gaudent
etiam omnibus Bullæ Prini-
legijs. cap. 3. §. 2. n. 4. fol. 11.*

H

H *Æres, qui debet soluere lega-
tum certæ Ecclesiæ, vel pau-
peri ad exonerandam cōscientiā à
testatore relictum, si infra annum
dicta Ecclesiæ, vel Pauper lega-
tarius fuerit negligens, in eo exi-
gendo, potest se componere per Bul-
lām super medietate ipsius legati
cap. 18. §. 2. n. 1. fol. 14.*

*Etiam si legatum reperiatur fa-
ctum ante promulgationem Bullæ
ibid. n. 2.*

*Debet admonere legatarium, seu
eius procuratorem de legato facto
si is non sciverit aliunde, ad hoc
ut à die notitiæ currere ei incipiat
annus prædictus. ibidem num. 1.
fol. 143.*

*Si legatum fuit factum Pauperi-
bus, vel loco pio in comuni, de-
bet admonere Rectorem loci p̃ij,
vel Episcopum, vel eum, qui cu-
ram habet, &c. ibid.*

*Potest se componere per Bullam
super totum legatum, quando le-
gatarij, facta debita diligentia,
nequeunt inueniri. ibid. §. 3. n. 1.*

fol. 143.

*Si summa legati excedit decem
mille maravedis Hispanos, debet
in excessu se componere immedi-
ate cum Commissario se vero non ex-
cedis, potest sumere tot Bullas &c.
ibid. §. 2. n. 6. fol. 143. & §. 3. n. 2.
fol. 144.*

*Quando se componit immediate
cum Commissario, debet iurare,
se moralem diligentiam adhibuiss-
se ad inveniendos legatarios. ibid.
§. 3. n. 2.*

*Potest non solum super legatis, sed
etiam super fidei commissis modo
dicto se componere, ibid. n. 3.*

*Nequit se componere quādo lega-
tum fuit factum creditori, seu Do-
mino, à quo testator eam summam
furatus fuerat, vel quomocūq;
ei debeat. ibid. n. 5.*

*Potest uniuersaliter se componere
super ijs bonis, siue male receptis
siue illisite retentis, super quibus
poterat Defunctus. ibid. §. 4. n. 13.*

*Si spe compositionis facienda reti-
net legata, non potest uti compo-
sitione. cap. 18. §. 7. n. 5. fol. 153.*

*Hæres Defuncti Beneficiarij an pos-
sit utiliter se componere de fruc-
tibus male à Beneficiario precep-
tis, & nunc ab ipso herede posses-
sis; cap. 18. §. 4. n. 12. fol. 147.*

*Hæresis formalis externa. etiam oc-
cultā, nequit per Bullam Crucia-
te absolui. cap. 11. §. 4. num. 1.
fol. 77.*

*Secus vero si non sit formalis, ut
meram sortilegiā, mera super-
stitio, mera magia &c. ibid.*

Hæ-

Hæreticus externus siue publicus, siue occultus non gaudet Priuilegijs Bullæ. cap. 3. §. 1. num. 2. fol. 7.
Gaudet tamen si ipsum postea penituerit commissi delicti ibid. n. 3.
Hæreticus internus an ijs Priuilegijs gaudeat? ibid. n. 4. & sequ.

I

Ieiunium impletur, quoad satisfactionem, ab eo, qui ex Priuilegio Bullæ cum consilio vtriusq; medici comedit carnes; dummodo seruetur in reliquis forma Ieiunij. cap. 8. §. 1. n. 2. fol. 42.

Ieiunium requisitum ad consequendam Indulgentiam quindecim annorum, & totidem quadragenarum à Bulla concessam, debet esse voluntarium, nec sufficit Ieiunium ex præcepto Ecclesiæ, vel pro penitentia à Confessario impositum. cap. 9. §. 3. n. 2. fol. 61.

An satis sit Ieiunium ex voto? ibid. n. 3.

Potest impeditis commutari in aliud opus bonum pium à solo tamen Confessario, & Parocho ibid. nu. 4.

An possit tunc commutari in orationem? ibid. num. 5. fol. 62.

Ieiunare voluntarie dicitur, quoad effectum lucrandi Indulgentias Bullæ, qui non tenetur ex aliqua iusta causa, à qua excusatur. cap. 9. §. 3. n. 6. fol. 62.

Indulgentiæ quanam per Bullam concedantur? cap. 9. §. 1. per totum

fol. 57. & cap. 10. per totum. fol. 63. & c. 13. per totum fol. 89.

Indulgentiæ quindecim annorum, & totidem quadragenarum per Bullam concessa requirit, vel Ieiunium, vel aliud opus pium arbitrio Confessarii, vel Parochi, & simul preces ad Deum fundendas pro vniõne Principum Christianorum, & victoria contra Infideles. cap. 3. §. 3. num. 1. & seq. fol. 61.

Nequeunt tamen ea opera fieri per alium. ibidem.

Indulgentiæ, quoad remissionem pænæ, intelliguntur solum quoad forum Dei, quod scilicet remittantur pænæ pro peccatis debite in foro conscientie cap. 9. §. 1. num. 3. fol. 62.

Indulgentia, qua remittuntur per Bullam ieiunanti quindecim anni, & totidem quadragenæ de penitentibus iniunctis, & quomodolibet debitis, quomodo intelligatur? ibidem num. 5.

Potest ea Indulgentia infra annum acquiri toties, quoties sunt opera per Bullam requisita ibid. num. 6. fol. 59.

Indulgentiæ quanam concedantur per Bullam visitantibus altaria, &c. cap. 10. per totum. fol. 65.

Indulgentiæ affixæ Sacris numismatibus pluries acquiruntur, si eodem die pluries repetitur opus iniunctum, non tamen quando sunt additæ vni diei tantum, cuiusmodi est Indulgentia per Bullam concessa visitantibus altaria, &c. cap.

cap. 10. §. 3. n. 2. fol. 68.
Indulgentie stationum à Bulla concessæ visitantibus Ecclesias, vel altaria, possunt applicari pro defunctis cap. 10. §. 4. n. 1. fol. 64.

Quomodo id intelligitur? nam.
 2. *ibidem.*

Frustruose applicantur defunctis, etiam ab eo, qui est in statu peccati mortalis. *ibid.* n. 3.

Indulgentia qualibet nequit applicari pro defunctis, nisi vid. Pontifex expresse dicat. *ibid.* n. 4. fol. 70.

Indulgentia plenaria ex vi Bullæ semel in vita, quomodo debeat à Confessario applicari. cap. 12. §. 1. n. 1. fol. 89.

An possit applicari, etiam exera Sacramentum: Pœnitentie? *ibid.* num. 2.

Item, an possit applicari à puro Sacerdote, qui non sit Confessarior approbatus? *ibid.* n. 5.

Certum est, non posse à Clerico, vel laico, nec à se ipso applicari. *ibid.* n. 7. fol. 90.

Indulgentia plenaria vi Bullæ semel in mortis periculo concessa, quomodo sit applicanda? cap. 13. §. 2. n. 1. fol. 91.

An sit necessaria Confessio Sacramentalis? *ibid.*

si repentinum est mortis periculum, nec potest haberi confessor, poterit ipse moribundus, si sit contritus, ex se sine alterius ministerio, aut applicatione, aut sine alia statione, tam sibi applicare. *ibid.* n. 3.

Applicata semel in periculo mor-

tis, non potest in alio simili periculo eiusdem anni iterum applicari. *ibidem* n. 5.

Applicata à Confessario sub conditione: si morieris, applico. si penitens reconvalescat, an possit deinde in periculo alterius infirmitatis, vel, eadem recrudescente, acquiri? *ibid.* n. 6. fol. 92.

An possit applicari proximo morturo sensibus destituito, qui Bullam sumpsit? *ibid.* n. 7.

Indulgentia qualibet ex vi Bullæ, ut acquiratur non requirit necessarium intentionem: explicitam acquirendi, licet tutior sit, eam habere. *ibidem* à num. 8. & sequ. fol. 93.

Si vero applicetur pro defunctis requiritur ea determinata Intentio. *ibid.* n. 16.

Indulgentie quam suspendatur à Commissaria Cruciate in publicatione Bullæ? vide Verbo suspensio.

Indulgentia plenaria concessa à Pontifice pro vivis non differt à concessa pro Defunctis, nisi solum quod Pontifex per Indulgentiam Vivorum remittit penam aëloritativæ, seu ut Iudex; pro defunctis vero per modum suffragij, seu ut auxiliarius. cap. 17. §. 1. n. 1. & 2. fol. 132.

An autem satisfactio à Pontifice oblata Deo, siue autoritative, siue per modum suffragij acceptetur à Deo de condigno, vel de condigno, & ex liberalitate? Item an infallibiliter *ibid.* n. 3.

Inuolgentias quæ cōferuntur per Bullam Defunctorum, est diuersa ab ijs Indulgentijs stationum, quæ cōferuntur per Bullam communem, licet hæc possint etiam pro defunctis applicari. cap. 29. §. 2. num. 1. fol. 133.

Indulgentia in Bulla pro Defunctis potest solum acquiri semel cum una, & iterum cum alia Bulla, sed non tertio cum tertia. ibid. nu. 10. fol. 136.

Infantes an & quomodo gaudeant privilegijs Bullæ, si quis eam pro ipsis sumat? cap. 3. §. 1. num. 10. fol. 9.

Intentio sola accipiendi Bullam sine sumptione, seu receptione actuali non sufficit ad hoc, ut quis eius gratias acquirat, etiam si iam pro ea fuerit elemosinam elargitus, & Bullam distributor aliquando illi appliset, & domi seruet. cap. 15. §. 3. num. 2. & 3. fol. 130.

Item, etiam si nomen susceperit Bullam scribatur in libro Depositarij, seu distributoris. ibid. nu. 5. fol. 121.

Interdictum Ecclesiasticum quid sit, & quod duplex? cap. 5. §. 1. a num. 1. & sequ. fol. 27.

Interdictum personale non comprehenditur in Privilegijs Bullæ pro tempore Interdicti sed solum locale. ibid. nu. 7. fol. 32.

Interdicti tempore habens Bullam Cruciatam potest in Oratorio privato, dummodo sit approbatam, & deputatum ad diuinum cultum diuina celebrare, vel per sensum, si

Presbyter fuerit, vel per alium celebrari facere, & diuinis interesse. Ibid. §. 2. num. 2. & 3. fol. 32.

Extende ad alias Ecclesias dummodo priuatim fiat officium. Ibid. Nec solum unam, sed etiam plures Missas eodem die. ibid.

An in sua tantum, & suorum presentia? Ibid. nu. 4.

Interdicti tempore habens Bullam an indubie festis teneatur de precepto interesse sacro? ibid. num. 6. fol. 33.

Interdicti tempore obligantur Clerici Missari Ecclesie, & Religiosi priuatim Missa interesse. diebus festis. ibid. nu. 9. fol. 34.

Interdicti tempore Bullam habens potest recipere Eucharistiam, aliisque Sacramentis, quocumque Sacerdote, & quando placuerit, dummodo illi fiat lauius clausis, & priuatim. cap. 6. num. 1. & 2. fol. 39.

Quid in die Paschatis, quo quis ex obligatione in propria Parochia Eucharistiam sumere debet? Ibidem.

Rites ipso die Paschatis quomodo ante, vel postea Parochia satisfactas. ibid.

Interdicti tempore an possint ex Privilegio Bullæ corpora mortuorum, etiam Laicorum, qui viuentes Bullam sumperunt, Ecclesiasticæ, & cum moderata pompa sepeliri? cap. 7. num. 2. fol. 40.

Quomodo intelligatur hac pompa moderatio. ibid. num. 3.

Interdicti causam dantes, vel ij, per

per quos stat, ne amoveatur, non
gaudent Privilegijs Bulla tempore
Interdicti cap. 5. §. 2. num. 1. fol. 30.
cap. 6. num. 1. fol. 38. &
cap. 7. num. 1. fol. 40.

Iudex Ecclesiasticus an possit præce-
dere contra eum, quem scit fuisse
per Bullam absolutum ab ex-
communicatione, ab ipsa censuris
pro fornicatione, & an possit illum
punire, & quomodo se debeat ge-
nere in eo puniendo, si resistatur.
cap. 2. §. 3. num. 10. fol. 56.

Predictam novitiam de absolutio-
ne potest habere vel per testifica-
tionem fide dignorum, vel per saba-
dulum Confessorum id testatur ad
Instantiam penitentis. ibid. num.
11.

In amicum de sermone Cassitate,
et de Persecutione ultramarina,
sive Hierosolymitana, vel de
ingrediendo Religionem an possit
per Bullam commutari cap. 13. §.
2. num. 1. fol. 203. Vide Verbo
Votum.

Liturgia ab aliis. **L**iturgia
Abdicionum, & orationum usus
ex Privilegio Bulla exerceri po-
test pro temporibus Ieiuniorum to-
tius anni, etiam quadragesima-
lium. cap. 8. §. 2. num. 1. fol. 45.
An in Ieiunijs, quæ implere quis
debet ex precepto, valeat pœmon-
stratio Sacramentalis, vel ex Indulgo?
Ibid. n. 3. fol. 46.

An a cunctis, & singulis, uno anno
quæ non iteragat, ieiunata? ibid.

num. 4. **Castiorum** nomine non venit san-
guis, medulla, lardum, assunta,
nec pinguedo quæcumque licet in
Regno. Siciliæ probabilis veniat
sagimen porci. num. ibid. §. 3. nu. p.
fol. 46.

Non venit tamen sagimen lique-
factum, nec adipem, aut carum anima-
lium, ut Vallinarum, censerum,
cerisum &c. ibidem num. 5. fol.
47.

Castiorum licite comedere non potest
die vetito is, qui solum habet In-
tentionem accipiendi Bullam, &
non adhuc eam actu recepit. cap.
12. §. 2. quidam. 2. & sequens fol.
48. & 49. & 50. & 51. & 52. & 53. & 54. & 55. & 56. & 57. & 58. & 59. & 60. & 61. & 62. & 63. & 64. & 65. & 66. & 67. & 68. & 69. & 70. & 71. & 72. & 73. & 74. & 75. & 76. & 77. & 78. & 79. & 80. & 81. & 82. & 83. & 84. & 85. & 86. & 87. & 88. & 89. & 90. & 91. & 92. & 93. & 94. & 95. & 96. & 97. & 98. & 99. & 100.

Male ablata dicuntur, quæ cum
peccato, & iniustitia surrep-
ta fuere, nec Domino reddita.
cap. 18. §. 1. num. 1. fol. 138.

Male ablata ex spe, & confidentia
Bulle, si Dominus ignoratur, &
quæ non sunt capacia compositionis,
cuiam restitui, seu applicari de-
beant? ibidem. §. 7. num. 7. fol.
139.

An possint distribui pauperibus,
vel locis pijs, vel Monasterijs Re-
ligiosorum; item an pro Missis,
& suffragijs Defunctorum? ibi-
dem.

An debeant sub peccato mortali
in totum applicari in subsidium
Belli contra Infideles, uti Bulla
disponit? ibidem.

Vide Verbo Compositio.

Medicus, etiam Doctoratus laurea insignitus, si tamen constati, esse inexpertum, non sufficit, ut possit dare consilium circa comestionem carniuini ex privilegio Bullæ concessam die vetito. cap. 8. §. 1. num. 4. fol. 43.

Medici nomine, quantum ad predictum consilium dandum, intelligitur, non solum doctor sed etiam quilibet vir, etiam mulier, si tamen sint in medicando egroto experti. ibidem. n. 4.

Mendicantium Fratrum nomine, intelliguntur quatuor Ordines, Carmelitæ, S. Augustini, S. Domini, & S. Francisci. Itæ Fratres S. Francisci de Paula, & alij omnes Religiosi, qui comunicant in Privilegijs Mendicantium. cap. 14. §. 2. n. 2. fol. 116.

Missæ potest incipi duabus plus, minusve horis ante solis ortum, & ante meridiem, vel in ipso meridie, licet absoluat postea cap. 5. §. 6. n. 1. fol. 38.

Et addita alia hora ex Privilegio Bullæ, & concessione Commissarij facta personis nobilibus, potest tribus, plus minus, horis ante solis ortum, & una hora post meridiem ibid. num. 3.

Minores viginti uno anno, licet non teneantur ieiunare, possunt tamen lactinia comedere cum Bulla. cap. 8. §. 4. n. 20. fol. 52.

Nomen sumentis an sit necesse ut scribatur in Bulla lactiniorum cap. 8. §. 5. n. 13. fol. 56.

In Bulla communi saltem ut citius procedatur, debet scribi cap. 15. §. 2. d. n. 1. & sequ. fol. 119.

Sufficit tamen ut scribatur, a qualibet persona ibid. no 5.

Item sufficit nomen appellativum ut Dux talis, Princeps talis, &c. modo singularis, & determinata persona significetur ibid. nu. 4.

In Bulla pro defunctis præter nomen sumentis, solet etiam ex præter inscribi nomen eius, pro cuius anima accipitur. cap. 17. §. 2. n. 3. fol. 133.

Novitij, & Novitia gaudent Privilegio Bullæ circa usum lactiniorum. cap. 8. §. 4. n. 8. f.

Veniunt nomine Fratrum in favorabilibus. cap. 14. §. 2. m. 3. fol. 117.

Orationes faciende ad consequendas Bullæ Indulgentias, an debeant omnino esse vocales, vel sufficiant mentales? cap. 9. §. 3. n. 7. fol. 62.

Orationes prædictæ quanta debeant esse? Vide Verbo Preces.

Si brevis, seu exigua sit oratio an diminutam, & orationi proportionatā Indulgentiā lucreris? cap. 10. §. 2. n. 4. fol. 68.

Oratorium priuatum, in quo celebratur, an possit erigi virtute Bullæ, sine

sine alia Pontificis licentia? cap. 5.

§. 4. per totum. fol. 34.

In domo priuata à Pōtifice cōcessū, Oratoriū an Veniat nomine Ecclesie seu Altaris, quantum ad effectū Visitationis in ordine ad lucrandas Indulgentias stationū à Bulla concessas. cap. 10. §. 1. num. 2. fol. 64.

Ordinariū v. g. Messanensis requirit approbare Sacerdotem commorantem in Diocesi Panormitana. solū ad hoc ut sit eligibilis per Bullam Cruciatā à Ciuibus Panormitanis. cap. 11. §. 1. d. n. 3. & seq. fol. 72.

Ordinariū nomine, quantum ad probationem Confessarij per Bullam elegibilis, an veniat Ordinariū Penitentis, vel Confessarij, vel quicumque? Vide Verbum Confessarius.

Ouorum comestio ex Priuilegio Bullæ Vide Verbo lacticiniorum Vsus.

Ouorum nomine, quantum ad Priuilegium Bullæ attinet, oua vulgo dicta non nata Veniunt, non tamen racemus ille carneus, unde ea pendent. cap. 8. §. 3. num. 3. fol. 47.

Veniunt etiam ouicula illa instar acini dicto racemo affixa. ibid.

P

Pauperes debent dare ordinariam elemosynam pro Bulla. cap. 7. §. 7. n. 12. fol. 20.

Qui ob summam paupertatem nequeunt accipere Bullam, an ac-

quirant alias indulgentias extra Bullam, quas Commissarius suscipit, durante anno promulgationis? ibid.

Pensionarius potest se componere super pensione male percepta, puta quia non recitauit Officiū B. Mariæ &c. cap. 18. §. 4. num. 1. fol. 145. Vide Verbo Beneficiarius.

Penitentia Sacramentalis vindictiua an possit per obtentam, vel obtinendam à penitente Indulgentiam non imponi à Confessario, vel imposita omitti à penitente, vel diminui iuxta proportionem Indulgentiæ. cap. 9. §. 1. num. 6. fol. 59.

Si sit medicinalis, certum, est non posse omitti. ibid.

Pralati omnes excluduntur à priuilegio Bullæ ordinariæ circa vsum lacticiniorum in diebus quadragesimalibus, nō autem in feriis sextis, sabbatho, & diebus Vigiliarum, & quatuor temporum, quæ non incidunt in quadragesimam. cap. 8. §. 4. n. 1. & 2. fol. 48.

An excludantur a Priuilegio comedendi carnes? Vide Verbo Priuilegium.

An in diebus Dominicis Quadragesima gaudeant Priuilegio lacticiniorum ex Bulla ibid. n. 14. fol. 50.

Gaudent tamen eo Priuilegio, si sunt sexagenarij. ibid. num. 19. fol. 51.

Pralati nomine, quo ad exclusionem à priuilegio lacticiniorum per Bull-

Bullam, veniunt Patriarchæ, Rimates, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, Generales Religionum, Provinciales, & Superiores locales ordinarij cap. 3. §. 4. num. 4. fol. 43.

An veniat Episcopus solum electus, & non dum confirmatus, & an confirmatus nondum consecratus? Vide Verbo Episcopus.

Prelati omnes si sumant aliam Bullam particularem ab Urbano VIII. concessam, possunt lasciviam committere, etiam diebus Quadragesimæ, excepta tamen Hebdomada Sancta inclusivè a Dominica Palmarum cap. 3. §. 5. per totum. fol. 53.

Prelati V.G. Episcopi assumpti ex Religione an gaudeant Privilegio lasciviorum parvæ Bullæ ab Urbano VIII. concessæ ibid. num. 10. fol. 55.

Preces fundendæ ab eo, qui vult uti Privilegio Bullæ celebrandi ante horam, vel in privato Oratorio, vel quibuslibet reliquis Privilegijs tempore Interdicti, sufficiunt, si fiant per unum Pater, & Ave. cap. 7. fol. 41.

Eorum emissio est Venialis. ibid. Fundendæ in Visitatione altarium sunt omnino necessariae; sufficit tamen etiam unum Pater, & Ave. Cap. 10. §. 2. nu. 4. fol. 68.

Privatus si accipiat Bullam initio anni, datis duobus Realibus, & deinde in decursu euadat Dux, vel Marchio, vel Episcopus &c. non indiget pro illo anno alia Bul-

la cum pinguiore elemosyna, nec tenetur ad supplementum octio realium. cap. 3. §. 7. num. 9. fol. 19.

Privilegium, licet aliquando confundatur cum Beneficio, differt tamen ab illo, & quomodo? cap. 1. §. 1. num. 1. fol. 1.

Aliud reale, aliud personale, aliud mixtum, ibid. nu. 2. & sequ.

Personale, vel est concessum uni tantum personæ, & dicitur absolute personale, vel communitati, seu pluribus, & dicitur corporale. ibid. nu. 5. fol. 2.

Corporale vel conceditur pluribus, ut pluribus, seu ut facientibus communitatem, & tunc dicitur pure corporale, vel pluribus. ut singulis, & tunc dicitur corporale personale ibid. num. 6.

Privilegium contra Ius commune est stricte interpretandum cap. 1. §. 3. num. 1. fol. 3.

In favorem fidei, & Religionis, etiam si exorbitet a Iure communi, est ample interpretandum, sicuti & concessum Communitatibus Religionum in perpetuum. ibid. nu. 6. & 7. fol. 5.

Privilegiū Bullæ circa absolutionem à reservatis non suffragatur, elapso anno promulgationis Bullæ ei, qui infra dictum annum non est usus Privilegio, nisi sumat novam Bullam cap. 4. §. 1. num. 2. fol. 26.

Privilegium Bullæ ut possit quis comedere carnes diebus vetitis de consilio utriusque medici, quidnam operetur? cap. 3. §. 1. num. 1.

&

Et sequi fol. 40.

Priuegium Bullę circa vsum car-
nium prodest omnibus, etiam Pra-
latis, Item Regularibus omnibus,
Et Sacerdotibus quoque seculari-
bus. cap. 3. §. 1. nu. 5. fol. 44.

Valet absolute pro diebus totius
anni, etiam diebus Ieiunij &c.
Et feria 6. Et sabbatho. ibid. nu.
9. fol. 49.

Priuegia omnia Bullę sunt absolu-
te personalia cap. 1. §. 2. num. 1.
fol. 2.

Durante concessionis anno, pro-
sunt etiam extra locum promul-
gationis, si tamen Bullam accipi-
sti in loco promulgationis siue ubi
permanenter existeras, siue tran-
seuntes etiam per vnam horam
commorando, ibid. num. 1.

Excepe Priuegium lacticianorum
ibid. nu. 4. Et cap. 3. §. 2. num. 1.
fol. 11.

Priuegia Bullę largene an stricte
sint. Interpretanda? cap. 1. §. 3.
per totum fol. 3.

Priuegia Bullę quibus personis cō-
cedantur? cap. 2. a nu. 1. Et seq.
fol. 7.

Priuegia Bullę incipiunt suffraga-
ri solum ab hora, qua ipsa Bulla
sumitur vsque ad finem conse-
quentium mensium eiusdem anni
cap. 4. §. 1. num. 2. fol. 21.

Priuegia Bullę an durent per an-
num naturalem, vel Ecclesiasti-
cum, idest a die promulgationis,
vsque ad aliam promulgationem?
Vide Verbo Annus. Non spirant,
si infra annum moriatur Ponti-

fix, vel Commissarius Genera-
lis. cap. 4. §. 2. num. 5. fol. 23.

Priuegia Bullę tempore Interdicti.
Vide Verbo Interdictum.

Priuegium Bullę circa vsum Car-
nium, Et Lacticianorum die ve-
tigio, non prodest eunti extra Re-
gnum: sem Regna, ubi non habe-
tur Bulla promulgatio. cap. 8. in
princ. fol. 42.

Procurator loci pii, vel pauperum,
quibus relictum est legatum, si in-
fra annū a die notitę currentem
fuerit negligens, in eo exigendo ab
herede, tenetur etiā ad restitutionē
medietatis legati, super qua forte
hæres se non posuit. ex Priuegio
Bullę cap. 18. §. 2. nu. 7. fol. 143.

Promulgatio Bullę, quę sit in vna
Civitate non suffragatur pro alia
cap. 4. §. 1. num. 2. fol. 22.

Sufficienter dicitur facta per so-
lam processionem solennem Bullę,
nec requiritur, essentialiter se-
quens concio, ad hoc vt quis in-
cipiat vti Priuegijs. Bullę. ibid.
num. 6.

Item sufficienter dicitur facta per
publicationem in Templo maxi-
mo, quamuis non fiat in alijs
Parochijs eiusdem Civitatis, ibid.
num. 8.

Puer, qui non dum attigit septimum
annum, non indiget Bulla ad co-
medendas carnes, vel lactinia
cap. 8. §. 4. num. 21. fol. 52.

Indiget tamen post septennium,
si est rationis capax. Ibīdem.

Quid si ante septennium sit cer-
tō rationis capax? ibid.

Quid

Quid si post septennium dubium sit, an usu rationis polleat? *ibid.* num. 22.

Q

Q*uadragesimæ in Bulla Cruciate, vel alia concedente Indulgentias, quid significant?* cap. 9. §. 1. num. 1. fol. 57.

R

R*egulares, si id habeant ex suis Privilegijs, absolvere possunt secularem, qui Bulla caret, a reservatis, cap. 14. §. 2. num. 6. fol. 117.*

Tempore Interdicti possunt sine Bulla suis Privilegijs uti, quæ pro illo tempore habent. *ibid.* num. 8. fol. 118.

Religiosi, vel Religiosæ an frui possint Bullæ Privilegijs? cap. 3. §. 1. num. 12. fol. 10.

An indigeat consensu sui Superioris? *ibid.* num. 13.

Quid de Religiosis Societatis Iesu? *ibidem.*

Religiosi omnes, vel Religiosæ, etiam conversæ, etiam scholares ex votis biennij Societ. Iesu excluduntur a Privilegio Bullæ circa usum lactificiniorum diebus Quadragesimæ cap. 8. §. 4. num. 3. fol. 49.

Nisi sint sexagenarij *ibid.* num. 19.

Quid si sint Regulares Ordinum militarium? *ibid.* num. 11.

Item, quid in diebus Dominicis

Quadragesimæ? *ibid.* num. 14. & sequ. fol. 50.

Religiosus an valide Bullam sumat ex pecunijs sibi ab amico donatis? cap. 3. §. 6. num. 4. fol. 15.

Religiosus si sit approbatus ab Ordinario, potest eligi per Bullam Cruciate in Confessarium cap. 11. §. 1. num. 19. fol. 74.

Non potest, si solum sit approbatus a suo Prælati. *ibidem.*

S

S*acerdos quilibet, etiam non approbatus ab Ordinario potest dare Consilium circa usum carniû ex Privilegio Bullæ concessum.* Cap. 8. §. p. num. 3. fol. 43.

Sacerdos quilibet potest in articulo mortis constitutum a reservatis absolvere. cap. 11. §. 3. num. 1. fol. 77.

Sacerdotes Ordinum Militarium an gaudeant Privilegio Bullæ de lacticinij comedendis &c. cap. 8. §. 4. num. 11. fol. 49.

Sacerdotes omnes, etiam seculares, excluduntur a Privilegio Bullæ circa usum lactificiniorum, diebus quodagesimalibus, nisi sint sexagenarij. cap. 8. §. 4. num. 13. & 19. fol. 50.

Quid in diebus Dominicis Quadragesimæ? *ibid.* num. 14.

Intellige per Bullam ordinariam, nam si sumant altam Bullam particularem Urb. VIII. possunt lacticia comedere, excepta solum Hebdomada maiore, a Domini-

nica

- nica Palmarum inclusive* §. 5. nu. 1. & sequ. fol. 53.
- Sacrificium Missæ potest Cathecumeno applicari, eique prodesse ex opere operato, quoad satisfactionem, & impetrationem* cap. 3. §. 1. nu. 8. & seq. fol. 8.
- Secularis Bulla carens potest absolui de Reservatis ab ijs Religiosis, qui per sua Privilegia habent facultatem absolvendi a reservatis, cap. 14. §. 2. nu. 6. fol. 117.*
- Sexagenarij dicuntur ij, qui sexagesimum annum attigerunt, licet illum adhuc non complenerint. cap. 8. §. 4. nu. 19. fol. 51.*
- Schismaticus non gaudet Privilegijs Bullæ Cruciatæ* cap. 3. §. 1. num. 6. & 7. fol. 8.
- Subsidium pro belli expeditione contra Infideles præstandum ab eo, qui vult sibi a Confessario votum commutari ex vi Bullæ, debet esse pecuniarium, non vero spirituale, seu aliqua oratio. cap. 13. §. 1. nu. 7. fol. 97.*
- Quenam praxis servanda in eo præstando?* ibid. nu. 11.
- Quantum debeat a Confessario taxari?* Ibid. nu. 15. fol. 98.
- Suspensio Indulgentiarum, facultatum, & gratiarum, quæ fit per Commissarium Bullæ Cruciatæ intelligitur facta solum de ijs, quæ obstat expeditioni ipsius Bullæ* cap. 14. §. 1. nu. 1. fol. 113.
- Item de ijs, quæ à Summo Pontifice, vel eius auctoritate concessæ fuerunt.* ibid. num. 2.
- Item de ijs, quæ sunt concessæ Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, Locis pijs, Vniuersitatibus, Confraternitatibus, singularibus personis in Regnis, in quibus Bulla promulgatur.* ibid. nu. 3.
- Item de Privilegijs celebrandi ante Auroram, vel post meridiem.* ibid. nu. 4.
- Non tamen suspenduntur facultates, & Privilegia contenta in corpore Iuris.* ibid. nu. 5. fol. 114.
- Nec facultates absolvendi, dispensandi, commutandi, quas habent Episcopi.* ibid. nu. 6.
- Nec Indulgentiæ, & Gratiæ, quæ alijs ipsi Episcopi concedunt.* Ibid. num. 7.
- Nec gratiæ dissimiles ijs, quæ conceduntur in Bulla; ut V. G. facultas testandi, Missas celebrandi cū altari portatili, ingrediendi Monasteria, Manialium, &c.* ibid. num. 8.
- Nec probabiliter suspenduntur Indulgentiæ Sacrorum numismatum, & Imaginum, Coronarum, granorum &c.* ibid. nu. 9.
- Nec Iubileum.* ibidem. num. 11. fol. 115.
- Nec altare privilegiatum, ut probabile est.* ibid. nu. 12. & 13.
- Nec Privilegia introducta ex legitima consuetudine.* Ibid. nu. 15. fol. 116.
- Nec Privilegia, & Indulgentiæ Religiosorum* ibid. §. 2. nu. 1.
- Etiam quæ sunt concessa immediate subditis ratione Religionis, sed suspenduntur, quæ concessæ fuerunt ratione personæ particularis.*
A a ibid.

ibid. num. 5.

*Suspensio Gratiarum, facultatum
Eccl. facta per clausulam genera-
lem, non intelligitur facta de iis,
quæ in corpore Iuris continentur,
nisi earum fiat mentio cap. 14. §. p.
num. 7. fol. 114.*

T

Tertiarj, vel Tertiarię, vulgo
Monache di Casa gaudere
Privilegio Bullę de Lacticiis co-
medendis. cap. 8. §. 4. num. 8. fol.
49.

Non veniunt nomine Fratrum,
neque in favorabilibus. cap. 14.
§. 2. num. 3. fol. 116.

V

Visitare quinquę altaria unius
Ecclesię sufficit in ordine ad
lucrandas Indulgentias stationum
per Bullam concessas, licet in tuo
oppido plures ad sint Ecclesię.
cap. 10. §. 1. num. 3. fol. 64.

Visitare sufficit, in ordine ad dictum,
effectum tria altaria unius, &
duo alterius Ecclesię; vel e contra,
licet in utraque plura extent alta-
ria. *ibid. num. 4.*

Visitare an sufficiat altare, ubi ac-
tu non est illud, quod vulgo voca-
tur portatile, seu Altaretum? *ibid.*
num. 5.

Quid si sit omnino inopertum? *ibid.*
num. 6.

Visitare unum altare quinquę suf-
ficiunt in loco, ubi non sunt quinquę

Ecclesię, nec una cum quinquę
altaribus. *ibid. nu. 7. fol. 65.*

Imo altare in privato oratorio, si
aliubi existas, ubi solum sit Ora-
torium privatum. *ibid. num. 8.*

Si vero aliubi existas, ubi sunt
quinquę Ecclesię, vel una cum
quinquę altaribus, non sufficit vi-
nicum visitare. *ibid. nu. 9.*

Nec satis est defectus quinquę al-
tarium esse solum in ea Ecclesia,
quam tu eligis visitandam, sed re-
quiratur, ut talis defectus sit in toto
oppido. *ibid. nu. 10.*

Visitare quinquę unam altare suf-
ficit, si legitime impeditis, visita-
re quinquę, ut sunt aliqua monia-
les non habentes, nisi unum alta-
re. *ibid. nu. 12. fol. 66.*

Visitare quinquę altaria eiusdem Ec-
clesię an dicatur is, qui ex eodem
loco sine situs, & corporis muta-
tione, & motione ea visitat, eas
visitationes sola mente distinguens?
ibidem nu. 13. & 14.

Visitatio prædicta potest fieri stando
pro foribus Ecclesię, si hæc forte
reperiatur plena ob multitudinem
ad eam confluentium. *ibid. nu. 15.*

Non valet, si Intra Ecclesię sit
clausa. *ibid. nu. 16. fol. 67.*

Visitatio non valet, si altaria, quę
visitas, non sint in prospectu tuo;
nec si tu notabiliter distares ab al-
tari. *ibid. nu. 17.*

Visitatio prædicta an, ut sit cum fru-
ctu Indulgentiarum, debeat fieri
devote, id est sine ulla etiam culpa
veniali, ideoque ut non fiat cum
vana gloria, vel immodeste, vel
con-

consabulando? *ibidem*. S. 2. num.

1. fol. 67.

Visitatio altarium, ad effectum lucrandi Indulgentias stationum vi Bulla, non potest exhiberi per aliū cap. 10. S. 2. num. 2. fol. 67.

Debet fieri cum intentione, saltem virtuali, visitandi ob finem a Pontifice requisitum, & cum orationibus a Bulla prescriptis, nempe pro unione Principum Christianorum, & victoria contra Infideles ibid. nu. 3.

Sufficit tamen orare ad intentionem Pontificis. ibid.

Visitatio altarium si pluries eodem die simul cum orationibus requisitis repetatur, an pluries acquirantur Indulgentiae concessae? cap. 10. S. 3. num. 1. & sequ. fol. 68.

Vota quoniam & quomodo possint per Bullam Cruciatam commutari? vide verbo Commutatio.

Communitari possunt solum, durante anno ipsius Bullae cap. 13. §. 1. num. 30. fol. 102.

An possit ultimo die anni commutari votum in aliud opus pium, designandum tamen post annum, vel ab eodem Confessario, vel ab alio viro docto, prout Confessarius decreuerit? ibid. nu. 30.

Vota absoluta Castitatis Religionis, & peregrinationis Ultramarinae, seu Hierosolymitanae emissae devotionis causa, nequeunt ex vi Bullae commutari cap. 13. §. 2. num. 1. fol. 103.

Votum Castitatis diminutum, puta non fornicandi, non se polluendi,

non nubendi, votum Castitatis conjugalis, votū virginittatis praecise, idest consistentis in abstinentia primi actus luxuriae, quatenus scilicet Virginitas involuit corporis Integritatem, votum integra Castitatis sed ad tempus, possunt per Bullam commutari. cap. 13. S. 2. nu. 3. fol. 104.

Item votum Castitatis vere conditionale. V. G. voueo castitatem, si conualuero. ibid. nu. 4.

Item Votū Castitatis panale V. G. voueo non ludere, & si ludam, in penam voueo Castitatem, vel nolo ludere, & si ludam voueo Castitatem. ibid. num. 4.

Item Votum Castitatis per partes emissum, ut si quis hodie voueat, se non consensurum prauis cogitationibus; cras voueat, se non fornicaturum, perendie, se nolle habere alicuius externum impudicum &c. ibid. nu. 5.

Nisi tamen voluerit omnia simul in ultimo voto colligere, illisque esse subiectum. ibid.

Votum Religionis diminutum potest per Bullam commutari, ut de assumendo ordinem Sacrum, de seruando toto vite tempore Hospitali, vel Monasterio, votum ingrediendi Religionem sine intentione emittendi in ea professionem; ibid. nu. 9. fol. 105.

Item Votum Religionis vere conditionale, vel panale ibid. nu. 7. Votum Peregrinationis ultramarinum diminutum, & votum de Invisenda SS. Virgine Lauretana;

vel S. Iacobo in Cōpostella . Quid de voto peregrinationis ad limina Apostolorum , vel voto peregrinationis Hierosolymitanae . nō ob visitanda loca Sancta , sed ob alium honestum , & pium finem an reservata ? ibid. num. 3. fol. 105.

Item votum ultramarinum vere conditionale vel penale ibid. num. 9. & 10.

Nequeunt tamen commutari tria vota praedicta Castitatis , Ultramarinum , & Religionis ; si non sunt vere conditionalia , puta cum particula Si significat idem , ac quando . V. G. Joveo Castitatem , si conualuero , itaut sensus sit , quando conualuero . ibid. num. 11. fol. 106.

Votum perfecta Castitatis à coniuge emissum ante initum matrimonium , nequit per Bullam commutari , & peccat coniux matrimonium contrahendo , neq. potest petere debitum , licet possit reddere . cap. 13. §. 3. num. 1. fol. 106.

Emissum vero post initum matrimonium potest commutari , nisi emittatur ab utroque coniuge mutua licentia , & per modum contractus . ibid. num. 2.

Potest tamen commutari si dicti coniuges remittant sibi , & acceptent cessionem Iuris petendi , & reddendi debitum , licet sic remittendo , peccent contra votum . Ibid. num. 2.

Votum strictioris Religionis potest per se commutari . ut Bulla in laxiorem ,

& item quoad dilationem ingressus . ibid. nu. 3. fol. 107.

Excipe , quando in laxiore non viget observantia , & quando dilatio temporis sit tanta , ut vivens periculo exponatur votum nō implendi . ibid. nu. 4.

Votum Religionis Hierosolymitanae , seu Melitensis non potest per Bullam commutari , licet probabiliter possit votum suscipiendi alios ordines militares , ut Sancti Iacobi , Alcantarae , Calatranae & c. ibi . num. 5. fol. 107.

Excipe votum suscipiendi Religionem ex his Ordinibus . ibid.

Votum sub disjunctione , si utrumque sit reservatum , nequit per Bullam commutari , secus vero , si alterum non sit reservatum , ut Joveo , vel Castitatem , vel Ieiunium per aliquot annos . ibidem nu. 6. fol. 108.

Si postea elegisti Castitatem , omisso Ieiunio , sed sine novo voto , an facta ea electione possit commutari . ibid. nu. 7.

Quid si evasisti impotens ad Ieiunium , an possit pars altera Castitatis per Bullam commutari ? ibid. num. 7.

Votum reservatum , sed dispensatum a Pontifice , qui loco reservati subrogavit aliud non reservatum . V. G. Ieiunium loco Castitatis , probabilius est , posse per Bullam commutari ibid. nu. 8. fol. 109.

Quid si in hoc casu per multum tempus omisisti ieiunare , an renunciet in te votum Castitatis , itaut fiat

fiat incommutabile per Bullam.
ibid. nu. 9.

Votum reservatum an possit per Bullam in aliud etiam reservatum commutari. ibid. nu. 12. fol. 110.

An in aliud melius, & prestantius siue a Confessario, siue propria ipsius vouentis auctoritate? ibid.

Votum persone sub alterius potestate existentis, quando potest irritari ab eo, qui talem potestatem habet? cap. 13. §. 3. nu. 13. fol. 111.

Votum absolute Castitatis à filio impubere emissum, nequit per Bullam commutari, nec ab eius Confessario, nec ab Episcopo, licet possit a Patre irritari. ibid. nu. 13.

Votum etiam Iuratū potest per Bullam commutari, si non sit reservatum cap. 13. §. 1. num. 29. fol. 102.

Votum reale de danda V.G. elemosyna huic determinatæ Ecclesiæ, vel pauperi an possit per Bullam commutari, si fuit acceptatum? ibid. nu. 28. fol. 101.

Quid si sit **Votum V.G. Ieiunij**, sed sub pena dandi elemosinam

certo pauperi, vel Ecclesiæ? ibid. nu. 24. fol. 100.

Votum Pontifici reservatum, licet possit in aliquo casu urgentissima necessitatis, & alicuius grauis damni imminentis ab Episcopo dispensari, non tamen potest tunc a Confessario per Bullam commutari. cap. 13. §. 3. nu. 14. fol. 111.

Votum, quod tu recordaris emisisse, sed oblitus es materiam, potest per Bullam commutari cap. 13. §. 1. nu. 16. fol. 99.

Votum non petendi absolute dispensationem, vel Commutationem an sit Inualidum? ibid. nu. 20.

Quid si fiat de nō petenda dispensatione, vel commutatione sine causa? ibidem nu. 18.

Verum an & quando tunc pecces? ibidem. a nu. 19.

Vouens V.G. non ludere sub pena dandi decem pauperibus, si lusit cū Inculpabili inaduerterentia voti, vel pena, non tenetur ad penam. cap. 13. §. 1. num. 26. fol. 101.

FINIS LAUS DEO;

Beatissimæ Virgini ac

B. Aloysio.

ERRATA CORRIGENDA.

Errata.

Corrige.

Fol. 27. lin. prima
illa in eo perpetuatur

illa in eo per-
petuatur.

Fol. 39. lin. 4
probabili iudicio.

probabile iu-
dicio.

Fol. 41. lin. 16.
post illos tres praeiudicatos
fautores.

post illos praeiudicatos
fautores.

Fol. 95. lin. 6.
post illud voluisse con-
cedere.

Adde. quod inconueniens non apparet
in casu dicto n. 15.

Fol. 86. lin. 31.
ab communicationem.

ob communicationē.

Fol. 117. lin. 19.
immediate.

immediate.

Ibidem linea 32
absoluerendi posse

absoluerendi potestas

Fol. 144. in Titulo.
§. I. explicans.

§. IV. explicans

Fol. 147. lin. 30.
est addita

est addita.

Fol. 151. lin. 15.
incedere potest

incedere potes

Ibidem lin. 22.
taren decem.

taren quinque.

Ibidem lin. 23.
Dele illud.

per Compositio.

Fol. 154. lin. 32.
veto Paupertatis ascri-
bi.

Adde si illud vite ser-
uent. vite

31 TYPOGRAPHVS

AD LECTOREM.

VONIAM ex priuilegijs Bullæ illud inter præcipua esse censetur , quo Confessarius per eam à Pœnitēte electus valeat hunc à reseruatis Episcopo toties , quoties absoluerè , ideo cōmodum tibi , amice Lector, fore iudicauì, si hic insereré Catalogum casuum reseruatorum in hac nostra Panormitana Diœcesi , adderemq. eorum explicationem , quam edidit idem P. Thomas Tamburinus lib. 5. De Pœnit. Tractatu de Casib. reseruatis cap.6. §.3. Est autem huiusmodi .

CASVS RESERVATI IN PANORMITANA DIOECESI.

- 1 *Raptores Virginum.*
- 2 *Prolem suffocantes .*
- 3 *Nefandum sodomie scelus committentes ;*
- 4 *Paganis mulieribus, aut bestijs abutentes.*
- 5 *Qui sanctimoniales, vel alias mulieres , intra Monasterium commorantes, turpiter alloquuntur , vel turpe quid intendunt, aut tractant.*
- 6 *Sortilegium operantes, veneficia superstitionesque exercentes, & quolibet Sacramento , vel Sacramentali ad id abutentes.*
- 7 *Litterarum, ac sigilli Archiepiscopalis , & eius Curia falsarij, & qui litteras , & scripturas Archiuji, vel furto arripunt,*

B b

unt,

unt, vel quoniam modo mutilant, aut deturpant, ut integrè legi nequeant.

8 Notarii, qui legata, ad pias causas facta, non denuntiant.

7 Clerici ad quoslibet ordines per saltum, vel fortune promoti.

10 Bonorum Ecclesiasticorum inuasores.

I. Raptores Virginum.

11 Qui igitur rapit puerum, vel viduam, vel vxorata, quamvis ex ^a alibi dictis Raptum committat, hic non comprehenditur.

Lib. 2. Me
th. Confe.
c. 7. §. 9 &
1. 7. in De-
cal. c. 6. §.
1. & 2.

Nomine autem Raptoris ex ordinaria significatione huius criminis, intelligitur committens Raptum, vnam ex speciebus luxuriæ. Ad huiusmodi autem Raptum, vt ibidem explicuimus, tria requiruntur, vis illata, Finis inhonestæ libidinis, Abductio in alium locum. Quoniam ergo ibidem diximus, constitui Raptum siue vis illata sit ipsi Virgini, cōsentiētibz parentibus, vel ijs, sub quorum cura viuūt Virgo, siue sit ablata, cōsentiēte ipsa Virgine, prædictis non cōsentiētibz, ideo hic consequēter dicendum est, esse casum reservatum, quocunque ex ijs modis Raptus committatur.

12 Præterea. Diximus alibi, peccatum, quod reservatur, nisi quid aliud exprimat, debere esse in illo genere completum. Iam quæro. Raptus Virginis hic Patnormi reservatus, oportet ne, vt sit per copulam consummatus? Respondeo, non oportere. Ratio est, quia, vt ibidem ^b docuimus, Raptus satis ^c consumatur per ipsam abductionem ad finem libidinis.

Dist. 1. 7.
in Decal.
c. 6. §. 2. n.
10.

Nomine Raptoris non intelligitur hic quasi habitualiter rapiens, sed etiam ille, qui, vel semel rapit, eiusmodi enim est loquutio Doctorum, cum agunt de Raptu, etiam si semel committatur,

^c
Sanc. 1. 7.
matt. d. 12
n. 7.
Lect. 1. 4. c.
3. n. 66.

II. Prolem suffocantes.

14 Occidi potest proles, Primo per abortum foetus animati (nam, si non dum est animatus, non dicitur factam proprie, proles) Secundo, per suffocationem, qua
fiat

ſtat, dum in eodem lecto infans ponitur cum nutrice, vel Matre, ibique opprimatur ab iſtis periculum aduerten-
tibus, & non curantibus. Tertio per ſuffocationem eiuf-
dem infantis de induſtria factam, vt ſi mater ſuam pro-
lem volēs occultare ex adulterio genitam, eam ſuffocet.
Quarto ſi infantem vulnerando, vel, venenum propi-
nando, quamvis non ſuffocando, ipſum occidat. Quin-
to; ſi filium iam grandiuſculæ ætatis, ſeu iam adoleſcen-
tem eius mater, vel pater ſuffocet, ſeu alio modo inter-
ficiat. Quærimus iam, an commiſſum hoc crimen ſin-
gulis prædictis modis caſus ſit reſervatus.

14 Reſpondeo. Si reſervator hos omnes modos re-
ſervare voluiſſet, dixiſſet ſanè, ſe reſervare abortum, oc-
ciſionem filij, vel eiufdem homicidium, vel quid ſimile;
nunc vero, cum meminerit ſolum ſuffocationis, puto,
ſaluo meliori iudicio, ſolum aliquos ex dictis voluiſſe
comprehendere, nempe quando mater, vel alia, aliſue
(neque enim Synodus dicit ſuam prolem, ſed abſolutè,
prolem) infantem ex eo, quod in eodem lecto decum-
bat, opprimat modo dicto, vel quando quis prolem ſta-
tim natam, ne appareat, ſuffocat, ſeu occidit; hi enim
ſunt in loquutione communi prolis ſuffocatores, ideſt,
qui vel opprimunt in lecto, vel faciunt, vt proles non ap-
pareat; alia enim ſunt mera homicidia.

Dixi, ſeu occidit, nam ſi quis prolem ſtatim natam alio
modo interimat, & non per materiale ſuffocationem,
puto, propter rationem dictam, eſſe peccatum hic re-
ſervatum.

II. Neſandum Sodoma ſecus committentes.

15 Nos alibi cum communi ſuſtinuimus (quidquid
dicat d Bordonus cum aliquibus) tum agentem, tum pa-
tientem eſſe Sodomitam. Hic igitur vterque compre-
henditur. Vide quæ alibi a dixi, ubi tamen ſolum Agen-
tem incidere in reſervatum, niſi maior expreſſio fiat, ſa-
ſiſimus, eſſe probabile. Debet autem eſſe actus conſum-
matus, ideſt cum effuſione ſeminis in vaſe præpoſtero:
ſecus, quamvis eſſet Sodoma attērata, & incepta fuiſſet
copula in vaſe præpoſtero, ſed deinde, extra, effuſum fuiſ-
ſet, ſemen non erit hic reſervatum, quia, vt ſupra diximus,

d
Bordon.
cū aliqui-
b⁹ in cōſ.
regul. ref.
48. q. 5. n.
32.
a
Lib. 7. in
Decal. c. 7.
§. 6. n. 3.

peccatum reſervatum debet eſſe actus in eo genere, quò reſervatur, completus. Præterea, quoniam foemina cum foemina congregiens non committit verè, & propriè Sodomiam, nam Sodomia eſt. congreſſus conſummatuſ inter maſculos in vaſe innaturali; nec ſubiacebit. huic reſervationi. Idem dic de viro congregiente cum foemina in vaſe non naturali.

b
Mazzu. ap.
Dianā p. 7.
tra. 12 reſ.
13.

16 Quod ſi foemina cū foemina in vaſe præpoſtero in quod effundat ſemē, cōgrediatur (quod fieri poſſe, potius eſt à nobis propter modetiā ſupponendū, quam inquirendum) eſſe verā Sodomiam, docet Mazzuchellus b apud Dianam; ſed non aſſentior, quia non eſt perfecta Sodomia, ſed imperfecta, vt diximus dicto §. 6. quare conſequenter dicendum erit, non eſſe hic reſervatam.

e
Bord. ibid.
reſ. 38. qu.
11. n. 18.

17 De impubere non placet indiſtincta doctrina eiufdem c Bordonij, dicentis, impuberem non ſubiacere huic reſervationi, quia regulariter non feminat, atq; adeo non effundit ſemen intra vaſ alterius, non inquam, placet, debebat enim caſtigatius loqui, & ſic diſtinguere. Impuberem, ſi non ſeminet, nō committere propriè Sodomiam, ſi vero ſeminet, quod certè ſepiſſimè, ante decimum quartum annum pubertatis, malitia ſupplente ætatem, evenit, Sodomiam veram committere, & conſequenter in caſum incidere reſervatum.

18 Deniq; quia hic caſus reſervatur in noſtra Synodo ſub hac forma *committentes*, non vero ſub hac *exercentes*, non poſſumus dicere, illud non eſſe reſervatum, niſi frequenter fiat; non poſſumus, inquam, ſi quidem, & qui ſemel Sodomita eſt, dicitur committere Sodomiae ſceluſ.

IV. Paganis mulieribus, aut beſtijs abſentes.

d
L. 6. in De-
cal. c. 1. §.
1. n. 6.

16 Subſtinui d alibi, congreſſum cum muliere pagana, hoc eſt, infideli, ſeu non baptizata, non diſſerre à ſpeciebus alijs luxuriæ; hic tamen, propter eius peculiaritatem, licet non eſſentialiter diverſam, deformationem, merito à noſtra Synodo reſervatur. Non baptizata, dixi, non ergo reſervatur congreſſus cum hæretica, vel cum ſchiſmatica baptizatis, hæ enim non ſunt paganae.

Quid

20. Quid de congreſſu foemina baptizata cum homine infideli? vel de maſculo Fidei congregiente cum puero non baptizato? Reſpondeo. Neuter eſt caſus reſeruatus; quia, vt ſupra vidimus, ſtriſta eſt in lege reſeruatorum faciendae interpretatio: ſi ergo reſeruatio eſt contra viros abutentes mulieribus paganis, non eſt extendenda, vt ſit contra mulieres abutentes viris paganis, vel contra viros abutentes, maſculis paganis. Neque obſtat maior, vel æqualis peccati grauitas: in reſeruatione enim non ſemper attenditur ad maiorem, vel minorem criminis grauitatem, ſed ſapiffimè ad reprimendam aliquorum grauium criminum frequentiam, vel ad obuiandum ſcandalo publico, quod ex illis oriatur, vel quid ſimile.

Propter eandem rationem, licet concubitus cum Dæmone, ſiue ſuccubo, ſiue incubo, ſit maius peccatum, quam concubitus cum beſtijs, tamen hic ſolum beſtiarum abuſus, qui ſolet eſſe frequentior, non vero abuſus Dæmonum, reſeruatur.

Quæres. Dictum modo num. 15. eſt; ſodomitam effundentem ſemen extra vas non incurrere caſum hunc reſeruatum; eſt ne idem dicendum, ſi pagana cum muliere, vel cum brutò congregiens, ſemen extra vas effundat?

Reſpondeo. Si hic caſus, eſſet reſeruatus ſub hac formula. *Fornicantes cum muliere pagana, vel beſtialitatem committentes, &c.* idem dicendum, credo, eſſet propter paritatem, quam induxiſti à Sodomia: Nunc vero, cum legislator noſter Diceceſis alio modo loquendi vtatur, dicit enim *Paganis Mulieribus, vel Beſtijs abutentes*, non videtur idem dicendum, atq; adeo putandum eſt, cuiuſmodi ſic congregientem incurrere caſum reſeruatum. Ratio mihi videtur eſſe, quia id eſt, maxime abuti beſtia, vel pagana. Quod ſi ſolum quis oscularetur V. G. vel etiam manibus inhoneſte illas tangeret, non putarem incurrere in reſeruatum, quia ſic non videtur ſimpliciter illis abuti, at vti illis ad effundendum ſemen ſiue intra, ſiue extra, non poſſum apprehendere non eſſe ipſiſſimum, & perfectiſſimum abuti. Sic puto; ſi meliora habes, hæc expunge, & repone tua.

V. Qui

V. Qui Sanctimoniales, vel alias mulieres intra Monasterium commorantes, turpiter alloquuntur, vel turpe quid intendunt, aut tractant.

21. Comprehendit hic casus, tum ipsas Moniales professas, tum novitias, tum educandas, tum quascunque, etiam uxoratas; quæ fortè propter aliquam urgentem causam, intra Monasterium degunt. Patent hæc ex illis verbis (vel alias mulieres.)

Præterea, qui turpiter, idest, de rebus obscenis cum predictis alloquitur sine intentione vitèrius progrediendi, etiam si de turpibus aliorum actibus. v. g. de alienis amoribus agat, ut item, qui, quamvis indifferentes, vel etiam spirituales sermones habeat cum illis, eos tamen habet cum intentione mortali aliquid turpè, siue copulam, siue osculum, siue tactum committendi, siue etiam in sola morosa delectatione sistendi, in casum reservatum incidit. Ratio est manifesta, quia hæc, vel turpia sunt, vel intendunt turpia.

^a Neque obstat, Peccatum, ut reservetur, debere esse ex se, & ex obiecto, grave exterius, ut diximus ^a supra, qualis non est indifferens hæc, vel spiritualis locutio, quamvis ex prava intentione facta; Non obstat inquam, quia hic adest expressa Reservantis voluntas, quæ ibi supponebatur non esse: & ex alia parte hanc potestatem non fuisse ab Episcopis ablatam, nuper ^b diximus.

^b Sup. hoc
cod. c. 6.
§. 2. n. 4.

22. Animadvertendum insuper est, ex alia Constitutione eiusdem Synodi adesse Excommunicationem reservatam contra illos, qui absolute alloquuntur Moniales, vel existentes in Monasterio, idq; sine licentia: sic enim habetur in Constitutionibus Synodalibus.

^c Cōstit Sy-
nod. ult.
Paror. ce-
lebrata
ano 1654.
c. 7. n. 162.
p. 4.

Quoniam circa accessum ad Moniales: earumque colloquia, nostri regiminis initio, edicta promulgari mandavimus, eorum formam sub penis inibi statutis inviolabiliter observari precipimus, et speciatim penam Excommunicationis, in edictis latam, contra alloquentes sine licentia cum Monialibus ipso facto, ipsoque iure incurrendam, nobisque reservatam, denuo indicimus, atq; innovamus.

Dixi autem etiam in Monasterijs existentes, quia in dictis edictis comprehenduntur etiam & hæc, ubi etiam datur forma dictatum licentiarum.

23 Iam vero tres in hoc Casu reservato, de quo loquimur, se se offerunt difficultates. Prima, an si quis tractet alia crimina, y.g. agat cum Moniali de homicidio, patrâdo, de furto, &c. incurrat in hunc casum reservatum?

Respondeo, non incurrere, quia hæc, & similia, quamvis gravissima crimina, non veniunt in communi loquutione, sub nomine turpiū; Turpia enim solum sunt ea, quæ pertinent ad Venerem, seu ad præceptū sextum.

24 Secunda difficultas. An hic detur paruitas materiæ? An scilicet qui duo, vel tria verba obscæna cū Moniali loquatur incidat in reservatū, posito, quod sic peccaverit mortaliter, vt semper ex dictis, hic supponendum est.

25 Respondeo. Quarit d. Verricelli, an quando Episcopus excommunicat, quomocumq; colloquentes cum Monialibus, excommunicationem incurrat ille, qui duo verba obscæna cum prava intētiōe colloquitur, & Respondet, incurrere, quia tunc ratione qualitatis verborum, haberetur materia gravis, prout docet ait, Thomas del Bene, & Merolla. At oppositum Respondet e. Bordonus, dicens, ad incurrēdam dictam excommunicationē, non sufficere quatuor verba, etiam obscæna, quia materia non est gravis, saltem non est apta ad incurrēdam tam gravem poenā, qualis est excommunicatio.

Vtraque sententiā videtur probabilis; vnde in casu nostro, vtrumq; erit probabile, nimirum, colloquentē duos, vel tria verba mortaliter turpia cum Moniali, incidere, & non incidere in Casum reservatum; quamvis si indifferentia alloquatur per vnum, miserere, & aliquod amplius in sententiā f. Dianæ, vel per vnum quadrantem horæ in sententiā eiusdem g. Verricelli, magis apparet, effugisset excommunicationem, quia tunc ex qualitate verborum, & paruitate tam angusti temporis, non fuisset materia gravis. Verum, quod dictum est de horæ quadrante, nunc expendere, proprius locus non est, certe non esse consulendum, iudico.

26 Tertia difficultas, an qui verba obscæna loqueretur cum Moniali, nihil illa respondente, incurreret in Casum reservatum? Respondeo. Inquirō à te, si quis posita excommunicatione contra colloquentes absoluit cum Monialibus, ipse solus loqueretur, nihil respon-

d.
Verric. tr.
8. q. mor.
66. nu. 32.

e.
Bord. ap.
eūdē Ver.
ric.

f.
Dian. p. 3.
tr. 2. res.
48.
g.
Verric. l.
c. n. 31.

b
 Vidal. tit.
 de Mon.
 Inqui. 4.
 no. 25. I.
 nuario I.
 casib. re-
 fer. ref. 39
 Th. del Be-
 ne de Im-
 mu. ca. 14.
 dub. 5. sec.
 3. num. 4.
 Graf. in
 quinq. ca-
 sibus, l. 2.
 c. 5. n. 1.
 Merol. T.
 p. d. l. c. 2.
 nu. 607.

te Moniali, incurret ne is in excommunicationem? Re-
 spondebis, esse duas sententias. Nonnulli enim cum *b*
 Vidal. aliisque negant, quia solum loquens non dicitur
 colloqui. Nonnulli cum Merolla affirmant, quia ex
 communi usu, idem sunt, alloqui, seu loqui cum alio,
 & colloqui: Cum ergo, vtraque hæc sententia sit pro-
 babilis in casu excommunicationis impositæ in illa
 Diœcesi, sub illa voce *colloquentes*, quantumvis, affirmans,
 iudicetur probabilior, idem tibi videbitur dicendum in
 casu nostro reservationis, immo, & in casu excommu-
 nicationis allatæ à nostra Synodo de loquutione cum Mo-
 nialibus, sine licentia. Nihilominus in nostris casibus,
 tum reservationis, tum dictæ excommunicationis, dico
 semper adesse reservationem, & excommunicationem,
 etiam nihil respondente Moniali. Ratio ducitur à verbis
 Synodi, quæ non dicunt, *colloquantur*, sed *alloquantur*,
 alloquitur autem quis, etiam si nullus respondeat, Idem
 enim est, alloqui, ac loqui cū alio, si, vel primis labijs Lati-
 nitatē attingisti. At in omni rigore diceris, loqui cū alio,
 etiam illo nihil respondente, sed tamen ad tuam locutio-
 nem attendente.

27. Illud certum habeo, ipsam monialem audientem
 eiusmodi turpia, sed nihil respondentem, quantumvis pec-
 cet, si cooperetur, voluntariè audiendo, cum loquente,
 tamen non incidere in casum reservatum. Ratio est; quia
 in verbis reservationis dicitur, reservari peccatum, quo,
 quis turpiter alloquitur Moniales, non vero peccatum
 quo Monialis audit alios turpiter loquentes.

28. Illud item certum habeo, si Monialis turpiter,
 responderet, immo si etiam ipsa incipiat turpiter loqui
 cum Sæculari non incurere in hunc casum reservatum,
 quia in verbis reservationis dicitur reservari peccatum,
 quo quis cū Moniali loquitur obscenè, nihil autem di-
 citur de ipsa Moniali turpiter loquente cum Sæculari.

39. Quid si Monialis turpiter loquatur cum alia
 Moniali? Respondeo. Certum mihi videtur, incidere in
 reservatum, quia verba reservationis absolute pronun-
 ciat de omnibus, qui Sæcimoniales turpiter alloquuntur.

30. Neque obstat illud, qui, masculini generis, non
 obstat, inquam; nam novum non est in iure, sub nomine

ma-

masculino, intelligi, & foeminum; nisi ex subiecta materia astringatur loquutio ad masculos. Lege Glof. ^a & Alterum, ^b qui docent, dum Pontifex excommunicat eos, qui sepeliunt excommunicatum (vtique vitandum) in loco sacro, comprehendi, & mulieres; probatque ex eo, quod sub dictione *qui*, continetur dictio, *qua*, quia Masculinum concipit Feminium. Ita etiam Glossa ^c, omnesque apud ^d Leandrum, Et certè in casu hoc nostro, patet ex inconuenienti, nam secus sequeretur, Sæcularem mulierem, colloquentem turpiter cum Moniali, hinc non comprehendi, quod nemo dicit.

Si quis ad Moniales turpia scriberet, non puto, cum incursum in casum hunc reservatum, quia scriptio non est propriè loquutio; An incurrat ex vi illius verbi *trahant*, alia est consideratio.

VI. Sortilegium operantes, & Magicas artes, veneficia, superstitionesque exercentes, & quolibet Sacramento, vel Sacramentali ad id abutentes.

31 Tres hic adfunt clausulæ. Prima, *Sortilegium operantes*, quare, etiam, qui semel per sortilegium, vtique mortale, peccat, subiacet reservationi, quia iam operatur sortilegium.

31 Hoc autem delictum est illud, quo quis per sortes inquirat ea, quæ sunt illi abscondita. Quoniam autem dictæ sortes, aliæ sunt consultoriæ, aliæ diuisorix, aliæ diuinatoriæ, & primas quidem, ac secundas aliquando esse licitas, nunquam vero tertias, docet S. Thomas, ^e & habet Quintanad. ^f Ideo non omne, & quodcumque sortilegium, sed illud, quod est mortaliter illicitum, erit casus reservatus.

33 Secunda clausula *Magicas artes, veneficia, superstitionesque, vtique mortales, exercentes*. Cum ergo, qui semel hæc patrat non dicatur hæc exercere; Ideo, vt ea sint reservata, frequentiam superaddendam esse, puto, quæ frequentia sit à prudenti viro decernenda. Confirmo ex paritate ducta à poena suspensionis ab exercitio Ordinis, priuationisque omnium beneficiorum, & dignitatum, lata à Pio V. contra Clericos, Sodomiam exer-

Cc

centes

Glof. in
C eos, qui
Clementi.
p. de sepult.

Alter l. r.
de cens. d.
14. cap. 1.
col. 3.

Glof. in
C. Generali.
V. Vniuersos, de
elect. in 6.
& ducitur
argumētū
ex C. Si
quis suadē
te 16. q. 4.

Leande. de
excom. d. 7
q. 13.

s. Th. secūda
secūda
q. 95. ar. 8.

Quinta de
poen. sing.
4.

8
Diana. p.
2. tr. 12. re
sol. 65.

centes, nam propter hoc verbum *exercentes*, communi-
ter DD. apud g Dianam docent, bis, aut ter, Sodomiam
committentem, non incidere in prædictas poenas, sicuti
neque dicitur v. g. mercator qui bis, vel ter Mercato-
riam agit; ita igitur in casu nostro.

34 Tertia clausula. *quolibet Sacramento, vel Sacramen-
tali abutentes*. Quia ergo, etiam, qui semel aqua benedi-
cta v. g. abutitur, dicitur abuti Sacramentali, ideo non
effugiet, ex singularitate criminis, reservationem. Abu-
ti autem hic significat illud quodcumque peccatū, quod
quis committit, vsurpando Sacramenta, vel Sacramen-
talia cum graui peccato. circa prædicta; idest circa forti-
legia, magiam, veneficia, superstitiones; hoc enim indi-
cat; illud, *ad id abutentes*.

VII. *Litterarum, ac Sigilli Archiepiscopalis falsarij, & qui
litteras, & scripturas Archiuij, vel furto arripiunt, vel quouis
modo mutilant, aut deturpant, vt integrè legi, nequeant.*

35 Percurre separatim prædictas clausulas.

b.
C. Falsari-
orum de
crimine.
falsi.

36 Prima clausula; *Litterarum, &c. falsarij*. In Bulla Cæ-
næ, & in Cap. b Falsariorum, excommunicantur falsarij
litterarum Apostolicarum. Ad huius ergo Constitutionis
instar, nunc Archiepiscopus Panormitanus reservat crim-
en, quo falsæ redduntur literæ Archiepiscopales; quare
proportionaliter ad ea, quæ de illa excommunicatione
Pontificia decernunt Doctores; erit loquendum de hoc
nostro casu reservato. Hinc, cum non sit excommuni-
catus in Bulla Cænæ, qui falsicat litteras emanatas à De-
legatis, vel Officialibus Papæ, nec qui falsificat, vt ego
puto, litterarum Apostolicarum copias rescriptas, & in
sententia aliquorum, nec qui emendat merum errorem
Grammaticæ; & similia, videnda apud a Fillucium; aliof-
que; ideo idem erit in casu reservato hoc nostro, respec-
tus litterarum Archiepiscopaliū.

a.
Filluc. Tr.
16. c. 8. nu.
190. Suar.
Alter. 2.
Eijq. apud:
Leadr. de
excō. d. 15.
à q. 9.

36 Ad casum autem hunc reservatum non requiri-
tur copulatiuè hæc tria facere, puta, litteras & sigillum
Archiepiscopi, & sigillum eius Curiae falsificare: satis
enim erit, si quodcumque ex his fiat, ita enim colligitur
ex fine intento ab Archiepiscopo, qui est, vt purè &
fine

sine falsitate Archiepiscopales litteræ legantur .

37 Sed erit ne ex his falsarius ille, qui sigillum novum Archiepiscopi, vel eius Curiae affingeret, illoq; vteretur? Respondeo, Fore, puto; quia si id non est falsare sigillum, quid nam erit?

38 Quid, si quis efformaret, seu fingeret litteras Archiepiscopales ex integro, esset ne falsarius litterarum Archiepiscopi? Respondeo. Pari modo puto. falsitas enim, quæ hic prohiberi intenditur, non necessario supponit veras litteras, quæ deinde temeretur, sed est omnis falsitas, quæ nocet veritati litterarum Archiepiscopaliū.

In Bulla Cænæ Domini excommunicatur falsificantes litteras Apostolicas, & deinde, in alia clausula, excommunicatur ij, qui falso fabricant easdem Apostolicas litteras: unde videntur hæc duo crimina esse diuersa, nec posse inferri, reservato vno, reservari vtrumque, & consequenter cum in nostra Synodo solum referuentur falsarij, qui idem sunt, ac falsificantes, non vero reservantur ij, qui de nouo falso fabricant, videtur, non esse verum, etiam, hos incidere in casum reservatum.

Nihilominus ego puto, in dicta Bulla Cænæ id ad maiorem declarationem expressū sic fuisse, nam. coeterū dico, posterius crimē includi omnino in priore, quod confirmo ex doctrina b Alterij, qui expresse docet, falsā fabricationē ex integro Bullarū Apostolicarū esse crimen falsi.

Alter d. 6.
in Bulla
Cænæ l. 5.
cap. 3. V.
Quare.

39 Quid denique? qui litteras huiusmodi omnino lacerat, incidit ne in casum reservatum? Respondeo. c Filiuc. notat, in Bulla Coenæ non ex eo, quod falsarius excommunicatur, excommunicari eum, qui litteras Apostolicas dilacerat: diuersa enim satis sunt, lacerare, & falsificare, scriptura enim lacerata ex omni parte, & omnino, non potes abuti, potes falsificare; ita igitur quoad reservationem in casu nostro.

c
Filiuc. tr.
16. ca. 8. n.
190.

40 Secunda clausula, *Qui litteras, & scripturas Archiūij furto arripiunt*, utiq; Archiūij Archiepiscopalis, eiusque Curiae, de quibus immediate antea fuit loquutio; furto autē arripit etiā qui violenter per rapinam aufert; rapina enim præter violentiam inuoluit etiam malitiam furti. Non dubito ramen, hic posse esse leuitatem materię; Quid enim, si quis furetur paginam quampiam nullius,

vel levis momenti? is certè, sicut non peccabit mortaliter, sic neque reservatione afficitur.

41 Tertia clausula, *Qui quouis modo mutilant, aut deturpant, ut integrè legi nequeant*, mutilare hic, aut deturpare, non est idem, ac omnino dilaniare, seu lacerare: sicut enim, qui hominem mutilat, non dicitur hominem occidere, sed aliquod hominis membrum amputare, sic nō dicitur mutilare, aut deturpare scripturam is, qui omnino illam dilaniat, ita, ut vsui amplius esse non possit, sed qui ex scriptura aliquam partem abscindit, vel nihil abscindendo ita deturpat, ut integrè non possit legi. Dico igitur, in hac clausula reservari casum, quo, quis scripturam prædictam mancā, & mutilā reddit: nam casum, quo, quis eam ita dilacerat, ut vsui esse nequeat, hic non reservari, probabiliter docuimus n. 39.

VIII. Notarij, qui legata ad pias causas facta, non denuntiāt.

42 Hæc clausula supponit, Notarios mortaliter peccare, dum eiusmodi legata non denuntiant; secus enim non inciderent in casum reservatum. at unde est, quod ipsi in hoc peccent? Respondeo, peccant ex eo, quod siue non observant hoc ipsum præceptum, quod inuoluitur in hoc casu, qui nunc reservatur, siue non observant peculiare præceptum in nostra Dioecesi, ipsis Notarijs impositum; sic enim habetur in postrema d Synodo Panormitana.

d
Synod. Pa
norm. An
no. 1652.
pa. 4. num.
242.

„ Notarijs vero penam excommunicationis indicimus, nisi
„ in singulis Testamentis, Codicillis, alijsque tabulis eas par-
„ tículas, intra tres menses, nobis deferant, propria ipsorum
„ manu signatas, in quibus aliquid in causas pias, vel in-
„ rei male partæ, seu ablata, aut furti satisfactionem quo-
„ modocumque legatur.

43 Porro hic duo aduerto. Primo, latius patere hoc præceptum, quam clausulam reservationis, de qua loquimur; præceptum enim comprehendit quodcumque legatum, tum ad causas pias, tum in satisfactionem rei ablatae, aut furti; at reservatio solum loquitur de legatis ad pias causas: quamvis enim legata ad satisfactionem rei ablatae, & furti, vocari possint legata ad pias cau-

causas , tamen cum tam signatè Legislator in hoc præcepto lato sub pœna excommunicationis , solum mentionem faciat legatorum ad pias causas , ideo strictè (vt debemus ex supradictis) id interpretrando , satis probabiliter dicere , saluo meliori iudicio , possumus , solum hæc legata ad causas pias , voluisse legislatorem reservare.

44 Animaduerto Secundo , excommunicationem in hoc præcepto Synodi Notarijs indictam , videri esse excommunicationem ferendam ; illud enim , *pœnam excommunicationis indicimus* , non solet significare excommunicationem latæ sententiæ , ex doctrina « Sairi, Aui- læ b , & passim aliorum .

45 Verum hinc emergit molesta difficultas , nam in sententia non ignobilium DD. præceptum datum sub sola pœna excommunicationis ferendæ , non statim est signum obligationis sub mortali . Si ergo Notarius non obligatur sub mortali ex vi talis excommunicationis , ad denunciandum legata , qua ratione erit casus reservatus denunciationis omisso , cum non reserventur , nisi peccata mortalia ?

Dicam , quod sentio , in hunc modum . Verum sit , excommunicationem ferendam non esse ex se signum mortalis obligationis , de qua re nos agimus & alibi ; at hoc dicitur , concediturque , nisi aliud plus ex verbis Legislatoris colligatur . Cum igitur in re nostra Legislator ex vna parte imponat præceptum Notarijs sub pœna excommunicationis ferendæ ; ex alia vero idem Legislator dicat , se velle peccatum , quod Notarij committunt , dum non denunciant , esse reservatum , clare colligitur velle , illam inobedientiam esse gravem , ac mortalem , quia sine hac gravitate reservatio , vt alibi sæpe dictum est , consistere non posset .

IX. Clerici ad quoslibet Ordines per saltum , vel furtivè promoti .

46 Clericus , qui ordinatur per saltum , idest , qui recipit Ordinem superiore , non recepto prius inferiore , suspenditur in Iure ab d Ordine sic recepto . Rursus , qui furtivè , idest , Episcopo non approbante ; pro-

movet-

Sair. d
censur. l. 1.
c. 11. n. 12.

Auil. d
censur. p.
2. c. 2. d.
vñ du. 2.

Li. 3. d
Sacrif. Mis
sæ, c. 1. §. 8.

Ca. vñic.
de Cleric.
pro moto
per saltum

^e
 Suar. de cē
 fur. disp.
 42. sect. 3.
 nu. 5. Bona
 ci. de irreg.
 d. 7. q. 3. p.
 4. n. 6. Ca-
 stro. p. 6. d.
 6. pa. 17.

mouetur, suspenditur, & per aliquos irregularis fit, im-
 mo, & excommunicatur, vt videre est apud ^e Suarez,
 aliosque. Hæc igitur duo delicta referuantur in præsen-
 ti clausula.

47 Sed quæ actiones comprehendit hæc furtiua pro-
 motio? Respondeo, furtiua promotio multipliciter ef-
 se potest. Primo si Ordinandus decipiat Episcopum si-
 mulando ætatem sufficientem. Secundo, falsificando
 patrimonium. Tertio, literas dimissoriales fingendo,
 Quarto, absque notitia, & voluntate Episcopi ordina-
 tis, cum alijs promouendis se ingerendo. Ex his modis
 propriè furtiua susceptio est hoc quarto modo: Illud e-
 nim *furtiua*, significat clanculam susceptionem; ita, vt
 sine scientia ordinantis, quis consocietur cum alijs or-
 dinandis, & sic, nesciente, & consequenter nolente, &
 nō approbante Episcopo, ordinetur: Coeteri tres præce-
 dentes modi potius dicuntur dolosæ susceptiones, & so-
 lum largè dici possunt furtiux: in illis enim decipitur
 quidem Episcopus, sed non propriè, modo furtiuo, &
 occulto, vt in quarto. Quemadmodum igitur Docto-
 res cum ^f Suario communiter docent, poenam latam in
 Sacris Canonibus contra furtiue promotos, esse solum
 contra hunc quartum modum, ita dicendum esse in ca-
 su nostro, censeo, cum in vtroque casu sint strictè ver-
 ba interpretanda.

^f
 Suar. d. 42.
 de celsuris
 sect. 3. nu.
 5. P. Bardi
 in select. l.
 7. q. 10. ci-
 tans Laym.
 Sayr. G.
 Hurrada-
 liosque.
^g
 Castro. l. c.
 de ord. d.
 vnic. p. 1.
 n. 4. citans

48 Quæres, de quibus nam Ordinibus hic loquutio
 est? Respondeo. Cum prima tonsura ex communi sen-
 tentia Ordo non sit, vt habes apud Doctores citatos a
 Castropalao ^g, eius furtiua susceptio non erit casus re-
 seruatus. At verò, quia Minores, Ordines sunt, (de-
 finit enim Tridentinum Ordines septem esse in Ecclesia,
 Sacerdotij, Diaconatus, Subdiaconatus, & quatuor Mi-
 norum Ordinum) ideo eorum furtiua susceptio casus
 erit seruatus.

Vasq; Co-
 nin. Lay-
 mā. aliosq.
^h
 Tride. sect.
 23. ca. 2. &
 can. 2.

49 Dices, at Minores Ordines ex sententia Vasquez,
 aliorumque non sunt Sacramenta, ergo neque propriè,
 & verè Ordines. Respondeo Primo. Minores Ord-
 nes esse Sacramenta, tenet communior sententia, quam
 docet S. Thom. sequiturq; a Castrop. Respondeo Secun-
 do. Licet Minores non essent Sacramenta, non propte-
 rea

rea negari deberet, eſſe propriè Ordines. Ad hoc enim, vt Minor ſit, propriè Ordo, ſatis eſt, ſi ille ſit poteſtas quædam moralis relata ad aliquod Miniſterium Altaris, quæque Ordinatum conſtituat in gradu ſuperiori, comparatione miniſtrorum Eccleſiæ, nec ſolum comparatione aliorum Fidelium, quod ſolum facit prima conſueta, at Minores faciunt, etiam comparatione ipſorum miniſtrorum Eccleſiæ, quales ſunt ipſi conſurati, lege Caſtrop. b Cum ergo noſter Legislator dicat (quofcunque Ordines) Minores autem, omnium conſenſu, propriè Ordines ſint, quamuis non ſint, in aliquorū opinione, Sacramēta, illos etiā cōprehendere voluit Legislator.

Castro. l. c.
p. 3. nu. 4.
cit. S. Th.
Bellar. Co.
nin. alioſq.

Castro. l. c.

X. Bonorum Eccleſiaſticorum inuaſores.

§ 0 Bona alia ſunt ſtabilia, mobilia alia, vnde lex hæc videtur extendi ad eos, qui alterutra rapit. Verum, ſalua meliore ſententia, quia propriè, & ſtrictè loquendo (vt hic ex ſupradictis loquendum nobis eſt) non dicitur quis inuadere bona mobilia, v.g. pecuniam veſtē, & ſimilia, ſed furari, rapere, tollere, vſurpare, nam inuadere propriè eſt de bonis ſtabilibus, & ſignificat in prædium, in feudum, in domum, poſſidenda, ſeſe immitttere, ideo mihi videtur, hic non comprehendī, niſi inuaſores bonorum ſtabilium.

Confirmo, quia in Bulla Coenæ num. 17. excommunicantur qui vſurpant fructus redditus, & prouentus ad Sedem Apoſtolicam, & quaſcunque Eccleſiaſticas perſonas ratione Eccleſiarum pertinentes: & num. 20. excommunicantur inuadentes, deſtruentes, occupantes, & detinentes, in totum, vel in partem, Regna, Ciuitates, Terras, & loca ad Romanam Eccleſiam pertinentia. Vides igitur num. 20. vbi agitur de bonis immobili- bus vſurpari verbum inuadendi, non vero num. 17. vbi agitur de mobilibus.

§ 1 Nomine autem Eccleſiaſticorum bonorum, intelligi ea bona, quæ ſunt Eccleſiarum, vnde bona patrimonialia hic non includi, nequaquam eſt dubitandum. Dubitari tamē poſſet de illis bonis patrimonialibus, ad quorū titulum quis eſt ordinatus. An ſcilicet iſ, qui dictum.

rum patrimonium inuadit, incidat in reservatum?

Respondeo, non incidere. Huius autem responsio-
nis ratio tota pendet ex solutione illius quæstionis. An
bonum quodcumque stabile statim, atque sit patrimo-
nium Ordinati, fiat bonum propriè Ecclesiasticum? Pro-
fecto, cum agitur de rebus Ecclesiasticis non alienan-
dis, quærunt DD. an sub prohibitione c Tridentini, &
in extrau. d Ambitosæ, ne bona Ecclesiastica alienari
possint, includatur dictum Ordinati patrimonium: &
resoluunt communiter, non includi, vt rectè notat e
Bonacina, quia extrauagans Ambitosæ, (quam Tri-
dentinum confirmat) expressè loquitur de bonis immo-
bilibus, & mobilibus pretiosis Deo dicatis. Porro ex
hac doctrina vides, vt aliquod sit bonum Ecclesiasticum,
debere esse dictum absolute Deo: quare cum dictum
Patrimonium non sit dictum immediate Deo, vel Ec-
clesiis, sed solum in alimentum temporale Ordinati, ab-
solutè, & propriè Ecclesiasticum non erit. Adde, dictum
Patrimonium, mortuo Ordinato, redire sine alia licen-
tia ad pristinum statum, quod certè non posset, si esset
propriè bonum Ecclesiæ. Vera igitur est nostra Respon-
sio, inuadentem bona prædicti patrimonij non incur-
rere in casum reservatum, quia non inuadit bona sim-
pliciter, & absolute Ecclesiastica.

53 Dices, at dictum patrimonium non potest alic-
nari ab Ordinato, sine Episcopi licentia, donec aliunde
habet Ordinatus, vnde viuat: ergo est bonum Ec-
clesiasticum. Respondeo. Nego consequentiam. Ratio
enim, cur non possit alienari, non est, quia sit Ecclesia-
sticum bonum, sed quia ex peculiari lure Tridentinum
sic statuit, vt scilicet viuenti Ordinato congrua alimen-
ta non desint. Rectè ergo Marchinus, quando ex pro-
babiliore sententia docet, bona patrimonialia, ad quo-
rum titulum, quis est ordinatus, non subiacere gabel-
lis, nec collectari posse, non dicit, quia hæc sunt bona
Ecclesiastica, sed quia priuilegio bonorum Ecclesiasti-
corum gaudent: cur autem hoc priuilegio gaudeant, ad
nos in præsentem non pertinet edocere, si cui id scire pla-
cet, ipsum, & ab ipso Doctores citatos adeat.

FINIS CASVVM RESERVATORVM PAN.

ADDI-

c
Tride sess.
23.c.11.de
refor.

d
Extrauag.
Ambitio-
sæ, de reb.
Eccl. non
alienand.

e
Bona. T.p.
d.2.de reb.
Eccl. nō
alienād. q.
vn.p.2.nu.
28. sine.

f
Marchi-
nus de ord
11.2.p.6.c.
7. dif.12.

ctum patrimonium inuadit, incidat in reservatum?

Respondeo, non incidere. Huius autem responsionis ratio tota pendet ex solutione illius quæstionis. An bonum quodcunque stabile statim, atque sit patrimonium Ordinati, fiat bonum propriè Ecclesiasticum? Profecto, cum agitur de rebus Ecclesiasticis non alienandis, quærunt DD. an sub prohibitione Tridentini, & in extrau. d. Ambitosæ, ne bona Ecclesiastica alienari possint, includatur dictum Ordinati patrimonium: & resoluunt communiter, non includi, vt rectè notat Bonacina, quia extrauagans Ambitosæ, (quam Tridentinum confirmat) expressè loquitur de bonis immobilibus, & mobilibus pretiosis Deo dicatis. Porro ex hac doctrina vides, vt aliquod sit bonum Ecclesiasticum, debere esse dictum absolute Deo: quare cum dictum Patrimonium non sit dictum immediate Deo, vel Ecclesijs, sed solum in alimentum temporale Ordinati, absolute, & propriè Ecclesiasticum non erit. Adde, dictum Patrimonium, mortuo Ordinato, redire sine alia licentia ad pristinum statum, quod certè non posset, si esset propriè bonum Ecclesiæ. Vera igitur est nostra Responsio, inuadentem bona prædicti patrimonij non incurrere in casum reservatum, quia non inuadit bona simpliciter, & absolute Ecclesiastica.

53 Dices, at dictum patrimonium non potest alienari ab Ordinato, sine Episcopi licentia, donec aliunde habet Ordinatus, vnde viuat: ergo est bonum Ecclesiasticum. Respondeo. Nego consequentiam. Ratio enim, cur non possit alienari, non est; quia sit Ecclesiasticum bonum, sed quia ex peculiari iure Tridentinum sic statuit, vt scilicet viuenti Ordinato congrua alimenta non desint. Rectè ergo Marchinus, quando ex probabiliori sententiâ docet, bona patrimonialia, ad quorum titulum, quis est ordinatus, non subiacere gabelis, nec collectari posse, non dicit, quia hæc sunt bona Ecclesiastica, sed quia priuilegio bonorum Ecclesiasticorum gaudent: cur autem hoc priuilegio gaudeant, ad nos in præsentem non pertinet edocere, si cui id scire placeat, ipsum, & ab ipso Doctores citatos adeat.

FINIS CASVVM RESERVATORVM PAN.

ADDI-

c
Tride sess.
25.c.11.de
refor.

d
Extrauag.
Ambitosæ,
de reb.
Eccl. non
alienand.

e
Bona. T.p.
d.2.de reb.
Eccl. nō
alienād. q.
vn.p.2.nu.
28. sine.

f
Marchi-
nus de ord.
11.2.p.6.c.
7. dif.12.

ADDITIONES
A D
OPERA MORALIA
R. P. THOMÆ TAMBVRINI
SOCIETATIS IESV.

*Qua in vltimis editionibus sunt sparsim ab Authore
iam euulgata, & hic in unum à Typogra-
pho collecta.*

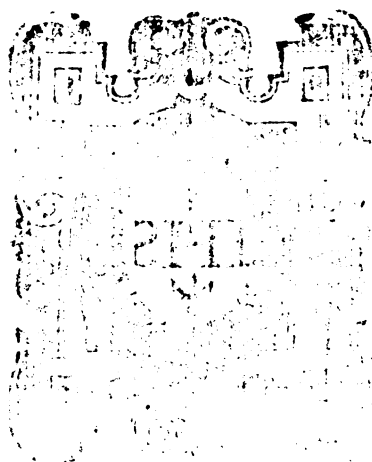
PANORMI, Apud Andream Colicchia M. DC. LXIII.

Imp.
Abbas Celosus V. G.

Imp.
Dominici F. P.

ADDITIONAL D OPERA MORALIA E. P. THOMAS TAMBURINI SOCIETATIS IESU.

Die in dieser Edition besorgte Ausgabe ist eine
 neue Ausgabe, die in einer 2. Auflage
 erschienen ist.

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1885

1885

TYPOGRAPHVS³

L E C T O R I !

S.

ON multis abhinc annis prodire Moralia Opera à R. P. Thoma Tamburino S. I. composita: quæ, quia admodum Doctis placuere, statim in varijs locis ad litterariæ Reip. non vulgare emolumentum, recusa sunt. Quoniam vero idem Author Additiones nonnullas valde utiles, immo pernecessarias sparsim in prædictis Operibus subinde disseminauit, typisq; mandauit, ego operæ pretium bono publico facturum existimaui, si illas in vnum collectas Lectoribus traderem, locis, in quibus inferendæ sunt diligenter notatis, vt scilicet illi, qui antiquiores editiones habent, & Typographi, qui forte prædicta Opera reimprimere velint, non fraudarentur ampliacione, qua propediem, vt audio, nouissima gaudebit editio. Collegi ergo eas nauiter, ipsiq; Authori recognoscendas obtuli, qui non approbavit modo, verum etiam mihi, præ sua humanitate, de suscepto labore gratias egit. Boni hæc consule, Lector, & Vaic.

ADDITIONES

AD OPUSCULUM PRIMUM

METHODI CONFSSIONIS.

AD LIBRUM PRIMUM.

Ipso initio in Intentione, & Diuisione operis nra. 2.

post illa verba: *partes complectetur.* Adde.

Addito libro quinto de sigillo Confessionis (quem sub titulo Appendicis ad librum quartum olim euulgauimus.)

Cap. 2. §. 4. n. 5. post illa verba *presenti Confessione constituere.* Adde.

Et quidem post hæc scripta; immo, & in prioribus editionibus impressa, intenu Leandrum Theologum sane perdoctum, qui citans Hurtadum, & Candidum, absolute docet, sufficere ad validam efficiendam Confessionem, eum etiam dolorem, qui per quodcunque temporis longi spatium præcedit Confessionem: modo ubi semel est habitus, nec expresse, nec implicite retractatus fuerit.

Ibidem §. 5. n. 7. post illud *facere censeatur.* Adde.

Lege Ianuarium, qui docet, eum qui peccata alias rite Confessa, & absoluta confitetur, non teneri iterum elicere actum doloris, si prior dolor habitualiter, vel virtualiter perseueret; nec teneri elicere actum doloris cum, qui confitetur peccatum oblitum in prima Confessione, si de illo cum alijs sub motiui generali dolorem habuit, (semper intellige, si eiusmodi dolor modo dicto perseueret) quæ doctrina confirmat, quæ mox dicentur num. 9. & quæ modo dicta sunt §. 4.

Leand. de
Sacr. t. 1.
tr. 5. d. 7. §. 6.

Ianuar. p.
1. ref. 30.

Ad.

C. 18. n. 11. *Finis post illa verba Episcopi habet adde.*

In præcedentibus notat aliqui recte, in mortis articulo debere de prædictis haberi actum contritionis, vel saltem præcessisse confessionem sacramentalem. Ratio est: quia si coram Deo tunc Fidelis sit in mortali, dicat Caritas erga se ipsum, ut ponatur in gratia, vel indirecte per Confessionem, vel directe per actum Contritionis.

Ibidem n. 12. *finis post illud, de Confessione exco facta non constat, Adde.*

Si certus sis, te peccasse, sed dubius, an illud peccatum fueris confessus, dicetur mox §. sequenti finis.

Ibidem n. 14. *finis post illud, pro delicta dubia Adde,*

Hanc sententiam nouissime amplectitur Januarius, merito addens, solum in articulo mortis obligari ex caritate sibi debita, in casu, quo post illud dubium, vel non elicit contritionem, vel non sumpsit aliud Sacramentum. Intelligo, (Sacramentum Confessionis) in quo certiores sumus absolui indirecte peccata oblita, & bona fide non confessa.

Ibidem n. 17. *finis post illa verba, Item amicus Adde.*

Sed iam post hæc a me in prædictum modum scripta, immo in prioribus impressionibus edita, inuenio a doctis, & prudentibus Theologis hanc posteriorem sententiam fuisse probabilitatis munere donatam. Nam eam nouissime amplectitur P. Hieronimus Ferratinus & insuper inter ceteras probationes adducit Iudicium, quod Doctissimi Patres tres Collegij Romani Soc. Iesu pro hac sententia, re mature perpenſa, protulerunt. Cum enim (inquit) ex Prouincia Austria Propositiones aliquæ missæ essent Romam, ad nostrum ad modum R. P. Generalem, ipsius iussu examinandas a Patribus Reuisoribus, quorum munus est, libros diligenter expendere, antequam imprimantur, tale Iudicium, quod mox subiiciam, tulerunt vnanimes circa nonā petitionem factam.

Nona petitio hæc erat. *Peccata dubia, siue positivè, siue negativè tantum dubia sunt, confiteri non tenemur.*

Responderunt ita, *De peccatis dubijs positivè non est dubium*

Hier. Fer.
de scād. &
Corr. frat.
d. 1. q. 77.
n. 49.

blam: permitti posse, cum sit opinio Communis Doctorum. De peccatis dubijs negatiue, circa quod est maior difficultas, iudicauimus olim non debere permitti secundum nostras regulas, cum vix reperiatur vnus Scriptor, qui illam asserere eueretur.

Nunc vero cum iam aperte, & ex professo in suis scriptis theantur preter Aegidium Coninch. de Sac. pñ. d. 7. dub. 8. Petrus Marchant. in trib. Sac. tr. 4. tit. 6. Caramuel in Theol. Mor. lib. 3. d. 4. nu. 1478. Iosephus de Ianuario Resol. mor. To. 1. resol. 20. per totam. P. Io. Martinon t. 5. d. 50. sec. 8. n. 91. & alij multi Scriptores illam iudicent probabilem censemus posse iam in scholis Societatis permitti. Hactenus Ferrantinus. Vide a Diam qui exscribit verba aliquorum ex his Scriptoribus, & alibi, b vbi citat Bossium, Me tamen iuuat à mea sententia non recedere pro quam initio huius n. 17. dixi.

Ibidem n. 18. fine, post illud. Hæc Merolla sic addit. Illud huc facit, an Confessarius teneatur de omnibus peccatis, quæ audit in Cōfessione indicare, an sint mortalia, an venialia? Responder huic quæstioni sic Siluester. a Non tenetur Sacerdos de singulis auditis determinare, vtrum sint venialia, an mortalia, quando non sunt clara, secundum Archid. vt de his de quibus sunt opiniones, vel penitens nescit exprimere mentem suam circa assensum, vel mortem peccati; tenetur autem determinare, de clariis. Hæc Siluester, qui ibidem etiam illud notat, ne Sacerdos (vbi penitens est dubius de aliquo) ne, inquam, asserat illud esse mortale, si non est certus. Sed circa hoc oportet omnino videre, quod dicam lib. 3. c. 4. Eodem cap. r. §. 4. nu. 23. fine, post illud, Confessori patefiat. Adde.

Illud (plus, minusue) importare dimidium supra quantitatem expressam v.g. centum plus, minus, importare centum & quinquaginta putat, a Vericelli: sed non est audiendus.

Ibidem n. 25. fine post illud, vt in casu nostro Adde.

Hanc sententiam explicatam à nu. 24. probat a Thomas Hurtadus. & nimis excedit in eius censura. Verum, si optas hanc nostram sententiam pluribus confirmatam lege P. Hieronimum b Ferrantinum nostre Soc. qui in opere nuper impresso affert. inter cetera Responsionem Patrum Romani Collegij datâ Prouinciæ Austriæ,

a
Dian. p. 12
tr. 12. ref. 2

b
Dian. ibid.
tr. 16. ref.
79.

a
Siluester.
v. Sacerd.
fine.

a
Vern. tr. r.
q. moral. 8.

a
Th. Hurt.
tr. 2. mor.
c. r. dub. 8.

b
Hier. Fer.
de scâdalo
& corr. d.
r. q. 78. nu.
15.

in prædictæ sententiæ confirmationem: ea autem pro-
curiosus, hæc est.

*Quo ad Secundâ partem, quod scilicet peccata quæ aliquando
sub dubio confessi sumus: postmodum vero certa nobis fiunt, con-
fiteri non tenemur, Censemus, posse permitti, cum non aareat
solidis fundamentis, & illam in suis libris defendant Leander de
Sacram. l. 1. tr. 5. d. 5. q. 27. Marcus Vidalm. arca de penit. q. 5.
à m. 31. Martinus de Ioseph. t. 1. lib. 1. c. 8. de pens. v. 9. Caramuell.
lib. 2. d. 4. & Martinus Bresserus de Conse. lib. 4. c. 18. cum alijs
inducunt illam probabilem.*

Hactenus Patres ex Ferrantino, cui gratias ex animo
ago, quod hoc loco citans meum primum Opusculum
Methodi Confessionis, Aureum illud appellauerit. Tam
Alchimica (fas ita loqui) fuit eius urbanitas, ut meum
plumbum potuerit in aurum artificiosa humanitate co-
vertere. Dignus interim ipse, ut potiore iure non iam a
ferro, sed pretiosum sibi ducat nomen ab Auro.

Ibid. n. 28. sine post illud, *Nisi in peccata certa.* Adde.

Sic etiam dubia Hæresis non subiacet reservationi ex
Merolla, & Thoma Del bene apud eundem Verricelli
Tr. 8. quæst. mor. 34. sic dubium votum Castitatis, perpe-
tue non subiacet reservationi ex Sanc. & Pontio apud
eundem Verr. sic Dubia Censura non obligat ad vitan-
dum Fideles, ex Diana apud eundem: sic filius exposi-
tus, quia est dubium, an sit Illegitimus, legitimus tamen
reputatur ex eodem Verr. innumeros, citante, & ne-
cessariam limitationem ponente n. 6.

Ibidem n. 29. sine post illud, *Scrulpulis essent obnoxia,* Adde.

His ita disputatis, Inquiret quis. An certus, se com-
misisse mortale, dubius vero, num illud fuerit confes-
sus, an inquam, obligetur ad illud iterum Confitendum.
Respondeo tribus dictis. Dico primo, scrupulosum non
obligari. Dico Secundo non scrupulosum nec item obliga-
ri, si diuturnum tempus intercessit inter eius Confessionem,
quam bona fide, morali præcedente examine, solebat
exhibere, & inter dubitationem, quæ nunc illi suboritur.
Dico 3. Hunc non scrupulosum obligari ad illud Confi-
tendum, si paruum tempus intercessit.

Ratio primi dicti est eadem quam Dixi Cap. præce-
dente n. 16.

Ratio Secundi est, quia Moraliter [sunt verba Io: Pre-
positi]

positum. Impossibile est post dictum unum tempus positum
recodari omnium; quæ quis confessus est; ac proinde
onus intolerabile esset si nunc obligaretur confiteri ea;
de quibus dubitat; num sit aliquando confessus.

Ratio tertiæ dictæ est; quia ex una parte præceptum
certo obligans ad confitenda peccata; certum est, & est
in possessione obligandi; & ex alia, non adest excusatio
ducta ex scrupulis; vel ex temporis elapsi distantia;
vel ex alio capite, quod hic ceterum non apparet; ergo &c.

At quis posset contrarium concludere ex eo, quod in
dubio melior sit conditio libertatis, quam non est restringenda
ab obligatione dubia consensu; quæ superflua
niat. Respondeo. Certe, fatemur, primo, fuisse libertatem
expeditam; sed deinde à certo peccato commissa
iam fuit eiusmodi libertas, certo ligata ad obligationem
confitendi; super veniens ergo dubitatio, an peccatum
fuerit confessum non inuenit libertatem expeditam, quam
debeat relinquere in suo statu, sed inuenit iam ligatam
ab obligatione confitendi; ergo ligatam relinquere de-
bebit. Vnde huius rationis clarius intelliges, si ea legeris;
quæ nos dicendum cum de Conscientia dubia lib. n. in de-
cal. c. 3. præsertim toto §. 6. & 7. ubi inquit ubi, & deinde in
Eodem cap. 1. §. 3. in §. 7. versus finem, post illud: *Doctores
intermittunt. Adde.* (ubi non habet potestatem)

A nobis [ne erretur] explicata l. 1. in Decal. c. 1. §. 5.
Eodem c. 1. §. 9. in §. 9. fine, post illud: *Fideles nequaquam pos-
simus. Adde.* (ubi non habet potestatem)

Legit Leander, qui idem docet, de eo, qui unico
actu voluntatis vult ad decem v. g. malitias eiusdem con-
ditionis accedere; aut ad eandem vult accedere pluries;
satis est enim, si dicat, Volo accedere pluries ad solutam
sem solutas, seu ad coniungatas sine necessitate exprimendi
numetum obiectorum talis unice volitionis. Quandam
necessariam explicationem habes mox n. 61.

Ibidem n. 61. sine post illa verba, quod de facto commisisti.
Adde. (ubi non habet potestatem)

Propter eandem rationem modo n. 9. assertam dicit
Leander, illum, de quo ibi est sermo, debere dicere: *Volo
pluries accedere*; nam si diceret: *Volo accedere*, non ex-
plicaret suum peccatum &c.

Io. Præ. de
leg. 6. §. 1.
q. 5. sub 3.
n. 115. &
pud Fer-
rantium
supra ci-
tatum n.
66.

Leander
apud Dia-
nam p. 9.
tr. 9. ref.
55.

et ibidem non sum, post illud, quod in quo abstinisti. Addeq
 Contra sententiam d. 101. 19. allatam obijcit in hunc
 fere modum Diana: Ex hoc principio videtur inferri
 Religioso habenti contra ipsam Religiosam, sufficere, si in
 Confessione se excusare. Commisit fornicationem sacri-
 legam, sine necessitate explicandi votum esse, tum ex
 parte viri, tum ex parte femine; & tamen, sicuti om-
 nes docemus a viro uxore peccante tum femina al-
 teriusque debere explicari matrimonium, & utriusque, nec
 satis est dicere Adulterium commissi, ita in casu Reli-
 giosi peccantis cum Religiosa, pariter modo, omnes docemur
 debere utriusque votum explicari. Quid autem
 ex Doctrina data sequeretur, non adesse necessita-
 tem utriusque votum, & utriusque matrimonium ex-
 plicandi, patet, quia eiusmodi peccata sunt vnus nu-
 mero actus, eo modo, quo est vnus actus, velle per
 vnā volitionem occidere plures, vel vnā idā reipsā
 multos occidere, &c. Respondeo, negando, esse eodem modo Affirmo enim,
 in eo doceo, in dictis adulteriis, & Sacrilegio debere
 utriusque Matrimonium, & Votum declarari, sed nego
 in casibus, de quibus hactenus habuit esset sermo. Inter-
 currit enim certa disparitas. Nam eiusmodi Adulter duo
 facit, præter peccatum contra Castitatem, & iniurius est
 suæ uxori, & cooperatur cum stuprata illa ad hoc, vt ipsa
 sit iniuria suo Coniugi. Nec dissimili modo se habet ille
 Religiosus, nā & violat suum votū, & item cooperatur
 eū religiosa suū votum pariter frangente, & licet sit per
 vnicū actum illas malitias complectentem, vnde ex
 hoc capite non videatur necessaria maior explicatio, ti-
 men non ita est, quia, ex se violare, & cooperari ad Vio-
 lationem faciendam ab alio, si non sunt malitiæ diuersæ
 specie morali, certe diuersissimæ sunt, quo ad con-
 ceptionem hominum, hoc est, vt Cognita vna, non sta-
 tim cognoscatur, seu intelligatur aliā. Nā inde fit, vt nisi
 Pœnitens se magis explicet, dicatq; utriusque Matri-
 monium, & votum, non fateatur suum peccatum, sed
 aliud, vt in simili diximus num. 61. Confessarius enim,
 dum solum audit, Adulterium commissi, Votum fregi,
 ex vi horum verborum adulterium tantum, & fractionem
 voti

voti tui intellegit non vero cooperationem ad adul-
terium, vel fractionem alterius. Non sic in casu nostre
doctrinae: dicendo enim V. G. Volui unico actu occide-
re vel occidi multos eiusdem generis v. g. Seculares, ex
vi horum verborum, explicio satis superque inquam pecca-
tum eiusque specificam malitiam, quam ego commisiui.
Ibidem b. 10. n. 67. sine c. post illud, *inimici occidere*, Adde
c. Preparaui media ad illud occidendum, verbo loquor
Eodem c. 1. §. 15. n. 93. sine, post illa verba atque adeo. *ma-
gravis*. Adde.

Tria exempla hic non nemo & ponit quae si probarentur
a doctis Fidelibus valde, sanarent. Primo si Rusticus sciat
esse peccatum iurare falsum in materia iocosa sed nunquam
dubitavit mortale nec in veniale: si quis ita genere
dicat. Potius volo peccare, quam minori 3. si quis ita cul-
piat, volo furari illum librum, nec cogit quanti ille
liber valeat. Hi enim tres *[inquit]* peccant venialiter, quia
non apprehendunt obiectum esse grave. Illud autem
Eodem c. 1. §. 16. sine, post illud, *dicamus infra cap. 3. §. 2.*
n. 26. Adde. *[inquit]* ut nuncietur sup. omnino de omni
n. 1. De Multiplicatione Censurarum, ratione glori-
m. Sed ad hoc non est *[inquit]* sup. bono. *[inquit]* sed

Petes. Quid de multiplicatione Censurarum ex diuer-
sitate praecipientium tibi constet. Prohibent V. G. Sum-
mus Pontifex & Episcopus eundem actum V. G. Ince-
stum sub excommunicatione lata sententiae, duplicem
ne excommunicationem utramque confitendam incur-
rit, qui committit incestum.

Respondet sub necessaria distinctione. Vna incurri-
tur excommunicatione si eundem die in aliis censuris poenitque;
& superiores sunt inaequalis potestatis. Summus Pontifex
V. G. & Episcopus qui non intendant condere novum
insed alterius confirmare. Vna item si idem Superior
V. G. Summus Pontifex eandem excommunicationem
bis iterum repeteret. Vna item si sint Superiores eius-
dem seu aequalis in eadem communitate potestatis, V.
G. Episcopus praecessor, & Episcopus successor, etiam si
inueniuntur confiterentur profiterentur. Ratio horum est,
quia in his casibus una eademque censura firmatur,
semel repetitur in eundem actum.

b
Verri. Tr.
2. q. mor,
7.

a
Suar. Con-
cuch. alij
que quos
sequitur ci-
tatq. Bo-
nac. de Cef.
in Com. d.
p. q. d. 5.
a. n. 11.

At verò, si superiores sunt in aequalis potestatis V. G. Summus Pontifex & Episcopus, censuramque alicui actui adnectant, & novum eis condere, ex verbis legis colligatur, plures censuræ inguntur, utique omnes. Confessor propaganda, etiam si illi superiores monerentur vnde eodemque modo. Ratio est, quia tunc subdus delinquentem censuram, et sic contra plures potestates, illis non obediendo, totum inobediunt, sub quolibet extorribilibus est in rebus. loquuntur, et in rebus.

De multiplicatione Reservationum eiusdem Peccati.

Quid si plures superiores referunt idem peccatum? Id enim hoc ob rationem, ut opote preteritum est, ut possit nimirum congruere, cuiusnam Superioris licentia requiratur, ut illud absolventium. Respondeo non absimili distinctione. Si enim Superiores in aequalis potestatis novum ipsi non condant, vel si idem Superior plures res per reservationem illam, vel si ex Superiorum in aequalis potestatis quilibet hoc est Successor, & Predecessor referuat idem peccatum, etiam condendo novum, tunc una est reservatio, qua restringitur iurisdictio Confessorii, nec est vapor, unde reservatio duplex appareat: unde sequitur, quod quilibet ex illis Superioribus reservationem auferre, etiam casus non remaneat reservatus. At si Superiores sint in aequalis potestatis volentes condere suam quicquid, atque deo novam reservationem, id quod pari modo ex verbis legis colligi debet, ut quando unus independenter ab alio reservat id peccatum, plures erunt reservationes. Ratio est, quia tunc iurisdictio confessorii restringitur, & veluti ligamentum in aequalis potestatis legitimis, ut supponimus, quæ scilicet restringere legitime possunt, nam propter hoc, ut patet ex his Superioribus suam restrictionem auferre debent, sed, aliter non auferente, altera reservatio, seu ligamentum insolutum remaneat, necesse est.

Illud item hic consequenter de predictis diversis reservationibus uniuersaliter scire oportet. Nam si inferior, Episcopus V. G. concederet, se posse absolvere a suis reservatis, tolleretur restrictio facta ab Episcopo, sed adhuc remaneret illa facta ab Summo Pontifice, ut ex se constat. Sed quid, si contra, si summus nimirum Pontifex

fex idem concederet? Res. tunc esse diligenter distinguendum. Si enim Summus Pontifex sic v.g. tibi Sacerdoti concedat. Do facultatem absoluedi omnes casus, quos ego absolvere possum. tollitur quæcumque reservatio Episcopi, quia Summus Pontifex omnes casus potest absolvere.

Si vero, secundo, sic concedat. Do tibi facultatem absoluedi casus reservatos Pontifici Summo, hoc est casus, quos hic sibi reservavit. Puto, esse subdistinguedum. Nam, si est idem casus V. G. Incestum eundem reservavit sibi Summus Pontifex, & eundem Incestum reservavit Episcopus novum ius condendo. tollitur omnis reservatio, & à te poterit absolui. Ratio est, quia, si Summus Pontifex tibi concedit talē incestum te posse absolvere, nequit Episcopus, qui est inferior, restringere eam iurisdictionem, quam tibi Summus Pontifex ample cōcedit. At si sint diversi casus, V. G. Summus Pontifex reservat sibi incestum, at Episcopus reservat Adulterium, tunc censo te non posse absolvere ab Adulterio, sine Episcopi facultate. Ratio est in promptu. In hoc enim secundo modo concessionis, Summus Pontifex tibi non concedit nisi casus, quos ipse Summus Pontifex sibi reservavit: at hoc Adulterium non est Pontifici reservatum ergo illud nequaquam tibi contedit.

Quod si Papa concedat sequenti Tertio modo. Concedo tibi ut possis absolvere omnes casus Pontificios. dubium erit, an concessio sit primo, an secundo modo ex dictis. Quid ergo erit statuendum?

Respondeo, salua meliore sententia, statuendum esse concessionem esse amplam, & instar primi modi, atque adeo tolli omnem reservationem. Ratio est quia, hoc est Privilegium, quod in nullius præiudicium vergit, estq; animabus fauorabile, & est de concessione potestatis, quare ample erit interpretandum.

Ex hac Doctrina sequitur, quod, quando per Bullam concessit Pontifex Mendicantibus, ut absoluerēt ab omnibus casibus Pontificiis, concessit etiam ut possent ab illis, quos sibi forte Episcopi reservant. Nam eiusmodi ampla concessio facit sensum primo modo dictum, nisi tamen fuerint à Clemente, VIII. & ab Urbano. itē VII.

restr-

reſtricti, de quare non eſt hic diſputandi locus.

Cap. 7. §. 1. n. 4. verſus finem, poſt illud. *Hæc Huradus, ſane probabiliter* Adde.

Verricel.
tr. 4 q. mo.
6. n. 2.

Cum quo ſentiunt alij, & notat non nemo a idem eſſe in taſibus ex ſe honeſtis V. G. oſculo more patrio, ſed in honeſto tantum ex malo affectu.

Eodem cap. 7. §. 5. num. 35. ſine, poſt illud, *fuit Eccleſia violata.* Adde.

Aſc. Tab.
t. 1. de iure
Abb. d. 23.
q. 11. n. 2.

Idem vniuerſaliter docet Aſcanius & Tamburinus his verbis. Eccleſia, & cæmeteria occulte polluta, quamdiu pollutio latet, non indigent reconciliatione: at quando incipit publicari, & manifeſtari violatio, tunc eſt neceſſe, vt Eccleſia reconcilietur. Vt Abbas, Nauarr. alij.

Ibidem num. 38. ſine poſt illud Summi Dei non addis iniuria. Adde.

Diana p. 6
tr. 7. reſ.
36.

Turpiter concupiſcere Mulierem; dum quis recitat officium, non eſſe mortalem irreuerentiam, vnde nec neceſſario ſpeciatiim confeſſario aperiendam iudicat cõtra Siluium. Diana, & quem lege; nam inde, & ex modo à me dictis poteris ſtatuerre quid ſi illam concupiſcas, dum Sacrum facis? Quid dum conſecraſ, & conſumas ſacrificium? Quid, dum ſers ſacrã hoſtiam ad infirmoſ? Quid dum miniſtras alteri eãdem Euchariſtiam? quid, dum quilibet actu comunicat, vel immediate poſt hoc eſt dum ſacras ſpecies in ſe habet, & ſimilia? nam in his caſibus, in quibus aduettis grauem & quidem peculia- rem irreuerentiam Summi Dei, erit mortale Sacrilegium in propria ſpecie, ſecus non item.

Eodem cap. 7. §. 7. num. 48. ſine poſt illud poſſe contendit. Adde ſequentia.

Dices. Aſſerimus hic num. 48. ex probabiliffima phariſæ ſententia turpem coniunctionem cum conſanguineis non afferre diuerſitatem ſpecificam neceſſariam Confeſſione explicandam, vt diuerſam ab alia coniunctione ſtrictioriſ conſanguineis quia licet grauiffima ſit cõtra vnum gradum V. G. cõtra primum cum matre, quã contra alium V. G. cum conſobrina delinquere, tamen magis, & minus ſpecie inceſtus diuerſam non conſtituit. Ergo idem aſſerere debuimus ſupra lib. hoc. 2. cap. 1. §. 1. & 2. in iniurijs illatis contra conſanguineos vel affines, atque

atque adeo dicendum fuit, iniuriam illatam Patri, vel Fratri non esse diuersæ speciei ab iniurijs contortis contra ceteros minus propinquos, quia pariter magis. Se minus in debito, quod consanguinei contrahunt, non se contutandi, non afferunt diuersitatem specificam.

Respondeo. Certe vrget non improbabiler paritas, unde probabiliter consequitur, tum in hac materia de incestu, tum in illa materia de Iniuria contra consanguineos, vel affines, inflicta, non esse necessario explicandam eiusmodi diuersitatem, sed sufficere si dicatur. *Ego mihi coniuictos cantumelijs affeci.*

Eodem c. 7. §. 7, n. 50. versus medium, dele illud.

Ac cum Matrini eiusdem Baptizato.

Eodem cap. 7. §. 10. num. 66. post illud. Vt dictum est cap. 1. §. 10. n. 69. Adde.

De hoc vide vindicationem meam lib. 7. in Decal. c. 7. §. 1. à n. 5, vel in calce operis.

Ibidem post illud. Dixi cap. 6. §. 1. num. 7. Adde.

De se sepius polluerente, an statim absoluenodus, dicitur vniuersim inferius, cum de Recidiuo lib. 3. c. 3. §. 4.

Cap. 8. §. 2. n. 5. post illa verba. Vt eius pecuniam. Adde.

Vel yestem etiam existentem extra Ecclesiam, quia satis est, vt sit Ecclesiæ propria; nam sic dicitur, auferri à Dominio Ecclesiæ, atque adeo à loco sacro. Ità Colligitur ab Autoribus in margine citatis.

Cap. 10. §. 1. num. 3. fine post illud. Directe absoluantur. Adde

Lege a Dicastillum, qui, quauis doceat, quando peccata in necessitate prædicta absoluuntur, absoluti directe, tamē notat, debere sēper speciatim deinde clauibus subdi.

Ibidem n. 7. fine post illud. Ab eodem absolui. Adde.

Addit Baucins ex Io. Sances, quamuis eueniat pluries, infirmum confessum fuisse peccata sua, nihilominus, sanum fore consilium, iterum atque iterum illum absolueri, præstitis solis doloris signis.

Ibidem n. 17. fine post illud. Sub conditione absolui. Adde.

Petes iterum hac occasione; an non solum in casu necessitatis sed extra illam, atque adeo per se loquendo, confessio peccati venialis in genere [idem videtur dicendum de peccatis mortalibus alias rite absolutis] possit

eise

Dicastill.
de pen. d. 6
d. 17. à nu.
3 8.

Bauc. in
sing. cas.
335.
Io Sances
in sel. d. 44
n. 35.

esse materia sufficiens, valide, & licite, Sacramenti penitentiae, sic nimirum. Confiteor omnia mea peccata venialia; nihil addendo praeterea, quamvis, qui sic confitetur, possit certa venialia confiteri.

Respondeo. & Suares ait, speculatiue fortasse posse,

Suar. de
Poenit. d.
23. sec. 1.
nu. 10.

Dicastill.
tr. de pen.
d. 6. dub. 9
n. 761. vi-
de etiam
dub. 27. a
n. 397.

Sed in praxi non ita, propter incertitudinem materiae. Verum & Dicastillus ait, probabile esse, posse, etiam si recordetur quis certorum venialium. Ratio est, inquit, quia eo ipso, quod probabile sit, eam esse materiam sufficientem: & ex alio capite non esse materiam necessariam, non video cur non possit, quis licite eam adhibere tantum. In Sacramentis enim, quae nullo modo sunt de necessitate salutis [quale est de solis venialibus] in tali casu non videtur ita necessarium adhibere materiam omnino certam, ut obligetur quis sub culpa maxime mortali. Nam ad hoc, ut quis prudenter operetur, satis est, quod adhibeat materiam probabilem: Haec autem est valde probabilis. Adde, quod si hoc speculatiue probabile est, etiam erit practice. Tunc enim tantum in re morali dicitur aliquid speculatiue quidem verum, sed non practice, quando id, quod in speculatione consideratur, non potest exhiberi in praxi, quin aliqua contingat variatio: quando vero omnino inuariatum potest reduci ad praxim ea ratione, qua consideratur in speculatione, si speculatiue verum est, practice quoque verum censi debet. Qua propter cum confessio venialis in genere possit in praxi exhiberi eo modo, quo speculatiue censetur sufficiens, erit etiam practice censenda talis. Haec Dicastillus.

Petes denique hac eadem occasione Tertio. An Primo absolvendus sit ille, qui solum fatetur in genere, se post ultimam confessionem peccasse mortaliter, sed non recordari, qua specie peccati? Secundo quid si sit spes, ut post adhibitam iteratam diligentiam illius recorderetur? Respondeo ad primum, esse absolvendum; supponimus autem adhibitum fuisse sufficiens moraliter examen, quod quale sit dicam lib. 3. cap. 9. §. 3. secus, certum esset, debere expectari, ut illud praemittatur. Ratio responsionis est, quia tunc confessio est integra formaliter, Neque vero is poenitens, si alio peccato forte non ag-
gra-

grauetur, cogendus est, afferre aliud specie peccatum alias ab ipso commissum, & per confessionem remissum, quia sic illi obligares ad his cōfitemda peccata: ad quod nemo tenetur. Absoluatur ergo, quia iam affert materiam sufficientem, quale est peccatum in genere, quate valida erit absolutio, & ex alia parte erit licita, quia, vt dixi, confessio tunc formaliter integra est.

Ad secundum Respondeo, a supposito, sufficiens est, mine non obligari Pœnitentem ad iteratum examen ex necessitate, [esto ex consilio, si non sit scrupulosus]. Ratio responsionis est, quia homo non tenetur, vt inferius l. citato dicemus, nisi ad examen morale, quod ab hoc pœnitente adhibitum iam fuisse, supponimus.

Ibidem num. 35. versus initium post illa verba, scribere peccata neminem tamen. Adde.

Etiam si sit lubrica memoria, vt notat. *Dicastillus l. citato, obligari &c.*

Eodem cap. 10. §. 2. n. 39. sine post illud, iudicium confessari. Adde.

In re grauiter pertinente ad Confessionem.

ADDITIONES AD LIBRUM TERTIUM

Methodi Confessionis.

Lib. 3. cap. 2. num. 7. post illa verba, debere repeti, cartum est. Adde.

Quidquid dicant nonnulli, quos affert, sed non sequitur a Ferrantinus.

Eodem cap. 2. num. 10. post illa verba, non est tamen necessario repetenda confessio. Adde.

Cum satis sit prædicta confusa notitia.

Eodem cap. 2. num. 10. post illa verba, satis, superque est. Adde.

Ex Dictis vides, quando secunda Confessio sit coram eodem Confessario [de hoc enim casu semper hic locuti sumus, nam si coram alio, iam dictum n. 7.] siue Confessio fuerit, perperam exhibita ex defectu doloris, siue ex defectu examinis, siue quia facta est coram non Iudice, siue quia aliquod peccatum sacrilego tacitum est, semper debere ita saltem in genere eam repeti, vt aliqua

cognitio in confuso peccatorum redeat in mēmoriā Confessarij.

b

Gran. 3. p.
de Sac cō-
tr. 7. tr. 9.
d. 12. n. 3.
Dian. p. 5.
tr. 14. q.
51.

Ferr. de
scand. d. p.
q. 79.

Mercerus
solū quo
ad validi-
tatem q. 3.
p. de sacra
q. 9. ar. 1.
apud Dia-
nam p. 4.
tr. 4. rel.
203.

a

Io. Sāc. in
fel. d. 10.
n. 9.

An autem Granadi & Dianæ Ferrantini, & ex parte Merceri opinio dicentium, quando Confessio inualida reiteranda est cum eodem Sacerdote, tunc sufficere penitentem se accusare generatim de peccatis ipsi Sacerdoti Confessis, & sacrilegio admissio in illa Inualida Confessione, deque alijs forte commissis postea, nam tunc Sacerdos [*aiunt hi*] valide, & licite absoluet, quamvis neq; in confuso peccatorum neq; penitentiz impositæ nullatenus recorderetur, sed recorderetur solum, illum sibi fuisse confessum, An inquam, hæc opinio saltem ex tantorum Doctorum auctoritate sit probabilis, nobis otium non est persequi, cum præsertim, pro praxi, eam, quæ hætenus explicata sententia est, suscipiendā esse, omnino, velimus.

Cap. 3. §. 3. n. 6. in Margine, *adde sic*.

Multa ad rem Caramuel in Reg. S. Bened. à n. 1016. & Io. Sanchez in fel. d. 21. n. 9. & d. 1018.

Eodem 3. §. 4. n. 11. ipso initio, & scandalo. Adde.

Qualis certe est, qui se ipsum sæpius polluit sine occasione extrinsecus assumpta, vt notat Io. a Sanchez.

Ibidem, & eodem n. 11. sine post illud. *Emendationis, secus, non item.* Adde.

An Pœnitens vel ex se, vel interrogatus obligetur fateri, se esse reciduum, diximus l. 2. cap. 10. §. 2. n. 38.

An Recidiuo Nouitio nolenti à Religione egredi, possit Confessarius negare absolutionem, vide apud De Le-golib. 1. Resp. mor. 4. o.

Cap. eodem 3. §. 5. num. 12. sine post illud, *qui ad has angustias redigetur*; Adde.

Diximus de Concubinato: quid de Meretrice habitante inupanari?

Bauci in
fng. casu
263.

b

Nauarr. in
Manual. 6.
3. n. 14. sub
lit. c

Respondet Bauci, & quatuor concurrentibus, posse absolui, quæ quatuor afferuntur à Nauarro b loquente de eo, qui est in occasione proxima. Primo, vt adsit iusta causa permanendi in illo loco, puta; quia hic, & nunc alium locum vbi habitet, non habet. Verum debet omni conatu querere modum abeundi ex illo loco. Secundo, vt adsit vera poenitudo peccatorum. Tertiò propositum de cetero illa non committendi. Quarto, peculiare

ve-

verumq; propositum, quo Deo adiuvante, summiter statuat, non peccaturam in illa occasione. Notat tamen ibidem Nauarrus, non esse opus, credere nunquam in posterum se peccaturam, id quod nos vniuersim notauimus lib. 1. cap. 1. §. 3. nu. 9. Notat insuper ibidem Baucianus mulierem debere deponere habitum meretricium, & non sumere Eucharistiam, vbi est cognita, vt Meretrix, & eius emendatio est secreta, sed in alia Ecclesia longe à domo sua, ne præbeat scandalum &c. Adderem ego, vel aliquo prudenti modo publicetur à Parocho, vel ab alio, Meretricis emendatio &c.

Cap. 4. n. 3. versus initium, post illud *damnum ena secretum*. Adde.

Excipe, nisi præuideas maiora peccata ipsum Pœnitentem ex tali notitia commissurum; lege à Tancred.

Ibidem numero eodem. 3. versus finem, post illud, in *maius damnum alium coniciat*. Adde.

Idem esse dicendum, quando quis est in occasione proxima, & nō speratur emendatio, docet Pelizzarius.

Ibidem num. 5. sine post, illa verba, *videtur, aperienda*. Adde.

Sed contra hoc vltimum, quæso te si præuides Pœnitentem non restitutum, quamuis item aduortas, id esse in damnum publicum, cur tu sis obligandus ad admonendum, quandoquidem præuides, adhuc tua accedente monitione, illum non fore restitutum, atque adeo non fore amouendum damnum publicum? Certe frustra erit talis monitio, imo nocens ipsi admonitio, bono autem publico nequaquam fauens.

Cap. 5. post §. 2. addendus est totus §. 3. sequens

§. III. *Quanam dispositio requiratur in Confessore, quam absolutionem impendit.*

Hic, vbi de dispositione penitentis, antequam absoluerendus est, disputauimus, commodum locum habet, & dispositio requisita in Confessario, antequam absolutionem conferat. Eum autem debere esse in statu gratiæ, quando administrat Sacramentum Pœnitentiæ testata res est, quia reuerentia tanto ministerio debita requirit, vt illud (sicuti & cetera Sacramēta, saltem à Mi-

Ibid.

Laym. de
Sacr. tr. 1.
c. 5. nu. 11.Præposit.
3. p. q. 64.
ar. 6. dub.
a. nu. 34.
Delug. de
Sacr. dif.
8. sect. 9.
n. 151.Apud Dia.
p. p. tr. de
circumstāt.
aggr. ref.
ref. 47. Bo
nac. de pe.
d. 5. q. 5.
sec. 2. par.
2. 9. 3. diff.
2. n. 8.
Henric. 12
6. c. 8. n. 6.
in Glossa
lit. 7. De
lug. de Sa
cram. dif. 8
sect. 9. nu.
158.

ministro, qui si ad ea conferenda ex officio institutus, mi
nistrari in peccato mortali sine mortali non possit. Quar
re ¶ peccati sibi conficius Confessarius, ante, vel se conte
rat, vel attritus confiteatur, quam ad hoc Sacramentum
ministrandum accedat. Dixi sub conditione (vel) quia
solum ante suspensionem Eucharistie adest præceptum
positum præmittendi Confessionem, nam ad cetera
Sacramenta suscipienda, vel ministranda sufficit, quo
cunque modo, atque adeo per solam contritionem, in
amicitiam pristinam Domini redire.

Potest tamen contingere, ut in peccato mortali, sine
novo peccato administretur hoc Sacramentum a Con
fessario inadvertenter, & aliquando etiam cum adverten
tia. Primum contingit, cum quis bona fide putans, se con
tritionis actum eliciuisse, sed verè coram Deo non elicit.
Posterius, quando gravis aliqua necessitas boni spiritua
lis proximi id requirit: nam si Confessarius luco gratia
defectus vocetur ad audiendam Confessionem mox mor
ituri (idem si vocetur ad baptizandum) nec possit ab
illis temporum angustiis pressus sine magna difficultate, se
recolligere, ad eliciendum actum contritionis, quo gra
tia mitorem recuperet, poterit illi ministrare sine pecca
to Sacramentum. Ratio est, quia defectus contritionis in
eo casu non imputatur malitiæ Confessarii, sed tribuitur
necessitati proximi, & sic, ea necessitate constante, à pec
catis quæ opprimunt Confessarium nulla iniuria irroga
bitur Sacramento, præsertim Sacramento ei, quod ad
ad delenda eiusdem generis peccata à Christo Domino
institutum est.

At enim verò quando nam urget eiusmodi obligatio
status gratiæ in Confessario, dum audit ne poenitentis
peccata, dum poenitentiam ei tamquam index taxat, an
solum eo temporis momento, quo absolutio confe
renda est?

Respondeo. Licet nonnulli e censeant, & dum audit,
& dum poenam taxat, & dum absoluit, probabilissimum
tamen est, solum si dum absoluit. Ratio est, quia audiens
Confessionem, & poenitentiam imponens, licet incipiat
conficere Sacramentum, non tamen illud simpliciter, &
absolvente conficere censetur, donec formam absolutionis
adhi-

adhibeat; ut patet, si audita Confessione; & iniuncta poenitentia; à beneficio impendendæ absolutionis abstineat. Ergo donec absoluat, non potest dici, quod simpliciter, & absolute irreuerenter tractet Sacramentum, quia, donec absoluat Sacramentum non conficit.

Dices. Hinc sequeretur eum, qui incipit ministrare per Ablutionem Sacramentū Baptismi, vel per Vnctiones Sacramentum Extremæ Vnctionis nō peccaturum, si ante quam proferat formam se conterat. Respondeo. Fat. vitro hunc peccaturum, id enim querendi nunc otium non est, assero, adesse in casu nostro disparitatem. Nam cum materia, & forma Baptismi, & extremæ Vnctionis instituta, sint simul exhibenda, iudicatur moraliter quis male tractare Sacramentum, dum ponit materiā cui ex sui institutione tam proxime adhibenda est forma, cum per positionem materiæ tam vicinæ ipsi formæ, censetur confici absolute Sacramentum. At in Sacramento Poenitentia, quod est institutum per modum ludicij, in quo frequentissime, etiam per dies plures, distat positio materiæ, & impositio poenitentia, à forma, quæ est sententia absolutionis, moraliter non censetur, per positionem illarum (quæ ex sui institutione remote ab absolutione se habere possunt) confici Sacramentum Poenitentia; atque adeo nec ab illo, Confessario peccatore irreuerenter tractari. Hæc disparitas soluit, difficultatem, quam vrget Delugo, contra rationem numero precedente allatam, quam sine hac nostra explicatione satis, ieiune dictam à Doctoribus *b* fuisse, non possum non animaduertere.

g
Delugo
loc. c.
b
apud Dia.
loc. c.

Petes, quid, si idem Sacerdos audiens Confessionem, & taxans poenitentiam, cum proposito se contemendi, ante, quam absoluat (hoc enim proposito, firmare se debet, si aduertat ad indignum animæ suæ, statum,) non valens deinde vincere difficultates, quæ sese menti offerunt, contritionem tam breui tempore, quo sapissime poenitens absolutionem expectat, concipere nequeat, condemnandus ne erit, de culpa mortali, si sic affectus absoluat. Respondeo, sub distinctione. Nam vel hic Sacerdos bona fide, expertus fortasse alias facilitatem se contemendi, differt actum contritionis ad illas temporis angu-

gustias, vel mala fide, temere & imprudenter; si hoc posterius certè peccauit mortaliter, saltem quando periculo absoluedi in mortali sese exposuit, quia nunc ipsi, prauitque suæ tribuitur contritionis defectus. Si illud prius, est iterum distinguendum. Si enim sine ullo timore molestiæ poenitentis, aliquid forte simulans Confessarius, potest differre absolutionem, id facere obligabitur, secus sine hæsitatione absolvere potest. Ratio prioris partis distinctionis est, quia, posita nulla poenitentis repugnantia, sic requirit reuerentia Sacramenti. Ratio posterioris est, tum quia poenitens habet ius ad Absolutionem, quare si Confessarius eum absolvere refugiat, grauem iniuriam irrogabit, cogendo illum ad dilationem sufferendam: tum quia odiosa absque dubitatione redderetur Confessio, si poenitens aduerteret, sese nulla sua causa sine absolutione dimitti, absoluitur ergo &c. Sicuti enim necessitas ægroti grauiter periclitantis excusauit similem Confessarium modo n. 1. ita ab hac necessitate iuris poenitentis, & à necessitate, quæ omnes urgemur procurandi, ne molesta euadat Confessio, quod est publicum Religionis bonum, excusari eundem probabile est.

Immo simile quid in Priore casu, quando Sacerdos mala fide contritionem ad tempus immediate ante absolutionem remisit, dicendum in aliquo casu esse, paritas rationis ostendit: Nam, etiamsi, forte, immediate ante conferendam absolutionem à temeritate respiscat eiusmodi Sacerdos, velitque, non tamen possit, in illa breui morula, se conterere, non peccabit, dum absoluit existens in mortali, excusante, nimirum prædicta necessitate iuris poenitentis, prædictoque onere Confessarii non reddendi odiosam Confessionem, licet sine dubio peccauerit, quando fide praua, ad absoluumdum in peccato, sese perperam exposuit. Nisi sic doceamus, peccaret tunc Sacerdos, tum absoluumdo, quia absolueret in mortali, tum non absoluumdo, quia negaret ius poenitentis, id quod esset pati perplexitatem, quam omnes Doctores nunquam concedendam esse, fatentur.

Cap. 6. nu. 2. sine post illa verba; *ex desuetudine iam non obligare.* Adde,

Peri-

Periculum, & articulum sic explicat *a* Dicastillus. Pro eodem reputatur Periculum, & Articulus, quando mortis periculum est propinquum, & verum in fieri, non vero quando fere certum est, mortem diutius esse differendam, quo tempore potest occurrere opportunitas habentis facultatem legitime Absoluendi. *Et paullo post nu. 411.* tunc approbat, posse absolui damnatos in Triremibus, vt in articulo mortis, quando debent periculosum mare transire; aut non est sacerdos, aut haberi à tali damnato de facili non potest. Concludit deniq; in hunc modum. Plura sunt alia pericula, quæ arbitrio prudentis potius, quam certa regula designari poterunt. Vt cum quis in morbum periculosum incidit qui maiore ex parte mortem solet afferre, aut iter agere incipit expositum predonibus occidere solentibus, vel aggreditur curationem alicuius morbi, quæ periculosa esse soseat. Hæc ille. Unde non iudico in articulo, seu periculo hoc eum esse, qui tertiana simplici laborat, quia hæc non solet maiori ex parte mortem afferre. Aliqui *a* morbum periculosum iudicant dolorem lateris, quod Medicis melius decernendum relinquo.

Ibidem num. 3. post illa verba, *de stando mandatis Ecclesie.* Adde.

Quod Pellizzarius, *a* & Diana *b* iudicant, non esse ex necessitate sub mortali, quando absolutio datur in foro occulto conscientie.

Ibidem eodem n. 3. post illud, *sed non sub prestito iuramento.* Add.

Legendus est *a* Pellizzarius, qui docet, quando Absolutio est in foro conscientie; & penitens non potest satisfacere, non esse imponendum tale Iuramentum de satisfaciendo, sed sufficit firmum propositum, vt in ceteris obligationibus.

Ibidem num. eodem in 3. post illud *imponendum esse.* Adde.

Bordonus *a* putat, obligationem adesse solum, quando quis absoluitur ab excommunicatione deducta ad forum contentiosum.

Cap. eodem 7. §. 3. nu. 7. post illud, *rite approbato dele illa verba.*

Probabiliter satis est, si fuerit approbatus semel à quocumq;

a
Dicastill.
de pariss.
d. 10. n.
409.

a
Io. Sac. d.
12 n. 5. &
& Dian. p.
3. tr. 4. ref.
17. & p. 5.
tr. 3. ref.
69.

a
Pellizz. l.
mox cit.
b

Diana p. 5
Tr. 9. ref.
23.

a
Pellizz. to.
1. tr. 7. c. 1.
c. 115. ex
Dian. p. 2.
tr. 16. ref.
42.

a
Bordon.
tr. 3. cont.
tr. 27. n. 13

cumq; Ordinario & nihil reponas,

Ibidem num. eodem 7. post illud, sed non tertio per tertiam.

Henriq. Adde sequentia.

Coninch. Probabiliter autem satis est, si is electus per Bullam
Filliu. Re fuerit approbatus semel à quocumq; ordinario siue ori-
gin. alijq; ginis, siue Domicilij, siue beneficij, nec iniiciendus est
apud Dia. scrupulus P. Fagundez *b* dicentis, opinionem non requi-
p.p.tr. 11. rentem nouam approbationem si eiusmodi electus Do-
Ref. 7. & micilium mutet, non esse tutam; esse enim tutam pluri-
hunc pro- bus probat ideam Valerus & signate notat. num. 18. ver-
baris Va- su. & *observa*, sed omnino est legenda quædam seu de-
lerus in claratio seu limitatio, quam ego affero in *Tract. de Bulla*
Diff. vtri- *Bruciata c. 1 l. n. 3. & sequentibus.*
usq; fori.

v. Absolu: *Ibidem num. 3. ipso initio num. 1. dele illa verba. Idque*
Diff. 1. Fa- *propter rationem mox dicendam §. seq. num. 11. & loco illorum*
gun. 2. Ec- *reponere sequentia.* Idque propter rationem quam affert Sã-
cl. p. lib. cez *a* (esto sint cum *b* Filliucio alij contrarij) quamque
7. c. 2. nu. approbat Bauci & citans Bonacinam *d* & Alfonso de
32. Leone. *e* Ratio autem est, quia est verum, hos occultos

a esse casus Papales, & solum ex Delegatione concessos.
Sãch. l. 4. Episcopis, & in rigore non esse casus, quos sibi Episcopi
in Decal. referuant, seu non esse casus Episcopo reſeruatos, vt re-
c. 54. n. 27. feruant, seu non esse casus Episcopo reſeruatos, vt re-
Filliuc. tr. ſte notat Suarez, ſtamen siue ex vſu, siue ex lata inter-
7. 7. n. 287 pretatione, statim ac illi conceduntur Episcopis in per-
b petuum, conceduntur illis, tamquam ordinarijs, atque

b adeo possunt dici esse illis reſeruati, & conſequenter, to-
Banci in ſeclec. q. 48 ties, quoties absoluibiles per Bullam; quæ est ratio allata

d à prædicto Sancez l. c. Hinc ibidem Banci sic conſeque-
Bon. tr. 3. ter concludit: *Qui habet ab Episcopo facultatem Generalem*
De Cefur. *absoluendi à Casibus, & Censuris ipsi reſeruatis, intelligitur*
d. 2. q. 2. p. *etiam ipsi concessus casus Abortus animati, & propter parita-*
10. nu. 16. *tem rationis, percussio leuis Clerici, & ita esse vſu receptum.*

e Hæc ille: & quidem propter eandem rationem, quia
Alphon. nimirum hi casus concessi sunt in perpetuum Episcopis.

De Leon. *Eodem cap. 7. §. 4. n. 12. post illud, excommunicatos autem,*
Tor. de Cefur. Recol. *dele illa verba.*

7. n. 50. Siue nominatim, siue, & nihil reponere.

a *Ibidem eodem num. 12. ſine poſtilla verba, curent ceteris,*
Suar. de *vt ſupponimus.* Adde.

Pend. de *Vtrum autem pro excommunicatione nominatim ſiat hi*
ſec. 3. n. 6. *per*

per sua privilegia Delegati à Pontifice, sicuti Electus per Bullam Cruciatæ, non est hic querendi locus: nam propterea, modo initio huius numeri, excommunicatos nominatim excepti.

Cap. 8. §. 4. num. 6. fine post illud, quantum potuit. Adde.

Si poenitens redeat ad Confessionem, te in hac debere illum monere de defectu prioris, puto, quia non adest ille rubor, & ita ob aliam rationem minus vniuersalem notat de Lugo l.c.n. 77.

Cap. 9. §. p. nu. 4. fine post illud, diximus supra hoc libro. cap. 4. Adde.

Hactenus declarata doctrina, quandam moderationem adhibet De Lugo. a Merito. n. ait non obligari Confessarium sequi opinionem poenitentis, quando opinio se tenet ex parte Confessarii, vti sit probabile: ipsum posse, & non posse negare Absolutionem: id quod ego iterum notavi cum Sanc. b quando egi de Poenit. libro. 5. cap. 5. §. 4. num. 39.

Eodem c. 9. §. 3. n. 11. fine, post illud, Hæc ex illo. Adde.

Sedabit Confessarii speculatiui conscientiam Doctrina Th. a Sanchez, ex qua colligitur, (& quidem ex eodem, puto, principio, quod examen debet esse morale, & humanum, non vero Metaphysicum) ex qua, inquam, colligitur, non obligari Confessarium ad interrogandos poenitentes de extraordinarijs quibusdam euentibus, qui in eorum peccatis alias mutarent speciem, & si ipsi poenitentes aduerterent, explicare sine dubio deberet. Verba Sanchez sunt eiusmodi; *Ex his infero, contentem situm extraordinarium in Concubitu, seruato legitimo vase, non esse necessario interrogandum de effusione seminis, an extra vas euenit, nec ne, vel expertus ne sit illius periculum, quia hæc non frequenter, sed rarissime accidunt. Hæc Sanchez.*

*Delugo
lib. 1. Resp. mor. du. 28.*

*b
Io. Sanc. d. 44. nu. 10.*

*a
Th. Sæ ch. lib. 9. de matr. d. 16 na. 5. fine.*

ADDITIONES AD LIBRVM QVARTVM

Methodi Confessionis.

Lib. 4. cap. 1. §. 3. fine post illa verba. Hæc prudenter De Lugo, sic Adde.

Denique sic etiam docet Ascanius a Tamburinus, (quem singulariter diligo propter eius eruditionem, &

eximiam doctrinam, nec solum propter commune cognomen, & fortasse etiam propter eandem à Maioribus longe ductam familiam.) Is enim sic habet *Cum quantitas, inquit, & qualitas Pœnitentiæ prudentis Confessarij arbitrio relinquatur. c. Mensuram. c. Deus. De pœnit. & Remiss. & c. Tempora 26, quæst. 7. in huiusmodi quantitate, & qualitate. Pœnitentiæ ininungendæ, inspicere Confessor debet gravitatem, & lenitatem peccatorum, & qualitatem personæ Pœnitentis. An videlicet sit robustus, vel debilis, iuuenis, vel senis: an forte sit magnam recusaturus, vel, licet acceptet, eam non impleturus, & alia eiusmodi. Inspicenda est potissimum magnitudo contritionis: tanta enim esse posset, ut ea sola pœnitentiam remitteret, iuxta Glossam &c.*

ADDITIONES AD LIBRUM QUINTVM; seu Appendicem Methodi Confessionis.

Lib. 5. cap. 4. num. 10. fine post illud, Christus Dominus insinuit. Adde.

Hæc disputandi gratia sint hætenus dicta: nam ego sequor libentius priorem sententiam affirmantem, quia sigillo fauet magis.

Cap. 6. §. 1. num. 5. fine post illud, apud laudatos. Adde.

Legito item Th. Hurtadum, a quo in multis, ut patet ex dictis, dissentio.

Cap. eod. 6. §. 2. num. 9. fine post illud, quamobrem hæc prohibet et. Adde.

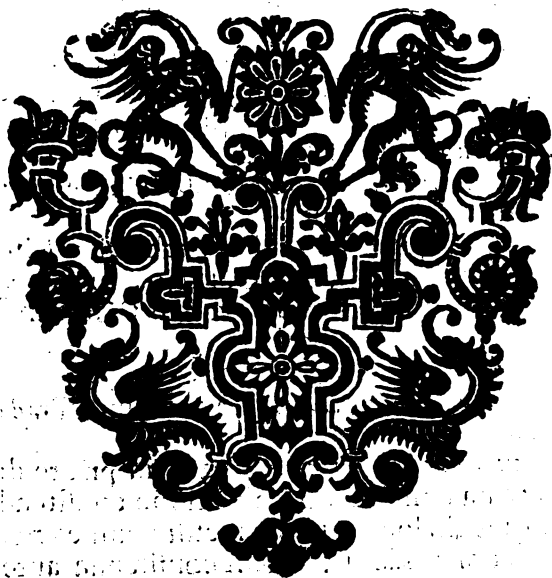
Inquires. Potest ne Prælati ex notitia habita in Confessione motus, magis advertere, ut, notatis alijs extra Confessionem sese offerentibus signis, sufficienter instructus, aliquam ex dictis actionibus præstet?

Respondeo. Quidquid videatur concedere Th. Hurtandus, est ex dictis diligenter distinguendum. Nam si hæ actiones à Prælato præstentur, tanget ipsum specialem pœnitentem, V. G. ei Prælati suffragium denegabit &c. nullo modo potest: quia sic odiosa fieret Confessio: nam Prælati hanc novam aduertentiam inciperet adhibere ex vi Confessionis: quod nullatenus licet. At si actiones illæ non tangerent pœnitentem, modo iam explicato, poterit sane, quia tunc agitur de actionibus tertij generis, quas

quas licere, concessimus. Quare si forte Prælati ex vi
Confessionis Penitentis, addita sua naturali sagacitate,
notet aliquod aliud signum, nō poterit cognitis ex huius
signi vi uti contra Penitentem: solum tunc poterit,
quando signum, est eiusmodi, ut etiam sine prædicta
relatione ad Confessionem Penitentis, ex se solo, sufficit
& mouet ad inquirendum.

FINIS ADDITIONVM.

ad Methodum Confessionis.

ADDE.

ADDITIONES

AD OPVSCVLVM SECVNDVM

DE COMMVNIONE

P. THOMAE TAMBVRI NI.

In libro unico de Communione, cap. p. §. 8. num. 62. versus finem post illa verba. Ex vi argumenti dicendum est. Adde.

Hier. Fer. Et ita probabile esse, docet nouissime Ferrātinus, a adducto etiam pro se P. Carnejo: poterat item adducere d. p. de scā- Reginaldum, & Praepositum, quos, eos reprobans, adducit Diana loco mox citando.

Ibidem n. eodem §. 62. fine post illud. Vbi uenerimus, materialiter. Addantur sequentia.

Adde, eam opinionem fuisse expunctam in Indice Expurgatorio Hispanico a Cornejo, Immo per editum particulare reprobata, ut refert Carpenfis apud Diana ibi. Diana. Quis igitur contra hanc censuram ire securus velit?

Cap. eodem p. §. 9. num. 64. fine post illud Prædicti scrupulosi. Adde.

Dixi (ex posteriore sententia) nata in priore docente, dubia peccata non esse sub obligatione confitenda, hæc præfens quæstio locum non habet, si enim ea non essent absolute confitenda, nec essent confitenda ante Communionem,

Cap. 2. §. 6. num. 28. fine post illud Campana pulsus. Adde.

Consulto dixi (per Horologium mediam noctem signans.) Nam communia apud nos Italos Horologia, eiusmodi nequaquam sunt: solent enim per sonitum notare diei noctisque tempus, fere semihora post exactum Solis euolantis

antis cursum: Vnde fit, ut hæc à nobis in re nostra, & in notatione meridiani sit detrahenda, Si V. G. in nocte, vel diè Aquinotij Horologium Italicum det signum sex horarum, media nox, vel meridies vere in nostris Regionibus erit hora Italica quinta cum dimidia: Vnde ea nocte non poterit amplius frangi ieiunium à communituro die sequenti. Id ipsum siue notauit, siue obseruari mandauit Missale Romanum editum ab Innocentio X. anno 1647. In Instructione pro hac re, & similibus posita initio eiusdem Missalis, ut merito sic aduerterit Gaudentius. [b Monet idem Theodosius quod Horologia Italiae sonant Horas tardius, quam indicent Horologia Solaria, quandoque per quadrantem Horæ, quandoque per dimidiam horam, & ideo detrahenda erit illa quantitas horæ] aliqua huc pertinentia colliges ex dictis à nobis lib. In Decal. cap. 5. §. 5. vbi de Ieiunio Ecclesiastico.

^b
Gauenti in
Rubr. Missal. p. 5. in
fine Tabulæ
meridiei,
& mediæ
noctis.

Cap. eodem 2. §. 8. num. 40. post illud. Tu considera. Adde. Que à num. 35. hæctenus dicta sunt, sic in compendium redige.

Vel sermo est de fragmento tui Sacrificij, siue magno, siue paruo, à te inuento post assumptam abluitionem, & hoc sumere licite potes. Primo statim. Secundo etiam finita Missa (licet multis Sacras particulas porrexeris) dum es in altari. Tertio, etiam probabiliter in Sacristia, antequam vestibis spolieris.

Vel sermo est de eodem fragmento ex alieno sacrificio, & hoc potes ex probabili opinione, Primo, eodem modo, statim. Secundo eodem modo, finita Missa, etiam post multos communicatos, dum es in Altari. At Tertio, non potes in Sacristia, quamuis non dum spoliatus sacris vestibis fueris. An vero possis etiam tunc hæc fragmenta ex alieno sacrificio sumere, considerandum relinquo.

Semper autem loquimur de fragmento, siue paruo, siue magno, nunquam enim potest à nō ieiuno sumi, nec hostia grandis, nec particula integra (addo nec integræ moraliter æquivalens) quia dicta licentia solum conceditur pro reliquijs Sacrificij, &c.

Cap. 4. §. 1. num. 4. circa medium, post illud Pia Mater Ecclesia, Adde.

Semi-

Semifatus, aliquando, non semper, ne ex frequentia concipiant irreuerentiam, vt notat Ianuarius. c.

Ibidem versus finem post illud, semper bonus habitus.

^e
Ianuar. p. 1
Ref. 17.

Adde.

^a
Banci in
sing. casu
174.

Bauci a ait, amentibus ab Infantia non esse dandam Eucharistiam, quia iudicandi sunt perinde, atq; Infantes, Rectè. Ita enim docetur cõmuniter; Verum ibid. addit. b

^b
Apud Lay
man. de
Euch. cap.
4. nu. 4.

ijs. qui post vsum rationis in amentia inciderunt, Eucharistia dandam esse, dumtaxat in mortis articulo; citatq; Conc. Aurasican. & Carthag. quod refertur *caussa* 26. q. 6. c. 7. Sed in hoc textu, in quo est quidem sermo de Sũpr. Euchar. solum sic habetur de re nostra. *Amentibus etiam, quæcumq; pietatis sunt, conferenda sunt*: quare illud. (dumtaxat in articulo mortis). vel de suo addidit Bauci, vel sumpsit ex Glossa ibidem marginali, id quod, vt vidisti, non approbat valde piè Villalobos.

Cap. 5. §. 6. num. 10. sine post illud. *Eodem die communicare*. Adde.

^c
Pellizz.
Quintan.
Dicañillo
Martin. de
S. Iosep.
Leadr. Lu
dou. à S.
Io. ap. Dia
na p. 10.
tr. 11. ref.
40.

Post hæc scripta, & impressa legi præter Hurtadum iam citatum, sententiam, Pellizzarij, c. Quintanadueñas, Dicastilli, aliorumque, quæ docet, posse, ac debere. Verum omnibus accurate perpensis distinguendum esse, ne locum errori demus, sic censeo. Vel mane quis communicauit bene valens, & deinde incidit in mortuum periculosum: Ita vt credatur, non porrecturus vitam ad diem sequentem, & hunc iterum posse eodem illo die, imo debere communicare, probabile erit ex auctoritate tot Doctorum; nec aliud ipsos velle, si eorum verba, & rationes perpendantur, existimo. Vel mane quis, dum laboraret, periculoso morbo, pro quo, si illud periculũ aduertebatur, poterat ei dari viaticum, ipse tamen communicauit ex deuotione, & hunc non posse iterum eodem die communicare, si recrudescat tunc morbus, ob quem iudicetur eodem die moriturus, constanter affirmo, & de hoc casu ego sum loquutus in hoc nu. 10. loquutus enim sum de eo, ægroto, qui communicauit mane, & deinde apparuit periculum. Ratio ytriusque partis distinctionis est, quia in priore casu ex probabili sententia non est satisfactum præcepto communicandi in periculo mortis; ille enim in periculo non erat,

erat, quando communicauit. At in posteriore casu satisfactū est, quia iam erat in periculo, quamuis non putaretur esse, vel quamuis cum ea intentione non communicauerit: sicuti si mane diei festi audis Sacrum, licet nescias illum esse diem festiuium, satisfacis præcepto, quia tunc rem præceptam iam impleuisti, neq; Missam aliam teneris audire post scientiam festi, vt alibi docuimus. Ecclesia enim præcipit auditionem Missæ simpliciter, non intentionem Satisfacendi præcepto.

Ex dictis colligo, me facilius concedere iteratam in eodem die communionem illi, qui ex inflicto vulnere, quam illi, qui ex febris, V. G. in periculū vitæ incidit: nam vulneratus, si communicauit ante acceptum vulnus, non communicauit tempore periculi; sed febricitans cum habeat in se luem febris ex communiter contingentibus præsumere debeat, communicasse tempore, quando aderat periculum, quamuis nobis ignotum, & solum valde peritus Medicus posset testificari, vere nouum morbum accessisse, qui periculum illud adduxerit, quæ certe casus, rarissimus erit.

FINIS ADDITIONVM.

ad Opusculum Communione

ADDI-

ADDITIONES

AD OPVS CVLVM

DE SACRIFICIO MISSAE

P. THOMAE TAMBVRINI.

Lib. p. cap. p. 6. 6. n. 2. fine post illud in manibus Sacerdotum consecratur. Adde.

Quod hactenus dictum à me est, impugnat Diana. Is enim cum retulisset mea iam dicta verba, incipièdo ab illo [adde, & adesse] sic habet. Hanc distinctionem in ordine ad reuerentiam debitam *Eucharistiæ*, nullus est, qui non videat, esse metaphysicam; sicq; ex illa sequeretur, neq; Patenam, neq; Corporale esse cōsecrandum, vel benedicendum, quia in ipsis per accidēs Corpus Christi consecratur. Nam, vt vult Tambnrinus, Corpus Christi per se consecratur in manibus Sacerdotis. Sed hoc dicere est absurdum: Ergo &c. Hæc Diana, qui in tribus placere non potest.

Primo, quia omittit argumentum, cui ego vere innitor, nempe ductum à non requisitis à Iure.

Secundo, quia, quam ego Congruitatem appello, ipse ita versat, ac si velim, illam esse conuincētem rationem.

Tertio, quia hanc eandem Conguentiam inde impugnat, quod sequeretur Patenam, & Corporale non esse consecranda, vel benedicenda.

Sed quæso te, diuidatur dictum, ne detur ansa labendi. Aliud enim est, loqui de Patena, aliud de Corporali: & aliud, de Consecratione, aliud de Benedictione. Nam primo quidem noster hic sermo est de Consecratione, non de Benedictione: sic enim proposui initio huius num. 2. [neq; dicas Calix est consecrandus, ergo & Pyxis] Cur ergo à Consecratione, amice lector, transis ad Benedictionem? Deinde, aliud est, decernere de Patena, aliud de

de Corporali. Aio. enim, Corporale esse benedicendum, vt dixi hoc eodem lib. 1. cap. 5. §. 3. & Item Pyxidem esse ex congruitate benedicendam, vt dixi modo nu. 1. quam solam benedictionem ipsis sufficere iura censuerunt.

Aio item, Patenam non indigere consecratione ex eo capite, quod in illa per se Christi Corpus cōsecratur; sed ex alio capite, seu congruentia, quæ sufficiens visa est Ecclesiæ, eamq; explicuit in oratione, quam Episcopus recitat in consecratione a Patenæ. [Oramus, inquit, Fratres Charissimi, vt diuinæ Gratiae benedictio consecret, & Sanctificet hanc Patenam, ad confringendum in ea Corpus Domini nostri Iesu Christi, qui Crucis passionem sustinuit pro nostrum omnium salute.] Hactenus oratio. Quoniam igitur in Corporali, & Pyxide, neque consecratur, neque per se confringitur Corpus Christi; Ideo iudicauit Ecclesia, satis ipsis esse benedictionem, eamq; ex congruitate ducta ex contactu eiusdem Christi Domini nostri. At voluit in Patena, & Calice consecrationem, quia in ipsis, qua cōfringitur Christi Corpus, qua conficitur Christi Sanguis. Ego autem in hoc nu. 2. solum memini de Consecratione sanguinis, quia solum propositum fuit argumentum de Calice, nō de Patena. Denique illud etiam hic obserua, quod si Ecclesia non iudicat, esse quid Metaphysicum, requirere consecrationem in Patena, quia in ipsa confringendum est Corpus Christi, nec iudicandum, quid Metaphysicum esse, requirere Consecrationem Calicis, quia in ipso Christi Sacratissimus Sanguis est conficiendus.

Cap. 3. §. 2. num. 7. fine, post illud. A suis Generalibus non fuerit. Adde.

De his vide nonnulla peculiaria pro nostris ex Societate, præsertim pro Rectoribus Seminarii apud De lugo. *b*

Cap. 4. §. 3. n. 13. post illud non vetabuntur. Adde.

Legè Io. Delugo, c qui negat Prouincialem Societatis posse dare facultatem celebrandi in nostra Aula V. G. vbi fieret Præsepe Domini, nocte Sacri eiusdem Natalis, nisi Aula pro semper deputetur ad Sacra; hanc enim deputationem requirit Priuilegium Prouinciali cōcessum.

Ibidem nu. 14. requisita licentia. Adde.

In Pontif. Ro. de Cōsecr. Patenæ, & Calicis.]

b
Delugo lib. 4. resp. m. d. 39.

c
Delugo lib. 1. resp. m. dub. 3.

c

Ex

^a
Delugo
cit. dub. 14

Ex illo (*per se ipsos*) enascitur difficultas. Quid enim ? ergo non per alium ? Respondeo de hac difficultate diserte agit Delugo. & concluditq; nō posse Prouincialem committere Rectori V. G. vt ipse Rector approbet deputetq; posse tamen Rectori committere, vt ipse iudicet de decentia loci, quo iudicio à Prouinciali accepto, etiam eo remote agente, poterit idem Prouincialis absens per litteras approbare.

Eodem cap. 4. §. 4. nu. 17. Post illa Verba *desinere seu finire* *necesse est.* Adde.

Ita fusc post hæc scripta Diana. *b*

^b
Dian. p. 9.
tr. 1. resol.
17. contra
Pellizar.

Cap. 5. §. 1. n. 15. fine, post illud *nequaquam violari.* Adde.

Hæc scripsi in prioribus Editionibus, sed inuenio nūc contrarium fuisse declaratum à Sacra Congr. c. Rituum, quæ vult Aram subreptis Reliquijs, etiam si fracta non fuerit, debere iterum consecrari.

^c
Apud Bar-
bos. i. sum.
Decif. A-
post. V. Ce-
lebrās n. 2.

Eodem cap. 5. §. 6. num. 3. fine, post illud *sine scrupulo red-*
di. Adde.

Denique Siluester merito docet, non esse simpliciter necessarium, quod Ante Altare sit ornatum pannis, seu pallio. nam aliqui, inquit, non vtuntur hoc pallio, vel propter præstantiam lapidis, vel propter paupertatem. Adderem ego, ne tamen sit irreuerenter deforme. Pari modo non esse sub mortali necessarium pulvinar, idest Cussum, Cereum, campanulam pro tempore, quo eleuatur Hostia, secluso contemptu, (& quando hæc haberi commode nequeunt, ne sub veniali quidem) aduertit Perficus. *d*

^d
Perfic. lib.
1. de Offi. Sa-
ce. d. ca. 8.
dub. 8. nu.
77.

Cap. 6. §. 2. num. 6. fine post illa verba, *de tam riguroso præcepto.* Adde.

^a
Verricelli
Tr. 8. qu.
mo. 30.

Contra docet Verricelli, & sed mihi eius rationes effi-
caces nequaquam videntur.

^b
Delugo. l. 1.
resp. mor.
d. 12.

Ibidem §. 3. num. 1. versus medium post illa verba *ex-*
pectanda nequaquam est. Adde.

Atque id intelligi etiam in diebus non festiuis, si ad-
sint, qui sacro velint interesse, recte probat contra Nun-
num Delugo. *b*

^c
Suarez de
Cēs. d. 51.
sect. 1. n. 5.
& 7.

Cap. 7. §. 6. n. 3. fine post illud *Personæ conditionibus.* Adde.

Legatur omnino Suarez, & qui pro ijs, qui iam Ordin-
em suscepunt, de quibus loquimur, ait, requiri qui-
dem

dem iudicium Episcopi, sed id non esse dispensationem, sed declarationem tantum : declarationem intellige authenticam, scilicet a Superiore dimanantē; nam propterea ego censeo, non sufficere, si fiat a Doctore priuato. Posse ramen fieri a Prouinciali pro suis subditis Regulibus, nudius tertius pro quodam Patre Cappuccino Interrogatus putauī, quia satis illa pro subditis, est authentica declaratio.

ADDITIONES AD LIBRVM SECVNDVM de Sacrificio Missæ.

Lib. 2. cap. 1. §. 3. num. 20. fine. Post illud. Sacerdos post assumptum Calicem. Adde.

Quid si quis consuevit consecrare particulas collocatas extra aram, & extra Corporale, sed sufficienter sibi præsentēs, putans, ex inuicibili ignorantia id rite fieri?

Respondeo, tunc eas futuras consecratas, quia, etiam si aduertisset, consecrasset; vt supponis, (& quidem valide consecrasset, quia sunt sufficienter præsentēs) unde is Sacerdos per accidens ratione suæ ignorantiae, & consuetudinis, nec habet, nec præsumitur habere aliam voluntatem, idest voluntatem non consecrandi in illo situ, qui vere est indebitus, iam enim ipse putat, esse debitum atq; adeo rite se, ac sine peccaro consecrare, quare ipsi non obstat præsumptio à Suario, & à nobis dicta. *num. 13. & nu. 16.*

Cap. 7. §. 4. n. 2. ipso initio, post illa verba. Layman hæc est. Si excommunicatus toleratus. Corrige (si excommunicatus non toleratus.)

Eodem cap. 7. §. 5. num. 2. fine. post illud. Ecclesia non præcipit. Adde.

Post hæc scripta volui recolere modum reconciliandi Ecclesiam violatam, quando non dum est consecrata, quem præscribit Rituale Rom. Pauli V. nec illum inueni adeo breuem, vt modo dictum est ex Delugo: quare puto, ante Canonem inceptum absolute posse Missam omitti, cum prolixitas talis reconciliationis sufficientem causam det omittendi, sicuti dat Ecclesiæ consecratæ

propter non valide diffimilem prolixitatem.

Cap. 8. §. 8. nu. 3. fine. dele illa Verba: *ex his similia, quæ facile occurrere possunt ex te ipso colligere poteris, & reponere sequentia.*

Dian. p. 10.
tr. 12. re-
sol. 10.

Diana referens *a*, quæ hætenus in hoc ultimo casu, in prima editione scripsi, sic habet. (Hæc opinio mihi non placet, nec enim Ecclesiæ Rubricæ præcipiunt turbationem Fidelium, sed reuerentiam, quam ipsæ debent diuinissimo Sacramento. Idco puto, in tali casu, lotionem, barbam esse purgandam, & aquam reponendam in Piscinam.) Hætenus Diana. Sed lector, vel mediocriter aduertens iudicet, an idē sit dicere, *quod Ecclesia præcipiat turbationem Fidelium*, quod à me dictū refert Diana, & dicere. *Melius est vitare turbationem Fidelium, quam Rubricarū apicem eiusmodi cautelas præcipientem obseruare*, quod ego hoc in loco dico: Dum autem apicem dico, satis ostendo per epicheiam, vel per rationabilem interpretationem, casum, in quo adest Fidelium turbatio, esse à Rubricis exceptum. Illud ex Diana loco est. approbo. Nam si cadat sanctissimus Christi sanguis in ipsius Sacerdotis barbam, licet abradenda non sit (quicquid non nemo doceat) tamen, reperita *b* ter lotionē esse lauandam, lotionemq; in Sacrarium immittendam puto. Immo si in barbam eiusdem celebrantis cadat fragmentum, vel Hostia consecrata, pari modo iudico barbam esse lauandam, ac lotionem in sacrum piscinam proiciendam.

b
Barthol.
ab Angel.
apud Dia.
l. cit.

Dices. At cur non lauas barbam illius viri communicaturi, hic autem lauas barbam celebrantis?

Respondeo. Merito id facio, quia in illo timebatur rationabiliter turbatio, at hic in Sacerdote, qui sacra mysteria probe nouit & sæpe tractat, non timebitur. Vnde idem facerem, si secularis ille esset tam probatæ virtutis vel esset in priuato sacculo &c. quia tunc credibile est, nullam, vel satis modicam turbationem fore.

a
Pelliz. tr.
de mon. c.
10. sec. 3.
subsec. 1.
n. 241. 2p.
Dian. p. 10.
tr. 13. Re-
sol. 49.

Quid si Sanctissimum Christi Corpus cadat in manus Sacerdotis, Monialis, Sæcularis? Respondeo. Licet Pillizarius, loquens de manibus Monialis, neget tunc necessitatem lauandi, quia hoc, inquit, esset valde onerosum tamen aio, à prædictis lauandas sibi ipsis manus esse, & lotionem in sacrum effundendam. Ratio est quia nullum

ntillum, vel satis modicum id onus existimandum erit; nec enim manuum lotio-turbationem affert, sicuti afferre barba lotionem, modo putauimus. Doctrinam autem Suarij, quam idem Pillizzarius affert ibidem, dicētis ea, quæ in Missali proponuntur sub titulo de defectibus, solum esse instructiones quasdam doctrinales, non vero speciales constitutiones inducētes nouā obligationē, & instructiones quidē datas iuxta doctrinā probabilē, non tamen magis obligare, quam res ipsas, aut doctrinam, in quæ ea fundantur. Doctrinam, inquam, hanc Suarij approbo, & laudo, sed affirmo, in casu nostro de manibus, reuerentiam ipsam sic exposcere, cum ex alia parte turbatio nulla, nec aliud inconueniens, vt dictum est, timeatur. Hæc satis. Nam ex his similia, quæ facile occurrere in dies solent, ea, tu ipse decernere poteris.

Cap. 9. §. 3. initio post illud. Sequens Priuilegium. Adde:
Quod nihilominus aliqui affirmant, cō fuisse merum oraculum, sed illi accessisse signaturam Pontificis.

Ibidem. n. 4. fine post illud. Nec reuocatum. Adde:

Lege Delugo *a* qui satis stricte hoc Priuilegium interpretatur, & Dianā *b* qui fere omnino rejcit. Quo autem rationum pondere, saltem loquendo de officio, pro quo adsunt illa vniuersalia verba. *Qui dicit officium per se solus expendant me sapientiores.* Certè mihi fauet Baldellus *c* olim Romæ Præceptor in Theologicis meus, qui intelligit hoc Priuilegium de toto officio, & solum admittere illud renuit ex eo capite, quod putet, esse ex viuæ vocis oraculo, quod tamen, fuisse cum signatura Pontificis ex aliquorum sententia, iam vidimus num. 1. Nostram prædictam opinionem sequitur, & pluribus probat Sanctorus apud eundem Dianam. *d* & nouissime late nostram sententiam probat Tho. Hurtadus *e*.

ADDITIONES AD LIBRVM TERTIVM de Sacrificio Missæ.

Lib. 3. cap. 1. §. 2. num. 2. fine post illud Episcopus posset.
Adde:

Quando ex voluntate fundatorum, vel dantium eleemosynam pro Missis ea cleemosyna data est ad cultum

Ec.

Suar. disp. 85. de Euch. sect. 1.

Apud Delugo. in Resp. 1. 3. du. 17.]

Delugo lib. 3. resp. dub. 17,

Dia. p. 10. tr. 11. Rel. 14.

Nicol. Baldell. to. 2. lib. 3. de adorati. ad 55. n. 16.

Dian. p. 8. tr. 7. Rel. 58.

Hurt. p. p. ref. mor. tr. 3. a. 49

f
Verrie. ego hos sequor, non Virricellum. Nam quādo in limine
tr. 3. qu. fundationis ipse fundatur voluit, vt id posset Episcopus,
mor. 55. Ecclesia iudicatur acceptasse iuxta eam fundatoris dispo-
sitionem. Non igitur nunc disponit donans, quia sup-
ponitur mortuus, sed tunc, quando testatus est, & cuius
voluntatem acceptauit Ecclesia. &c.

Responsionē S. Congregationis numero preced. alla-
tā absolute, & sine vlla interpretatione amplectitur Dia-
na, alijs, meq; etiam citato. Lege item Ianuarium, qui
docet, Gubernatores Ecclesiæ non posse reformare Mis-
sas ex eo; quod hæreditas facta sit difficilis exactionis, &
fere decocta.

Nota illud (ferè) nam si sit omnino decocta, & sine
culpa Ecclesiæ perierit, ad nihil Ecclesiam obligari, dice-
mus infra §. 3. n. 89.

a
Bordon. Auerſa citati, sed non excepti à Diana, qui addit, idem
ap. Dian. probabile putari a Francesco Delugo. Confirmant: quia
p. 10. tr. quilibet potest ad iustitiam reducere contractum; si igitur
16. ref. 65. census deficit ex parte, quilibet poterit onus censui
addictum iuxta partem, quā percipit, reformare. Quando
autem (aiunt hi) Sacra Congregatio prohibuit reductionem
Missarum, non prohibuit eam fieri ex vi explicatæ
compensationis, sed ex vi dispensationis, quam facere,
solum pertinere vult ad Pontificem.

Respondeo, hæc argumenta ostendere quidem debere
fieri eiusmodi reductionē, sed nō ostendūt, quis nam de-
beat eam expedire: At potuit S. Cōgregatio propter bo-
nū cōmune, & ne detur ansa particularibus personis, vel
Ecclesijs, perperam illam reductionem expediendi ad se
illam auocare, vt re ipsa clarissimis verbis auocauit, id
quod

quod modo n. 2. vidisti. Ad Confirmationē. Respondeo, concessio antecedente, Neganda est propter eādem rationem Consequentia. neq; potest dici, solum vetari à Sacra Congregatione, ne id fiat in vim dispensationis, nō vero vetari, ne fiat in vim iustæ compensationis. Non, inquam, hoc dici potest, quia S. Congregatio, vt patet ex ipsius Decreti lectione, non intendit titulum dumtaxat, vnde fiat, sed ne ipsa materialis reductio ab alio, quam à Summo Pontifice fiat.

Eam tamen, sed tamen præscindendo à præsentī Decreto, nouissime exceptam video à Thoma Hurtado. ^a

Eodem cap. 1. §. 3. num. 25. fine post illud. vide infra cap. 2. §. 1. Adde.

Deniq; si omnibus expensis, res adhuc remanet dubia, possessio videtur esse pro fundatore, atq; à deo illi deberi tum Præsentiam, tum Applicationem. lege Alphonsum de Leone. ^b Ita etiam latè substat Th. Hurtadus. ^c docens, quando nihil exprimit petens Missam, semper præsumi (nisi contrarium constet) ytrumq; petere.

Eodem cap. 1. §. 3. num. 53. ipso initio, post illud. Nec timendum decretum. Adde.

(Concurrentibus tamen cōditionibus n. 66. dicendis.)

Eodem cap. 1. §. 3. num. 60. fine, post illud. patitur vt supponimus. Adde.

Dixi de facto vendidit, nam si famulus præstitit aliqua obsequia gratis, animoq; liberali, vel ex charitate, vel ex pietate, non potest deinde mutare voluntatem, vnde nec petere ex Iustitia, nec sibi facere poterit compensationem. ^d Ratio est, quia tunc legitime Dominus possidet illum famulatum, iam sibi liberaliter exhibitum, seu donatum, ergo deijci ab illo iuste nequaquam potest.

Eodem cap. 1. §. 7. num. 2. fine post illud. Etiam ad nos dirigi. Adde.

Notandum est autem illud onera perpetua, nam propterea recte non nemo e aduertit, Capellaniam amouibilem non includi in hac prohibitionē.

Cap. 3. §. 1. num. 5. fine post illud. Quotidie celebrare solent. Adde.

Ad quos reduco eos, qui obligantur ex Legato.

Cap.

^a
Hurtad. p.
2. mor. tr.
8. nu. 369.

^b
Alph. de
Leon. de
off. Cap-
pel. qu. 8.
sec. S.

^c
Hurt. p. p.
ref. mo. tr.
2. cap. 4. à
n. 135.

^d
Bonac.
de Contr.
d. 3. de lo.
& cond. q.
7. p. 4. n. 2.

^e
Verricell.
Tr. 8. qu.
mor. 45.

40 *Addit. ad Lib. III. de Sacrif. Missa Cap. 3.*

*Cap. 3. §. 1. num. 3. fine, post illud, quod certe varif-
simum est. Adde.*

*Nec dari vacation em accipientibus eleemosynas ma-
nuales, vel legata annua ex ibidem dictis patet.*

FINIS ADDITIONVM.
Trium Opusculorum.

A D:

ADDITIONES

AD LIBRUM PRIMVM DECALOGI.

Ipso initio in intentione, & Diuisione operis Illud.
Id quod quam sit operosum. Sic clarius corrige: *Id quod*
Id autem quod digerendum suscipio, quam sit op-
erosum.

Lib. 1. cap. 1. §. 3. num. 9. fine. Post illud. Decemum Sex
crisla &c. Adde.

Quando aliquid paruum datur pro eo consequendo.
Cap. eodem. §. 3. num. 25. fine. Post illud. reprehensibile
Adde.

Facit ad hæc Sanchez, qui excommunicationem for-
 re latam aduersus consummantes matrimonium, non præ-
 missis benedictionibus, ait, minime ligare; quia Excom-
 municatio ferri non potest; nisi ubi id est materia im-
 ponendi præceptum obligans ad mortales, quæ materiæ
 non apparet in ea consummatione, nisi forte aliquando
 dñi in aliqua Diœcesi solerent diffusi eiusmodi benedi-
 ctiones, nam tunc posset sub excommunicatione præci-
 pi, vt intra tempus commodum, v.g. intra semestre, ad-
 hiberentur. Hæc ex illo: Vbi vides inualide excommu-
 nicationem ferri circa rem, quæ non est apta, vt de ipsa
 imponatur præceptum graues. At certe materia, cuius-
 situs, modo dicto est leuis, grauis esse moraliter non
 potest &c.

Cap. 2. §. 6. n. 9. post illud sequitur ut potes. Adde.
Nisi forte (vt dicam cap. 3. §. 3. num. 1. & 2. & 3. in aliqui-
bus ex illis obster possessio.

Cap. eodem. §. 5. n. 7. fine post illud. vel diuino imperatam.
Adde.

Vel contra eiusmodi ius redundare, vt ex se patet
Cap. 3. §. 3. num. 6. deo illud. qd. ille sit adeo doctus &c. sic
repono.
vt, ille rem serio tractans, sit adeo doctus.

Cap. eodem. 3. §. 3. num. 7. initio post illud *si de facto alter possideat*. Adde.

Vel quod dixi nu. 4.

Cap. eod. n. 3. §. 4. eodem. n. 7. fine post illud *velis amplecti*. Adde.

Cum limitationibus dictis n. 4. lege Merollam Tō. p. d. 3. c. 4. n. 134.

Ibidem n. 24. fine post illud. *Laborantem*. Adde.

Non obligari tamen quando actio se tenet ex parte Ministri, puta Confessarii, norat Delugo. 4. & ego dixi lib. 3. Meth. Confessionis cap. 9. §. 1. n. 4. in Addit. & iterum dicam cum Ioanne Sanchez, quando agam de Penitentia lib. 5. c. 5. §. 4. n. 39.

Cap. eodem 3. §. 5. num. 1. fine post illud. *si iustitia deficiat*. Adde.

Abstrahimus ab eo quod exactor, acceptando officium, promisit tacite sequi opinionem probabilem faventem Regi, iuxta dicta §. 3. p. n. 10.

Cap. eodem 3. §. 7. H. Confessio Sacramentalis post illud. *V. casus & censura reservata*. Adde.

Illud hic habe. Posita ea sententia, quas docet in mortis articulo non posse quemlibet Sacerdotem absoluerq moribundum a reservatis, sed debere, si tempus permittat, expectari Confessarium habentem iurisdictionem ad illa, cuius tamen contrarium egosum sequutus, tamquam probabilissimum, lib. 3. Meth. Conf. c. 7. §. 1. posita tamen, ut dico, ea sententia. Inquires, quid faciendum, si sit dubium, an infirmus sit superuicturus, donec ille Confessarius iurisdictionem habens advocetur? Respondeo. Absolvatur, b. etiam in illa sententia, quia ne subeat infirmus periculum damnationis, ita certo velle Ecclesiam, iudicandum omnino est.

Cap. eodem 3. §. 7. v. Depositi n. 1. Initio. Illud *sine contractu sine*. sic scribe.

Sine ex contractu mediate, immediate ex culpa suo.

Cap. 3. eodem. §. 7. v. Gabella. post illud, *quia bonis fundamenti inveniuntur*. Adde.

Et Ianuarius quidem p. p. res. §. 1. citans Ecessium, aliosq; contra Suar. docet, non teneri quempiam ad Gabellam non solum quando dubie, sed nec quando opinabiliter

a
Delugo
lib. 1. Re-
sp. mor. d.
28.

b
Lege Ca-
strop. to. 1
tr. 3. d. 4. p.
p. 2. §. 10.

solum sunt iustæ, cuius doctrinæ fides sit apud eius Auctores. Irregularitas n. 12. sine post illud in se, prædictis Categoriis. Adde. Dixi in proxima perenthesi (foemineum est iudicandum) Verum Naldus aliq; non pauci putant, in dubio foetum censendum esse masculinum & ita servari in sacra Poenitentia. Nihilominus esse, quoad forum internū, censendum foemineum, adhuc mihi, improbable non est, dum loquimur de irregularitate, nam ceterum Poenitentia tutiori, & certe probabili sententiæ contrariæ se conformat. Id autem hæc rationes inter ceteras probare possent. Primo quia, ut innuimus, minus gravari debet delinquens, & in dubio semper est favendum Reo. Sane Castropalaus b Quoties (ait) dua præsumptioes concurrunt in uno actu, illa prævalere debet, pro qua est honestas, & excludenda præsumptio delictum committens. Dic, tu, & excludenda præsumptio maius delictū committens. Secundo, quia prius est, factum esse inanimatum, quam animatum, ergo donec mihi clare ostendas, illud habere animam, pronuntiabo esse sine illa; quia prævalet possessio prioris status. Tertio, si percipias quempiam, de quo dubitatur, an sit Clericus, non Clericus est reputandus, quia prius est hominem esse non Clericum, quam Clericum, & similia multa hactenus habuisti, & paulo post habebis. Cur igitur non idem in casu nostro?

Olim sic item argumentabar. Ex frequentiori euentu est in re dubia, iudicandum, at frequentius est, quod foemina nascantur, quam mares; ergo &c. Sic, inquam, olim: sed numeratis deinde infantibus, qui nati per aliquot annos sunt in hac Parochia, sive in Cathedrali Ecclesia hic Panormi, in qua habitant fere duodecim milia Capitū, hoc argumento amplius non sum usus; Nam cum ex libris Baptizatorum à me diligenter visis collegissem numerum marium, & foeminarum, qui in toto decursu trium annorum sacro fonte lavati sunt, inveni, quindecim amplius fuisse Mares, quam foeminas; qui parvus excessus certam parere præsumptionem non potest, quæ potius iudicemus, masculinum esse foetum, quam

Nald. V.
Abortus
Filiuccius
alij; cū de
Abortu.

Castrop.
T. 1. d. 3.
de leg. p. 2.
§. 1. a. 8.

quam foeminiū, vel contra.

Et, vt obiter, mireris Diuinam Providentiam, quæ ex vna parte facit, vt vincat vis naturæ ad perfectum semper intendens, plures mares procreando & ex aliâ foete quales producat mares, foeminaſq; ad sobolem propagandam, legitimo non cum multis, sed cum singulis vxoribus cōtracto matrimonio; vt id, inquit, obiter mireris, eos distinctim, & annuatim à me numeratos hic leges.

Anno Domini 1949. à primo Sept. vsq; ad primum Septembris consequentis nati sunt.

Mares—251. foeminae—253.

Anno 1651. à primo Septēb. vsq; ad primum Sept. sequētis.

Mares—286. foeminae—294.

Anno 1652. à primo Septēb. vsq; ad primum Sept. sequētis.

Mares—283. foeminae—260.

Cap. eodem 5. 7. V. Leges, & præcepta m. 10. fine, post illud Hora Canonica nu. 2. Adde.

Si dubium sit, an lex sit iusta, non obligor illi parere, quia lex debet esse certo & iusta, nec sufficit esse iustam opinabiliter, vel dubie; neq; enim mea libertas certa cedere debet legi dubiæ. Illud addit Ianuarius, dubitantem de materia iustæ legis, si cognoscit, Superiorem in, doctum, non posse obedire cæco modo, sed teneri ad examinandam legem, secus, si cognoscit doctum, Adde, & non malum.

Cap. eod. 3. 5. 7. V. Matrimonium. n. 5. fine, post illud. Dispensationem poterunt. Adde.

Quid si dubitetur, an affuerit verus consensus in coniugibus, vel an fuerit præfens Parochus, an intercesserit metus, vel quid simile, vnde ambigatur, an sit validum matrimonium?

Respondeo. Indicem debere in foro externo iudicare pro validitate matrimonij, & compellere coniuges ad simul cohabitandum, certum est apud Doctores, & Excipe, quando dubium provenit ex impedimento impotentiæ, de quo sunt sũ Regulæ videndæ apud Sanchez.

Sed difficultas est, an idem sit asserendum in foro conscientie.

Non idem, docet Henriquez, & quia nemo in dubio obligatur in conscientia subire certum onus, quale profecto

Vt fufse
probat Ianuarius. 1. p. ref. 44.

Ianuarius. ref. 46.

Sanchez. lib. 1. matr. d. 18. n. 5.

Idē lib. 7. matr. 2 d. 97.

Hēriq. lib. 11. de matr. c. 13. nr. 4. & c. 11. n. 5.

fecto summum est in Matrimonio, quia in dubio melior est conditio possidentis; cum ergo coniuges certam possideant libertatem, matrimonium autem non sit certum, sed dubium, praeualebit libertas, sicut eadem praeualet in dubio voto. Id quod nos etiam dicemus inferius. V. Votum.

Verum Sanchez a cum communi sententia idem asserendum esse, docet in utroque foro, atque adeo in dicto dubio validum fore etiam in conscientia matrimonium, quia utrumque forum, externum & internum idem iudicant, ubi externum non immititur falsae praesumptioni.

Ad illud de voto responderet, adesse disparitatem; nam quod votum (utique simplex) quando est dubium non obligat votentem; inde est, quia in hoc voto non adest traditio, & sic non est possessio ex parte alterius; quasi dicat, quia in matrimonio, & in voto solenni dubijs adest traditio, per quam alter, idest, vel matrimonium, vel unus ex coniugibus, vel Religio sunt in possessione, ideo eiusmodi matrimonium, & votum valida sunt, vel certe ut valida sunt censenda.

¶ Equidem idem hic assero, quod mox repetam V. Professio Religiosa, nimirum, me nolle à tam communi tantorum Doctorum opinione discedere, ut etiam me non discedere ostendunt ea, quae modo n. 3. dixi; tamen in confirmationem sententiae Henriquez haec consideranda propono. Primo in casu matrimonij dubij, cui, quo ad forum conscientiae (nam in foro externo semper debet iudex iudicare iuxta communem sententiam modo nu. 6. dictam propter rationem, quam superius attuli hoc eodem cap. 3. §. 4. n. 4.) cur, inquam, praevalere contra dubium non debeat id quod firmum, & certum est, puta, libertas coniugum? Secundo, cur non dicamus, nihil ob stare huic libertati traditionem, quam innuit Sanchez? nam de ipsa traditione dubitatur; quare traditio atque adeo possessio matrimonij, vel etiam professionis solennis non est certa, cum de ipsis dubitetur, an habeant sua essentialia, idest an adsit consensus, solennitas, substantialis, praesentia Parochi &c.

¶ Negandum est igitur Sancio in matrimonio, & in voto solenni dubijs, de quibus est praesens controuersia, adesse

d
Sanch. l. 1.
de matr. d.
18. num. 6.
cū Couarr.
& Menoc.
ap. eūdem
quibus ad-
de Pōrium
lib. 2. mat.
c. 9. n. 16.

adesse traditionem, per quam alter sit in pacifica possessione; Non enim est in possessione, quæ prævalere possit certæ libertati is, qui solum est in possessione dubia.

10. Iam vero illud certum iudicat Sanchez ibidem alijsq; si stante eo matrimonio dubio, coniux certo contrahat aliud matrimonium cum alia, prævalere debere posterius hoc matrimonium. Ratio est (inquit Sanchez) quia hoc est certum, illud prius dubium.

11. Sed oro te, doctissime Sanchez. Si à posteriore matrimonio certo in hoc casu vincitur matrimonium prius dubium, cur à libertate coniugum certa illud idem matrimonium vinci in præcedente casu non poterit? Rursus si in priore matrimonio adest in tua doctrina certà traditio, & certa possessio, cur tam certa possessio sit à consequenti posteriore matrimonio (quod certe valde dubium esse debet, cum superueniat priori forte valido; imo, per te, ratione traditionis, prorsus ut valido putando) cur, inquam, sit tam facile vincenda? Sed hætenus sic dubitasse sufficiat.

12. Denique (ut id etiam hac occasione proferam) si prius matrimonium in suis essentialibus sit probabiliter certum, & posterius forte contractum, existente priore, sit item probabiliter, imo probabilius certum, prævalere debet prius matrimonium. Ratio est ducenda ex superius dictis. Si enim prius est probabiliter certum, est in possessione moraliter certa; unde à nemine dimoueri potest, donec manifeste ipsius probabilitas infringatur, & matrimoniū posterius, stante dicta probabilitate prioris, semper erit in suis essentialibus incertum, & consequenter certitudine morali invalidum.

Cap. 3. eodem §. 7. V. Restitutio num. 1. ibi. In priori casu, præsertim si non solum. dele illud. Præsertim.

Cap. 3. eodem §. 7. V. votum num. 15. fine, post illud, De ipsa essentia obligationis. Adde.

Et quia quando (licet certò quid voveris) dubitas, seu nō recordaris, an gratiam, V. G. sanitatem, ad quam impetrandam, votum direxisti, obtinueris nec ne, dubium cadit super conditionem, an scilicet illa fuerit adimpleta, ideo, propter eandem rationem præualebit;

rua

ut libertas, nec votarius eris. Colligitur id ex Sanchez lib. 4. sum. cap. 25. n. 9. & cap. 16. n. 3.

Lib. 2. cap. 23. post illud. Ergo preuallet libertas. Adde;
Quando est dubium, qualis sit finis voti, malus ne an bonus, an indifferens, ytrum valeat votum, dicetur commo-
dius lib. 3. c. 13. §. 2. a n. 10.

ADDITIONES AD LIBRVM SECVNDVM

Decalogi

*Lib. 2. cap. 1. §. 7. num. 5. ibi. Lectio non prohibetur sub cen-
sura. Corrige. Lectio non prohibetur sub censura.*

Eodem lib. 2. cap. 1. §. 7. num. 20. fine. Adde sic.

An autem ibidem Urbanus restrinxerit Episcopis ex-
tra Hispaniam, immo, & Inquisitoribus omnibus pote-
statem dandi licentiam legendi libros veritos non hære-
ticos, quia eos, perinde ac Inquisitores, frui, modo dixi-
mus 19. viri docti considerent. Verba Urbani VIII. l. c.
num. 3. sine hæc sunt. *Neque de cætera similes licentæ, nisi à
Congregatione & Officij, dum singulis hebdomadis coram nobis
habetur, et vel ab alijs per nos etiam in ead. m. Congregatione
specialiter deputandis, concedantur.* Considerent autem Do-
cti, num hæc Urbani clausula (*ne concedantur*) auferat
potestatem, non enim dicit *Ne possint concedere*, sed *ne
concedantur.*

*Cap. 5. §. 1. m. 4. circa medium. post illa verba. à die vsus il-
lius concessa dispensationis. Adde.*

*Squillante a putat, hunc dispensatum non deobligari
ab officio recitando, nisi post cōtractum matrimonium.
Sanchez vero l. c. ait, deobligari ante contractum matri-
monium, sed dimisso iam habitu, quia tunc virtus di-
spensatione, quod mihi videtur probabilius, quia tunc
assumit alium statum.*

*Eodem cap. 5. §. 1. num. 15. fine. post illud Clericum ad
officium non obligari. Adde.*

Eiusmodi autem Superior debet esse vel Generalis,
vel iuxta cuiuscumq; Religionis consuetudines, saltem
Prouincialis, quia res est multum extraordinaria: acce-
dere item debet consensus Conuentus, in quo hæc muta-
tio facienda est, vt notat ibidem Sanch. & alijq;

Eod.

^a
Squill. de
de oblig.
cleric. p. p.
nu. 33. &
rursus de
de Priuil.
Cler. c. 7.

^b
Ascan. Tā-
bur. de Iur.
Abb. to. 2.
d. 10. q. 13.
n. 4.

Eodem cap. 5. §. 3. num. 3. fine post illud. cum de Missa.
Adde.

Castrop. opus, iam enim fecit, licet sine intentione. Eodem cap. 5. §. 4. num. 14. fine, post illa verba internam
de orat. d. *attentionem adhibere.*

1. 1. in De- Confirmatur ex Bauci in selectis qu. 37. Petes, 17. qui
cal. c. 13
n. 9. citans Sanchez in Consil. lib. 7. c. 2. dub. 16. ait, non obligari seruientem Choro recitare illam partem, quam pulsat organum, quia (inquit) Ecclesia sumit illam partem pullationis Chori pro Oratione.

Cap. 6. §. 2. num. 13. post illud. Cessaret conuentio. Adde.

Less. 1. 2. c. Ex dictis colligere poteris, non solum tertium aliquem,
4. nu. 43. sed ipsum etiam Magum posse, immo & debere, siue destruere signum, siue positue ponere signum contrarium pacto, quo scilicet posito, (sed sine nouo maleficio) desinit nocere Doemon. Sicut enim (ait Lessius) Maleficus, qui Diabolum inuocat verbis, vel scriptis, ut noceat cuiquam, tenetur cessare ab ista inuocatione, non solum quia superstitiosa, sed etiam quia noxia, ita quoque tenetur signa posita, quibus illicitur ad nocendum, tollere, si aliter nocumentum impediri nequit.

5. Dixi (sed sine nouo maleficio) nam propterea illa signa contraria, quæ forte debent poni, solum possunt esse, vel bona, vel indifferentia. Veneficium V. G. sit huiusmodi. Si Venefica te tangat, tu morbo inficieris, & paulatim tabescas, at si illam tu repercutias, impeditur morbus. Dico, te posse repercutire, quia percussio est res indifferens, nec enim percussio est nouum maleficio.

Sanct. 1. 2. 2. sum. cap. 41. n. 25. Id etiam clare docet Sanchez. *b* Tandem inquit, licet etiam signum posituum contrarium apponere, dummodo sit ex se licitum, aut indifferens ad pactum illud cum Doemone initum, rescindendum. V. G. si Doemon esset pactus cum maleficio, se nociturum, nisi maleficiatus postea se signet cruce, aut lauet corpus, licebit huic se signare, aut lauare, non intentione sanandi positue remedio, aut opera Doemonis, sed solo animo tollendi signi, & pacti nocendi dissoluendi. Hæc Sanchez. *b* citans

tans Snarium Lessium. Syluestrum, Delrio.

Obijcies primo. Lessius l. c. n. 48. docet, posse tolli, vel poni dicta signa ad hoc, vt cesset nocere Dæmon, non vero docet, posse, ad hoc vt Dæmon positue det sanitatem: at in exemplo à nobis allato, potuit euenire, vt illa percussio fuerit signum nō solum ne Dæmon prosequeretur nocere, sed etiam, vt positue afferret sanitatem, ergo illam ego ponere non possum, directe enim tunc vellem sanitatem à Dæmone positue illam conferente.

Respondeo. Huic obiectioni sic diserte satisfacit Castrop. Negari non potest, (inquit) posse, Maleficum destructionē illius signi ad vnum finem dirigere (intellige tu ad desinendum nocere) & non ad alium (intellige, & non ad sanitatem positue conferendam) concedo igitur (sic habet n. 10.) nemini licitum esse vti signis à Dæmone datis eo fine, vt Dæmon excitetur ad fidem seruandam, vel sanitatem concedendam. At bene poterit illis signis vti. vt tollatur Dæmonis incentiuum, quod habebat ad nocendum. Quod autem Dæmon, destructo signo, non solum cesset nocere, sed etiam concedat salutem, per accidens est intentioni destruentis signum, non enim destruens signum illam sanitatem consequi, destructione prætendit. Hæc Castrop. quæ est, ipsissima doctrina Sanchez modo iam allata.

Castrop.
to. 3. tr 17.
d. 11. n. 8.

Ob. secundo. Esto illa positio signi contrarij sit tantum, vt, eo signo posito, Dæmon desinat nocere. At potest euenire, vt ea positio signi non sit solū pacti prioris destructio, sed sit nouum pactum, ob quod Dæmon nocere desinat, ergo tunc esset nouum maleficium.

Respondeo. Nouum pactum non potest iniri, nisi ex noua consensione duorum, atque adeo nisi destruens signum consentiat. At ipse nullatenus consentit, solum enim intendit prioris pacti dissolutionem, & nihil præterea. Adde Primo, non consueuisse Dæmonem, pro noua paciscenda conuentione, rem bonam, imo nec regulariter rem ex se indifferentem, adhibere, semper enim aliquid vani saltem, admiscet.

Adde secundo, Cum mihi nō cōstet, hoc esse nouum pactum (pactum enim non destruitur nouo pacto, sed

solum recedendo ab ipso, cum non constet, inquam, hoc esse novum pactum, ad summum dubia res erit. quare querendum restaret, quid in dubio hoc faciendum esset? Id quod iam subdo.

Inquires enim, Licebit ne ponere eiusmodi contrarium signum, quando omnibus expensis dubium est, an talis signi positio sit maleficium, atq; adeo novum pactum? Lauare enim se, ex Sanchez citato; vel repercutere, ex Lessio citato, non sunt Maleficia. Sed quid si sit V. G. lauare se cum aqua benedicta, vel dicendi quidam verba, de quibus dubitetur, an sint vana, unde dubitetur, an illa lotio, vel percussio sit novum maleficium?

Respondeo Lessius l. c. nu. 46. Inclinat, licere, sed cum protestatione non consentiendi pactui forte nouo. Similiter, inquit, non licet, si res sit dubia, non enim licitum est, ut remedium superstitioso, aut de quo dubium est, an contineat tacitam Dæmonis inuocationem, hoc enim est, se exponere manifesto periculo superstitionis, nisi forte id fiat cum expressa voluntatis contrariæ protestatione. Hæc Lessius.

Verum absolute nunquā licere, docet Sanch. loc. cit. his verbis. Addit Lessius, si dubium sit, an id signum sit superstitiosum, non licere, nisi forte præmissa contrariæ voluntatis protestatione. Sed nec hoc modo audeo id approbare. Hæc Sanch. dumtaxat. ubi vides nullam hic ab ipso rationem afferri, unde illud non approbet. Afferit tamen Castrop. qui huic sententiæ Sanchez adhaeret, & sic habet. Bene aduertit Sanchez, si dubium sit, an medium, quod assumitur superstitiosum, aut illicitum sit (quousq; dubium deponas) te non posse illo uti, quantumcunque; protestaris nolle ullam cum Dæmone Societatem habere, quia hæc protestatio non vincit dubium neque purgat malitiam, quæ in illo esse potest. Hactenus ille.

Castrop. l. cit. n. 10.

Ego in praxi sententiam Lessii libens amplecterer. Et ratio esse posset, quia semper in eo dubio est caput, unde dubium deponere facile queam, quæ depositione habita, concedit ipse Castropalaus. Nam quādo est dubium, an hæc res, quæ adhibenda est, sit superstitiosa nec ne, indicanda.

dicandum praeiudicium est, non esse superstitionem, quia prius est, rem esse indifferentem, immo, & bonam ex se, & deinde est, seu superuenit, esse malā ex pacto cum Dæmone; ergo donec ostendas, superuenisse pactum, semper possidebit indifferentia, vel bonitas. Cum ergo nemo possit, vel debeat deijci à sua possessione per superueniens dubium, ut late diximus lib. I. cap. 3. per totum, praeualebit in casu nostro negatio superstitionis, atque adeo deponetur dubium.

Dixi (amplius iterum) nam absolute tunc amplectar, quando eam tu, re maturius expensa, sapiens lector, excipies.

ADDITIONES AD LIBRUM TERTIUM

Decalogi.

Cap. 15. §. 2. num. 3. Illa verba: *An malus finis adductus*. sic corrige.

An malus finis, vel indifferens.

Ibidem dele illa verba, *Quoties finis &c.* usque ad *Votum est irritum*, & sic reponere.

Quoties finis, siue moraliter, siue etiam venialiter malus, siue solum indifferens ita adiungitur à vouente materiae promissae, ut vere sit finis ipsius promissae materiae (id quod fit, quando vouens intendit per illam rem, quam promissit, obtinere aliquod malum, vel solum indifferens) toties ultra peccatum, quod forte inuenitur in illa materia, votum est irritum.

Ibidem num. 5. fine. Post illa verba, *mala sunt Deoq; ingrata*. Adde.

Hæc ex Sanchez. sed Castropalaus mihi hic magis placet. ait enim, etiam in præcedenti casu non esse validum votum, quia neq; in illo est votum de re bona. Ieiunium enim, ut relatum ad habenda prædicta. imbibit usum mediorum ad illa; at, ut sic, malum quid est.

Sed adhuc vnus est casus, in quo est validum eiusmodi votum, quando scilicet fit, non quidem ad habendos illos effectus ex illis medijs, verum illis effectibus iam habitis fiat propter gratitudinem ad agendas gratias Deo de illo filio, incolumitate, lucro. Tunc enim ex vna par-

te hæc non sunt mala ex se, & ex alia non intenduntur haberi (iam enim sunt habita) illo prauo medio, à quo in casu præcedente inficiebantur. *Ibidem num. 9. sine, post illa verba valere censeo. Adde sequentia.*

Quando dubitatur de Bonitate finis Voti.

D Enique illud est hic explicatu molestum, quid sentiendum, quando dubium est, qualis nam sit finis ipse principalis, bonus, ne, malus, an indifferens. Ut huic difficultati faciam satis, recale, finem in voto esse posse duplici modo. Primo, si quid, executione rei promissæ, obtineri intendatur. V. G. per Ieiunium intendit quis obtinere, vel victoriam a tentatione praua, vel vindictam inimici, vel indifferentem corporis recreationem. Secundo. si quid non sit finis rei promissæ, sed ipsius vouentis, quod alij dicunt, esse finem ipsius voti, ut si quis promittat eleemosynam, non quidem, ut acquirat mediante illa, vanagloriam (hoc enim modo esset finis rei promissæ) sed ut exerceat quidem actum misericordiae, at illo actu intendit vane laudari a circumstantibus, Vides? Hic finis est ipsius vouentis, ipsumque afficit, non vero inficit actum eleemosynæ, qui etiam tunc est actus bonus, solum comitanter ex illo vanagloria capta-ri intenditur.

11 Iam vero communis doctrina est, in primo casu esse inualidum votum, si finis est malus, vel indifferens, quia tunc res promissæ affecta illo fine, mala est, vel indifferens, unde materia voti esse non potest.

Contra, validum est in secundo casu, quia res promissæ bona est, esto ille comitans affectus sit malus malitia, vel veniali, vel mortali, iuxta affectum ipsius vouentis.

12 Non est igitur in hoc difficultas, ubi supponimus, esse nos certos de huiusmodi finibus, sed implicata difficultas est, quando dubitamus. Ut ergo clare procedatur, distingue diligenter tria.

Vel enim primo agi potest, quando finis principalis est vnicus, & certo malus, vel certo indifferens, dubita-
tur

tur autem, an hic afficiat rem promissam, an vero ipsum vouentem.

Vel secundo, quando finis idem principalis, pari modo, in se vnicus certo afficit rem promissam, sed dubium est, an in se sit malus, vel indifferens, an potius sit bonus. Dico (afficit rem promissam) nam si afficit solum vouentem, etiamsi finis sit certo malus, nec solum dubie malus, vel dubie indifferens, iam diximus num. 11. validum esse votum.

Vel tertio, quando duo sunt fines, a quibus moueri principaliter vouens potuit, alter certo bonus, alter certo malus, vel certo indifferens, sed dubitatur, a quonam ipse motus ad vouendum fuerit, ab hoc, an ab illo. Petrus V. G. certo vouit Visitationem Lauretanæ Virginis, sed dubitat motus ne principaliter fuerit a pietate erga Sanctissimam Virginem, an a mera curiositate, vel an ab impudico amore puellæ inibi habitantis.

13 His distinctis. Dico primo, Sanchez^a docere in primo casu valere votum, atq; adeo obligare, quia certum de voto, incerti de fine. Sed mihi videtur esse etiam probabile, nequaquam valere. ^b Ratio est, quia in eo dubio, an finis ille cadat in rem promissam, an potius in ipsum vouentem, seu votum, iam dubitatur, an votum habeat bonitatem, quæ est de essentia voti, atq; adeo, an adsit votum. At ad illud, quod dubito num sit votum, non obligor, quia tunc præualet mea certa libertas contra votum dubium.

^a Sanchez. l. c.
n. 28.

^b Cum Tan-
credi in q.
mor. tr. 3.
d. 4. q. 14.

14 Dico secundo cum eodem Sanchez, ^a in secundo casu non valere votum. Ratio est. quia tunc dubitatur de bonitate rei promissæ, & consequenter dubitatur an bona sit, an mala; At operari cum hoc dubio, malum est.

^a Sánchez. ibi-
dem c. 6.
n. 24.

Sed quid si in hoc secundo casu dubitetur, an bona sit, an indifferens? Respondeo adhuc non valere, quia in casu hoc dubitatur, an Deus votum hoc acceptauerit, dubitatur enim, an id habuerit essentiam voti, quæ est, esse de re bona.

15 Dico tertio, neque esse validum votum in Tertio Casu. idque satis probabiliter; esto aliqui probabiliter etiam asserant, esse validum.

Ra-

Ratio nostræ probabilitatis est eadem quam modo attulimus; Si enim omnibus diligenter expensis (vt certe a te semper supponimus, hic, & in præcedētibz esse expendenda) manet dubium, an motus fueris ad vouēdum ex hoc bono, vel illo fine non bono, semper remanet dubitatio de constitutiuo essentiali ipsius voti; ergo votum erit dubium, ergo non obligans, cum præualeat certa libertas.

Dices in hoc tertio casu sumus certi de voto, sed incerti, qualisnam finis fuerit adhibitus. ergo præualet votum. Ita sentire videtur Sanchez ^b Respondeo. Nego, nos certos esse de voto, quamuis per verba illud exterius fuerit explicatum: cum enim dubitemus, an eiusmodi promissio habeat bonitatem finis, de voti essentia, atque de eius certitudine dubitamus; præualet ergo certa nostra libertas: nam verba, illa solum materialiter se habent.

^b
Sanc. l. c.
c. 7. n. 28.

Replicas. Nemo præsumitur commisisse delictum, ergo quando est dubium an voueris V. G. Peregrinationem Lauretanam ex fine visendi Amicam, vel visendi Sanctissimam Virginem, præsumeris vouisse ex posteriore hoc fine, nam secus, peccasses. dum voluisses illam peregrinationem instituere, vt turpem amorem foueres. Ita quis poterit ex illis Sanchez verbis ibi (vt minus delictum præsumatur) argumentari.

Respondeo, nos loqui, quando, omni præsumptione considerata, & omnibus expensis circumstantiis adhuc remanet res dubia. tunc enim dico, in foro conscientie votum esse æstimandum inualidum, quia non adest certo essentia voti. Esto igitur in foro externo me urgere possis ad votum propter dictam, vel quascumq; alias præsumptiones, at in interno, cum vere nesciam qualitatem finis, vnde & nesciam, an commiserim delictum nec ne, sum in eodem foro dubius de essentia voti ergo illud exequendi nequaquam Reus.

Cap. eodem 15. §. 4. num. 3. fine. Post illud. Nec Deo grata.

Addē.

Säch. lib.
4. in decal.
c. 7. n. 29.

Votum non ludendi, ne fiat iactura rei familiaris, valet a ex Sanchez & merito, quia actus virtutis est, nolle prodigere rem familiarem.

Ibidem

Ibidem §. 4. num. 4. fine. Post illud, quod est de consilio.

Adde.

Idem est, (ait Bonacina *b*) si sub conditione sic vocas; si quam ducam, ducam meretricem, vel pauperem; Ratio est, quia, quandoquidem coelibatum non seruas, melius est, maiorisq; charitatis opus, illis, per tuum matrimonium, auxilium impendere.

Cap. 16. §. 1. num. 1. versus initium post illud, non vero dixeris. Adde.

An sint mutatae circumstantiae in eo, qui vouit castitatem, vel Religionem, si multos, vel aliquos annos vixit, uxoratus disputat, amicissimus Tanereda, *b* an nimis benigne, qui legit, expendat.

1. *Ibidem* num. 3. post illud breuiter insinuasse. Adde.

An cesset votum ingrediendi Religionem in eo, qui ingressus est Nouitiatum, & Religio illi non placuit, tam bene, & clarè docet Sanchez, c. vt superfluum omnino iudicem hic doctrinam illam exhibere.

2. *Ibidem* post paucas lineas post illud, sequentis casus intelligitur. Adde.

4. Sed antea non est omitendum, notare, interdum cessare votum, per illius satisfactionem etiam si voti immemor fueris, vel, etiam si satisfacere voto nolueris, id quod breuiter sic habet Delugo.

Si ex voto debeas dare v. g. hoc mense aliquā elemosynam, & immemor voti eam dedisti, satisfecisti proculdubio, sicuti si cum voto audiendi Missam, voti immemor eam audisti, vt docet Sanch. *b* qui notat idem esse, licet haberes intentionem non satisfaciendi voto per illud opus, nisi forte nouo voto te voluisses obligare ad illud opus iterum faciendum. Hec Delugo.

Quod si queras huius doctrinae rationem; ea est, quia iam nunc est communis sententia, quod qui ex lege debet facere aliquod opus. V. G. Die Dominico interesse sacro, si illi interest immemor legis, immo etiam memor, & nolens per illam Missam satisfacere praecepto, adhuc praecepto satisfacit: quia iam ponitur ab illo id, quod lex praecipit, nec enim lex praecipit, & obligat ad ponendum opus cum intentione satisfaciendi legi, sed solum ad ponendum illud opus; Vnde sequitur quod si

hic

b
Tacr p. p.
q mor. tr.
3. de Voto
disp. 1. q.
52.

c
Sanc. l. 4.
sum. cap.
16. d. n. 88.

a
Delugo
de iust. d.
4. n. 46. fi-
ne.

b
Sanc. l. 1. in
Decal. c.
13 n. 10.
& 18. &
4. cap. 13.
n. 40.

hic intra tempus habile mutet intentionem, seu aduertat, iam se satisfecisse, non peccet, non audiendo aliud Sacrum. Ergo idem merito dicimus de voto, quæ est lex priuata obligans ex vi Religionis, non vero ex vi iustitiæ.

Quod vltimum addo, quia in obligationibus ex iustitia, est quæstio inter DD. an quando quis aliquid ex iustitia debet, extinguat debitum, si illud soluit immemor eius obligationis, vel si soluit animo donandi: & quidem negat extinguere e Delugo, concedit Baldelli d; quem refert, & sequitur Diana. e at cum nos loquamur de obligatione, quæ non pertinet ad iustitiam, iure dicimus hanc nostram, communem esse sententiam. Redeamus nunc ad promissam casus solutionem.

Eodem cap. 16. §. 4. num. 43. sine post illa verba. per alios id commiserit. Adde.

Hanc facultatem, vt etiam dispensandi ad petendum debitum ex superueniente affinitate, esse etiam per Bullam notat Thomas Hurtadus. tr. 12. n. 1193.

Ibidem num. 49. Post illa verba. Sanchez Castrop. Pallizar, sic Adde.

Lege Ascanium Tamburinũ, qui affert Catalogum votorum, quæ possunt dispensare Mendicantes, quem in lectorum gratiam breuiter contractum hic subdo.

Mendicantes, & qui cum ipsis communicant in Priuilegijs, possunt in votis Papæ reservatis dispensare, quoties in iisdem possunt Episcopi ratione alicuius circumstantiæ, vnde vere deficiant à rigorosa reservatione. Possunt ergo dispensare.

I. Voto disiunctiuo, cuius altera tamen pars reservata est.

II. Voto Castitatis non perpetuo, sed temporalis; At; ad centum annos, iudicatur perpetuum.

III. Voto, quo alter coniux absq; alterius licentia, vel absq; illa, promisit, se non petiturum debitum.

IV. Voto non reservato, in quod Pontifex votum reservatum commutauit.

V. Voto Virginitatis seruandæ, si fuit solum pro prima vice &c.

VI. Voto, in quo vouens intendit, se solum ad culpam venialem obligare.

VII.

c
De lugo
l.c. nu. 45.

d
Baldelli
rom. i. lib.
5. d. 25. n.
18. ex L.

Cũ ex plu-
rib. ff. de
solut.

e
Dian. p. 3.
tr. 13. ref.
44. vide
etiam p. 3.
tr. 6. resol.
59.

- VII. Voto de nunquam contrahendo matrimonio.
- VIII. Voto non fornicandi, vel nō tangerendi mulierē.
- IX. Voto castitatis emissio ex metu, licet leui, incussio ad votum emittendum.
- X. Voto castitatis, ubi dubitatur, an sit validum.
- XI. Voto assumendi Ordines Sacros.
- XII. Voto expresso promittendi Castitatem.
- XIII. Votis diuersis ad Castitatem pertinentibus, separatim emissis &c.
- XIV. Voto ingrediendi Religionē non approbatam.
- XV. Voto paupertatis, vel obedientiæ in saeculo, aut in Religione non approbata.
- XVI. Voto ingrediendi Religionem militarem, excepta Hierosolyma; hæc enim est vera Religio, de alijs controuertitur.
- XVII. Voto arctioris Religionis, vt commutetur in votum laxioris.
- XVIII. Qualitatibus peregrinandi, vt si pedester uisisti, commuteris in equestrem.
- XIX. Voto Religionis non perpetuæ V.G. ad duos, vel tres annos: ad centum iudicatur perpetuum.
- XX. Voto, quo quis promissit perscueraturum, & professurum in Religione. Votum enim Religionis reseruatū est illud, quo quis velit legitime ingredi in Nouitiatum, & ibi sine fraude experiri, secus ex iusta causa egredi.
- XXI. Executioni in differendo ingressum in Religionem, vel alijs reseruatis, dummodo non impediatur totaliter, vel æquiualeuter ingressum.
- XXII. Votis trium Peregrinationum reseruatarum non in eorum locorum deuotionem, sed ad alium finem emissis. Ad finem deuotionis præsumitur, si de fine alio expresse non cogitetur.
- XXIII. Voto non petendi dispensationem ab alio, quam à Summo Pontifice.
- XXIV. Voto reseruato poenali, & vere conditionali ob conditionem de futuro. Sed ex Ascanio Tamburino loco cit. nondum impleta conditione, at ex me, alijsq; vt suprà num. 32. vidimus, etiam post eam impletam
- Hæc ex Ascauo Tamburino, qui ibidem qn. 9. addit,
- h
cum,

cum, qui obtinuit à Pontifice voti dispensationem exequendam ab ordinario, votum inquam, cui valeat Prælati inferior, vel Religiosus dispensare, posse huic gratiæ Pontificis renuntiare, & illam habere à Prælato huiusmodi, vel Religioso. Quod si Pontifex noluit dispensare, non poterit alius inferior, nisi noua superueniente causa ex Sanch. lib. 8. de matr. d. 14. n. 5.

Cap. 17. §. 2. num. 15. fine. Post illud. Hæc ex Fagundez. Adde.

Cui adde a Delugo. Votum (ait) non datur ijs, in quorum fauorem vota emissa sunt, quando promissio non ipsi, sed soli Deo fit: quo casu, etiamsi ipsi præsentem essent, & acceptaret, nullum ius acquirerent, & ipsi inuitis, posset dispensatione, vel commutatione tolli illud votum, vt fatetur Sanchez b.

a
Delugo
d. 29. de
iust. n. 93.
b

Sanch. l. 4.
in Decal.
c. 5 l. n. 14.

ADDITIONES AD LIBRVM QVARTVM Decalogi.

Cap. 2, §. 2. num. 14. fine post illud. *Dabitur ratio.* Adde.

Confessio mortalium Sacramentalis à te facienda.

15 **D**ixi, a te, nam si, vt fiat a moribundo confessio, tu Sacerdos omittas Sacrum, si tempus aliud non suppetit, te excusari a Sacro non est dubium ex dictis n. 3. sicuti nec est dubium, te obligari, si tempus suppetat.

16 Dixi rursus (mortaliter) nam cum confessio venialium, quo etiam reducuntur mortalia, alias absoluta, non sit de præcepto. Missæ autem auditio de præcepto sit, non poterit relinquere Sacrum die festiuo, vt illa confitearia.

17 De mortalibus igitur alias non absolutis est questio. Et quidem Suarez a neque confessionem hanc, neque concionem putat, esse excusationem aptam ad omittendum Sacrum, etiam quando occurrit moralis necessitas, vt quando nunc habetur Confessoris copia, & non habebitur postea, siue quia Confessarius discedet, siue quia pater, vel maritus nolunt vt filia, vel vxor redeat ad Ecclesiam.

18 Sed certe, sicuti Suarior assentior de concione (quid-

a
Suar. to. 3.
in 3. d. 88.
sect. 6.
Vers. Septimam Ce-
put.

(quidquid dicat Angelus ^b) quia hæc non est admodum necessaria, ita ab eodem discello, de confessione mortalium in illa necessitate, non quidem vnus, vel alterius dici, sed aliquorum, iuxta ea, quæ a me alibi dicta sunt in eo casu, quo quis grauatur peccatis reseruatim, nec habet Confessarium potentem ea absolueri,

^b
Angel. ap.
Suar. l. c.

^c
Ca. i. Me.
th. côm. 9.
6. n. 24.

^d
Bauci in
singul. c.
19.

Ratio nostræ doctrinæ, quam merito sequitur Bauci, ^d est, Primo, quia licet per contritionem deleri possit peccatum, id tamen medium est difficile, & ex altera parte diu permanere in inimicitia Dei, valde est periculosum, cum, qui a Dæmone possidetur, facile in alia peccata prolabatur, iuxta vulgatum illud S. Gregorii: *Peccatum, quod per penitentiam non diluitur, mox suo pondere ad aliud trahit*. Secundo, quia DD. pro necessitatibus valde hæc inferioribus excusant a Missæ auditione, & hæcenus vidimus, ergo non est hæc, de qua nunc loquimur, improbanda. Tertio, ex charitate excusauimus n. 8. puellam ab auditione Sacri, ne adolescens illam videns, peccet, & non excusabimus, ut illa ipsa a se peccatum excutiat, diuinæq; sibi amicitiam recuperare diu nequaquam differat.

Cap. 3. 6. 3. num. 17. sine post illud. *Sine necessitate se confersis.*
Adde.

De his duobus dictis fufe Diana p. 10. r. 14. resol. 11. ad meam sententiam. Loquitur autem ipse de ludente pila, an sic defessus obligetur ieiunare. Seio Ianuarius p. p. resol. 53. & 54. dicere, se ludo defatigantem, vel pharmacum sine necessitate sumentem in die Ieiunii non peccare, non ieiunando, etiamsi ad finem non ieiunandi eas suscipiat; seio, inquam, id, sed certe eius rationes ad libram expensæ probabiles nequaquam apparent.

Cap. 3. 9. 1. num. 17. paulo post ab initio, post illud. *Hæc illa.* Adde.

In eandem valde propendet Merolla tom. 2. d. 4. cap. 3. m. 467. qui tamen sic concludit. Hæc omnia dicta sint, non omnino affirmando, sed potius dubitando.

Eod. cap. 3. s. 1. num. 17. sine. post illud. *Omnino conuincentes.* Adde.

Lege item Ianuarius p. p. ref. 57. contententem solvere argumenta contraria adducta a Merolla, atq; affirmantem, licite nos infantibus, & infidelibus iubere posse

opera seruiha die festiuo, cuius rationes in eo fundantur, quod ille labor, ut est ab Infideli, vel Infante, peccaminosus non est, ergo illum ipsis iniungere, mihi non est prohibitum.

Eodem cap. 3. §. 2. num. 5. post illud *de quo mox suo loco.* Adde.

Diximus n. 3. de ornandis Templis, sed quid de iisdem ab ornatu spoliandis? & hoc abstrahendo ab alia necessitate, ut esset notabilis obligatio statim reddendi ornamenta, carentia eorum, qui possent id efficere die sequenti, non festiuo &c.

Puto, in hoc casu non posse duci excusationem à cultu sacro, sicuti duximus in casu, quo idem Templum ornetur, Ratio est, quia ornare ad sacrum cultum aliquo tandem modo propinque pertinet, ut ibidem vidimus. At ornatum auferre, non ita, cum potius id dirigatur ad eos ornatus asseruandos, quod sacrum quid non est.

Cap. 5. §. 3. num. 2. *fac post illud. Ita in casu nostro &c.* Adde. sequentia.

His in prima editione euulgatis, volens quidam meus perfamiliaris id in praxim deducere, panis uncias ad lancem octo, in aquam insudit, elixauitq; Cotione autem facta, bilancem iterum admonuit, comperitq; augmentum valde excedens, hoc est, vsque ad triginta fere uncias, pultem illam ascendisse. Bonam ergo partem eius cum sumpsisset, seq; illa fere ad satietatem refectum esse, sensisset, siue noluit, siue non valuit ad id, quod reliquum erat comedendum, procedere, dicebatq; deinde amicis, *ientare ne hoc est, an plene canare.* Gesto Filiiuicius, *Et qui eum sequitur Pasqualis, a dum illam sententiam proferebant, rem experti non erant.* Hæc ille. Quare eiusmodi opinionem vocare probabilem nequaquam audeo. Non quia putem, aquam illam augmenti causam, in aliquo commutari per ignem, sed quia non potuit consuetudo, unde totum ientaculi ius habetur, introducere, ut tantam pultem pro ientaculo absumeres, quanta fere sufficit, si non ad plene nutriendum, certe ad plene satiandū. Introducere vero potuit, biscoctum, panemq; in aquam, vel vinum, dum actu te reficis, insula

Pasquali.
de ieiun.
decif. 106.

(id)

(id, quod paruam mutationem assert) comedere.

Huc, quando agimus de quantitate ientaculi reduci potest quantitas, quæ in die ieiunii sumpta, iudicanda sit parua materia; Hanc igitur, vel esse vnam, vel alteram vnciam ex nonnullorum sententia dixi; nunc confirmo ex mea, quia tam parua quantitas cibi Quadragesimalis (nam de carne mox) non nocet notabiliter ieiunio.

Addit Bauci, ^b & Hêriquez; ^c vnum ouum, aut parum orizæ cum lacte; vel frustum casei esse paruam materiam, affirmantq; tum, propter hanc paruitatem, tum propter paupertatem, posse concedi ostiatim mendicantibus, quando alia ij non habent, vt ea comedant in die ieiunio. Hæc ex Bauci. Verum Henriq; propter paupertatem ea concedit; non propter paruitatem. Id autem probabile est, quia aliud non habenti parum obsonij videtur esse prædicta quantitas talis cibi, at propter paruitatem, nec vnum ouum posse concedi, ex mox dicendis nu. 3. colligetur. Verba autem Henriquez hæc sunt. *Habet enim, paupertas multa Privilegia, & vnum ouum, aut parum orizæ cum lacte, vel frustum casei est in his parua materia. Nota illud in his.*

Sed quid de paruitate in esu carnis? Respondeo. Cum hæc sit maioris nutrimenti, quam leuiores cibi Quadragesimales, & pro illa adsit aliud præceptum de ea non comedenda tempore ieiunii, parua eius quantitas iudicatur ab Alphonso de Leone, ^a quam sumere solent coqui, ac Pincernæ ad prægustandos cibos (qui certe ne venialiter quidem peccant, quando ob necessitatem famulatus, & sui muneris id præstant.) Pasqualigus ^b autē, quem refert, nec refellit c Bauci, ait, in esu carniū dimidiam circiter vnciam esse paruitatem materiæ.

Quoniam igitur volui ego expedere, quanti ponderis esset ouum vnunyatq; inueni, illud mediocris magnitudinis, & deducto cortice, tum aqua coctum, seu elixum, tum erudum, tum sartagine frictum, duarum vnciarum pondus attigisse, ideo sit, vt quarta pars oui, vel æqualis illi carnis portio sit in hac re nostra materiæ pauitas iudicanda.

^b Bauci in select. qu. 241.
^c Henriq. l. 2. c. 13. n. 9.

^a Alph. de Leon. & Dian. cit. à Pasqualig. mox citando.

^b Pasqu. de ieiunio de cis. 49.

^c Bauci in sing. cas. 287. vers. Petes duo decimo.

ADDI-

ADDITIONES AD SECYNDAM PARTEM Decalogi.

AD LIBRVM QVINTVM.

Cap. 1. §. 4. num. 13. fine. Post illa verba. *Velle concedere.* Adde.

Quæres. Volenti rapere bona mea, possum ne licite persuadere, ad mea seruanda, vt rapiat ab alio.

Respondeo. Sanchez de hac quæstione docet duo. Primum, id minime licere, quia non licet alteri damnum inferre, illudq; consulere, vt meis rebus consulam, adhuc enim consulerem peccatum. Secundum. licere tamen, sic furi persuadere, nulla nominata persona. *Si furari vis, me relinque, multi alij sunt, à quibus furari possis. Tunc enim nullius malum consulitur, sed proprium auertitur.* Hæc Sanchez.

Equidem hoc posterius dictum, quod cum tanta generalitate approbat, approbo. Et ego, quia cum dicis, *multi alij sunt à quibus potes furari*, non consulis, vt fueretur.

Sed difficultas est in dicto priore, an scilicet liceat sic dicere, nullum tamen determinando, *Relinque me, & furaris ab alio.* (non dicis, nunc, potes furari, vt modo dicebas, sed, furaris) Quid si, aliquem determinando, sic? *Relinque me, sed furaris à Petro.*

Respondeo. Sanchez l.c. nu. præcedente, videtur inclinare, quod liceat, quando nulla persona determinatur. Sed ipse profecto id nequaquam docet, solum enim ibi ait, licere sic dicere, *Me inopem relinque & furaris ab aliquo diuite.* Id quod nos etiam modo concessimus, quia sic minus malum consulitur.

Puto ergo ex dictis, licitum nõ esse æquale, vel maius, persuadere, siue designando personam, siue in genere loquendo, quia tunc semper persuaderes peccatum, nec adesset excusatio deriuationis a maiori delicto, sed licitum esse persuadere minus modo supra explicato, quia siue personam determines, siue nequaquam, locum habet dicta excusatio. Quando autem dicimus (ab alio determinato, vel indeterminato) semper intellige, vt si possis

possis auertere latronem, solum indeterminatè loquendo, certe non liceat determinate signare personam, vt ex se constat.

Cap. 3. S. 1. num. 6. fine post illud. *Quando aliunde ali possunt.* Adde.

Immo Doctores a non ignobiles docent, filium, etiam spurium, si nascatur post donationem bonorum a Patre factam, posse a donatario legitime petere alimenta. Donatario, inquam, nam si bona Patris ad alios peruenerint ex contractu oneroso, id non posse, iidem notant.

Apud Bar.
di l. 1. se-
lect. q. 21.

Ibidem nu. 7. fine post illud. *vt fuisse Doctores.* Adde.

Cum autem dicimus Patrem non posse denegare alimenta filio, intellige, si filius (quicumq; ille sit, etiam si is sit legitimus b ex Bonacina) indiget: quando enim non indiget, non obligatur Pater. Id quod etiam docet Molina, & Sanchez locis cit. quibus adde Delugo de iust. d. 24. a num. 121.

b
Bonac lo-
co mox ci-
tando p. 2.
n. 2.

Deniq; Spurius hæres constitutus a Patre sub conditione si legitimetur a Principe, potest petere hæreditatem, & eam interim possidere, donec impetretur facultas, vt ex Sanch. notat Delugo lib. 3. respon. moral. d. 35. num. 5.

Cap. 3. S. 3. n. 4. fine post illud. *uxorem expelli.* Adde.

Huc facit sequens dubitatio. Vxor, ex consensu viri, vitam agit extra eius consortium, seq; suis laboribus alit; accidit autem, vt vir aliquando ad illam accedat, copulamq; exigat, qua habita, denuo recedit, nec illam curat alere, an possit dicta vxor, debitum huic viro negare? Respondet Bauci in Select. qu. 60. doctiori iudicio se submittens, quia resolutionem hanc se non inuenisse, dicit in alio auctore. Respondet, inquam, si vxor est pauper, & vir habet vnde se, & illam alat, posse negare, donec resipiscat vir, alatq; vxorem. Ratio est; quia sæuitia est causa Diuortij: at, quæ maior sæuitia, quam vxorem non alere cum possit? Neq; in hac denegatione requiritur, ait, sententia Iudicis, nos enim loquimur in conscientie foro, pro quo sufficit autoritas propria, vbi factum est verum, & non sequitur scandalum, vt hic certe non sequitur, quia ex communi consensu facta est separatio.

Hæc ex Bauci, vnde dici etiam posset non iniuste ab
vxo-

vxore negari debitum viro, etiam simul cohabitanti, si eam indigentem vir non aliat, cum possit. Hæc enim pars est scuitia, ne dicam maior.

Insuper cōtra Sanchez modo citatum dici posset; Plus esse, non alere, cum possis, quam non cohabitare. Non alere enim est scuitia, non vero, solum non cohabitare.

Deniq; posset etiam dici, vxorem posse dictum virum nolentem ipsam alere, domo eiicere, sicuti potest, si ipsi valde scuum se præbeat. (vitato ex aliquo prætextu scandalo si quod est) Non potest enim negari, & durissimum esse inopi vxori, & causam esse discordiarum, ipsam fame contabescere, & præsentem videre maritum potentem, sed nolentem ipsi alimēta præbere. Quæ omnia merito sapientiori iudicio submittantur.

Cap. 4. §. 2. num. 3. post illud *Donatione paterna*. Adde.

Hoc autem quærimus, quando filius velit succedere Patri. Nam si contentus donatis, succedere hæres nolit, nihil conferre tenetur. Solum tunc, si nimis habuit à Patre viuente, possent alij filij, hoc est, ipsius fratres, agere contra eiusmodi donationem, vt pote inofficiosam, & ipse obligaretur ijs Legitimam saltem dare, de qua agit in tr. de Donatione. Interim lege *Delugo d. 24. de iust. n. 197. & Bonac. d. 3. de contr. q. 6. p. 7. §. unico.*

Ibidem nu. 4. sine. post illud. *Erit deducenda*. Adde.

Quando autem dat liberaliter, cum spōte det, videtur dare de suo (cum suo enim quilibet quemlibet gratificari potest) vnde deducenda non erit. semper intellige, dummodo donatio non sit eiusmodi, vt præiudicet Legitimæ filiorum aliorum; hæc enim semper filiis debetur; quare si Legitimæ præiudicet, esset eiusmodi donatio, vt modo dixi, tamquam inofficiosa reuocanda.

Dixi (præter alimenta) hæc enim, quamuis necessario dentur, tamen videntur expensa ob bonum ipsius Patris, cui incumbit filium suum alere, vt pote partem sitæ substantiæ. Hæc autem alimenta largiora potest vni potius, quam alteri donare Pater (sed sine fraude, quæ Pater velit alios filios depauperare) quia dum in terminis alimentorum sistat, non est tam rigorose agendum cum Patre suorum bonorum Domino.

ADDITIONES AD LIBRUM SEXTVM

Decalogi

Cap. 1. §. 3. num. 13.

post illa verba, *aliter vniverſaliter obſervamus. Adde.*

Sed ſemper ex prædictis Privilegijs, in foro conſcientiæ tantum.

Eodem cap. 1. §. 4. num. 3. fine, poſt illud *permiſſam crudelitatem. Adde.*

Qui Clericum cum vxore, matre, vel ſore, vel propria filia turpiter inuentum occidit, peccat, ſed non incidit in excommunicationem. *Cap. ſi de hoc. p. quia iuſtum dolorem compeſcere, diſcillimum eſſe, ait Gloſſa ibid. V. Turpiter.* Idque recte notat a Layman. at certe is erit Irregularis ex delicto, quia iniuſte occidit.

Cap. 2. §. 4. n. 8. fine; poſt illud. *eſt Provincialis. Adde.*

Notat autem b. Bauci, ſatis eſſe, ſi quis habeat ab Episcopo facultatem abſoluendi ab omni caſu, & cenſura tali Episcopo reſervatis; nec eſſe neceſſe Episcopum dare facultatem ad abortum ſpecialiter abſoluendum, vt ego memini, me notaſſe lib. 3. meth. Confeſſ. cap. 7. n. 8.

Cap. 3. §. 1. num. 11. fine, poſt illud. *dicto iniuſto homicidio. Adde.*

Er recte Henricus didicit, circa irregularitatem ex delicto Homicidij voluntarij, culpam debere eſſe contra iuſtitiam; idemq; cenſendum eſſe de irregularitate ex dicto delicto, ac de obligatione reſtitutionis debita ex delicto.

Eodem cap. 3. §. 2. num. 4. verſus initium. poſt illud. *San-*

guis effundatur. Adde.

Legi etiam poteſt Villaut, d. qui probat, hoc Sacrilegium non ſubdi excommunicationi late, ſed ferenda, quæ ferri nõ debet ſi Homicida digna peraget poenitentiam.

Cap. 4. §. 1. n. 5. fine. poſt illud. *videtur probabilior. Adde.*

Dixi condemnationis vtq; ad mortem; nam alicuius damni V. G. incarcerationis, vereor, ne tua actio ex diſtis num. 4. ſit aliquando moralis cauſa, ipſa enim colloca- tio cadaveris ante alterius domum, ſcandalis, vt ex illa, vt plurimum ſequatur incarcerationis inhabilitas in do-

Layman.
lib. 1. tr. 5.

p. 2. c. 5. n. 8. & apud
Dian. p. 9.
tr. 4. ref. 2.

Bauci in
ſel. qu. 48.

Petes. 6.

Hériq. de
irreg. c. 3.
num. 4. in
gloſſ. litt.
X.

Villaut.
decif. 29.
a nu. 38.

mo, si sic inducitur obligationem restitutionis damno-
rum ex incarceratione sequentem.

Eodem cap. 4. §. 3. num. 8. post illud. in omnia iura defuncti.

Add. Alioquin non obligatur ad restitutionem.

Th. Hur- Aliqua contra prædicta habet Thomas Hur-
radus p. 2. radus p. 2. indicit favorabile, non obligari quampiam ad restitu-
tr. 8. ca. 2. tionem pro Homicidio, nisi petatur, & nisi petatur intra
Ref. mor. triginta annos, præscribi actionem, ita, ut non valeat
13. amplius peti. Excipe in utroq; quando ideo non petitur,
quia non potest, vel quia deest timor aliquis, & similia.

ADDITIONES AD LIBRUM SEPTIMUM

Decalogi.

Lib. 7. cap. 2. §. 1. num. 3. fine, post illa verba, *sive Ecclesia*
violata. Adde.

Afc. Tab. Idem docet Afcanius Tamburinus suis verbis. Eccle-
de iur. Ab sia, & coemiteria occulte polluta, quando pollutio late-
bat. d. 23. non indiget reconciliatione, at quando incipit publicari
9. 12. n. 8. violatio, necesse est, ut Ecclesia reconciletur.

Cap. 3. §. 5. num. 23. fine, post illud *mihi debium non est.*
Adde.

Hic insurgit nova questio, An possit quis negare debi-
tum propter foetorem oris sui coniugis, hæc enim ma-
gna incommoditas est.

Respondeo, non posse. Primo, si foetor non est ma-
gnus. Secundo, si aliquibus remedijs, puta odore apud
se, vel coniugem assumpto, vel iterata ablutione
vini illa malevolentia possit. Tertio, si aliquo tempore
malus odor, cessante fortasse infirmitate, deferueat. Pos-
se autem, si foetor est notabiliter gravis, nec vilo modo,
vel tempore vinci queat, immo tunc, etiam seperatio-
nem totum fieri posse, docet Barci. de quo casu in termi-
nis à nullo Doctore fuisse disputatum, ibidem affirmat.
Ratio allata doctrinæ esse potest, quia in prioribus
tribus casibus difficultas non esse tanta, supponitur, quæ
possit vincere obligationem debiti, quam contrahunt
coniuges ex contractus matrimonij. At in ultimo casu,
cum supponatur magna difficultas, non præsumuntur

conjuges vñum matrimonij cum tanta diffimalitate (que
 moralis impossibilitas vocatur a Theologis) promissisq;
 Confirmantur, quia docet Sanchez. *finā tamen sanam*
coniugem reddere debitum coniugi, qui incidit ad le-
pram, etiam, sed in periculo contagij, quando successus
est satis difficilis, ac moraliter impossibilis ex natura talis
morbi; affertq; Cardinalem dicentem, non compelli
coniugem ad debitum reddendum, quando ob lepram
nimius horror infurgit. Sed eadem nausea nihil in ca-
su, de quo loquimur. Ergo. Quando fectio fuit cognita
ante initum matrimonium, maxime dicitur, cogitatio
Quid foconix malecolens patitur morale periculum
incontinentie? Respondet, nec tuac in utroque casu per-
dicto obligari coniugem alterum ad reddendum. Ratio
est, quia lex charitatis non obligat, cum tunc in com-
mune proprio, saltem quando necessitas spiritualis pro-
ximi, non est extrema, nec gravis, quemadmodum non
est hanc, cum conux malecolens suis supulis impuris
possit alijs remedijs occurrere, legemque non cogitatio
ibidem par. 24. post illud in periculo contagij, addo, ut
Vxor semper nitens fectus quocumque ad possit redde-
re, & petere, & postea quod possit, (ut certe potest), an
repentur reddere, diserte habes apud Sanc. lib. 7. de ma-
trid. c. 10. m. 1. m. 1. ibidem par. 24. fine, post illud, consulete, potest
conux. Adde, ut in casu, de quo loquitur Sanchez, ibi
Quando lepra precessit matrimonium, & ante sano co-
gnita fuit, tunc ex Sanchez. ibidem debes reddere, quia
transiit in periculo longi morbi, & casum legitime pre-
sumisti, & comune est omnibus passionibus, ut si detega-
tur vitium rei, ita obliget contractus, sicuti si vitium
abesset. Idem igitur erit in precedenti casu de oris fo-
etore, si illius conscius fuisti, nil sit tantus, siue fectio,
siue horror ex lepra, ut phisice te inhabilem reddat ad
copulam, ut ibidem notavit Sanchez. ibi c. 10. m. 1. m. 1.
ibid. c. 13. fine, post illud, namque, affert rebellionem. Adde.
 Iam vero, quamvis hac proprie pertineant ad solu-
 -tos sunt tamen fundamenta universalia, & perinde gen-
 -ter in hoc argumento. Notanda. Num. ad con. nostram

San ch. l. 9.
 matr. d. 24
 n. 28. cir-
 ca fin.

sb. l. 1. c. 1.
 so. l. 1. c. 1.

ibidem c. 1.
 ibidem c. 1.

ibidem c. 1.
 ibidem c. 1.

ibidem c. 1.
 ibidem c. 1.

ibidem c. 1.
 ibidem c. 1.

proprios accedamus, formamque hanc regulam pro coniugatis: nam pro Sponsis diximus n. 14. pro Sotis autem sufficit, quod hactenus dictum est ab 43.

Cap. 4. §. 1. n. 4. Ipsum primum verbum *dicti numeri* alterius dele. & reponit sic. Secunda poena.

Ibidem in fine dicti n. 4. post illud *transit.* Adde.

Sed occurrit adhuc aduertendum Tercium. An scilicet, si sit incestus in aliquo loco casus reservatus, intelligatur eiusmodi esse ille, quo seminante viro, non semine coformina, vel hac seminante, ille nequaquam.

Respondeo. Communiter ab auctoribus creditur, esse reservatus, quia iam copula videtur consummata. Sed Verricelli b. putat, non esse censendum reservatum, quia reservatio (nisi expresse contrarium exprimat) semper intelligitur de completo scelere, at dictum scilicet est quidem completa seminatio ex parte illius, qui seminat, non vero completus incestus, quia non concurrat utriusque feminis commixtio, unde oritur affinitas. Hæc ille. Sed certe non video quomodo illi non sit completus incestus ex parte seminantis, qui irreverenter per suam completam seminationem se gerit cum consanguinea, vel affine, cui igitur non erit reservatus, si reservatus est incestus absolute. Ille alter, qui non seminat, ideo non committit casum reservatum, quia, ex parte sua non est completus incestus. Et licet adsit in ipso cooperatio cum incestu completo alterius, supponimus tamen esse reservatum incestum, non vero cooperationem ad illum. Quid si sit dubium, an ille alter seminaverit? Respondeo multo magis erit reservatus, ut ex se patet. Immo idem Verricelli in hoc nobiscum tenet ex eo principio, quia præsumptio semper est, quod uterque seminaverit. fori autem externus, & internus non discrepant, nisi quando contraria veritas certa est, non vero quando est dubia ex Menochio, a Molina, b. Sanchez.

Cap. 5. §. 3. n. 4. sine, post illud. *tangamus. c. 6. §. 2. n. 9.*

Adde.

Quid si quis violavit, sed nunc non habet, unde restituat, nec alio modo possit restituere, nisi eam ducendo, obli-

ad dona

ad dona

ad dona

ad dona

Banci de
cas. res. ca
su. 3.

Verricelli
tr. 4. q. 27.
à nu. 78.

Menoch.
l. 4. præf.
83. n. 62.

Mos. to. 1.
d. 197. fol.
3.

Sanch. in
sum. l. 1. c.
30. nu. 13.

Additad Lib. VIII. Deul. Trac. 3. Cap. 5. 6. 7. 69

obligabitur ne illam duceret. Respondeo, ad id obligari per se docet Delugo, d. quem vide.

Bodem cap. 5. §. 3. n. 46. post illud. ex hoc capite violato- rem. Adde.

Et Bossius & quidem nunquam hanc excusationem esse legitimam pluribus probare contendit. Si tamen in raro casu deceptionis

*ad
il Delugo
lib. 6. reu
sp. dub. 29
Boss. de
cōtr. ma-
tr. c. 2. nu.
63.*

ADDITIONES AD LIBRVM OCTAVVM

Decalogi

IN TRACTATV PRIMO NIHIL ADDITVM EST.

IN TRACTATV II.

Tr. 2. c. 9. §. 2. dele illa verba sparsim posita in dicto §. 2. Subijciuntur, videntur, condemnantur, creduntur, excusantur. Et reponere. Vincuntur, Condemnantur, Creduntur, Excusantur.

IN TRACTATV III.

Tr. 3. cap. 5. §. 1. num. 12. fine, post illa verba. aliquid accipere. Adde.

Et vniuersaliter damnum alteri inferens sine mortali, ad restitutionem non teneri, notat Ianuarius. *a*

Ibidem cap. 5. §. 2. num. 5. post illud. distinxit explicabimus. Adde.

*a
Ianuar. p.
p. resol. 10*

Lege Molinam. b lege item Delugo c qui bene notas, has differentias parum conferre ad conscientie forum, in cuius explicatione nostra solum desadat industria.

*b
Mol. l. 1.
d. 259.*

Ibidem c. 6. §. 2. n. 6. versus finem, post illud. Cum res ipsa traditur. Adde.

*c
Delugo
de iust. d.
2. ann. 10.*

Atque ex dictis vides, regulariter contractus innomitos solere esse pacta nuda, vt notat recte Delugo. d

Ibidem c. 7. §. 7. n. 27. fine, post illud. quod alij communiter faciunt. Adde.

*d
Delug. d.
22. de in-
stit.*

Idiotæ

Idiotæ satis est habere animum faciendi, quod alij
probi, & docti faciunt, vt notant aliqui & recte.

Ibidem. c. 7. §. 1. d. n. 1. post illud ne in obolo quidem decipere
Adde.

I. Dixi (communiter.) nam nonissime lo. Excobar Gor-
ro in tractatibus tribus selectissimis tra. 1. de utroq; foro ar. 5. in
calce artic. n. 36. sic habet Constante asserimus; hanc pro-
positionem probabilem esse, Leges ciuiles & Pontificæ,
quæ sustinent cōtractus emptionis, & Venditionis, loca-
tionis, & conductionis, & similes (idest similes emptioni
&c. non vero alios v.g. Dotis, solutionis legati, cen-
sus &c. etiamsi in pretio, mercedeq; intellige vulgari,
non legitimo, hic enim legitimus, vt superius vidimus,
ne in obolo quidem præteriri potest) etiamsi, inquā inter-
ueniat lesio infra, vel supra iustum pretium, dummodo
dimidium non excedat, iustæ sunt, & acceptæ prout de-
bent, nempe deficiente omni dolo, & fraude, & falsa asse-
ueratione, etiam procedunt in foro conscientie, & ven-
ditor pro maiori, & emptor pro minori iusti pretii, cum
his conditionibus tutus manet in utroque foro, modo
noscat contrahens pretium: id, quod dicitur pro pueris,
mulieribus, rusticis, si forte vel ob leuitatem, vel ob
inscitiam inuoluntarie agant &c. Hæc ex illo, qui præ-
dictam doctrinam fulissime probat duodecim argumen-
tis, quorum præcipua sunt, tum quia leges, tum ciuiles,
tum Pontificæ ita positiue disponunt, nec solum per-
missiue, tum quia Princeps potest transferre dominium
rerum in alterum, tum quia conuentiones, & pacta sine
fraude inita seruari in conscientia debent, &c.

Ibid. cap. 7. §. 11. n. 3. post illud. & deinde alteri donat, vel
contra. Adde.

Quando quis obligat operam suam singulis in soli-
dum, & illa æque commoda est singulis. V. G. enati
Romam, vt hic tuas litteras ferat, an possit alterum tan-
tum accipere a me, si eodem vnico labore, meas ferat;
lego apud Lessium affirmantem, quia, inquit, an mea,
an tua, an alterius causa eat, non minuit estimationem
operæ respectu singulorum. Sic si medicus vno eodēq;
suffitu, seu balneo tres infirmos curare possit, tria inte-
gra

de
Varricelli
c. 3. q. 1.
moral. 1. 4.
V. Prob. 3

Lessius l. 2.
c. 2. d. n. b.
5. n. 28.

de iure
moral. 1. 4.

gra stipendia iuste perciperet. Pariq; modo Equum, qui redire debet Romam ita tibi possent ad eundem locum locare, ac si pro te tantum redeat, quæ sunt exempla eiusdem Lessii.

Dixi (in solidum) nam si obligatio fieret singulis pro sua parte, alia esset ratio. Nuntius V. G. Ordinarius ferens litteras, non potest recipere integrum stipendium à singulis; quia in Nuntio Ordinario, contribuere quilibet ex sua parte, & non integre intendit ad constituendum scilicet vnum integrum salarium.

Pari modo quia vna Peregrinatio V. G. vel vna Missa, vel vnica oratio vni promissa pro illo vno tantum valens non potest alteri eandem promittere. Vide eundem Lessium.

An idem sit dicendum de Commissariis, alijsq; Ministris, qui vno die expediunt negotia multorum, multumq; ipsorum stipendia accipiunt. vide apud eundem Lessium, a qui concedit, quando aliud Magistratus, seu Princeps non taxauerit, & æqua utilitas habetur à negotiantibus. Lessium sequitur b Banci.

Ibidem cap. 7. §. 11. num. 44. fine. post illud. Pretium pro re empti Adde.

Quod si nullus damnum sensit ex tua hac expensione bona fide facta, & ex illa tu locupletior nequaquam es redditus, ad nihil te obligat merito Delugo. c

Ibidem cap. 8. §. 3. num. 10. fine. post illud, quod non est in alijs contractibus. Adde.

Illud recte notat Pasqualigus, creditorem acceptantem solutionem partis debiti censerit, liberare debitorem à mora, sibi enim, eam partem acceptando, præiudicat; nam, dum partem acceptat, videtur implicite penam moræ, & quodcumq; interesse ratione moræ habitum remittere.

Ibidem cap. 8. §. 5. num. 19. ipso initio dicti numeri, post illud. Posse concedi. Adde.

Si vera esset doctrina numeri secundi hætenus expensa.

a
Less. ibid.

b
Banci in
sing. cas.
73. & cas.
264. vbi
de salario
Commis-
sar.

c
Delug. d.
28. de iust.
nu. 6.

I N T R A C T A T V IV.

Meroll.

Tr. I. d. I.

ca. 2. à nn.

856.

Dian. p. 8.

tr. 6. ref.

199.

f

Pafqual.

cent. 4. qu.

592.

Tr. 4. cap. 1. §. 1. num. 2. post illa verba, *qui finis erat paupertas*. Adde.

Cui autem sint restituenda, alijsne pauperibus veris, an ipsi Domino, qui illam est clargitus, vide lato apud Meroll. d. Et Sotus quidem, quem sequitur Diana, e putat Domino, qui dedit, Medina, & Nauarrus, pauperibus.

Ibidem num. 3. fine; post illa verba. Eleemosyna notabilis quantitatis. Adde.

In hoc deniq; puncto Pafqualigus fait hunc accipientem eleemosynam, pretextu paupertatis, nec in magnis, nec in parvis eleemosynis teneri ad restitutionem (peccare ubi est grauitas materiae, non credo, negari posse, nec a Pafqualigo, nec ab alijs.) Ratio est, inquit, quia finis principalis semper adest, nempe amor pietatis, & Dei. Multo magis, quia iuris consulti, quos apud eundem authorem videre poteris docent, facta per errorem non retractari, quando subest causa pietatis. Sed certe nostra sententia saltem tutior est, & consulenda.

Ibidem cap. 1. §. 3. num. 14. Initio post illa verba. applicantur Fisco. Adde.

An ante sententiam, vel post illam, tu considera, ubi videris Petrum à Nauarra, lib. 4. de rest. cap. 2. n. 8. & L. si vacantia de bonis vacantibus lib. 10. vel siue per leges,

Ibidem n. 28. fine post illud in ijs fuerit dictior. Adde.

Si inueniantur appropriata per Bullam Compositionis, idem esse tenendum, & consulendum, sed probabilitate non carere, quod possint retineri, saltem donec accedat Iudicis sententia, docet Castropalaus. & aliud benignus dicam in Tractatu de Bulla Cruciate c. 18. à n. 9.

Ibidem num. 31. fine post illud fore hic resoluendum. Adde.

Quod si teneas, haec deberi pauperibus, sicuti debentur (quando nescitur Dominus) habita ex delicto, iam potes confugere ad Bullae compositionem, juxta colligitur ex dictis n. 14.

por-

Ibidem cap. 1. §. 5. num. 2. versus finem numeri, illud, si adsit proportionata *caussa*. Corrige. si absit proportionata *caussa*.

Ibidem cap. 1. §. 9. num. 5. fine, post illud. *bona fide acquisitum*. Adde.

Vide *Dianam* par. 5. tr. 14. ref. 57. & ex *Cælestino*, & *Delugo*. d. 21. de iust. num. 12.

Ibidem num. 6. fine. post illud, *Vide ipsum latius*. Adde.

Hæc duo proxime dicta sic approbat *Sa b* *Qui falso testimonio scienter conijcit alium in vita periculum, tenetur etiam cum sua vita periculo eum liberare, quod si sine culpa fecit, debet retractare, si possit sine magno suo periculo*. Sa V. Re-
stitutio 2.

Ibidem num. 10. initio, post illud *subit vicem perfecta solutionis*. Adde.

Et hanc sententiam mordicus tuetur, & probare contendit, *Thomas Hurtad.* p. 1. mor. tr. 3. cap. 4. ref. 35. n. 433.

Ibidem cap. 2. §. 1. n. 2. fine, post illud, *a pena ordinarij homicidij*. Adde. Dian. p. 9.
tr. 4. ref.
31.

Dixi modo (quam similitudinem cognoscebat *Petrus*) nam secus, excusabitur mandans, adeoq; non erit Irregularis, vt decreuit Sacra Congregatio apud *Dianam*, & ego dixi *b* in Superioribus. Sup. l. 6. c.
4. §. 3. nu.
35.

ADDITIONES AD LIBRVM NONVM Decalogi.

Lib. 9. cap. 2. §. 1. num. 7. fine, post illud *Consideravit pluri- bus Sanchez*. Adde.

Et quo ad Ius Hispanicum, vt etiam, quoad multa, quæ in toto hoc §. sunt a nobis disputata, vide *Th. Hurtandum c*, nec omittatur *Castropalaus, d* qui confirmat, quod ego modo dixi, nullam scilicet esse legem, quæ irritet translationem dominij munerum Iudici donatorum, additque, irritationem actus, & translationem dominij, nunquam esse inducendam, nisi legibus fuerit manifestissime expressa.

Ibidem cap. 3. §. 6. n. 1. illud. *Dixi (per se) non letaliter peccabit*. Corrige.

*Hur. p. 2.
mor. tr. 8.
cap. 2. a. n.
264.*

*Castrop.
de iustit.
com. d. 2.
§. 21. §. 2.
nu. 2.*

ADDITIONES AD LIBRUM DECIMUM Decalogi.

Lib. 10. cap. 1. num. 8. versus finem, post illa Verba, quasi necessario consequuntur. Adde.

Idem videtur dicendum de quodam, quem valde delectabat odor (an foetor?) spermatis, quāvis, ut dicebat, ad aliud prauum obiectum nullatenus animum intenderet. Idem, inquam, videtur. Illa enim delectatio de re tam proxime obiecto, periculoso coniuncta; si serio à non uxorato suscipiatur, vel signum est affectus prauis, vel certe graue periculum affert in turpem affectum incidendi.

Ibidem cap. 3. num. 6. versus finem, post illud. Hac Huradus, sane probabiliter. Adde.

Idem esse in tactibus ex se honestis V. G. osculo more patriæ, sed inhonesto tantum ex prauo affectu, colligitur ex dictis.

FINIS ADDITIONVM DECALOGI.

Laus Deo Beatissimæ Virginis, ac Beato
Aloysio Gonzagæ.

ADDITIONES.

ET CORRECTIONES

apponendæ in Opere.

P. THOMAE TAMBVRINI

de Iure Diuino &c. hæc est de Sacramentis.

Contractibus, Censuris, &c. Impresso Pa-

normi 1661. nam in reimpresis Me-

diolani, & Venetijs anno 1661.

iam fere omnes fuerunt suo

in loco appositæ.

I N L I B R I S.

de Sacramentis.

*Lib. 2. de Baptismo cap. 1. §. 5. num. 25. lin. 7. dele illa verba
Sed nec credibile est in alijs. Et reponere sequentia.*

Id tamen diserte S. Bernardus dicit in Epist. 340. Ver-
rum eius sententiam sequi nō possumus & crediderim,
ipsum hæc nostra ætate, quando res diligentius sunt di-
sputate, nobis consensurum, id quod S. Doctor innuit
ipso initio prædictæ Epistolæ: sic enim præmittit Bre-
uiter vobis de proposita questione respondemus sine præiudicio
tamen sanius sapientis.

*Lib. eodem 2. cap. 1. §. 3. num. 3. fine, post illud pro Bap-
tismo absoluto. Adde sequentia.*

Quare nec inter Baptizantem, & baptizatum oriri
tunc cognationem puto cum eodem Quintanad. d. sing.
18. num. 20. licet oriri putet ex Diacastillo Diana p. 1.
tr. 8. res. 57.

*Lib. 5. de Penitentia cap. 2. num. 1. lin. 9. post illud, qui labo-
rant mortalibus. Adde sequentia.*

An extra articulum mortis urgeat hoc diuinum præ-
ceptum, vide apud Dianam Par. 15. tract. 8. Resol. 35.
& 39.

*Lib. eod. 5. cap. 2. eodem §. 1. num. 8. post illud, fit con-
fessio*

76. *Addit. ad Libros de Sacram. Lib. 5. Cap. 5. de Pen.*
fesso coram. Adde.

Esge Dianam p. 4. Tr. 7. Ref. lybi An aliquando obli-
geris sic per interpretem confiteri? Et ibid. ref. 30. late
An possit?

Lib. eodem 5. cap. 4. §. 6. num. 16. In Sacerdo nec suffice-
re. Corrige. In Sacerdote, nec sufficere.

Lib. eod. 5. c. 4. §. 8. nu. 2. in fine dicti numeri, in illa titu-
lus nullus. Corrige. In illa titulus vilus.

Lib. eodem 5. cap. 4. §. 10. num. 2. post illud. facta ab Epi-
copo sit valida. Adde.

Vide item multa in hanc rem infra lib. 8. de matr. tr. 2.
cap. ult. §. 4. & 5.

Lib. eodem 5. cap. 4. §. 10. num. 4. post illud. Legitimo
Confessario. Adde.

Et nihildminus te posse absolui ab oblitis docet pro-
babilitate ex Dicastillo Diana. p. 11. tr. 8. Resol. 28. quia
tunc sequens confessio pertinet ad priorem.

Verum nota, nullo modo posse a commissis de no-
uo post absolutionem, neq; seorsim, neque simul cum
predictis oblitis.

Lib. eodem 5. c. 5. §. 2. nu. 3. lin. 2. prohibitionem superioris putat.
Corrige. prohibitionem superioris Layman putat.

Lib. eodem 5. cap. 5. §. 2. num. 38. fine, post illud. ex er-
rore concessa. Adde.

Lege Dianam p. 1. tr. 11. Ref. 13. qui tenet probabili-
ter cum alijs, Episcopos absolute (nisi expriment) non
dare licentiam audiendi confessiones dependenter a Su-
perioribus Religionis.

Lib. eodem 5. c. 5. §. 4. in margine lit. G. de se illa visum
verba affert eiusdem declarationis. Et sic reponere.

Afferit Declarationes Constitutionis Gregorii XV.

Lib. eodem 5. in tr. de Casibus reservatis. cap. 6. §. 3. n. 1. lin. 3.
tum penitentem. Corrige. tum patientem.

Ibidem n. 23. lin. 1. Iam vero dua. Corrige. Iam vero tres.

Ibidem cap. 7. §. 1. num. 5. lin. 2. quod certe minor. Cor-
rige. quod certe minor.

Ibidem eodem cap. 7. §. 2. num. 11. fine. post illud. Adde
Aduersam, & Delugo. Adde sequentia.

Inquires Tertio. Potestne Capitulum Generale, non
ob-

obstante dicto Decreto Clementis VIII. reservare omne peccatum mortale inobedientiae contra praeceptum obedientiae à Prælatiis impositum?

Respondeo: Concedit Delugo de *Pœnit. d. 15. num. 47.* quia, inquit, quamvis reservatione hac facta, possit Prælati prohibere praecepto Obédientiae hoc, vel illud peccatum quodcumq; seu omnia peccata, quæ sibi vellet reservare; & sic, quamvis sequerentur eadem inconuenientia, quæ dicta sunt sequi, si reservaret sibi censuras, tamen id sequeretur, ait, per accidens, & indirecte, quod non dum à Pontificio decreto vetitum est.

Sed ego valde dubito, An valide fieri id possit, quia clare eluderetur mens Pontificis, nolentis tantam potestatem cōcedere Prælati sine speciali consensu Capituli circa hoc, vel illud peccatum reservandum, vt manifeste colligitur, notatq; idem Delugo *loc. cit. num. 46.* ex verbis prædicti Decreti Clementis VIII. Quod si Congregatio Cardinalium modo allata solum declarauit de Censuris, certe idem declarauisset propter identitatem rationis; puta, ne eludatur mens Pontificis, si de dicto praecepto tam vniuersali Obédientiae interrogata fuisset.

Ibidem eodem cap. 7. §. 3. num. 25. lin. 3. sunt autem septem. Corrige. Sunt autem sex.

Ibidem eodem cap. 7. §. 3. num. 32. lin. 6. illis verbis ex primis. Corrige. Illis verbis exprimis.

Ibidem eodem cap. 7. §. 3. num. 42. post illud, *vllus superioris.* Adde sequentia Multo minus, si secum ipse solus miente, vel etiam verbis, nullo audiente, dicat. *Nolo hoc facere, vel Nolo parere.*

Ibidem eodem cap. 7. §. 3. num. 49. in fine. post illud *aut contactus.* Adde sic.

Quidquid in oppositum dicat non nemo apud Diam P. 4. tr. 4. Ref. 61. qui etiam citat Suarium pro nostra Decisione.

Ibidem cap. 8. §. 1. num. 5. in Margine litt. D Pellizzarius tr. 3. cap. 2. n. 1. Delugo de Pœnitentia d. 20. d. n. 59. Corrige sic. Pellizzarius tr. 3. cap. 2. à num. 519. Delugo de Pœnit. d. 19. num. 16.

Ibidem eodem cap. 8. eodemq; §. 1. num. 9. lin. 4. qui administrat.

78 *Addit. ad Lib. de Sac. Lib. 5. de Reser. Cap. 7. & 8. frat. Corrige. qui administrans.*

Ibidem cap. 9. §. 1. nu. 3. lin. 13. dies termini computetur. Corrige. dies termini non computetur.

Ibidem eodem cap. 9. §. 1. nu. 12. in fine dicti numeri premutamus. corrige. permitramus

Lib. 7. de Ordine. cap. 6. §. 4. num. 18. fine, post illud, culpam venialem. Adde sequentia.

Quenam sit hæc paruitas, vide apud Dianam. P. 4. Tr. 4. Resol. 52.

Lib. eodem 7. cap. 12. §. 1. num. 32. lin. 5. illud. Cap. 1. §. 3. n. 43 & 5. Corrige. sic cap. 6. §. 3. num. 4. & 5.

Ibidem num. 33. lin. 7. illud dicto c. p. §. 4. Corrige. dicto cap. 6. §. 4.

Ibidem §. 2. num. 24. lin. 1. quod attinet ad maiorem. Corrige. quod attinet ad minorem.

Lib. 3. de Matrim. tr. 1. cap. 10. num. 6. lin. 6. presumitur Corrige posset præsumi.

Ibidem lin. 7. post illud ad annos centum. Adde. Lege Sanchez loc. cit. num. 1.

Lib. eodem 8. de matrim. tr. 1. cap. 11. §. 2. num. 7. fine, post illud fuerint dissoluta. Adde sequentia.

Post hæc scripta, immo & in prima editione impressa, in manus meas venit Decrerum S. Congregationis contra posteriorem sententiam latum, quod certe omnino seruandum est. est autem huiusmodi.

[Iubente Sātissimo Domino Nostro propositum fuit in Sacra Cōgregatione Concilij, An sponsalibus valide initio contractis, deinde mutuo consensu dissolutis, sit sublatum impedimentum iustitiæ publicæ honestatis. Et dubio pluries proposito, & mature examinato, tandem sub die 6. Iulij 1658. Eminentissimi Patres in antiqua eiusdem Congregationis sententia consentientes, censuerunt, non esse sublatum.]

Cuius sententiæ vna cum rationibus hinc inde deductis, & recentioribus eiusdem Congregationis in hac materia responsis, facta relatione ad Sanctissimum, Sanctitas sua die 10. eiusdem mensis prædictam Congregationis resolutionem probauit, eamq; iussit in dubium deinceps non reuocari.]

Lib.

Add. ad Libros de Sacr. Lib. 3. de Matr. Trac. 2. &c. 79

Lib. eod. 8. de matr. tr. 1. cap. 13. §. 2. num. 9. lin. ult. inconuenientie. Corrigere. Incontinentiæ.

Lib. eod. 8. tr. 2. cap. 4. §. 4. n. 21. fine. post illud. sicut in precedenti. Adde.

Et, vt concedit Leander apud Diana. p. 11. tr. 8. res. 3. V. sed observa.

Lib. eod. 8. tr. 2. cap. 7. §. 2. num. 17. lin. 2. dotem habent. Corrigere. dotem habenti.

Lib. eodem. 8. tr. 2. cap. 9. §. 3. num. 2. lin. penult. dirimentia vel. Corrigere. vel dirimentia.

Lib. eod. 8. tr. 2. cap. 12. §. 4. ipso initio lin. 2. illud cap. sequenti nu. 3. Corrigere. cap. sequenti §. 3.

Lib. eod. 8. tr. 3. cap. 2. §. 3. in Titulo signa certo expressa. Corrigere. signo certo expressa.

Lib. eod. 8. Tr. 5. cap. 5. §. 3. num. 10. lin. pen. si vero dissoluitur. Corrigere. si vero non dissoluitur.

Lib. eodem 8. Tr. eodem. 5. cap. 6. §. 2. num. 18. lin. 2. Ratum ligatus. Corrigere. Rato ligatus.

Lib. eod. 8. tr. 6. cap. 2. §. 2. n. 5. lin. 5. inter impuberem puberem. Corrigere. inter impuberem, & puberem.

Lib. eodem 8. Tr. 7. cap. 3. §. 6. num. 7. in fine. post illud corriges sine causa. Adde sequentia.

De simili scandalo fugiendo vide Castropalaum tr. 16. d. 1. pu. 7. nu. 9. quem sequitur Gibalinus de clausura d. 2. cap. 11. num. 55. folio mihi 235. qui Castropalaus cum dixisset. si quis absque graui difficultate non potest probare nullitatem veram suæ Professionis, posse ipsum fugere à Religione &c. sit addit. Limitant hæc Lessius, Sanchez, Strarius, nisi oriatur scandalum sub obligatione vitandum, tum quia raro inde sumunt alij occasionem fugiendi absque legitima causa, tum quia ipse legitime fugiens vteris iure tuo, à quo vsu sine graui damno abstinere non potes &c. Hæc Castropalaus.

Quid si nullitatem probare absque difficultate possem? Respondet ibidem Castropalaus, te tunc sub mortali fugere, ante quam probes, non posse. Posse, adhuc sine mortali, dicit Gibalinus loco cit. idque propter rationes iam dictas, quæ videntur hic militare. Vterque tamen

tamen conuenit, posito quod fugeris, esto peccaueris, non teneri ad Religionem reuerti.

Lib. eodem 8. Tr. 7. c. 4. §. 2. n. 9. in fine post illud. matrimonium subsequens. Adde.

Quæres per hanc occasionē Primo, An ipse Præbyter Græcus, si post mortem suæ vxoris aliam ducat, valide ducat? Deinde, An licite? Tertio An vidua prædicti Græci Sacerdotis, si ad secundas nuptias conuolet, valide conuolet, & licite?

Respondeo ad Primum. Petrus Arcudius. *lib. 7. de matrim. c. 4.* docet matrimonium secundum Præbyteri Græci validum esse, licet tunc dictus Præbyter sit repellendus ab exercitio Ordinis, si velit ipse, vel vxor præstare in eo matrimonio; quia, inquit, nec ipse emisit vllum votum Castitatis, nec adest Canon matrimonium illud inualidans, sed tamen, quia sit bigamus per secundas nuptias, merito priuatur exercitio Altaris. Ita Arcudius contra Cariophilum putantem, hoc matrimonium esse inualidum.

Respondeo ad secundum, Sacerdotem prædictum grauius peccare secundas nuptias celebrando, non solum enim Canones Græcorum (vt colligo ex allatis ab Arcudio citato) illum faciunt bigamum, eundemq; Sacerdotali exercitio priuant, vt dictum est, verum etiam vocant illas nuptias illicitas, illegitimas, nefarias.

Respondeo ad Tertium, validum esse matrimonium viduæ relictæ à Præbytero Græco, vt etiam esse licitum. Ita contra Cariophilum; qui videtur hoc matrimonium damnare, docet his verbis Arcudius loco citato. Quod Sacerdotum viduæ ad secunda vota minime transeant, non ritus, sed virtutis est. Confirmo? quia Sanchez *lib. 7. matrim. cap. 40. num. 5.* ait, licite viduam Sacerdotis secundo nubere, si non consensit ordinationi suæ primi viri, & probabile esse etiam licite secundo nubere, quando vxor nesciebat, id sibi prohiberi. Hæc Sanchez Subsumo. Sed audio vxores communiter non solere dare eiusmodi consensum, quod si dent, eas nescire eiusmodi prohibitionem non valendi transire ad secundas nuptias. Ergo &c. Supponimus autem, dictam viduam

dum nullum votum Castitatis emisisse; ut certe emitte-
re non solent.

Confirmo iterum, quia in dubio, an emiserint votū, &
in dubio, quod existat lex, seu præceptū, melior est cōdi-
tio meæ libertatis, atq; adeo nō obligor, illa seruare, ut de
lege dubia docet Sanchez lib. 1. In Decal. c. 16. n. 32. & de
Voto. n. 36. Cum ergo ad minus saltem dubia sit lex
hæc, vel votum de abstinendo à secundis nuptiis, quoad
prædictam viduam, ipsa non obligabitur &c.

Nec contrarius est Pontius. lib. 7. matr. cap. 21. Et
dum dicit matrimonium relicta à Sacerdote. Græco esse
quidem validum, sed illicitum, quia est contra eorum
Canones, non est, inquam, contrarius, quia & ipse, &
Canones, quos affert, videntur loqui de Vidua, quæ de-
dit licentiam, seu consensit sui Viri ordinationi, sciens
sibi sic prohiberi secundas nuptias; vel de Vidua, quæ
Castitatem forte vouerit.

Lege diligenter tum ipsum, tum Sanchez locis cit.

IN PARTE SECVNDA.

hoc est

IN LIBRO IX. DE CONTRACTIBVS.

Lib. 9. de contractibus tr. 2. de censibus c. 6. §. 1. in Titulo.
Proponitur Bulla Nicolai, & Gregorij. dele illud Gregorij.

Lib. eodem 9. tr. eodem 2. de censibus cap. 6. §. 8. num. 7. lln. 7.
fiut in fauorem emptoris. Corrige. sunt ex parte emptoris;
Lib. eodem 9. tr. 3. de cambijs. cap. 5. §. 6. n. 3. fine. post illud
ex culpa Campsarij. Adde.

Dices. ergo nunquam hæc executio haberi poterit,
& recuperari suum à Campfore, quia semper Campsa-
rius, dicit, se velle satisfacere per nouum cambium.
Respondeo. Nego consequentiam. Nam, ut colligis ex
dictis §. 1. Campfor. libere celebrat nouum cambium,
quare poterit illud non celebrare, & consequenter re-
cambium non facere, & sic poterit cogere Campsa-
rium ad reddendam numerato capitale, & lucrum
inde acquisitum.

82 *Add. ad Lib. de Contra Elib. Lib. 9. Tra. 4. &c.*

Lib. eodem 9. tr. 4. de locatione c. 5. n. 9. lin. 9. locationem destruens. corrige. locationem non destruens.

Lib. eodem 9. tr. 5. de eruptione n. 25. in margine littera C. post illud. Diana p. p. m. 3. refol. 51. Adde sic.

Quem sequitur Marcus Serra. In 2. 1. qu. 77. ar. 2. & Mendo in Bulla Cruciate. d. 34. cap. 20. n. 217.

Lib. eodem 9. tr. 8. de Societate c. 10. n. 9. lin. 10. indicunt corrige. iudicandum reliquo.

Lib. eodem 9. tr. 9. de Promissione cap. 5. nu. 4. in fine. post illud. inutile vitatur. Adde. sic.

Quando cum expensis meis exequi coepi promissionem turpem, an, si me poeniteat, possim petere illas expensas, vide apud Vincentium Tancredi, 1. 2. *quæst. mor. tr. 5. qu. 6.*

Ibidem. cap. 7. num. 22. lin. 4. si res promissa sit gravis. Iam corrige. Quando res promissa est gravis, & ipse non observat. Iam.

Lib. eodem 9. tr. 10. de Donat. cap. 1. §. 2. n. 11. lin. 10. siue intuitu. corrige. siue initiative.

IN PARTE TERTIA.

hoc est

IN LIBRO X. DE CENSURIS, ET

Irregularitate.

Lib. 10. tr. 4. de Irregular. c. 4. §. 4. num. 5. lin. 3. Pontificem pro foro externo. Corrige. Pontificem collegisse pro foro externo.

Lib. eodem. tr. eodem. 4. c. 7. §. 2. n. 2. lin. ult. extendit Episcopos. corrige. extendit ad Episcopos.

Ibidem c. 10. §. 2. n. 21. in fine dele illa verba. dixi satis in tr. Statu de excommunicatione. c. 8. §. 12. & reponc sequentia.

Dico primo, excommunicatum vitandum esse in famam de facto, iam enim publice (donec petat absolutionem) notorius peccator est, atq; adeo irregularis, ut mox §. 3. agentes de infamia facti dicuntur.

Dico Secundo, excommunicatum non vitandum, si
sit

sit occultus, nō esse & infamem de facto, quia sic notoria non est eius inobedientia, at, si sit publicus, quamuis non sit iuridice nominatim denunciatus, nec publicus percussor Clerici, iam erit notorie peccator, inobediens, & cānonice infamis de facto, atque adeo, modo iam dicto, irregularis.

^a
Leand. de
excōm. d.
16. qu. 10.

Dico Tertio cum Fillucio, excommunicationem, vt sic, non afferre ex se infamiam, vnde nec ex se irregularitatem. Probat. quia non affert infamiam iuris ex se, nec ex se infamiam facti. ergo nullam. Non. iuris, nam in iure non habetur eam vniuersaliter esse causam infamiæ, sed solum, quando constituitur ex quibusdam criminibus, quibus peculiariter connectunt iura infamiam, qualis est hæresis, de cuius irregularitate dicetur infra suo loco; & qualis est etiam percussio Cardinalibus inflicta &c. Non, facti. quia sic, etiam excommunicatio occulta pareret infamiam facti, quod tamen esse non potest, infamia enim facti non emergit, nisi ex delicto notorio, vt mox dicto §. 3. notabimus.

^b
C. fœlicis
de pœnis
in 6.

Ibidem. n. 24. lin. 1. infama notæ. corrige. infamæ notæ.

Lib. eodem 10. tr. 4. de irregular. cap. 17. §. 3. num. 16. fine. dele illa verba. inuet hic relegere latinitatis te non esse ignarum, & Nizolium id adnotantem relegere. Et repone sequentia.

Inuet hic, latinitatis te non esse ignarum, & Nizolium id adnotantem relegere.

Ibid. §. 4. n. 3. lin. 8. filijs patientium. corrige. filijs patientibus.

F I N I S.

Laus Deo Beatissimæ Virgini Ac
Beato Aloysio Patrono meo.

[illegible]

Journal of Interpersonal Violence

INDIGVLVS

ALIQUARVM RERVM NOTABILIVM

quae in his Additionibus continentur.

A *Blasphemiae, in quam incidat*

Santissimus Sanguis. fol. 36.

Abortus cuius fetus iudicatur? 43.

Absoluenda quando sit Meretrix publica? 18. & 19.

Absolvere in articulo mortis? 42.

Actu unico volens multa mala, quae

ratione id confiteri debeat? 9.

Adulterium ex parte utriusq; Vide

Peccata ex duplici.

Alimenta filijs debita. 64.

Amentes an communicandi? 30.

Approbatio quae requiritur in ecclesia

per Bullam Cruciatu. 24.

Ante altare an necessarium? 34.

Ara sine reliquijs. 34.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

Baptismus.

rente peccata dubia? 6.

Corporale an benedicendum? 32.

D *Ebitum quando? uxor potest nō*

reddere? 63. & 64.

An sit causa negandi factor alterius? 66.

An lepra? 67.

Decretum S. Congregationis de impedimento sponsalium. 78.

Dispositio Confessarii antequam absoluat. 19. & deinceps.

Dolor nouus an pro noua Confessione? 5.

Dolor quantum precedere potest Confessionem? 5.

Dubia mortalia an confitenda? 7.

Quid si dubium sit, an peccatum

certum sit Confessus? 8.

Quid ante Communionem? 23.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

E.

F Amulus an compensationem facere queat de obsequiis gratis Domino exhibitis. 39.
 Finis in voto quælibet? 51. & 52.
 Fragmenta cōsecrata. V. Reliquiæ.

G

G Recus Presbiter, viduus, & vidua Græca an consolare queant ad secundas nuptias? 30.
 Gabella dubie, vel probabiliter iniusta an solvenda 42.

H

Hora Canonica. V. Officium.

Ieiunium pro Communicaturo. 28. & 29.
 Ieiunium an frāgat paruitas, & quænam hoc? 60. & 61.
 Ientaculum ex pane elixato 60.
 Impotentem se reddere ad ieiunium, an liceat? 59.
 Infamis, an sit excommunicatus? 32. & 33.
 Incestus ex parte utriusq; quo modo censendus? 10.
 An reservatur, altero non seminante? 68.
 Iniuriæ factæ continuis an specie differant? 14.
 Interrogare quæ debet Confessarius à Penitente? 25.

Læsie non enormis an inducat obligationem ad restituendum? 70.

Matrimonium dubium. 44. & deinceps.

Meretrix publica quando absolvenda? 13. & deinceps.

Missam canere, ut cōsecraris 58. & 59.

Missa applicatio. & presentia an semper debeat? 39.

Multiplicitas preceptorum, vel precipientium an multiplicent peccata? 11.

Odore spermatis delectari quod peccatum? 194.

Officium an, ex privilegio, ut etiam Missa, mente recitari ab aliquibus liceat? 37.

An ad illud obligetur dispensatus ad Matrimonium?

Opera servilia an possim in die festivo precipere Infidelibus, & Amicis. 59. & 60.

Opera eadem una pro multis an mereatur plura stipendia? 70. & 71.

Opus ne servile est dormare templū? 60.

Qui pars quarta est parva materia in ieiunio? 61.

Pœnitens quando admonendus, si ignoret peccatum? 19.

Pæ-

Penitentia quae imponenda? 25. & 26.

Paruitas cibi in ieiunio. 60. & sequent.

Patena an consecranda? 32.

Pauper fictus an obligetur restituere? 72.

Peccata ex duplici capite talia, quo modo confitenda? 10.

Quid de confessis, ut dubijs, si deinde certa inveniuntur? 8.

Quid de venialibus confessis in genere? 15.

Pixis an consecranda? 32.

Praelatus Regularis an possit reservare omnia peccata contra Obedientiam? 76.

Privilegium mente recitandi Officiū vel Missam. V. Officiū an, ex privilegio.

Provincialis Societatis qua facultate gaudet approbandi Oratoria? 33.

Q
R

R *Reconciliatio Ecclesiae polluta longa est 35.*

Reduci in pauciores, quando Missa possunt? 38.

Reliquiae seu fragmenta consecrata an consumenda à non ieiuno? 29.

S

S *Acrilegium ex parte utriusque illud committentis. V. Peccata ex duplici.*

Sacrilegium inter Sacra committens. 14.

V

V *Enesiceia quanto licite dissolvetur. 48. & seq.*

Venialia in genere an apta materia Confessionis? 15.

Viaticum amentibus 30.

Viaticum an dandum communicato ex deuotione. 30.

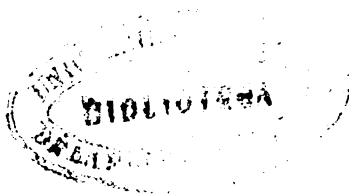
Vota reservata an sint, vota diminute talia? 56. & seq.

Voto an satisfiat ab eo, qui illud exequitur voti in memor?

Votum an obliget, si dubites, an gratiam obtinueris? 46.

Votum quem finem habere debet? 51. & seq.

F I N I S I N D I C V L I

Abstract. The purpose of this study was to determine if there were differences in the prevalence of dental caries between children who had been exposed to fluoride varnish and those who had not. A total of 600 children from two public schools in a low socioeconomic area of a large city in Brazil were examined. The children were divided into two groups according to whether or not they had received fluoride varnish treatment. The prevalence of dental caries was determined by visual inspection of the teeth. The results showed that the prevalence of dental caries was significantly lower in the group that had received fluoride varnish treatment than in the control group. These findings suggest that fluoride varnish treatment may be an effective method for reducing the prevalence of dental caries in children.

2.

1. The first step is to identify the problem or goal. This involves understanding the current situation and what you want to achieve.

FILED IN 21413

100-443889-1

